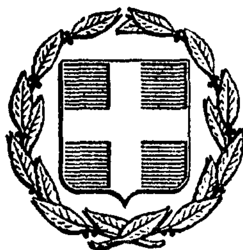

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1986 | ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 121

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 258

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη :

Τις διατάξεις του άρθρου 36 παρ. 2 εδ. γ' και 3 του ν. 1406/83 (ΦΕΚ 182 Α'), με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, αποφασίζουμε :

Άρθρο πρώτο.

Το κείμενο του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ήδη ισχύει και μεταγλωττίστηκε στη δημοτική από την επιτροπή του άρθρου 36 παρ. 1 του ν. 1406/83, έχει ως εξής :

ΝΟΜΟΣ 1493

της 17/17 Αυγούστου 1950

«ΚΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»

Άρθρο μόνο : Κυρώνεται ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας που καταρτίστηκε από την Επιτροπή του Ν.Δ. 222 του 1947 και είναι ο εξής :

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΡΩΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Ποινικά δικαστήρια και δικαστικά πρόσωπα.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ποινική δικαιοδοσία.

Άρθρο 1.

Ποινικά δικαστήρια.

Ποινική δικαιοδοσία ασκούν τα εξής δικαστήρια :

α) Τα πταισματοδικεία· β) τα πλημμελειοδικεία· γ) τα δικαστήρια των ανηλίκων· δ) τα κακουργιοδικεία· ε) τα εφετεία· στ) ο Άρειος Πάγος ως ακυρωτικό.

Άρθρο 2.

Εξαιρέσεις από την ποινική δικαιοδοσία.

Στη δικαιοδοσία των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων δεν εμπίπτουν :

α) Οι αρχηγοί των ξένων κρατών· β) Οι διπλωματικοί αντιπρόσωποί τους που είναι διαπιστευμένοι στην Ελλάδα· γ) Το προσωπικό της διπλωματικής αντιπροσωπείας ξένου κράτους που είναι διαπιστευμένο στην Ελλάδα· δ) Τα μέλη της οικογένειας των προσώπων που αναφέρονται στα στοιχεία α και β και κατοικούν μαζί τους· ε) Το υπηρετικό προσωπικό των προσώπων που αναφέρονται στα στοιχεία α και β, όταν έχει την ίδια υπηκοότητα και στ) Όλα τα άλλα πρόσωπα που απολαμβάνουν το προνόμιο της ετεροδικίας με βάση είτε συμβάσεις που έχουν συναφθεί με άλλα κράτη είτε διεθνή έθιμα που γίνονται αποδεκτά από όλα τα κράτη.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τα ποινικά δικαστήρια.

Άρθρο 3.

Πταισματοδικεία.

1. Κάθε ειρηνοδικείο είναι ταυτόχρονα και πταισματοδικείο, με την προϋπόθεση ότι στην ίδια περιφέρεια δεν υπάρχει ειδικό πταισματοδικείο.

2. Ο πταισματοδίκης : α) δικάζει τα πταίσματα, εκτός από εκείνα που υπάγονται με ειδικές διατάξεις σε άλλο δικαστήριο ή δημόσιο όργανο· β) ενεργεί προανάκριση για κάθε έγκλημα σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του κώδικα· γ) ενεργεί προκαταρκτική εξέταση ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα (άρθρα 31 και 33 παρ. 1).

Άρθρο 4.

Δικαστήρια των πλημμελειοδικών.

1. Κάθε δικαστήριο πρωτοδικών είναι ταυτόχρονα και δικαστήριο πλημμελειοδικών.

2. Στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων των πλημμελειοδικών ανήκει : α) η ανάκριση· ανακριτές διορίζονται ένας ή περισσότεροι πλημμελειοδίκες σύμφωνα με τις διατάξεις του οργανισμού των δικαστηρίων· σε έναν από τους ανακριτές, που ορίζεται ειδικά γι' αυτό το σκοπό, ανατίθεται η ανάκριση κατά ανηλίκων (άρθρο 7)· β) η άσκηση της εξουσίας του δικαστικού συμβουλίου.

Άρθρο 5.

Τριμελή πλημμελειοδικεία.

1. Το δικαστήριο των πλημμελειοδικών αποτελείται από τρεις τακτικούς δικαστές. Επιτρέπεται η αναπλήρωση ενός μόνο δικαστή από πάρεδρο στο πρωτοδικείο, από πταισματοδίκη ή από ειρηνοδίκη, όταν για οποιονδήποτε λόγο είναι αδύνατη αυτή η σύνθεση. Αν ο πρόεδρος προβλέπει ότι κάποια δίκη θα διαρκέσει πολύ, μπορεί να προσλάβει έως δύο συμπαρεδρεύοντες δικαστές για την αναπλήρωση εκεί-

νων των δικαστών για τους οποίους τυχόν θα προκύψει κώλυμα κατά τη διάρκεια της δίκης. Σε περίπτωση κωλύματος του προέδρου, την προεδρία την αναλαμβάνει ο αρχαιότερος από αυτούς που απομένουν, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι συμπαρεδρεύοντες.

2. Η εκδίκαση των πλημμελημάτων, των πταισμάτων και των εφέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 112 ανήκει στη δικαιοδοσία του τριμελούς πλημμελειοδικείου.

Άρθρο 6.

Μονομελή πλημμελειοδικεία.

Το μονομελές πλημμελειοδικείο συγκροτείται από ένα πλημμελειοδίκη, που ορίζεται κάθε τρίμηνο από την ολομέλεια του δικαστηρίου μαζί με έναν ή περισσότερους αναπληρωτές από τους πλημμελειοδίκες. Ο πρόεδρος των πρωτοδικών μπορεί να δικάσει ως μόνος πλημμελειοδίκης. Η δικαιοδοσία του μονομελούς πλημμελειοδικείου ορίζεται στο άρθρο 114.

Στο ίδιο δικαστήριο πλημμελειοδικών είναι δυνατό να λειτουργούν και περισσότερα μονομελή. Ως τόπος συνεδριάσεων του μονομελούς, όταν συνεδριάζει εκτός έδρας, ορίζεται πάντοτε κάποια έδρα ειρηνοδικείου με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και μετά γνωμοδότηση της ολομέλειας του αρμόδιου δικαστηρίου πρωτοδικών και του εισαγγελέα εφετών.

Με την ίδια διαδικασία μπορεί να οριστεί και άλλος τόπος συνεδριάσεων, εκτός έδρας ειρηνοδικείου, αν υπάρχουν σ' αυτόν οι κατάλληλες συνθήκες για συνεδρίαση δικαστηρίου και συζήτηση των υποθέσεων.

Άρθρο 7.

Δικαστήρια ανηλίκων.

1. Το μονομελές δικαστήριο ανηλίκων συγκροτείται από έναν πρωτοδίκη σε κάθε πρωτοδικείο, ο οποίος ορίζεται μαζί με έναν αναπληρωτή για δύο χρόνια, με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου και μετά πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης· προτιμώνται όσοι έχουν ειδικές γνώσεις και γνωρίζουν, αν είναι δυνατό, μία από τις γλώσσες αγγλική, γαλλική, γερμανική ή ιταλική.

2. Η θητεία των δικαστών ανηλίκων μπορεί να ανανεώνεται με τον ίδιο τρόπο, πάντοτε όμως με τη συναίνεσή τους. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους επιτρέπεται η αντικατάστασή τους με τον ίδιο πάλι τρόπο, μετά όμως σύμφωνη και ειδικά αιτιολογημένη γνώμη του προέδρου και του εισαγγελέα εφετών.

3. Το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων συγκροτείται από το δικαστή ανηλίκων που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και από δύο πλημμελειοδίκες, που ορίζονται από τον πρόεδρο πρωτοδικών. Στο δικαστήριο αυτό προεδρεύει, αν είναι δυνατό, ο δικαστής ανηλίκων. Το εφετείο ανηλίκων συγκροτείται από έναν εφέτη και έναν αναπληρωτή του, που ορίζονται σε κάθε εφετείο σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού, και από δύο άλλους εφέτες, που ορίζονται ως δικαστές ανηλίκων από τον πρόεδρο των εφετών. Στο δικαστήριο αυτό προεδρεύει, αν είναι δυνατό, ο εφέτης δικαστής ανηλίκων. Η παράγραφος 2 του άρθρου 9 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

4. Η δικαιοδοσία των δικαστηρίων ανηλίκων ορίζεται στο άρθρο 113.

Άρθρο 8.

Δικαστήρια που δικάζουν τα κακουργήματα.

1. Τα δικαστήρια που δικάζουν τα κακουργήματα συγκροτούνται ως εξής:

α) Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται από τον πρόεδρο πρωτοδικών ή τον αναπληρωτή του, δύο πρωτοδίκες και τέσσερις ενόρκους· β) το μεικτό ορκωτό εφετείο συγκροτείται από πρόεδρο εφετών, δύο εφέτες και τέσσερις ενόρκους· γ) το πενταμελές εφετείο, που ορίζεται στο άρθρο 9, αποτελείται από τον πρόεδρο εφετών ή τον αναπληρωτή του και τέσσερις εφέτες· δ) το επταμελές εφετείο αποτελείται από τον πρόεδρο εφετών και έξι εφέτες.

2. Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται στην έδρα κάθε πρωτοδικείου, και το μεικτό ορκωτό εφετείο στην έδρα κάθε εφετείου.

3. Το πενταμελές εφετείο λειτουργεί στην έδρα κάθε εφετείου, ενώ το επταμελές εφετείο στην έδρα των εφετείων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Πατρών και Λάρισας.

4. Ο εισαγγελέας των εφετών (ή άλλος εισαγγελέας ή αντεισαγγελέας του ίδιου εφετείου) ασκεί καθήκοντα εισαγγελέα στο μεικτό ορκωτό εφετείο της έδρας του και στα μεικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του, στα οποία προσδιορίζει και τις υποθέσεις· μπορεί επίσης να αναθέτει σε εισαγγελέα ή αντεισαγγελέα πρωτοδικών να εκτελεί καθήκοντα εισαγγελέα στα μεικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του.

5. Καθήκοντα γραμματέα στο μεικτό ορκωτό δικαστήριο εκτελεί υπάλληλος της γραμματείας του πρωτοδικείου, ενώ στο μεικτό ορκωτό εφετείο υπάλληλος της γραμματείας του εφετείου.

Άρθρο 9.

Εφετείο.

1. Το συμβούλιο των εφετών αποτελείται από τρεις εφέτες και κρίνει: α) τις προσφυγές που ασκούνται σύμφωνα με το άρθρο 322 παρ. 3· β) τις εφέσεις κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου των πλημμελειοδικών· γ) τις προτάσεις του εισαγγελέα εφετών, που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 317 παρ. 2· δ) την προσωρινή απόλυση του κατηγορουμένου σύμφωνα με τα άρθρα 292 κ.ε. και 295 παρ. 1, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που ανήκει στην αρμοδιότητα του συμβουλίου των εφετών· ε) την ουσία της κατηγορίας σύμφωνα με τα άρθρα 245 παρ. 2 και 308 παρ. 3 σε πρώτο και τελευταίο βαθμό· σε κάθε άλλη περίπτωση το συμβούλιο αποτελείται από πέντε εφέτες.

Το δικαστήριο των εφετών αποτελείται από τρεις εφέτες: α) όταν δικάζει τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των τριμελών πλημμελειοδικείων και των δικαστηρίων των πρωτοδικών (άρθρ. 116 παρ. 1) και β) όταν δικάζει τα πλημμελήματα των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρ. 111 αριθ. 6, όπως συμπληρώθηκε αργότερα. Σε κάθε άλλη περίπτωση αποτελείται από πέντε εφέτες.

2. Αν για οποιονδήποτε λόγο είναι αδύνατη αυτή η σύνθεση, επιτρέπεται η αναπλήρωση ενός μόνο εφέτη στο τριμελές (δικαστήριο ή συμβούλιο) και δύο το πολύ εφετών στο πενταμελές από προέδρους πρωτοδικών ή από πλημμελειοδίκες που έχουν τουλάχιστον πενταετή υπηρεσία πλημμελειοδικών.

3. Αν ο πρόεδρος προβλέπει ότι κάποια δίκη θα διαρκέσει πολύ, μπορεί να προσλάβει έως δύο συμπαρεδρεύοντες δικαστές, όταν το εφετείο αποτελείται από τρεις δικαστές, και έως τρεις όταν αποτελείται από πέντε δικαστές, για να αναπληρώσουν αυτούς που θα έχουν τυχόν κώλυμα κατά τη διάρκεια της δίκης.

Σε περίπτωση κωλύματος του προέδρου την προεδρία την αναλαμβάνει ο αρχαιότερος μεταξύ αυτών που απομένουν, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι συμπαρεδρεύοντες.

Άρθρο 10.

Ο Άρειος Πάγος.

Ο Άρειος Πάγος ως ακυρωτικό δικαστήριο δικάζει τις αιτήσεις αναίρεσης κατά των αποφάσεων και βουλευμάτων και αποτελείται από επτά δικαστές. Στην περίπτωση της αίτησης αναίρεσης υπέρ του νόμου και στην περίπτωση του άρθρ. 513 παρ. 1 το δικαστήριο δικάζει με την ολομέλειά του.

Άρθρο 11.

Διαίρεση σε τμήματα.

1. Στο εφετείο Αθηνών και στα πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσ/νίκης καθορίζεται από την ολομέλεια

των δικαστηρίων αυτών υποχρεωτικά ιδιαίτερο ποινικό τμήμα· ο καθορισμός γίνεται με ειδικό κανονισμό, που εκδίδεται μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου κάθε χρόνου και εγκρίνεται μέσα στον ίδιο μήνα από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης, ο οποίος έχει το δικαίωμα και να τον τροποποιεί ύστερα από γνώμη του προέδρου και του εισαγγελέα του δικαστηρίου· ορίζονται επίσης, με τον ίδιο κανονισμό, ο πρόεδρος και οι δικαστές του ποινικού τμήματος, οι οποίοι θα απασχολούνται αποκλειστικά σ' αυτό για όλο το χρόνο, καθώς και τρεις το πολύ αναπληρωτές. Δεν επιτρέπεται να οριστούν μέλη του ποινικού τμήματος οι πάρεδροι στο πρωτοδικείο, ειρηνοδίκες ή πταισματοδίκες, που αναπληρώνουν τους δικαστές κατά τις κείμενες διατάξεις.

2. Σε κάθε δικαστικό έτος αντικαθίστανται υποχρεωτικά οι μισοί μόνο από τους δικαστές που υπηρετούν στο ποινικό τμήμα· δεν επιτρέπεται όμως σε καμιά περίπτωση ένας δικαστής να υπηρετήσει σ' αυτό περισσότερο από δύο χρόνια συνεχώς, αν άλλοι δικαστές που ανήκουν στο ίδιο δικαστήριο δεν υπηρέτησαν για μια συνεχή διετία στο ποινικό τμήμα.

3. Στις ποινικές συνεδριάσεις του δικαστηρίου και του δικαστικού συμβουλίου μετέχουν υποχρεωτικά αυτοί που ανήκουν στο ποινικό τμήμα. Δεν θίγονται οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 9 παρ. 2 του κώδικα, οι σχετικές με την αναπλήρωση των δικαστών που έχουν κώλυμα.

Άρθρο 12.

Δικαστικός γραμματέας.

1. Στις δημόσιες συνεδριάσεις των δικαστηρίων παρευρίσκεται πάντοτε ένας δικαστικός γραμματέας, ο οποίος συντάσσει τα πρακτικά με ευθύνη δική του και του δικαστή που διευθύνει τη συνεδρίαση.

2. Όταν ο γραμματέας απουσιάζει ή έχει κώλυμα, τον αναπληρώνει ένας υπογραμματέας ή γραφέας. Στη διάρκεια της συνεδρίασης μπορεί με απόφαση του δικαστηρίου ν' αναπληρώσει κάποιος άλλος το γραμματέα, όταν του παρουσιάζεται κώλυμα. Για την απόφαση αυτή δεν χρειάζεται σύμπραξη γραμματέα.

3. Ο δικαστικός γραμματέας συμμετέχει και στη συνεδρίαση του δικαστικού συμβουλίου και αναπληρώνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 13.

Σχέση της εισαγγελίας και των δικαστηρίων με άλλες αρχές.

Οι αστυνομικές αρχές και η χωροφυλακή οφείλουν να εκτελούν χωρίς καμία χρονοτριβή τις παραγγελίες των δικαστικών και των εισαγγελικών αρχών· σε περίπτωση ανάγκης οι δικαστικές και οι εισαγγελικές αρχές έχουν το δικαίωμα να ζητούν τη βοήθεια της αστυνομίας και της χωροφυλακής, ακόμη και τη βοήθεια της ένοπλης δύναμης, απευθείας και χωρίς τη μεσολάβηση των προϊσταμένων τους.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αποκλεισμός, εξαίρεση και αποχή των δικαστικών προσώπων.

Άρθρο 14.

Λόγοι αποκλεισμού.

1. Εκτός από όσα ορίζονται ειδικά στον οργανισμό των δικαστηρίων, στον ειδικό νόμο για τα μεικτά ορκωτά δικαστήρια και στον κώδικα αυτόν, δεν μπορούν στην ίδια ποινική υπόθεση να ασκήσουν έργα ανακριτή, δικαστή, εισαγγελέα ή γραμματέα όσοι είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως και τον τρίτο βαθμό.

2. Από την άσκηση των παραπάνω έργων σε ποινική υπόθεση αποκλείεται επίσης : α) όποιος αδικήθηκε από το έγκλημα, με εξαίρεση όσων ορίζονται σχετικά με τα εγκλήματα που γίνονται στο ακροατήριο (άρθρα 116 και 117)· β) όποιος είναι σύζυγος του κατηγορουμένου ή του αστικώς υπευθύνου ή εκείνου που αδικήθηκε από το έγκλημα. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που κάποιος είναι συγγενής εξ αίματος με τα πρόσωπα αυτά σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και εκ πλαγίου έως και τον τέταρτο βαθμό ή συγγενής εξ αγχιστείας έως και το δεύτερο βαθμό. Ο λόγος αποκλεισμού που οφείλεται στην αγχιστεία εξακολουθεί να υπάρχει και μετά τη λύση του γάμου. Αποκλείεται επίσης εκείνος που είναι ή ήταν επίτροπος ή κηδεμόνας των ίδιων προσώπων ή που συνδέεται μαζί τους με υιοθεσία· γ) όποιος ήταν συνήγορος του κατηγορουμένου ή του πολιτικώς ενάγοντος ή του αστικώς υπευθύνου στην ίδια υπόθεση· δ) όποιος εξετάστηκε ως μάρτυρας ή γνωμοδότησε ως πραγματογνώμονας ή τεχνικός σύμβουλος στην ίδια υπόθεση.

3. Ο δικαστής που έχει συμπράξει στην έκδοση απόφασης, κατά της οποίας ασκήθηκε έφεση ή αναίρεση, αποκλείεται να δικάσει στις δύο τελευταίες περιπτώσεις.

Άρθρο 15.

Λόγοι εξαίρεσης.

Όλα τα δικαστικά πρόσωπα του προηγούμενου άρθρου είναι εξαιρετέα, αν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου αυτού ή αν προκάλεσαν ή προκαλούν υπόνοιες μεροληψίας, δηλαδή αν υπάρχουν γεγονότα που μπορούν να δικαιολογήσουν εμφανώς δυσπιστία για την αμεροληψία τους. Ο τρόπος γενικά που διευθύνεται η διαδικασία ή υποβάλλονται ερωτήσεις στους μάρτυρες και τους κατηγορουμένους δεν μπορεί μόνος του να θεμελιώσει αυτό το λόγο για εξαίρεση.

Άρθρο 16.

Ποιοι και πότε προτείνουν την εξαίρεση.

1. Δικαίωμα να προτείνουν την εξαίρεση έχουν ο εισαγγελέας, ο κατηγορούμενος, ο πολιτικώς ενάγων και ο αστικώς υπεύθυνος.

2. Η αίτηση για εξαίρεση υποβάλλεται : στο στάδιο της ανάκρισης έως την παράδοση των εγγράφων από τον ανακριτή στον εισαγγελέα μετά την τελευταία ανακριτική πράξη (άρθρο 308), στην κύρια διαδικασία πριν αρχίσει η συζήτηση (άρθρο 339) και, τέλος, στη διαδικασία του δικαστικού συμβουλίου πριν από την έκδοση του βουλεύματος. Γι' αυτό το σκοπό οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να πληροφορηθούν τη σύνθεση του συμβουλίου από τη στιγμή που ο εισαγγελέας υποβάλει σ' αυτό την πρότασή του. Αν η αίτηση αφορά την εξαίρεση ολόκληρου του πολυμελούς δικαστηρίου (άρθρο 136 εδ. α'), η κατάθεσή της γίνεται τουλάχιστον οκτώ ημέρες πριν από την ημέρα που έχει προσδιοριστεί για τη συζήτηση της υπόθεσης.

3. Αργότερα μπορεί να υποβληθεί αίτηση για εξαίρεση μόνο όταν ταυτόχρονα αποδεικνύεται ότι ο λόγος της εξαίρεσης δημιουργήθηκε ή έγινε γνωστός μεταγενέστερα σ' εκείνον που ζητεί την εξαίρεση.

Άρθρο 17.

Τι πρέπει να περιέχει και πότε είναι παραδεκτή η αίτηση.

1. Η αίτηση εξαίρεσης πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους λόγους της εξαίρεσης, να μνημονεύει τα πραγματικά γεγονότα στα οποία στηρίζονται οι λόγοι αυτοί και να αναφέρει τα μέσα της απόδειξής τους. Την αίτηση πρέπει να την υπογράφει ο ίδιος ο αιτών ή ο ειδικός πληρεξούσιός του· στο έγγραφο της πληρεξουσιότητας πρέπει να αναφέρονται ειδικά και συγκεκριμένα οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η εξαίρεση· διαφορετικά, η αίτηση είναι απαράδεκτη.

2. Ο αιτών ή ο ειδικός για το σκοπό αυτό πληρεξούσιος του παραδίδει την αίτηση στον εισαγγελέα του δικαστηρίου όπου υπηρετεί το πρόσωπο του οποίου ζητείται η εξαίρεση. Αν ζητείται η εξαίρεση μέλους του δικαστηρίου των συνέ-

δρων, η αίτηση παραδίδεται στον εισαγγελέα του εφετείου, ενώ, αν αφορά μέλος του πταισματοδικείου, στον εισαγγελέα του πλημμελειοδικείου. Η αίτηση για την εξαίρεση μέλους δικαστηρίου που συνεδριάζει μπορεί να υποβληθεί και με προφορική δήλωση, που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης.

'Αρθρο 18.

Πότε η αίτηση είναι απαράδεκτη.

Αν η αίτηση για εξαίρεση έχει υποβληθεί εκπρόθεσμα (άρθρο 16 παρ. 2 και 3) ή παράτυπα ή αν έχει ελλείψεις στο περιεχόμενο, το αρμόδιο, κατά το άρθρο 20, δικαστήριο ή συμβούλιο ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα την απορρίπτει ως απαράδεκτη μέσα σε δύο το πολύ ημέρες από την υποβολή της. Στο δικαστήριο ή στο συμβούλιο δεν συμμετέχει εκείνος που τον αφορά η εξαίρεση, ενώ καλείται ο αιτών και, αν είναι δυνατό, και οι άλλοι διάδικοι. Στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου, το δικαστήριο στην ίδια συνεδρίαση αποφασίζει, αν είναι αρμόδιο, αν η αίτηση για εξαίρεση είναι παραδεκτή. Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα και αφού ακουστούν αυτός που ζήτησε προφορικά την εξαίρεση και οι υπόλοιποι διάδικοι που παρευρίσκονται στο δικαστήριο.

'Αρθρο 19.

Κοινοποίηση της αίτησης.

1. Η αίτηση για εξαίρεση, που υποβάλλεται όπως ορίζουν τα άρθρα 16 και 17, ανακοινώνεται από τον εισαγγελέα χωρίς καμιά χρονοτριβή σ' εκείνον που η εξαίρεσή του ζητείται.

2. Αυτός, έχοντας δικαίωμα να πληροφορηθεί αμέσως το περιεχόμενο των εγγράφων που κατατέθηκαν, έχει και την υποχρέωση μέσα σε 24 ώρες να εκφράσει γραπτά τις απόψεις του και ταυτόχρονα να απέχει από τα καθήκοντά του στην υπόθεση. Πρέπει όμως να ενεργήσει τις πράξεις που δεν μπορούν να αναβληθούν, αν δεν υπάρχει αυτός που έγκαιρα θα μπορούσε να τον αναπληρώσει σ' αυτές τις πράξεις σύμφωνα με το νόμο· αλλιώς, τιμωρείται με πειθαρχική ποινή και πληρωμή όλων των ζημιών και εξόδων. Οι πράξεις του όμως αυτές είναι άκυρες, αν γίνει δεκτή η αίτηση εξαίρεσης για τους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 14.

'Αρθρο 20.

Αρμόδιο δικαστήριο.

1. Μέσα σε δύο ημέρες από την κοινοποίηση που γίνεται σύμφωνα με το άρθ. 19 παρ. 1 ο εισαγγελέας εισάγει την αίτηση εξαίρεσης στο δικαστήριο στο οποίο υπηρετεί, ή στο συμβούλιο αν η αίτηση αφορά ανακριτή ή μέλος του δικαστικού συμβουλίου. Το δικαστήριο ή το συμβούλιο συνεδριάζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται για το καθένα από τον κώδικα (άρθρ. 305, 306, 329 επ.), αφού ακούσει τον εισαγγελέα, τον αιτούντα και τους διαδίκους που καλούνται είκοσι τέσσερις ώρες πριν, αποφασίζει για την αίτηση εξαίρεσης. Στη σύνθεση δεν μπορεί να μετέχει εκείνος του οποίου ζητείται η εξαίρεση· αυτός αναπληρώνεται σύμφωνα με το νόμο.

2. Αν η εξαίρεση αφορά μέλος του δικαστηρίου των συνέδρων που έχει βαθμό εφέτη ή αντεισαγγελέα εφετών και άνω, αρμόδιο είναι το δικαστήριο των εφετών.

3. Αν το αρμόδιο δικαστήριο ή συμβούλιο δεν μπορεί να συγκροτηθεί νόμιμα, τότε για την αίτηση εξαίρεσης αποφασίζει χωρίς καμιά χρονοτριβή σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 το αμέσως ιεραρχικά ανώτερο δικαστήριο ή συμβούλιο· αν πρόκειται για δικαστήριο συνέδρων αποφασίζει το δικαστήριο των εφετών, και αν πρόκειται για εφετείο αποφασίζει το πλησιέστερο εφετείο (άρθρο 499).

'Αρθρο 21.

Απόφαση.

1. Αν βεβαιωθεί ο λόγος, γίνεται δεκτή η εξαίρεση και διατάσσεται εκείνος που εξαιρέθηκε να απέχει από τα καθήκοντά του στην υπόθεση· αν δεν υπάρχει αναπληρωτής του, το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο παραπέμπει τη δίκη σε άλλο δικαστήριο ή συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 136 στοιχ. α' και 137 παρ. 1. Διαφορετικά, κατά τις περιστάσεις, ή απορρίπτεται η αίτηση ή διατάσσεται ο αιτών να φέρει ισχυρότερες αποδείξεις.

2. Αν απορριφθεί η αίτηση, καταδικάζεται ο αιτών στην πληρωμή των εξόδων· αν ταυτόχρονα αποδειχθούν εντελώς ψευδείς οι λόγοι εξαίρεσης που προβλήθηκαν, εκτός από την πληρωμή των εξόδων, καταδικάζεται επίσης και σε χρηματική ποινή 4.000 έως 40.000 δραχμών.

'Αρθρο 22.

'Ενδικα μέσα.

Η απόφαση που δέχεται την εξαίρεση δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο. Η απόφαση που απορρίπτει την εξαίρεση μπορεί να προσβληθεί με έφεση, αν και η οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης προσβάλλεται με έφεση και μόνο ταυτόχρονα μ' αυτήν.

'Αρθρο 23.

Αποχή του δικαστικού προσώπου.

1. Κάθε δικαστικός λειτουργός που αναφέρεται στο άρθρο 14 οφείλει να δηλώσει αμέσως στον πρόεδρο του δικαστηρίου όπου υπηρετεί το γνωστό σ' αυτόν λόγο για τον οποίο αποκλείεται ή εξαιρείται από τα καθήκοντά του σε ορισμένη υπόθεση, σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15, με σκοπό να του επιτραπεί η αποχή. Ο πρόεδρος πολυμελούς δικαστηρίου και ο εισαγγελέας που είναι προϊστάμενος εισαγγελίας υποβάλλουν τη δήλωση αυτή στους νόμιμους αναπληρωτές τους, ενώ οι αντεισαγγελείς στον εισαγγελέα. Κατά τα άλλα εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2.

2. Αν πρόκειται για μέλος πταισματοδικείου, οφείλει να απέχει από τα καθήκοντά του, να ειδοποιήσει σχετικά τον αρμόδιο εισαγγελέα αμέσως και να περιμένει την απόφαση του δικαστικού συμβουλίου σύμφωνα με την παρ. 4.

3. Τα δικαστικά πρόσωπα που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους οφείλουν να δηλώσουν με τον ίδιο τρόπο τυχόν σοβαρούς λόγους ευπρέπειας που επιβάλλουν την αποχή τους από την άσκηση των καθηκόντων τους, ακόμη και αν δεν υπάρχουν οι λόγοι της παρ. 1.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις του άρθρου αυτού το δικαστήριο, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο, αφού ακούσει τη γνώμη του εισαγγελέα, χωρίς την παρουσία διαδίκων, αποφασίζει αν εκείνος που υπέβαλε τη δήλωση πρέπει να απέχει ή όχι από την άσκηση των καθηκόντων του.

'Αρθρο 24.

Σύμπτωση αποχής και εξαίρεσης.

Αν ο δικαστικός λειτουργός, ακόμη και μετά την υποβολή της αίτησης για εξαίρεση, υπέβαλε τη δήλωση αποχής που προβλέπεται στο άρθρο 23, το δικαστικό συμβούλιο αποφασίζει πρώτα για την αποχή, ανεξάρτητα αν η τελευταία στηρίζεται στους ίδιους λόγους όπως και η αίτηση εξαίρεσης. Αν η αποχή γίνει δεκτή, η αίτηση για εξαίρεση θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε· αν όμως η αποχή απορριφθεί, η διαδικασία για την εξαίρεση προχωρεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα, σε οποιονδήποτε λόγο και αν στηρίζεται η αίτηση.

'Αρθρο 25.

Υποχρέωση για δήλωση των προανακριτικών υπαλλήλων.

1. Αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού ή εξαίρεσης που ορίζονται στα άρθρα 14 και 15, οι προανακρι-

τικοί υπάλληλοι (άρθρο 33 παρ. 1 και 2 και άρθρο 34) οφείλουν να τον αναφέρουν στον προϊστάμενό τους εισαγγελέα, χωρίς καμιά χρονοτριβή, συνεχίζοντας όμως το έργο τους.

2. Ο εισαγγελέας δέχεται την αίτηση, αν οι λόγοι που προβάλλονται είναι βάσιμοι και υπάρχει αντικαταστάτης. Οι πράξεις που έγιναν από τον υπάλληλο που έκανε τη δήλωση παραμένουν έγκυρες.

Άρθρο 26.

Αποσιώπηση των λόγων αποκλεισμού ή εξαίρεσης.

Κάθε δικαστικός λειτουργός που αναφέρεται στο άρθρο 14, καθώς και κάθε προανακριτικός υπάλληλος που αναφέρεται στο άρθρο 25, ο οποίος, αν και γνωρίζει ότι συντρέχει στο πρόσωπό του κάποιος λόγος για να εξαιρεθεί ή να αποκλειστεί, παραλείπει να τον αναφέρει σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του κεφαλαίου, ή ,όταν ζητηθεί η εξαίρεσή του, αρνείται αυτό το λόγο, τιμωρείται με πειθαρχική ποινή και καταδικάζεται σε αποζημίωση και πληρωμή των εξόδων, χωρίς να αποκλείεται και η εφαρμογή των διατάξεων του ποινικού κώδικα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενικές διατάξεις.

Άρθρο 27.

Άσκηση της ποινικής δίωξης.

1. Την ποινική δίωξη την ασκεί στο όνομα της Πολιτείας ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών (άρθρ. 43). Στα πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς, Θεσ/νίκης και Πατρών ο εισαγγελέας εφετών ορίζει ειδικά για την άσκηση της ποινικής δίωξης κατά ανηλίκων έναν αντεισαγγελέα και έναν αναπληρωτή του. Όταν το μονομελές πλημμελειοδικείο συνεδριάζει εκτός έδρας του πρωτοδικείου και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει κώλυμα και δεν υπάρχει αντεισαγγελέας να τον αναπληρώσει, μπορεί να ασκεί χρέη εισαγγελέα ειρηνοδίκης ή πταισματοδίκης, που ορίζονται από τον εισαγγελέα.

2. Τη ποινική δίωξη στα πταισματοδικεία την ασκεί ο δημόσιος κατήγορος, που ορίζεται για το σκοπό αυτόν. Είναι δυνατό όμως η άσκηση της ποινικής δίωξης να ανατεθεί στον πταισματοδίκη, οπότε το πταισματοδικείο συγκροτείται χωρίς να παρίσταται δημόσιος κατήγορος. Η ανάθεση της ποινικής δίωξης στον πταισματοδίκη γίνεται με προεδρικό διάταγμα που προκαλεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης μετά πρόταση του αρμόδιου εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

3. Κατηγορούσα αρχή είναι ο εισαγγελέας κάθε δικαστηρίου ή ο δημόσιος κατήγορος, όπου υπάρχει.

Άρθρο 28.

Ανεξαρτησία της αρχής που ασκεί τη δίωξη.

Τα πρόσωπα που σύμφωνα με το άρθρο 27 ασκούν την ποινική δίωξη είναι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων του οργανισμού των δικαστηρίων και των άρθρων 333, 334 και 335 του κώδικα, ανεξάρτητα από κάθε άλλη αρχή, καθώς και από τα δικαστήρια όπου υπηρετούν.

Άρθρο 29.

Απόφαση του δικαστηρίου των εφετών για την άσκηση της ποινικής δίωξης.

1. Το δικαστήριο των εφετών συνεδριάζοντας ως συμβούλιο σε ολομέλεια με την παρουσία και του εισαγγελέα έχει το δικαίωμα να ακούει τις ανακοινώσεις μέλους του (άρθρ. 37) και να παραγγέλλει στον αρμόδιο εισαγγελέα να κινήσει την ποινική δίωξη.

2. Έχει ακόμα το δικαίωμα να διατάξει τον εισαγγελέα εφετών να κινήσει ποινική δίωξη για κάθε έγκλημα και για κάθε υπαίτιο· αν αυτή έχει ήδη ασκηθεί από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, έχει το δικαίωμα να διατάξει να υποβληθούν τα έγγραφα στον εισαγγελέα εφετών.

3. Και στις δύο περιπτώσεις της παρ. 2 ένας από τους εφέτες, που τον ορίζει η ολομέλεια, εκπληρώνει καθήκοντα ανακριτή στην υπόθεση και ή ενεργεί ο ίδιος κάθε ανακριτική πράξη ή αναθέτει την ενέργειά τους στον ανακριτή πλημμελειοδικών. Ο εισαγγελέας εφετών έχει όλα τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών· το συμβούλιο εφετών έχει τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του συμβουλίου πλημμελειοδικών και αποφασίζει για την κατηγορία σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

Άρθρο 30.

Δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης για την ποινική δίωξη.

1. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα να παραγγέλλει την ποινική δίωξη κάθε αξιόποινης πράξης.

2. Στα πολιτικά εγκλήματα, καθώς και στα εγκλήματα από τα οποία μπορούν να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του κράτους, ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα με προηγούμενη σύμφωνη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να αναβάλει την έναρξη της ποινικής δίωξης ή να αναστείλει την ποινική δίωξη. Η αναστολή της ποινικής δίωξης μπορεί να γίνει το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.

Άρθρο 31.

Δικαιώματα του εισαγγελέα.

1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει δικαίωμα να ενεργεί : α) προκαταρκτική εξέταση, για να κρίνει αν υπάρχει περίπτωση ποινικής δίωξης· β) προανάκριση, για να βεβαιωθεί αξιόποινη πράξη. Μπορεί ακόμα να παρευρίσκεται ο ίδιος ή ένας από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σ' αυτόν κατά την ενέργεια κάθε ανακριτικής πράξης και να ενημερώνεται οποτεδήποτε ως προς τα έγγραφα που αφορούν την ανάκριση.

2. Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241· αν όμως έγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου, η εξέταση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας.

Άρθρο 32.

Ακρόαση του εισαγγελέα.

1. Καμιά απόφαση του ποινικού δικαστηρίου σε δημόσια συνεδρίαση ή σε συμβούλιο και καμιά διάταξη του ανακριτή δεν έχουν κύρος, αν δεν ακουστεί προηγουμένως ο εισαγγελέας.

2. Ο εισαγγελέας έχει υποχρέωση να παρευρίσκεται στο ακροατήριο όσο διαρκεί η διαδικασία. Στα μεικτά ορκωτά δικαστήρια και στο δικαστήριο των εφετών, όταν αυτό δικάζει κακουργήματα και παρίστανται τρεις συνήγοροι των κατηγορουμένων, μπορεί μαζί με τον εισαγγελέα να παρίσταται και ένας από τους νόμιμους αναπληρωτές του.

3. Στις συνεδριάσεις του πταισματοδικείου ο εισαγγελέας μπορεί να παρίσταται σε κάθε περίπτωση ως κατήγορος, ακόμη και όταν την ποινική δίωξη την ασκεί ο πταισματοδίκης (άρθρ. 27 παρ. 2).

4. Ο εισαγγελέας έχει υποχρέωση να υποβάλλει πάντοτε, προφορικά ή γραπτά, προτάσεις αιτιολογημένες και αιτήσεις ειδικές και δεν μπορεί να αφεθεί στην κρίση του δικαστηρίου ή του ανακριτή.

Ανακριτικοί υπάλληλοι.

Άρθρο 33.

Γενικοί ανακριτικοί υπάλληλοι.

1. Η προανάκριση και η προκαταρκτική εξέταση (άρθρο 31 παρ. 1 στοιχ. α και β) γίνονται ύστερα από παραγγελία

του εισαγγελέα πλημμελειοδικών και υπό τη διεύθυνσή του: α) από τους πταισματοδίκες και ειρηνοδίκες· β) από τους βαθμοφόρους της χωροφυλακής που έχουν βαθμό τουλάχιστον υπενωμοτάρχη· και γ) από τους αστυνομικούς υπαλλήλους που έχουν βαθμό τουλάχιστον υπαρχιφύλακα.

2. Αν οι παραπάνω δεν υπάρχουν ή έχουν κώλυμα και έως ότου αναλάβουν την προανάκριση, αν υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή, η προανάκριση γίνεται από τον πρόεδρο ή το γραμματέα της κοινότητας.

3. Στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος προανάκριση ενεργεί και ο ανακριτής. Την προανάκριση κατά των ανηλίκων μπορεί να την ενεργεί ο ειδικός ανακριτής ανηλίκων (άρθρο 4 παρ. 2α).

'Αρθρο 34.

Ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι.

Η προανάκριση ορισμένων εγκλημάτων γίνεται και από τους δημόσιους υπαλλήλους για τους οποίους προβλέπουν ειδικοί νόμοι, πάντοτε υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

'Αρθρο 35.

Ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση.

Η ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση ανήκει στον εισαγγελέα εφετών, που έχει επιπλέον το δικαίωμα να ενεργεί, προσωπικά ή με κάποιον από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σ' αυτόν, προκαταρκτική εξέταση σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 1 για κάθε έγκλημα που γίνεται μέσα στην περιφέρειά του. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

'Εναρξη και αναβολή της ποινικής δίωξης.

'Αρθρο 36.

Αυτεπάγγελτη δίωξη.

'Οταν δεν απαιτείται έγκληση ή αίτηση, η ποινική δίωξη κινείται αυτεπάγγελτα, ύστερα από αναφορά, μήνυση ή άλλη είδηση ότι διαπράχθηκε αξιόποινη πράξη.

'Αρθρο 37.

Υποχρέωση για την ανακοίνωση αξιόποινης πράξης.

1. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι οφείλουν να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα οτιδήποτε πληροφορούνται με κάθε τρόπο για αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως.

2. Οι υπόλοιποι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε προσωρινά δημόσια υπηρεσία, έχουν την ίδια υποχρέωση για τις αξιόποινες πράξεις της παρ. 1, αν πληροφορήθηκαν γι' αυτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

3. Η ανακοίνωση γίνεται γραπτώς και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και αφορούν την αξιόποινη πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις.

'Αρθρο 38.

Υποχρέωση του δικαστή να συντάσσει έκθεση.

1. 'Οταν κατά τη διάρκεια πολιτικής ή ποινικής δίκης ανακύπτει γεγονός που μπορεί να χαρακτηριστεί έγκλημα διωκόμενο αυτεπαγγέλτως, ο δικαστής, αν σύμφωνα με το νόμο δεν μπορεί να το δικάσει ο ίδιος αμέσως, οφείλει να συντάξει έκθεση και να τη διαβιβάσει στον αρμόδιο εισαγγελέα με κάθε πληροφορία και με τα σχετικά έγγραφα.

2. Το ίδιο υποχρεούται να κάνει και όταν πρόκειται για έγκλημα μη διωκόμενο αυτεπαγγέλτως, αν υποβλήθηκε η απαιτούμενη έγκληση στην αρμόδια αρχή.

'Αρθρο 39.

Εφαρμογή στη διοικητική και πειθαρχική δίκη.

Οι διατάξεις του άρθρου 38 εφαρμόζονται και στις υποθέσεις διοικητικής και πειθαρχικής δικαιοδοσίας.

'Αρθρο 40.

Υποχρέωση ιδιωτών.

1. Ακόμα και ιδιώτες οφείλουν στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο, αν αντιληφθούν οι ίδιοι αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως, να την αναγγείλουν στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή σε οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο· η αναγγελία αυτή μπορεί να γίνει είτε εγγράφως με μια αναφορά ή προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.

2. Στην αναφορά ή στην προφορική δήλωση πρέπει να αναφέρονται όλες οι λεπτομέρειες που αφορούν την πράξη, τους δράστες και τις αποδείξεις.

3. Αν πολλοί πληροφορήθηκαν για την αξιόποινη πράξη, τότε καθένας έχει ξεχωριστά την υποχρέωση αυτή.

'Αρθρο 41.

Αίτηση δίωξης.

Στις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει ότι απαιτείται αίτηση της αρχής για να ασκηθεί ποινική δίωξη, η αίτηση γίνεται σε κάθε εκπρόσωπο της εισαγγελικής αρχής, γραπτά ή προφορικά, και συντάσσεται έκθεση.

'Αρθρο 42.

Μήνυση αξιόποινων πράξεων.

1. Εκτός από αυτόν που αδικήθηκε, και οποιοσδήποτε άλλος έχει το δικαίωμα να καταγγείλει στην αρχή τις αξιόποινες πράξεις που διώκονται αυτεπαγγέλτως, τις οποίες πληροφορήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο.

2. Η μήνυση γίνεται απευθείας στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, αλλά και στους άλλους ανακριτικούς υπαλλήλους, είτε από τον ίδιο το μηνυτή είτε από ειδικό πληρεξούσιο. Το έγγραφο της πληρεξουσιότητας συνοδεύει απαραιτήτως την έκθεση για την κατάθεση της μήνυσης. Η μήνυση μπορεί να γίνει και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση (άρθρα 148 κ.ε.).

3. Αν η μήνυση έγινε σε ανακριτικό υπάλληλο, αυτός τη στέλνει χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο για την ποινική δίωξη εισαγγελέα ή στο δημόσιο κατήγορο.

'Αρθρο 43.

'Εναρξη ποινικής δίωξης.

1. Ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, είναι υποχρεωμένος να κινήσει ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας ανάκριση ή προανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, στις περιπτώσεις που η εισαγωγή αυτή επιτρέπεται. Αν όμως η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς τελείως αβάσιμη στην ουσία της, την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον εισαγγελέα εφετών, αναφέροντας τους λόγους που τον οδήγησαν να μην κινήσει ποινική δίωξη. Ο εισαγγελέας εφετών έχει δικαίωμα να διατάξει τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών να κινήσει ποινική δίωξη.

2. Επίσης ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση είτε προσωπικά είτε με κάποιον από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που αναφέρονται στο άρθρο 33 παρ. 1 και 2 και στο άρθρο 34, για να κρίνει αν πρέπει να κινήσει ποινική δίωξη ή, αντίθετα, να θέσει τη μήνυση ή την αναφορά στο αρχείο (άρθρο 31 παρ. 1 στοιχ. α).

'Αρθρο 44.

Αναβολή και αναστολή ποινικής δίωξης.

1. Σε περίπτωση πλημμελήματος, αν η ποινή που πιθανολογείται ότι θα επιβληθεί στον υπαίτιο, αλλά και οι άλλες

συνέπειές της κατά τον ποινικό κώδικα, είναι μηδαμινές συγκριτικά με την ποινή που του είχε επιβληθεί αμετάκλητα στο παρελθόν για άλλη πράξη και που τώρα την εκτίει, ο εισαγγελέας, με την έγκριση του εισαγγελέα εφετών, έχει το δικαίωμα να αναβάλει για αόριστο χρόνο την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του. Αν όμως η ποινική δίωξη έχει αρχίσει, την αναστολή της για αόριστο χρόνο τη διατάσσει αμετάκλητα το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο με πρόταση του εισαγγελέα.

2. Παρόμοια αναβολή ή αναστολή ποινικής δίωξης μπορεί να διαταχθεί με τις ίδιες προϋποθέσεις και όταν ο κατηγορούμενος έχει ήδη παραπεμφθεί στο ακροατήριο για βαρύτερη πράξη, εκτός αν η ποινική δίωξη για την ελαφρότερη πράξη είναι αναγκαία για την ανακάλυψη της αλήθειας γενικά ή για την εκτίμηση του χαρακτήρα του κατηγορουμένου.

3. Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις μπορεί αργότερα να διαταχθεί από τις ίδιες αρχές η ποινική δίωξη ή η συνέχιση εκείνης που είχε ανασταλεί: α) αν η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε και έγινε αφορμή να διαταχθεί αναστολή για την άλλη πράξη έπαψε για οποιονδήποτε νόμιμο λόγο και β) μετά την αμετάκλητη εκδίκαση της κατηγορίας που εκκρεμεί και έγινε αφορμή να ανασταλεί η δίωξη.

4. Στις περιπτώσεις αναστολής της ποινικής δίωξης σύμφωνα με τις παρ. 1,2 και 3, δεν θίγονται τα δικαιώματα των παθόντων, που μπορούν να τα επιδιώξουν στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο.

Άρθρο 45.

Αποχή από ποινική δίωξη.

Στις περιπτώσεις του εγκλήματος της εκβίασης, που τελείται με την απειλή ότι θα αποκαλυφθεί αξιόποινη πράξη, ή της απάτης που, αν την καταμήνυε ο παθών, ήταν ενδεχόμενο να αποκαλυφθεί από την ανάκριση ενοχή του για άλλη συναφή με την απάτη πράξη και να διωχθεί ποινικά, μπορεί ο εισαγγελέας, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, με αιτιολογημένη διάταξή του να απόσχει οριστικά από την ποινική δίωξη για την πράξη της οποίας η αποκάλυψη απειλήθηκε με την εκβίαση ή για την οποία ήταν δυνατό να διωχθεί αυτός που εξαπατήθηκε, με την προϋπόθεση ότι η δίωξή της, συγκρινόμενη με τη βαρύτητα της εκβίασης ή της απάτης που επρόκειτο να διωχθούν, δεν είναι απαραίτητη για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 44 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Έγκληση.

Άρθρο 46.

Έγκληση του παθόντος.

Αν ο παθών θέλει να ζητήσει τη δίωξη αξιόποινης πράξης, υποβάλλει την έγκληση σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42 παρ. 2 και 3.

Άρθρο 47.

Απόρριψη της έγκλησης.

1. Ο εισαγγελέας εξετάζει με μεγάλη φροντίδα την έγκληση που έλαβε και, αν κρίνει ότι δεν στηρίζεται στο νόμο,την απορρίπτει με διάταξη, η οποία επιδίδεται στον εγκαλούντα.

2. Ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση είτε ο ίδιος είτε με έναν από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που αναφέρονται στα άρθρα 33 παρ. 1, 2 και 34· αν από την εξέταση πειστεί ότι η έγκληση είναι προφανώς ψευδής στην ουσία της, την απορρίπτει σύμφωνα με όσα ορίζονται στην πρώτη παράγραφο.

3. Όσα αναφέρονται στα άρθρα 44 και 45 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση.

Άρθρο 48.

Δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος.

Ο εγκαλών μπορεί μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την επίδοση της διάταξης του εισαγγελέα κατά τις παρ. 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου να προσφύγει στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται εξαιτίας της απόστασης. Για την προσφυγή συντάσσεται έκθεση από το γραμματέα της εισαγγελίας ή από το γραμματέα του πταισματοδικείου της κατοικίας ή της διαμονής του προσφεύγοντος, που τη διαβιβάζει στο γραμματέα της εισαγγελίας. Αν ο εισαγγελέας εφετών δεχθεί την προσφυγή, διατάσσει τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών να ασκήσει ποινική δίωξη.

Άρθρο 49.

Εφαρμογή στα πταίσματα.

1. Οι ορισμοί των άρθρων 42, 43, 44, 46, 47 και 48 εφαρμόζονται και στα πταίσματα. Ως προς αυτά τα δικαιώματα και τα καθήκοντα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών ανήκουν στο δημόσιο κατήγορο και, όπου αυτός δεν υπάρχει, στον πταισματοδίκη σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 2· τα δικαιώματα του εισαγγελέα εφετών ανήκουν στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, και τα δικαιώματα του δικαστικού συμβουλίου ή του δικαστηρίου (άρθρ. 44) στον πταισματοδίκη.

2. Η ποινική δίωξη προκειμένου για πταίσματα αναστέλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 44, και για όσο χρόνο ο κατηγορούμενος υπηρετεί για οποιονδήποτε λόγο στο στρατό και διαμένει εκτός έδρας του αρμόδιου πταισματοδικείου. Ο δημόσιος κατήγορος διατάσσει την αναστολή με αιτιολογημένη διάταξή του.

Άρθρο 50.

Δίωξη μόνο με έγκληση.

1. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που ορίζονται ρητά στον ποινικό κώδικα ή σε άλλους νόμους η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση του παθόντος.

2. Αφού υποβληθεί η έγκληση, η ποινική δίωξη προχωρεί όπως και στα εγκλήματα που διώκονται αυτεπαγγέλτως. Αν η δίωξη ασκήθηκε χωρίς έγκληση, η σχετική με την έγκληση δήλωση μπορεί να γίνει από τον παθόντα και στο ακροατήριο πριν από την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας.

Άρθρο 51.

Παραίτηση από την άσκηση του δικαιώματος της έγκλησης.

1. Η παραίτηση από το δικαίωμα έγκλησης γίνεται από τον ίδιο το δικαιούμενο ή από ειδικό πληρεξούσιο σε συμβολαιογράφο, στον εισαγγελέα ή σε οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο, και συντάσσεται σχετική έκθεση.

2. Παραίτηση που γίνεται με όρους ή προθεσμία δεν έχει έννομα αποτελέσματα. Ανάκληση της παραίτησης δεν επιτρέπεται.

3. Με την ίδια δήλωση μπορεί να γίνει παραίτηση και από την πολιτική αγωγή για αποζημίωση.

Άρθρο 52.

Ανάκληση της έγκλησης.

1. Ο εγκαλών μπορεί είτε ο ίδιος είτε με ειδικό πληρεξούσιο να ανακαλέσει την έγκληση.

2. Για τους υπαλλήλους στους οποίους δηλώνεται η ανάκληση και για τον τρόπο με τον οποίο αυτή πρέπει να γίνει εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 42. Η ανάκληση μπορεί επίσης να γίνει και στο ακροατήριο σε όλη τη διάρκεια της δίκης και ωσότου δημοσιευτεί η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά. Αν η ανάκληση γίνει αργότερα, είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 53.

Έξοδα σε περίπτωση ανάκλησης.

Για την ανάκληση που προβλέπεται στο άρθρο 52 δεν είναι απαραίτητη η προκαταβολή των δικαστικών εξόδων και τελών, που βαρύνουν σε κάθε περίπτωση τον ανακαλούντα. Αντίγραφο της έκθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 52 ή των πρακτικών μαζί με την εκκαθάριση των δικαστικών εξόδων στέλνεται για είσπραξη στον αρμόδιο ταμία.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άδεια για δίωξη.

Άρθρο 54.

Ποιες πράξεις δεν ενεργούνται χωρίς άδεια.

Ακόμη και στις περιπτώσεις που χρειάζεται άδεια για δίωξη μπορεί να ενεργηθεί ανάκριση για τη βεβαίωση του εγκλήματος και πριν χορηγηθεί η άδεια. Δεν επιτρέπεται μόνο να ενεργηθούν ανακριτικές πράξεις που θίγουν το πρόσωπο για τη δίωξη του οποίου χρειάζεται η άδεια.

Άρθρο 55.

Άρνηση χορήγησης της άδειας.

1. Αν δεν χορηγηθεί η άδεια, ο ανακριτής ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα αποφαίνεται ότι γι' αυτό το λόγο δεν μπορεί προς το παρόν να γίνει δίωξη.
2. Ανάκληση της άδειας που χορηγήθηκε δεν είναι δυνατή.

Άρθρο 56.

Περισσότεροι κατηγορούμενοι.

Αν υπάρχουν και άλλοι κατηγορούμενοι που δεν απολαμβάνουν το προνόμιο του άρθρου 54, η ποινική δίωξη εναντίον τους προχωρεί χωρίς κώλυμα.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δεδικασμένο.

Άρθρο 57.

Κώλυμα για νέα δίωξη.

1. Αν κάποιος έχει καταδικαστεί αμετάκλητα ή αθωωθεί ή έχει πάψει ποινική δίωξη εναντίον του, δεν μπορεί να ασκηθεί και πάλι εις βάρος του δίωξη για την ίδια πράξη, ακόμη και αν δοθεί σ' αυτή διαφορετικός χαρακτηρισμός.
2. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις των άρθρων 58, 81 παρ. 2, 525 και 526.
3. Αν παρά την πιο πάνω απαγόρευση ασκηθεί ποινική δίωξη, κηρύσσεται απαράδεκτη λόγω δεδικασμένου.

Άρθρο 58.

Νέα άσκηση ποινικής δίωξης.

Η απόφαση, ακόμη και εκείνη που έχει γίνει αμετάκλητη, όταν κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη για κάποια έλλειψη ή παρατυπία της έγκλησης, της αίτησης ή της άδειας, δεν εμποδίζει τη νέα άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του ίδιου προσώπου, αν η έγκληση, η αίτηση ή η άδεια δοθεί κανονικά αργότερα.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Προδικαστικά ζητήματα.

Άρθρο 59.

Προδικαστικά ποινικά ζητήματα στην ποινική δίκη.

Όταν η απόφαση σε ποινική δίκη εξαρτάται από άλλη ποινική δίκη και δεν είναι δυνατή ούτε σκόπιμη η ένωση των δύο, η πρώτη αναβάλλεται ωσότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση στη δεύτερη δίκη.

Άρθρο 60.

Εξέταση νομικών ζητημάτων αστικής φύσης στην ποινική δίκη.

1. Το ποινικό δικαστήριο κρίνει και για τα ζητήματα αστικής φύσης που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της δίκης.
2. Η ποινική δίωξη αναστέλλεται, όταν σύμφωνα με το νόμο χρειάζεται να προηγηθεί απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου.

Άρθρο 61.

Εκκρεμότητα ζητημάτων αστικής φύσης στην πολιτική δίκη.

Όταν στο πολιτικό δικαστήριο εκκρεμεί δίκη για ζήτημα που ανήκει στην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων, που έχει όμως σχέση με την ποινική δίκη, μπορεί το ποινικό δικαστήριο κατά την κρίση του να αναβάλει την ποινική δίκη έως το τέλος της πολιτικής. Η απόφαση αυτή μπορεί ν' ανακληθεί.

Άρθρο 62.

Ισχύς της απόφασης του πολιτικού δικαστηρίου για προδικαστικά ζητήματα.

Απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου για ζήτημα που έχει σχέση με την ποινική δίκη δεν δεσμεύει τον ποινικό δικαστή, αποτελεί όμως γι' αυτόν στοιχείο που το εκτιμά ελεύθερα μαζί με τις άλλες αποδείξεις (άρθρα 177 και 178).

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Νομιμοποίηση - Αρμοδιότητα.

Άρθρο 63.

Ενεργητική νομιμοποίηση.

Η πολιτική αγωγή για την αποζημίωση και την αποκατάσταση από το έγκλημα και για τη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης μπορεί να ασκηθεί στο ποινικό δικαστήριο από τους δικαιουμένους σύμφωνα με τον αστικό κώδικα.

Άρθρο 64.

Παθητική νομιμοποίηση.

Η πολιτική αγωγή ασκείται εναντίον του κατηγορουμένου και, αν υπάρχει περίπτωση, εναντίον και του αστικώς υπευθύνου ή εναντίον των νόμιμων αντιπροσώπων τους.

Άρθρο 65.

Εξουσία του ποινικού δικαστηρίου στην πολιτική αγωγή.

1. Το ποινικό δικαστήριο δεν μπορεί να ασχοληθεί με την πολιτική αγωγή όταν αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει δίωξη ή απαλλάσσει για οποιονδήποτε λόγο τον κατηγορούμενο.
2. Το ποινικό δικαστήριο που εξετάζει την πολιτική αγωγή είναι υποχρεωμένο να αποφασίζει γι' αυτήν. Κατ' εξαίρεση μπορεί να την παραπέμψει στα πολιτικά δικαστήρια για όσα κεφάλαια κρίνει την απαίτηση ανεκκαθάριστη, με την προϋπόθεση ότι το ζητούμενο ποσό υπερβαίνει τις δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές. Το ποινικό δικαστήριο αποφασίζει ελεύθερα σε κάθε περίπτωση που εκδικάζει υπόθεση αποζημίωσης.
3. Το καθοριζόμενο στην παρ. 2 όριο των απαιτήσεων αποζημίωσης του πολιτικώς ενάγοντος που πηγάζουν από το έγκλημα μπορεί να αυξομειώνεται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 66.

Πολιτική αγωγή εκκρεμής σε πολιτικό δικαστήριο.

1. Η πολιτική αγωγή που έχει ασκηθεί σε πολιτικό δικαστήριο μπορεί να εισαχθεί στο ποινικό δικαστήριο, αν δεν εκδόθηκε οριστική απόφαση με την πολιτική διαδικασία.

2. Αν ο πολιτικώς ενάγων ασκήσει αυτό το δικαίωμα, δεν μπορεί να συνεχίσει τη δίκη στα πολιτικά δικαστήρια, εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 65.

3. Ο ποινικός δικαστής αποφασίζει και για τα έξοδα που έχουν γίνει στην πολιτική διαδικασία.

Άρθρο 67.

Πότε απαγορεύεται η νέα άσκηση πολιτικής αγωγής.

1. Αν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε, η πολιτική αγωγή που κρίθηκε ήδη από το ποινικό δικαστήριο δεν μπορεί πια να ασκηθεί στο πολιτικό παρά μόνο για την εκκαθάριση των ζημιών που γεννήθηκαν μετά την καταδικαστική απόφαση.

2. Μπορεί όμως η πολιτική αγωγή να συνεχιστεί στο πολιτικό δικαστήριο στην περίπτωση που την παρέπεμψε το ποινικό (άρθρο 65 παρ. 2), καθώς και στις περιπτώσεις που ορίζονται ειδικά στο νόμο.

Άρθρο 68.

Άσκηση και διατύπωση της πολιτικής αγωγής.

1. Εκείνος που έχει το δικαίωμα πολιτικής αγωγής μπορεί πάντοτε να επιδιώξει την ικανοποίηση των απαιτήσεών του για αποζημίωση στο ποινικό δικαστήριο και στο ακροατήριο ωσότου αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 64, αν έχει επιδώσει δικόγραφο στον κατηγορούμενο κατά τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας και σύμφωνα με την προθεσμία του άρθρ. 167.

2. Κατ' εξαίρεση, εκείνος που κατά τον αστικό κώδικα δικαιούται χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης μπορεί να υποβάλλει την απαίτησή του στο ποινικό δικαστήριο, ωσότου αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία, χωρίς έγγραφη προδικασία.

3. Το ότι ο πολιτικώς ενάγων δεν έχει εμφανιστεί κατά την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας δεν δικαιολογεί σε καμιά περίπτωση αναβολή της δίκης. Ο πολιτικώς ενάγων που δεν έχει εμφανιστεί δεν κωλύεται από αυτόν και μόνο το λόγο να φέρει την αγωγή του στο πολιτικό δικαστήριο· αλλά και στο ποινικό δικαστήριο μπορεί να την υποστηρίξει, αν για οποιονδήποτε λόγο αναβλήθηκε η συζήτηση της υπόθεσης.

4. Ο πολιτικώς ενάγων μπορεί κατά την κρίση του δικαστηρίου να αποβληθεί από την ποινική διαδικασία, αν, παρόλο που εμφανίστηκε έγκαιρα, αποχώρησε κατά τη διάρκεια της συζήτησης· στην περίπτωση αυτή μπορεί να φέρει την αγωγή του στο πολιτικό δικαστήριο.

Άρθρο 69.

Παραίτηση από την πολιτική αγωγή.

1. Κατά τη διάρκεια της δίκης και πριν από την έκδοση της απόφασης ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να παραιτηθεί από την αγωγή του, τηρώντας τις διατυπώσεις των άρθρων 83 και 84.

2. Η δήλωση παραίτησης που γίνεται πριν από τη συζήτηση δημιουργεί αποτελέσματα, και αν ακόμη δεν επιδοθεί στον κατηγορούμενο· όποιος όμως παραιτείται είναι υποχρεωμένος να πληρώσει τα έξοδα που δημιουργήθηκαν από την παράλειψη της επίδοσης.

Άρθρο 70.

Άσκηση πολιτικής αγωγής από τον εισαγγελέα.

Η πολιτική αγωγή στην ποινική διαδικασία μπορεί να κινηθεί από τον εισαγγελέα όταν ο ζημιωμένος είναι ανίκανος επειδή πάσχει από ψυχική ασθένεια και δεν έχει αντιπρόσωπο νόμιμα διορισμένο ή όταν ζημιώθηκε το Δημόσιο. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη του άρθρ. 65 παρ. 2.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άρθρο 71.

Απαιτήσεις του κατηγορουμένου που αθωώθηκε.

1. Ο κατηγορούμενος που αθωώθηκε σε δημόσια συνεδρίαση δικαιούται να υποβάλει αμέσως και προφορικά στο ποινικό δικαστήριο τις απαιτήσεις που έχει από το μηνυτή ή από αυτόν που υπέβαλε την έγκληση για αποζημίωση και έξοδα, και όταν ακόμη δεν παρέστη ως πολιτικώς ενάγων. Το δικαστήριο αποφαίνεται, αφού ακούσει αυτόν που υπέβαλε την αίτηση και το μηνυτή ή τον εγκαλούντα. Αν ο μηνυτής ή αυτός που υπέβαλε την έγκληση δεν είναι παρών, το δικαστήριο παραπέμπει τις απαιτήσεις του κατηγορουμένου που αθωώθηκε στα πολιτικά δικαστήρια. Αν εμφανίστηκε στην αρχή της συζήτησης, αποχώρησε όμως κατόπιν και δεν είναι παρών κατά την προβολή των απαιτήσεων του κατηγορουμένου, θεωρείται ότι δικάζεται σαν να ήταν παρών.

2. Η διάταξη του άρθρου 65 παρ. 2 εφαρμόζεται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΔΙΑΔΙΚΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κατηγορούμενοι.

Άρθρο 72.

Ιδιότητα κατηγορουμένου.

Την ιδιότητα του κατηγορουμένου την αποκτά εκείνος εναντίον του οποίου ο εισαγγελέας άσκησε ρητά την ποινική δίωξη, εκείνος στον οποίο σε οποιοδήποτε στάδιο της ανάκρισης αποδίδεται η αξιόποινη πράξη και εκείνος που αναφέρεται στη μήνυση, στην έγκληση, στην αίτηση ή στην έκθεση για αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 73.

Διάρκεια και παύση της ιδιότητας του κατηγορουμένου.

Ο κατηγορούμενος διατηρεί την ιδιότητά του ωσότου εκδοθεί αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα ή αμετάκλητη καταδικαστική ή αθωωτική απόφαση και την αποκτά εκ νέου στις περιπτώσεις του άρθρου 57 παρ. 2.

Άρθρο 74.

Αιτήσεις του κρατούμενου κατηγορουμένου.

Οι αιτήσεις και οι δηλώσεις του κρατούμενου κατηγορουμένου υποβάλλονται με έγγραφο, που παραδίδεται στο διευθυντή του καταστήματος όπου κρατείται, και συντάσσεται έκθεση· κατόπιν καταχωρίζονται σε ειδικό βιβλίο και διαβιβάζονται αμέσως στην αρμόδια αρχή· ως προς τα νόμιμα αποτελέσματά τους οι αιτήσεις και οι δηλώσεις θεωρούνται σαν να είχαν παραληφθεί απευθείας από την αρμόδια αρχή.

Άρθρο 75.

Αδυναμία να βεβαιωθεί η ταυτότητα του κατηγορουμένου.

Η αδυναμία να βεβαιωθεί η ταυτότητα του κατηγορουμένου με το όνομά του ή με τα άλλα χαρακτηριστικά ή με τις άλλες ιδιότητες δεν εμποδίζει την εξέλιξη της ποινικής δίωξης, αν είναι αποδειγμένο ότι αυτός είναι το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 76.

Ψευδές όνομα ή ψευδείς ιδιότητες.

Αν ο κατηγορούμενος αναφέρθηκε με ψευδές όνομα ή ψευδείς ιδιότητες, διατάσσεται η διόρθωση σύμφωνα με τα

άρθρα 564 παρ. 2 και 145 σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης ή και κατά την εκτέλεση.

'Αρθρο 77.

Αμφιβολίες για την ταυτότητα του κατηγορουμένου.

1. Αν υπάρχουν αμφιβολίες ότι το πρόσωπο που εμφανίστηκε στην ανάκριση ή στο ακροατήριο είναι πράγματι το διωκόμενο, ο ανακριτής ή το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας προχωρούν από μόνοι τους στη βεβαίωση της ταυτότητας, χρησιμοποιώντας κάθε αποδεικτικό μέσο. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατό να ανασταλεί η ποινική διαδικασία για το πρόσωπο αυτό, ωσότου βεβαιωθεί η ταυτότητά του.

2. Αν η ταυτότητα του κατηγορουμένου δεν μπορεί να αποδειχθεί, βεβαιώνεται το γεγονός αυτό στην απόφαση και ταυτόχρονα διατάσσεται η απόλυση εκείνου που έχει συλληφθεί ή που κρατείται προσωρινά, ωσότου εξακριβωθεί η ταυτότητα. Ο δικαστής, ανάλογα με τις περιστάσεις, μπορεί να επιβάλει στον απολυόμενο την καταβολή εγγύησης ή άλλους όρους. Για τον καθορισμό, την κατάθεση και την τύχη της εγγύησης και των άλλων όρων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 294 παρ. 3, 296, 297, 301, 302, 303 και 304.

3. 'Οσα αναφέρονται στην παρ. 2 τα διατάσσει ο ανακριτής κατά τη διάρκεια της ανάκρισης.

'Αρθρο 78.

Ζήτημα ταυτότητας στον 'Αρειο Πάγο.

Αν οι αμφιβολίες για την ταυτότητα δημιουργηθούν για πρώτη φορά στον 'Αρειο Πάγο, διατάσσεται αυτεπαγγέλτως εξέταση· η εξέταση ενεργείται από το εφετείο που ορίζει ο 'Αρειος Πάγος και που αποφαίνεται αμετάκλητα για την ταυτότητα.

'Αρθρο 79.

Πλάνη σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου του κατηγορουμένου.

'Οταν προκύψει σαφώς ότι η διαδικασία στρέφεται εναντίον κατηγορουμένου από πλάνη ως προς την ταυτότητα του προσώπου του, ο δικαστής αποφαίνεται ότι η ποινική δίωξη θεωρείται σαν να μην έγινε.

'Αρθρο 80.

Ψυχική ασθένεια του κατηγορουμένου.

1. 'Οταν ο κατηγορούμενος βρίσκεται σε κατάσταση διατάραξης των πνευματικών του λειτουργιών, το δικαστήριο, αν δεν πρόκειται να εκδώσει αθωωτική απόφαση, διατάσσει την αναστολή της διαδικασίας. Αν ο κατηγορούμενος τελεί σε προσωρινή κράτηση, το δικαστήριο διατάσσει ταυτόχρονα και την τοποθέτησή του σε δικαστικό ψυχιατρείο και σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιο, σε άλλο ψυχιατρείο, κατά προτίμηση δημόσιο.

2. Για τη βεβαίωση της ψυχικής κατάστασης του κατηγορουμένου διατάσσεται προηγουμένως πραγματογνωμοσύνη (άρθρο 200).

3. Αν η κατάσταση αυτή προκύψει πριν από το τέλος της ανάκρισης, τα παραπάνω τα διατάσσει ο ανακριτής, χωρίς να εμποδίζεται από το λόγο αυτό στην ενέργεια των αναγκαίων πράξεων για τη βεβαίωση του εγκλήματος.

4. Αν διαταχθεί αναστολή, η πολιτική αγωγή μπορεί να ασκηθεί στα πολιτικά δικαστήρια.

5. Η εξακολούθηση της διαδικασίας, αν πάψουν να υπάρχουν οι λόγοι της αναστολής, διατάσσεται από το δικαστήριο ή τον ανακριτή σύμφωνα με τις διακρίσεις των παρ. 1 και 3.

'Αρθρο 81.

Αμφιβολίες για το θάνατο του κατηγορουμένου.

1. Αν υπάρχουν αμφιβολίες για το θάνατο του κατηγορουμένου, διατάσσεται η αναβολή της διαδικασίας ωσότου βεβαιωθεί ότι ο κατηγορούμενος βρίσκεται στη ζωή, οπότε η διαδικασία αρχίζει εκ νέου. Η αναβολή όμως αυτή δεν εμποδίζει να γίνουν οι αναγκαίες ανακριτικές πράξεις για να βεβαιωθεί το έγκλημα.

2. Αν εξακριβωθεί κατά τη διαδικασία των άρθρων 77 και 78 πως από πλάνη έγινε δεκτό ότι ο κατηγορούμενος δεν ζει, η απόφαση να πάψει η ποινική δίωξη (άρθρα 309 παρ. 1 στοιχ. β', 310 παρ. 1 και 370 στοιχ. β') θεωρείται σαν να μην εκδόθηκε. Στην περίπτωση αυτή για το χρονικό διάστημα από την παύση της ποινικής δίωξης έως την επανάληψή της εφαρμόζονται οι διατάξεις του ποινικού κώδικα για αναστολή της παραγραφής.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Πολιτικώς ενάγοντες.

'Αρθρο 82.

Δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής.

1. 'Οποιος έχει το δικαίωμα να ασκήσει την πολιτική αγωγή στο ποινικό δικαστήριο (άρθρο 63) μπορεί να δηλώσει ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων στην ποινική διαδικασία.

2. Οι ανήλικοι και όσοι άλλοι ανίκανοι παρίστανται με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του αστικού κώδικα.

3. Η δήλωση παράστασης του πολιτικώς ενάγοντος δεν αναπληρώνει την έγκληση στις περιπτώσεις που αυτή είναι απαραίτητη για την ποινική δίωξη (άρθρ. 50).

'Αρθρο 83.

Διατυπώσεις της δήλωσης.

1. Η δήλωση του πολιτικώς ενάγοντος γίνεται στον αρμόδιο εισαγγελέα είτε με την ίδια την έγκληση είτε με άλλο έγγραφο, ωσότου τελειώσει η ανάκριση (άρθρο 308)· μπορεί να γίνει από τον ίδιο τον πολιτικώς ενάγοντα ή από πληρεξούσιο που έχει ειδική εντολή· για την εγχείριση της δήλωσης συντάσσεται έκθεση, στην οποία επισυνάπτεται και το έγγραφο της πληρεξουσιότητας. Τέλος, η δήλωση μπορεί να γίνει και σ' αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, ακόμη και κατά το χρόνο που εξετάζεται ως μάρτυρας ο ζημιωμένος.

2. Η παράλειψη της δήλωσης του πολιτικώς ενάγοντος δεν επηρεάζει το δικαίωμά του να ασκήσει την πολιτική αγωγή στο ποινικό δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 68.

'Αρθρο 84.

Περιεχόμενο της δήλωσης.

Η δήλωση είναι απαράδεκτη, αν δεν περιέχει συνοπτική έκθεση της υπόθεσης για την οποία παρίσταται κάποιος ως πολιτικώς ενάγων, τους λόγους στους οποίους στηρίζεται το δικαίωμα της παράστασης, καθώς και το διορισμό αντικλήτου στην έδρα του δικαστηρίου αν αυτός που κάνει τη δήλωση δεν διαμένει μόνιμα εκεί. Στον αντίκλητο μπορούν να γίνονται όλες οι επιδόσεις και οι κοινοποιήσεις που αφορούν τον πολιτικώς ενάγοντα.

'Αρθρο 85.

Αντιρρήσεις κατά της παράστασης.

Ο κατηγορούμενος και ο αστικώς υπεύθυνος μπορούν να υποβάλουν αντιρρήσεις κατά της δήλωσης να παραστεί πολιτική αγωγή, και πάντως πριν από την έκδοση του οριστικού βουλεύματος.

'Αρθρο 86.

Διατυπώσεις των αντιρρήσεων και σχετική απόφαση.

1. Το έγγραφο με τις αντιρρήσεις του κατηγορουμένου ή του αστικώς υπευθύνου πρέπει να περιέχει τους λόγους που τις στηρίζουν, παραδίδεται στο γραμματέα της εισαγ-

γελίας, και συντάσσεται έκθεση. Για τις αντιρρήσεις αποφασίζει το συμβούλιο αμετάκλητα· αν η προβολή τους έγινε μετά την υποβολή της πρότασης του εισαγγελέα για την ουσία της υπόθεσης, το συμβούλιο αποφασίζει με το βούλευμα που εκδίδει γι' αυτήν.

2. Οι αντιρρήσεις δεν εμποδίζουν την εξέλιξη της ανάκρισης.

'Αρθρο 87.

Αυτεπάγγελτη αποβολή.

Η δήλωση για την παράσταση πολιτικής αγωγής μπορεί σε οποιοδήποτε στάδιο της προδικασίας να κηρυχθεί απαράδεκτη από το συμβούλιο ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως.

'Αρθρο 88.

Αποτελέσματα της αποβολής.

1. Ο πολιτικώς ενάγων, του οποίου η παράσταση έχει κηρυχθεί απαράδεκτη, δεν κωλύεται να ασκήσει την αγωγή του στο ποινικό δικαστήριο που δικάζει την κατηγορία.

2. Αν ο πολιτικώς ενάγων αποβληθεί, παραμένουν ισχυρές όλες οι πράξεις της διαδικασίας που έγιναν πριν από την αποβολή του και στις οποίες τυχόν παρευρισκόταν.

3. Το ποινικό δικαστήριο αποφασίζει για τα έξοδα που προκάλεσε η παράσταση του πολιτικώς ενάγοντος που αποβλήθηκε. Το ίδιο δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει και για την αποζημίωση των αντιδίκων του πολιτικώς ενάγοντος, εκτός αν αυτή δεν είναι εκκαθαρισμένη.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αστικώς υπεύθυνοι.

'Αρθρο 89.

Κλήτευση.

1. Αν ο πολιτικώς ενάγων θέλει να κλητεύσει στο ποινικό δικαστήριο και τον αστικώς υπεύθυνο για την πληρωμή της αποζημίωσης, τον καλεί στην ποινική δίκη επιδίδοντάς του και την κλήση και το δικόγραφο της πολιτικής αγωγής κατά το άρθρο 68 παρ. 1. Η κλήση πρέπει να περιέχει και τα στοιχεία της νομιμοποίησης του αστικώς υπευθύνου· αλλιώς, είναι άκυρη. Ο ζημιωμένος απαιτεί κατά το άρθρο 68 παρ. 2 την πληρωμή της χρηματικής ικανοποίησής του από τον αστικώς υπεύθυνο, αν τον κλητεύσει στην ποινική δίκη τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση σύμφωνα με τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας. Και στις δύο περιπτώσεις επιδίδεται αντίγραφο της κλήσης στον κατηγορούμενο και στον εισαγγελέα μέσα στις ίδιες προθεσμίες και με τις ίδιες διατυπώσεις.

2. Ο εισαγγελέας καλεί αυτεπαγγέλτως στην ποινική δίκη τον αστικώς υπεύθυνο για την πληρωμή των χρηματικών ποινών και εξόδων με τις ίδιες διατυπώσεις και μέσα στις ίδιες προθεσμίες που καλεί τον κατηγορούμενο. Η κλήση πρέπει να αναφέρει το άρθρο του νόμου στο οποίο βασίζεται η αστική του ευθύνη. Στην κύρια ανάκριση ο αστικώς υπεύθυνος καλείται σύμφωνα με το άρθρο 90.

3. Και ο κατηγορούμενος στην περίπτωση που θα απαλλαγεί από την ποινική ευθύνη μπορεί να κλητευτεί σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 ως αστικώς υπεύθυνος για την πράξη των συγκατηγορουμένων του.

4. Ο εισαγγελέας μπορεί να κλητεύσει τον αστικώς υπεύθυνο για τις αποζημιώσεις και τη χρηματική ικανοποίηση μόνο όταν ασκεί την πολιτική αγωγή κατά το άρθρο 70. Η κλήτευση αυτή κοινοποιείται στον κατηγορούμενο σύμφωνα με την παρ. 1 αυτού του άρθρου.

5. Ο αστικώς υπεύθυνος μόλις κλητευθεί αποκτά την ιδιότητα διαδίκου στην ποινική διαδικασία (άρθρα 96 κ.ε.).

'Αρθρο 90.

Διατυπώσεις κλήτευσης κατά την ανάκριση.

Η κλήτευση του αστικώς υπεύθυνου για την πληρωμή των χρηματικών ποινών και εξόδων στην κύρια ανάκριση γίνεται από τον ανακριτή με αίτηση του εισαγγελέα. Η κλήση περιέχει όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρ. 89 και επιδίδεται και στον κατηγορούμενο.

'Αρθρο 91.

Παρέμβαση του αστικώς υπευθύνου.

1. Ο αστικώς υπεύθυνος μπορεί πάντοτε να παρέμβει εκουσίως στην ποινική δίκη.

2. Η παρέμβαση είναι δεκτή ως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας. Μπορεί επίσης να γίνει και κατά την προδικασία, μόνο όμως όταν ενεργείται κύρια ανάκριση.

'Αρθρο 92.

Διατυπώσεις της παρέμβασης.

1. Η παρέμβαση γίνεται με γραπτή ή προφορική δήλωση ή και από πληρεξούσιο, που έχει ειδική πληρεξουσιότητα, στον αρμόδιο εισαγγελέα ή στον ανακριτή που διεξάγει την ανάκριση, και συντάσσεται έκθεση. Η παρέμβαση επιδίδεται με τη φροντίδα εκείνου που παρεμβαίνει στους άλλους διαδίκους και στον εισαγγελέα, αν δεν ασκήθηκε ενώπιόν του.

2. Αν η δήλωση γίνει στο ακροατήριο καταχωρίζεται στα πρακτικά από το γραμματέα.

3. Κατά τα λοιπά πρέπει να περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 84.

'Αρθρο 93.

Αν παραιτηθεί ο πολιτικώς ενάγων.

Η κλήτευση του αστικώς υπευθύνου για τις αποζημιώσεις και τη χρηματική ικανοποίηση του ζημιωμένου δεν έχει αποτελέσματα, αν ο πολιτικώς ενάγων αποβληθεί ή παραιτηθεί από την αγωγή του σύμφωνα με τα άρθρα 86 και 69.

'Αρθρο 94.

Αποβολή του αστικώς υπευθύνου.

'Οποιος κλητεύθηκε ή έκανε παρέμβαση ως αστικώς υπεύθυνος μπορεί να αποβληθεί από την ποινική διαδικασία με αίτηση δική του ή του εισαγγελέα ή των διαδίκων ή και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο ή από το δικαστικό συμβούλιο κατά τη διάρκεια της ανάκρισης.

'Αρθρο 95.

Διατυπώσεις για την αίτηση αποβολής και αντιρρήσεις.

1. Η αίτηση αποβολής του αστικώς υπευθύνου που υποβάλλεται κατά τη διάρκεια της προδικασίας πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Κατατίθεται στον ανακριτή, εκτός αν έχει περατωθεί η ανάκριση, οπότε κατατίθεται στον εισαγγελέα.

2. Μέσα σε τρεις ημέρες από την κατάθεση η αίτηση επιδίδεται σ' αυτόν που προκάλεσε την κλήτευση ή έκανε την παρέμβαση.

3. Κατά της αίτησης αποβολής μπορούν να προβληθούν αντιρρήσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 85-88.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δικαιώματα των διαδίκων.

'Αρθρο 96.

Αριθμός συνηγόρων των διαδίκων.

Κάθε διάδικος δεν μπορεί να αντιπροσωπεύεται ή να συμπαρίσταται στην ποινική διαδικασία με περισσότερους από δύο συνηγόρους στην προδικασία και τρεις στο ακροατήριο.

Άρθρο 97.

Σε ποιες πράξεις παρίστανται οι διάδικοι.

1. Οι διάδικοι έχουν δικαίωμα να παρίστανται με συνήγορο σε κάθε ανακριτική πράξη, με εξαίρεση την εξέταση των μαρτύρων και των κατηγορουμένων, εκτός αν πρόκειται για την περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 219. Γι' αυτό το σκοπό προσκαλούνται έγκαιρα οι διάδικοι να παρευρεθούν οι ίδιοι ή να εκπροσωπηθούν από τους συνηγόρους τους.

2. Αν ο κατηγορούμενος κρατείται, θα πρέπει να προσαχθεί, εκτός αν η προσαγωγή του δημιουργεί δυσχέρειες.

Άρθρο 98.

Αδυναμία παράστασης.

Αν η παρουσία των διαδίκων δεν είναι για οποιονδήποτε λόγο δυνατή, η πράξη ενεργείται και χωρίς αυτούς. Ύστερα όμως από αίτηση του ενδιαφερομένου μπορεί η πράξη να αναβληθεί για άλλο χρόνο αν δεν βλάπτεται η ανάκριση.

Άρθρο 99.

Ερωτήσεις και παρατηρήσεις.

Οι διάδικοι που παρίστανται και οι συνήγοροί τους δικαιούνται να απευθύνουν ερωτήσεις και να υποβάλλουν παρατηρήσεις, που καταχωρίζονται με αίτησή τους στην έκθεση.

Άρθρο 100.

Παράσταση του κατηγορουμένου με συνήγορο.

1. Ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα στην απολογία του και σε κάθε εξέτασή του, ακόμη και σ' αυτήν που γίνεται σε αντιπαράσταση με μάρτυρες ή άλλους κατηγορουμένους, να παρίσταται με συνήγορο. Γι' αυτό το σκοπό προσκαλείται εικοσιτέσσερις ώρες πριν από κάθε ανακριτική ενέργεια.

2. Επιτρέπεται σύντμηση της προθεσμίας αυτής, αν από την αναβολή δημιουργείται κίνδυνος που η ύπαρξή του βεβαιώνεται ειδικά με έκθεση του ανακριτή ή του ανακριτικού υπαλλήλου.

3. Ο ανακριτής έχει την υποχρέωση να διορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο, αν το ζητήσει ρητά ο κατηγορούμενος.

4. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να απαγορευθεί η επικοινωνία του κατηγορουμένου με το συνήγορό του.

Άρθρο 101.

Ανακοίνωση των εγγράφων της ανάκρισης.

1. Ο ανακριτής, μόλις μετά την κλήτευσή του εμφανιστεί ή οδηγηθεί σ' αυτόν ο κατηγορούμενος για ν' απολογηθεί, του ανακοινώνει το περιεχόμενο των εγγράφων της ανάκρισης. Επιτρέπεται επίσης στον κατηγορούμενο να μελετήσει ο ίδιος ή ο συνήγορός του τα έγγραφα της ανάκρισης· στον κατηγορούμενο χορηγούνται αντίγραφα με δική του δαπάνη και με γραπτή αίτησή του, που παραδίδεται στον ανακριτή.

2. Την ίδια υποχρέωση έχει ο ανακριτής, και τα ίδια δικαιώματα ο κατηγορούμενος, όταν κληθεί ξανά σε συμπληρωματική απολογία· πάντως μετά το τέλος της ανάκρισης και προτού διαβιβαστεί η απολογία στον εισαγγελέα (άρθρο 308 παρ. 1), καλείται πάντοτε ο κατηγορούμενος να μελετήσει όλη τη δικογραφία. Αν όμως η ανάκριση εξακολούθησε περισσότερο από μήνα μετά την πρώτη ή κάθε μεταγενέστερη απολογία, δικαιούται ο κατηγορούμενος να ασκεί τα δικαιώματα του μια φορά το μήνα, και κάθε φορά ο ανακριτής συντάσσει σχετική έκθεση κάτω από την απολογία του κατηγορουμένου.

Άρθρο 102.

Προθεσμία για την απολογία.

1. Ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να ζητήσει προθεσμία έως σαράντα οκτώ ώρες και δεν έχει υποχρέωση να απολογηθεί πριν περάσει η προθεσμία.

2. Ο ανακριτής μπορεί να παρατείνει την προθεσμία ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου.

Άρθρο 103.

Εξήγηση των δικαιωμάτων στον κατηγορούμενο.

Αμέσως μετά τη βεβαίωση της ταυτότητας του κατηγορουμένου, ο ανακριτής του εξηγεί με σαφήνεια όλα τα παραπάνω δικαιώματά του· συντάσσεται έκθεση για την εξήγηση και για την απάντηση του κατηγορουμένου, ο οποίος και υπογράφει την έκθεση.

Άρθρο 104.

Δικαιώματα του κατηγορουμένου στην προανάκριση.

Τα δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 100 παρ. 1,2 και 4, 101, 102 και 103 τα έχει ο κατηγορούμενος και στην προανάκριση. Στην περίπτωση όμως αυτή δεν είναι υποχρεωτικό να τηρηθεί η διάταξη της δεύτερης περιόδου της παρ. 2 του άρθρου 101.

Άρθρο 105.

Εξαίρεση στο αυτόφωρο έγκλημα.

Στις περιπτώσεις αυτόφωρου εγκλήματος, για το οποίο ενεργείται προανάκριση χωρίς παραγγελία του εισαγγελέα, ο κατηγορούμενος μπορεί να στερηθεί τα παραπάνω δικαιώματα, εκτός από το δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο, αν κατά την κρίση εκείνου που ενεργεί την προανάκριση βλάπτεται από την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών το έργο της ανάκρισης για την ανακάλυψη της αλήθειας.

Άρθρο 106.

Εξαίρεση για ορισμένα εγκλήματα.

Στα εγκλήματα της ανθρωποκτονίας με πρόθεση, της ληστείας και της εκβίασης μπορεί πάντοτε να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθ. 105 με απόφαση του δικαστικού συμβουλίου ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος μελετά τα έγγραφα αμέσως μόλις του δηλώσει ο ανακριτής ότι τελείωσε την ανάκριση· ο κατηγορούμενος έχει τότε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε μέσο υπεράσπισης και να προτείνει μάρτυρες που ο ανακριτής οφείλει να τους εξετάσει, εκτός αν έχει αντιρρήσεις, οπότε είναι υποχρεωμένος να προκαλέσει απόφαση του δικαστικού συμβουλίου.

Άρθρο 107.

Δικαιώματα του αστικώς υπευθύνου.

Ο αστικώς υπεύθυνος έχει όλα τα παραπάνω δικαιώματα του κατηγορουμένου και τα ασκεί από τη στιγμή που θα κληθεί με την ιδιότητά αυτή από τον ανακριτή ή τον ανακριτικό υπάλληλο για να εξεταστεί. Τα ίδια δικαιώματα ασκεί και στην περίπτωση του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 108.

Δικαιώματα του πολιτικώς ενάγοντος.

Ο πολιτικώς ενάγων έχει επίσης τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 101, 104, 105 και 106· τα δικαιώματα αυτά μπορεί να τα ασκήσει από τη στιγμή που ο κατηγορούμενος θα κληθεί σε απολογία ή θα εκδοθεί εναντίον του ένταλμα σύλληψης ή βίαιης προσαγωγής.

ΠΕΜΠΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Αρμοδιότητα καθ' ύλην.

Άρθρο 109.

Μεικτό ορκωτό δικαστήριο.

Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο δικάζει σε πρώτο βαθμό : α) τα κακουργήματα, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην

αρμοδιότητα των πενταμελών εφετείων, και β) τα πολιτικά πλημμελήματα.

Άρθρο 110.

(Καταργήθηκε με το άρθρο 4 του ν. 969/1979).

Άρθρο 111.

Δικαστήριο εφετών.

Το δικαστήριο εφετών δικάζει : 1. Τα κακουργήματα που προβλέπονται από τον ποινικό κώδικα σχετικά με το νόμισμα, τα υπομνήματα, τα κακουργήματα κατά της ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαίων, τα κακουργήματα ψευδούς βεβαίωσης υπαλλήλου, νόθευσης, απιστίας και υπεξαίρεσης στην υπηρεσία, αν τελέστηκαν από πολίτες, άσχετα με το πρόσωπο του παθόντος και το ποσό του οφέλους ή της ζημίας· αν τελέστηκαν από στρατιωτικούς και στρέφονται οπωσδήποτε κατά του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και το όφελος που πέτυχε ή επιδίωκε με αυτά ο δράστης ή η ζημία που προκλήθηκε ή απειλήθηκε στο δημόσιο ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπερβαίνει το ποσό των 2.000.000 δραχμών.

2. Τα κακουργήματα κλοπής, υπεξαίρεσης και πλαστογραφίας που προβλέπονται από το στρατιωτικό ποινικό κώδικα, αν στρέφονται οπωσδήποτε κατά του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και το όφελος που πέτυχε ή επιδίωκε με αυτά ο δράστης ή η ζημία που προκλήθηκε ή απειλήθηκε στο δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπερβαίνει το ποσό των 2.000.000 δραχμών.

3. Το ποσό των 250.000 δραχμών που προβλέπεται από τα άρθρα 1 και 2 του ν. 1608/1950 «περί αυξήσεως των ποινών των προβλεπομένων διά τους καταχραστάς του δημοσίου», όπως τροποποιήθηκε από το ν.δ. 790/70 «περί τροποποιήσεως διατάξεων του Ποινικού Κώδικος και του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας» και το ν. 495/1976 «περί όπλων, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανημάτων και άλλων τινών ποινικών διατάξεων», αυξάνεται σε 2.000.000 δραχμές. Το όριο αυτό των 2.000.000 δραχμών ισχύει είτε ο κατηγορούμενος είναι πολίτης είτε είναι στρατιωτικός.

4. Τα εγκλήματα της δόλιας χρεοκοπίας ανώνυμων εταιρειών και τραπεζών.

5. Τα κακουργήματα της πειρατείας και τα κακουργήματα κατά της ασφάλειας της σιδηροδρομικής ή υδάτινης συγκοινωνίας ή της αεροπλοΐας που προβλέπονται στον ποινικό κώδικα ή σε ειδικούς ποινικούς νόμους, καθώς και τα συναφή με αυτά κακουργήματα και πλημμελήματα.

6. Το κακούργημα της ανθρωποκτονίας σε μονομαχία.

7. Τα πλημμελήματα των αρχιερέων, των νομαρχών, των δικηγόρων, των δικαστών και εισαγγελέων, από το βαθμό του παρέδρου και άνω, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων και εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Επιτρόπου της Επικρατείας που υπηρετεί σ' αυτό.

8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του τριμελούς πλημμελειοδικείου και κατά των αποφάσεων που εκδίδονται από το πολυμελές πρωτοδικείο στην περίπτωση του άρθρου 116 παρ. 1. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του δικαστηρίου των εφετών σύμφωνα με το άρθρο 499.

Άρθρο 112.

Τριμελές πλημμελειοδικείο.

Το τριμελές δικαστήριο πλημμελειοδικών δικάζει :

1. Τα πλημμελήματα, εκτός από όσα ανήκουν στην αρμοδιότητα των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων, του δικαστηρίου των εφετών, του μονομελούς πλημμελειοδικείου και του δικαστηρίου ανηλίκων.

2. Τα πταίσματα των αρχιερέων, νομαρχών, δικηγόρων, δικαστών και εισαγγελέων από το βαθμό του παρέδρου και άνω, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας και των παρέδρων και εισηγητών που υπηρετούν σ' αυτό, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Επιτρόπου της Επικρατείας που υπηρετεί σ' αυτό.

3. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς πλημμελειοδικείου.

Άρθρο 113.

Δικαστήριο ανηλίκων.

1. Τα δικαστήρια ανηλίκων δικάζουν τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται από ανηλίκους ηλικίας από δώδεκα έως και δεκαεφτά ετών, με τις παρακάτω διακρίσεις.

Α. Το μονομελές δικαστήριο ανηλίκων δικάζει : α) τις πράξεις που τελούνται από ανηλίκους, εκτός από εκείνες που δικάζονται από το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων· β) τα πταίσματα που τελούνται από ανηλίκους στην έδρα του πρωτοδικείου και γ) τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του πταισματοδικείου για ανηλίκους. Το μονομελές δικαστήριο ανηλίκων επιβάλλει επίσης τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα που ορίζονται από τον ποινικό κώδικα εναντίον των παιδιών που τελούν αξιόποινες πράξεις.

Β. Το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων δικάζει τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται από ανηλίκους, για τις οποίες η ποινή περιορισμού σε σωφρονιστικό κατάστημα που πρέπει να επιβληθεί σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα είναι τουλάχιστον πέντε ετών.

Γ. Το εφετείο ανηλίκων δικάζει τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των τριμελών δικαστηρίων ανηλίκων που λειτουργούν στα πλημμελειοδικεία.

Η παρ. 2 του άρθρου 9 εφαρμόζεται και εδώ.

2. Το άρθρο 119 εφαρμόζεται ανάλογα στις περιπτώσεις των εδαφίων Α και Β της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 114.

Μονομελές πλημμελειοδικείο.

Το μονομελές πλημμελειοδικείο δικάζει :

Α) Τα πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση έως ενός έτους ή με χρηματική ποινή οποιουδήποτε ποσού, εκτός από : α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων και των εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109-111 και 128)· β) τα πλημμελήματα της πλαστογραφίας, μοιχείας και εγκατάλειψης εγκύου· γ) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου ανηλίκων και δ) εκείνα που τελούνται διά του τύπου.

Β) Τα δασικά (εκτός από τον εμπρησμό), τα αγορανομικά και τα αγροτικά αδικήματα σε βαθμό πλημμελήματος, καθώς και τα εγκλήματα α) του άρθρου 79 του νόμου 5960/1933 «περί επιταγής» και β) των άρθρων 1 και 2 του α.ν. 86/1967 «περί επιβολής κυρώσεων κατά των καθυστερούντων την καταβολήν και την απόδοσιν εισφορών εις Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφαλίσεως».

Γ) Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του πταισματοδικείου, καθώς και κατά των αποφάσεων που εκδίδονται από το ειρηνοδικείο σύμφωνα με το άρθρο 116 παρ. 1.

Άρθρο 115.

Πταισματοδικείο.

Το πταισματοδικείο δικάζει τα πταίσματα, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των πλημμελειοδικών και του δικαστηρίου ανηλίκων (άρθρ. 112, 113).

Άρθρο 116.

Αρμοδιότητα για τα εγκλήματα που τελούνται στο ακροατήριο.

1. Κάθε ποινικό δικαστήριο δικάζει αμέσως τα αυτόφωρα πλημμελήματα και τα πταίσματα που τελούνται στο ακροατήριό του κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, αν αυτά υπάγονται στην αρμοδιότητα του καθ' ύλην δικαστηρίου που συνεδριάζει ή κατώτερου, ακόμη και αν ο υπαίτιος ανήκει στη δικαιοδοσία των στρατιωτικών ποινικών δικαστηρίων.

Την ίδια εξουσία έχει ο Άρειος Πάγος για όλα τα πλημμελήματα και τα πταίσματα· από τα πολιτικά δικαστήρια το ειρηνοδικείο έχει εξουσία για τα πταίσματα, και όλα τα άλλα δικαστήρια για τα πλημμελήματα και τα πταίσματα που υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του αντίστοιχου ή κατώτερου ποινικού δικαστηρίου. Ως προς τη διαδικασία εφαρμόζονται τα άρθρα 417-424 του κώδικα.

2. Αν το δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να δικάσει αμέσως το πλημμέλημα, ο δράστης συλλαμβάνεται και παραπέμπεται σύμφωνα με το άρθρο 279 στον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος, αν συντρέχει περίπτωση, εφαρμόζει τα άρθρα 417 κ.ε. Αν όμως ο δράστης είναι δικηγόρος, συνήγορος διαδίκου, η σύλληψη εκτελείται αφού ασκήσει τα καθήκοντά του στη δίκη.

3. Αν για οποιονδήποτε λόγο το πλημμέλημα ή το πταίσμα που διαπράχθηκε στο ακροατήριο δεν δικάστηκε αμέσως, δεν αποκλείεται να διωχθεί στη συνέχεια με την κοινή διαδικασία.

Άρθρο 117.

Αρμοδιότητα για την εξύβριση και τη δυσφήμηση του δικαστηρίου.

1. Αν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του δικαστηρίου τελέστηκε στο ακροατήριό του περιύβριση του δικαστηρίου ή μέλους του (άρθρ. 181 παρ. 1 Π.Κ.) ή εξύβριση ή δυσφήμηση μέλους του δικαστηρίου (άρθρ. 361, 362 και 363 Π.Κ.) τα εγκλήματα αυτά δικάζονται αμέσως από το ίδιο δικαστήριο, που όμως συγκροτείται από άλλους δικαστές, ακόμη και αν ο υπαίτιος υπάγεται στην ιδιάζουσα ή στην εξαιρετική δικαιοδοσία. Αν η διαφορετική σύνθεση δεν είναι δυνατή για λόγο που βεβαιώνεται ειδικά στα πρακτικά και στην απόφαση, η άμεση εκδίκαση γίνεται από τους ίδιους δικαστές.

2. Αν ο υπαίτιος της εξύβρισης ή της δυσφήμησης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο είναι δικηγόρος που ασκεί καθήκοντα συνηγόρου και η διαφορετική σύνθεση του δικαστηρίου δεν είναι δυνατή για λόγο που βεβαιώνεται με τον παραπάνω τρόπο, η πράξη αναφέρεται στα πρακτικά της συνεδρίασης και εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1· στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η σύλληψη του δράστη συνηγόρου. Αν στη συνέχεια αποφασιστεί από την αρμόδια αρχή η παραπομπή του σε δίκη, η εκδίκαση γίνεται από το δικαστήριο που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 136 και 137. Αν η πράξη εκδικαστεί αμέσως, η απόφαση που εκδίδεται εις βάρος του συνηγόρου εκτελείται μόνο όταν αυτός εκπληρώσει εντελώς τα καθήκοντά του στη δίκη κατά τη διάρκεια της οποίας διαπράχθηκε το έγκλημα.

Άρθρο 118.

Περίπτωση αναβολής.

Αν το δικαστήριο που σύμφωνα με τα άρθρα 116 και 117 είναι αρμόδιο να δικάσει αμέσως το έγκλημα αναβάλει για οποιονδήποτε λόγο τη δίκη (άρθρο 423), μπορεί να διατάξει την προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου που έχει συλληφθεί, αν τούτο επιτρέπεται· στην περίπτωση αυτή η περαιτέρω διαδικασία και η εκδίκαση γίνεται από το αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 112-115 δικαστήριο.

Άρθρο 119.

Προσδιορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας.

1. Την αρμοδιότητα σύμφωνα με τα άρθρα 109-115 την προσδιορίζει ο χαρακτηρισμός της πράξης από τον ποινικό κώδικα ως κακουργήματος, πλημμελήματος ή πταίσματος, που βασίζεται στα πραγματικά περιστατικά τα οποία περιέχονται στο παραπεμπτικό βούλευμα ή στην κλήση του εισαγγελέα (στην περίπτωση της απευθείας εισαγωγής της υπόθεσης).

2. Το δικαστήριο είναι αρμόδιο να δικάσει και σ' εκείνες τις περιπτώσεις όπου προκύπτει από τη συζήτηση ότι το έγκλημα ανήκει στην αρμοδιότητα κατώτερου δικαστηρίου.

Άρθρο 120.

Αναρμοδιότητα.

1. Το δικαστήριο οφείλει και αυτεπαγγέλτως να εξετάσει την καθ' ύλην αρμοδιότητά του σε κάθε στάδιο της δίκης.

2. Το δικαστήριο, όταν κρίνει ότι είναι αναρμόδιο, παραπέμπει με απόφασή του την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο· σ' αυτή την περίπτωση ενεργεί ό,τι και το συμβούλιο των πλημμελειοδικών όταν παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο.

3. Το μονομελές πλημμελειοδικείο και το πταισματοδικείο παραπέμπουν την υπόθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα και διατάσσουν τη σύλληψη του κατηγορουμένου, αν το έγκλημα όπως χαρακτηρίζεται από αυτά είναι κακούργημα. Μπορούν να διατάξουν τη σύλληψη του κατηγορουμένου και όταν το έγκλημα είναι πλημμέλημα, για το οποίο όμως επιτρέπεται προσωρινή κράτηση. Ο εισαγγελέας μπορεί να παραγγείλει ανάκριση (άρθρ. 246 παρ. 3) ή προανάκριση ή να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο, όταν η παραπομπή στο μονομελές πλημμελειοδικείο ή στο πταισματοδικείο που είχε κηρυχθεί αναρμόδιο είχε γίνει με απευθείας κλήση. Αν η παραπομπή είχε διαταχθεί με βούλευμα, γίνεται κανονισμός της αρμοδιότητας σύμφωνα με τα άρ. 132 κ.ε.

Άρθρο 121.

Αναρμοδιότητα του δικαστηρίου που δίκασε πρωτοδίκως.

Το δικαστήριο που δικάζει κατ' έφεση, αν κρίνει ότι το δικαστήριο που δίκασε σε πρώτο βαθμό ήταν αναρμόδιο επειδή το έγκλημα υπαγόταν σ' αυτό ή σε κατώτερο από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ακυρώνει την απόφαση που προσβάλλεται με έφεση και δικάζει ανέκκλητα το ίδιο την υπόθεση στην ουσία (άρθρ. 502 παρ. 3)· σε κάθε άλλη περίπτωση καθ' ύλην αναρμοδιότητας ακυρώνει την απόφαση που προσβάλλεται με έφεση και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο, ενεργώντας ταυτόχρονα όσα προβλέπονται στην παράγρ. 2 του άρθρου 120.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τοπική αρμοδιότητα.

Άρθρο 122.

Προσδιορισμός.

1. Η τοπική αρμοδιότητα προσδιορίζεται από τον τόπο όπου τελέστηκε το έγκλημα ή όπου κατοικεί ή διαμένει προσωρινά ο κατηγορούμενος όταν αρχίζει η ποινική δίωξη.

2. Για έγκλημα που τελέστηκε με έντυπο το οποίο εκδόθηκε στην Ελλάδα αρμόδια είναι τόσο το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου, όπως αποδεικνύεται, δημοσιεύτηκε το έντυπο όσο και το δικαστήριο του τόπου της κατοικίας ή της προσωρινής διαμονής του κατηγορουμένου. Όταν πρόκειται για δυσφήμηση ή εξύβριση αρμόδιο είναι επίσης και το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου κυκλοφόρησε μεταγενέστερα το έντυπο, αν ο παθών κατοικεί ή διαμένει μόνιμα στην περιφέρεια αυτή. Αν το έντυπο εκδόθηκε στο εξωτερικό, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου το έντυπο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά και, αν δεν εξακριβώθηκε αυτός ο τόπος, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί ή διαμένει προσωρινά αυτός που προσβλήθηκε· σε κάθε άλλη περίπτωση, το δικαστήριο της πρωτεύουσας.

Άρθρο 123.

Εγκλήματα που διαπράχθηκαν στο εξωτερικό.

Για εγκλήματα που διαπράχθηκαν στο εξωτερικό, τιμωρούνται όμως στην Ελλάδα, η αρμοδιότητα ορίζεται διαδοχικά από τον τόπο της κατοικίας στην Ελλάδα ή της προσωρινής διαμονής ή της σύλληψης ή της παράδοσης του κα-

τηγορουμένου. Αν ο τόπος αυτός δεν είναι γνωστός ή αν ο κατηγορούμενος δεν κατοίκησε ή δεν είχε ποτέ τη διαμονή του στην Ελλάδα ή δεν έχει συλληφθεί εκεί ή αν είναι δημόσιος υπάλληλος που υπηρετεί σε ελληνική υπηρεσία του εξωτερικού, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της πρωτεύουσας. Σε κάθε όμως περίπτωση ο Άρειος Πάγος, συνεδριάζοντας ως συμβούλιο, μπορεί, ύστερα από αίτηση κάποιου διαδίκου ή του Υπουργού της Δικαιοσύνης, να ορίσει ως αρμόδιο ένα από τα δικαστήρια που βρίσκονται πιο κοντά στον τόπο της πράξης.

Άρθρο 124.

Εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε πλοίο ή αεροσκάφος.

1. Για εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε ελληνικό πλοίο στο εξωτερικό ή σε ανοιχτή θάλασσα, η αρμοδιότητα ορίζεται από τον τόπο του λιμανιού όπου το πλοίο νηολογήθηκε ή του λιμανιού όπου το πλοίο προσέγγισε για πρώτη φορά μετά την πράξη.

2. Για έγκλημα που διαπράχθηκε σε αεροσκάφος κατά τη διάρκεια της πτήσης, η αρμοδιότητα ορίζεται από τον τόπο όπου το αεροσκάφος προσγειώθηκε ή προσθαλασσώθηκε ή από τον τόπο από όπου το αεροσκάφος απογειώθηκε ή αποθαλασσώθηκε πριν από το έγκλημα. Αν το αεροσκάφος είναι ξένο, αρμόδιοι είναι επίσης οι ανακριτικοί υπάλληλοι και τα δικαστήρια που ορίζονται στο άρθρο 123.

3. Και στις δύο περιπτώσεις των παρ. 1 και 2 αρμόδιο είναι επίσης το δικαστήριο της κατοικίας ή της προσωρινής διανομής του κατηγορουμένου.

Άρθρο 125.

Προτίμηση.

Μεταξύ περισσότερων αρμόδιων δικαστηρίων ή ανακριτικών υπαλλήλων που έχουν επιληφθεί παράλληλα προτιμούνται εκείνοι του τόπου όπου διαπράχθηκε το έγκλημα· αν ο τόπος αυτός είναι άγνωστος, προτιμούνται εκείνοι που πρώτοι κάλεσαν ή διέταξαν τη σύλληψη ή τη φυλάκιση του κατηγορουμένου. Μπορεί όμως το συμβούλιο των εφετών ή ο Άρειος Πάγος, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 132, να αναθέσει την ανάκριση και την απόφαση σε άλλο αρμόδιο δικαστήριο.

Άρθρο 126.

Ένσταση αναρμοδιότητας.

1. Η ένσταση για τοπική αναρμοδιότητα προτείνεται σε οποιοδήποτε στάδιο της ανάκρισης και έως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο ακροατήριο. Το δικαστήριο, το δικαστικό συμβούλιο κατά τη διάρκεια της ανάκρισης και ο εισαγγελέας κατά τη διάρκεια της προανάκρισης, διαπιστώνοντας την αναρμοδιότητά τους, παραπέμπουν την υπόθεση στο δικαστήριο ή στον εισαγγελέα που είναι ανάλογα αρμόδιοι σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα. Το όργανο που διαπίστωσε την αναρμοδιότητά του οφείλει και μετά την παραπομπή αυτή να φροντίσει για τη διενέργεια των ανακριτικών πράξεων που είναι επείγουσες και δεν επιδέχονται αναβολή.

2. Η ένσταση τοπικής αναρμοδιότητας που προτάθηκε έγκαιρα και δεν έγινε δεκτή, αν επαναληφθεί στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και γίνει δεκτή, έχει συνέπεια την ακύρωση από το δικαστήριο αυτό της απόφασης που προσβάλλεται με την έφεση· η υπόθεση τότε παραπέμπεται στο αρμόδιο δικαστήριο, μόνο όταν αυτό δεν ανήκει στην περιφέρεια του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου· στην αντίθετη περίπτωση, το δικαστήριο αυτό δικάζει το ίδιο την υπόθεση στην ουσ α (άρθρο 502 παρ. 3).

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενική διάταξη.

Άρθρο 127.

Εγκυρότητα των πράξεων που έγιναν από αναρμόδιο όργανο.

Οι εκθέσεις και τα άλλα έγγραφα που συντάχθηκαν νομότυπα κατά την προδικασία και την κύρια διαδικασία από αναρμόδιο δικαστή ή ανακριτικό υπάλληλο διατηρούν την εγκυρότητά τους. Τα εντάλματα για προσωρινή κράτηση ισχύουν ως εντάλματα σύλληψης.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αρμοδιότητα σε περίπτωση συνάφειας και συναιτιότητας.

Άρθρο 128.

Εκδίκαση συναφών.

1. Τα συναφή εγκλήματα ανακρίνονται και εκδικάζονται από το ίδιο δικαστήριο, αν η συνεκδίκαση δεν προκαλεί βλάβη. Το δικαστήριο που δικάζει το βαρύτερο έγκλημα είναι στην περίπτωση αυτή αρμόδιο και για τα άλλα συναφή.

2. Όταν τα συναφή εγκλήματα δικάστηκαν χωριστά στον πρώτο βαθμό και ασκήθηκαν εφέσεις, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει για όλα με μία μόνο απόφαση.

3. Η παρ. 2 του άρθρου 130 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση. Τα πλημμελήματα της παράνομης οπλοφορίας της παράνομης κατοχής όπλων, χειροβομβίδων και εκρηκτικών υλών και της φυγοδικίας, όταν είναι συναφή με κακουργήματα, χωρίζονται και δικάζονται από το δικαστήριο των συνέδρων αμέσως μετά την ετυμηγορία των ενόρκων για το κακούργημα.

Άρθρο 129.

Ποια εγκλήματα θεωρούνται συναφή.

Συναφή θεωρούνται μόνο τα εγκλήματα :

α) όσα γίνονται από το ίδιο πρόσωπο είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους ή από πολλούς όχι συναιτίους στον ίδιο τόπο και χρόνο·

β) όσα γίνονται από πολλούς εναντίον αλλήλων, είτε συγχρόνως είτε σε διαφορετικούς τόπους και χρόνους· και

γ) όσα γίνονται με σκοπό να διευκολύνουν ή να κάνουν πιο εύστοχη την εκτέλεση ή να αποκρύψουν ένα από αυτά.

Άρθρο 130.

Αρμοδιότητα σε περίπτωση συμμετοχής.

1. Στην περίπτωση που συμμετέχουν περισσότεροι στο έγκλημα, αρμόδιο δικαστήριο για όλους είναι εκείνο που είναι αρμόδιο για εκείνον από τους συμμετόχους ο οποίος επισύρει τη βαρύτερη ποινή. Αν οι συμμέτοχοι υπάγονται σε δικαστήρια διαφορετικού βαθμού (άρθ. 111 αριθ. 6 και άρθ. 112 αριθ. 2), αρμόδιο δικαστήριο για όλους είναι το ανώτερο. Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο θεωρείται στην περίπτωση αυτή ανώτερο από τα άλλα.

2. Το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο μπορεί για ιδιαίτερους λόγους που αφορούν την ασφαλέστερη διάγνωση της αλήθειας ή την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης να διατάξει το χωρισμό της ανάκρισης ή και της συζήτησης στο ακροατήριο.

3. Αν κάποιος από αυτούς που συμμετείχαν στο έγκλημα είναι ανήλικος, η ποινική δίωξη γι' αυτόν χωρίζεται, και ο ανήλικος δικάζεται από το δικαστή ανηλίκων. Στα πλημμελήματα, αν ο εισαγγελέας στην περίπτωση της εισαγωγής με απευθείας κλήση και αιτιολογημένη απόφασή του που μνημονεύει τους συγκεκριμένους λόγους ή το δικαστικό συμβούλιο κρίνουν ότι δεν ενδείκνυται ο χωρισμός για λόγους που αφορούν το συμφέρον της δικαιοσύνης, την υπόθεση τη δικάζει το κατά την παρ. 1 αρμόδιο δικαστήριο, στο οποίο μετέχει αν είναι δυνατό σε κάθε βαθμό ο ειδικός δικαστής ανηλίκων. Δεν εμποδίζεται πάντως το δικαστήριο να διατάξει το χωρισμό.

4. Όσα ορίζονται στην παρ. 3 ισχύουν και στην περίπτωση του αγροτικού ή αγρονομικού πταίσματος. Στα άλλα πταίσματα η ποινική δίωξη για τον ανήλικο χωρίζεται πάντοτε.

5. Οι διατάξεις του στρατιωτικού ποινικού κώδικα για τη συνάφεια και τη συναιτιότητα εξακολουθούν να ισχύουν.

'Αρθρο 131.

Διατήρηση της αρμοδιότητας σε περίπτωση συνάφειας και συναιτιότητας.

Αν εκλείψουν οι λόγοι των άρθρων 128, 129 και 130 παρ. 1, το δικαστήριο που σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές δέχτηκε την αρμοδιότητά του για πρώτη φορά τη διατηρεί και για τις υπόλοιπες πράξεις ή για τους άλλους κατηγορουμένους, μόνο όμως αν είναι αρμόδιο γι' αυτές σύμφωνα με τα άρθρα 109-115 και 121· διαφορετικά παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο σύμφωνα με αυτές τις διατάξεις.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Σύγκρουση της αρμοδιότητας και αρμοδιότητα κατά παραπομπή.

'Αρθρο 132.

Κανονισμός της αρμοδιότητας.

1. Αν μεταξύ πολλών δικαστηρίων εξίσου αρμόδιων που δεν υπάγονται το ένα στο άλλο ή μεταξύ ανακριτικών υπαλλήλων αμφισβητείται η αρμοδιότητα για το ίδιο έγκλημα είτε για συναφή εγκλήματα, ή αν με βουλεύματα του ίδιου ή διαφορετικών συμβουλίων αποφασίστηκε η παραπομπή για το ίδιο έγκλημα στο ακροατήριο δύο ή περισσότερων εξίσου αρμόδιων δικαστηρίων, η αρμοδιότητα καθορίζεται ως εξής:

2. Το συμβούλιο εφετών, στην περιφέρεια του οποίου υπάγονται τα δικαστήρια μεταξύ των οποίων δημιουργήθηκε αμφισβήτηση, ή ο 'Αρειος Πάγος, αν υπάγονται σε διαφορετικά εφετεία ή αν ένα από τα δικαστήρια αυτά είναι το εφετείο ή αν η σύγκρουση δημιουργήθηκε μεταξύ των κοινών ποινικών δικαστηρίων και των στρατιωτικών, προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο με αίτηση του κατηγορουμένου, του πολιτικώς ενάγοντος ή του εισαγγελέα ή του επιτρόπου ενός από τα πολλά αρμόδια δικαστήρια· η αίτηση πρέπει να είναι νομότυπη και να απευθύνεται στον εισαγγελέα εφετών ή του Αρείου Πάγου. Ο αρμόδιος εισαγγελέας εισάγει την αίτηση στο συμβούλιο εφετών ή στον 'Αρειο Πάγο που συνέρχεται σε συμβούλιο.

3. 'Ο,τι ορίζει η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται και στην περίπτωση του άρθρου 120 παρ. 3 τελευταίο εδάφιο.

'Αρθρο 133.

Αποχή από περαιτέρω ενέργειες.

1. Μόλις υποβληθεί η αίτηση και ωσότου εκδοθεί οριστική απόφαση γι' αυτήν, τα δικαστήρια μεταξύ των οποίων δημιουργήθηκε η σύγκρουση αρμοδιότητας και οι ανακριτικοί υπάλληλοι οφείλουν να απέχουν από κάθε περαιτέρω ενέργεια. Γι' αυτό το σκοπό ο εισαγγελέας που ασχολήθηκε με την αίτηση, μόλις την παραλάβει, ειδοποιεί τους ανακριτικούς υπαλλήλους ή τους δικαστές που ασχολήθηκαν με την υπόθεση. Οι δικαστές ειδοποιούνται διαμέσου του προέδρου τους. Οπωσδήποτε δεν κωλύεται η διενέργεια των ανακριτικών πράξεων που επείγουν.

2. Αν οι ανακριτικοί υπάλληλοι ή οι δικαστές που ασχολήθηκαν με την υπόθεση συνεχίζουν τη διενέργεια πράξεων, μολονότι ειδοποιήθηκαν, τιμωρούνται πειθαρχικά και ευθύνονται για τις ζημίες και τα έξοδα που δημιουργήθηκαν από αυτό το λόγο· επίσης, η διαδικασία που συνεχίστηκε με αυτό τον τρόπο είναι αυτοδικαίως άκυρη, εκτός από την περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1.

'Αρθρο 134.

Συνέπεια από την απόρριψη της αίτησης.

Αν η αίτηση του κατηγορουμένου ή του πολιτικώς ενάγοντος για τον προσδιορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου ήταν εντελώς αβάσιμη και απορριφθεί, επιβάλλεται αμετάκλητα και με την ίδια απόφαση πρόστιμο από δύο χιλιάδες έως είκοσι χιλιάδες δραχμές.

'Αρθρο 135.

Υποχρεωτική η απόφαση για τον κανονισμό.

Το δικαστήριο που ορίζεται στο άρθρο 132 γίνεται υποχρεωτικά αρμόδιο και ενεργεί περαιτέρω ως υποκατάστατο του αρχικά αρμόδιου. Το δικαστήριο οφείλει να κηρύξει την αναρμοδιότητά του σύμφωνα με το άρθρο 120 μόνο στην περίπτωση που από τη διαδικασία θα προκύψουν γεγονότα τα οποία επηρεάζουν την καθ' ύλην αρμοδιότητά του και δεν είχαν ληφθεί υπόψη από το συμβούλιο εφετών ή τον 'Αρειο Πάγο που το καθόρισαν αρμόδιο.

'Αρθρο 136.

Αρμοδιότητα κατά παραπομπή.

Το δικαστήριο που είναι αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 122-125 διατάζει την παραπομπή σε άλλο ισόβαθμο και ομοειδές όταν: α) αποφασίστηκε η εξαίρεση ολόκληρου δικαστηρίου ή τόσων μελών ενός δικαστηρίου, ώστε τα υπόλοιπα να μη συμπληρώνουν το νόμιμο αριθμό για τη συζήτηση της υπόθεσης· β) δεν υπάρχει ο νόμιμος αριθμός δικαστών για τη σύνθεση του δικαστηρίου, εξαιτίας ασθένειας ή άλλου λόγου, και το κώλυμα αυτό διαρκεί ή πρόκειται να διαρκέσει δύο τουλάχιστον μήνες από την ημέρα που παραπέμφθηκε αμετάκλητα η υπόθεση στο ακροατήριο· γ) επιβάλλουν την παραπομπή σοβαροί λόγοι σχετικοί με τη δημόσια ασφάλεια και τάξη· δ) ο κατηγορούμενος εκτίει σε φυλακή εκτός της περιφέρειας του αρμόδιου κατά τα άρθρα 122-125 δικαστηρίου ποινή στερητική της ελευθερίας που το ανεκτέλεστο υπόλοιπό της υπερβαίνει τα τρία έτη και πρόκειται να δικαστεί για κακούργημα, ή, αν κρίνεται ύποπτος να αποδράσει, και για πλημμέλημα· ε) όταν ο εγκαλών ή ο ζημιωμένος ή ο κατηγορούμενος είναι δικαστικός λειτουργός από το βαθμό του παρέδρου σε πρωτοδικείο ή εισαγγελία και άνω και υπηρετεί στο αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 122-125 δικαστήριο, και στ) όταν συντρέχει η περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 117.

'Αρθρο 137.

Δικαστήριο αρμόδιο για την παραπομπή.

1. Την παραπομπή μπορούν να τη ζητήσουν ο εισαγγελέας, ο κατηγορούμενος και ο πολιτικώς ενάγων, ενώ στις περιπτώσεις των στοιχείων γ' και δ' του άρθρου 136 μόνο ο εισαγγελέας του αρμόδιου δικαστηρίου ή του Αρείου Πάγου αυτεπαγγέλτως ή με παραγγελία του Υπουργού Δικαιοσύνης. Για την παραπομπή αποφασίζει: α) το συμβούλιο πλημμελειοδικών, αν πρόκειται για παραπομπή από ένα πταισματοδικείο σε άλλο στις περιπτώσεις των στοιχείων α' και β' του άρθρου 136· β) το συμβούλιο εφετών, αν ζητείται η παραπομπή από ένα μονομελές ή τριμελές πλημμελειοδικείο ή δικαστήριο ανηλίκων σε άλλο όμοιο· γ) ο 'Αρειος Πάγος, που συνέρχεται σε συμβούλιο, σε κάθε άλλη περίπτωση (εκτός από αυτή που αναφέρεται στο άρθρο 499) και πάντοτε όταν ζητείται η παραπομπή για το λόγο που αναφέρεται στο στοιχείο γ' του άρθρου 136. Στην τελευταία περίπτωση, αν την παραπομπή τη ζητεί ο εισαγγελέας, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου εισάγει την αίτηση σε συζήτηση μόνο αν συμφωνεί· αλλιώς, παραγγέλλει στον εισαγγελέα που υπέβαλε την αίτηση να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 122-125. Τα άρθρα 132, 134 και 135 εδ. 1 εφαρμόζονται αναλογικά και σ' αυτή την περίπτωση.

2. Αν μετά την έκδοση της απόφασης που διέταξε την παραπομπή και πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης πάψουν να υπάρχουν οι λόγοι που αναφέρονται στα στοιχεία α' ως δ' του άρθρου 136, η απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα του αρμόδιου δικαστηρίου ή του Αρείου Πάγου.

3. Σε περίπτωση που θα απορριφθεί η αίτηση για παραπομπή μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση, αν συντρέχουν νέοι λόγοι.

ΕΚΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Αποφάσεις και πρακτικά.

Άρθρο 138.
Απόφαση, βούλευμα και διάταξη.

1. Ο κώδικας αυτός ορίζει σε ποιες περιπτώσεις ο δικαστής εκδίδει απόφαση ή διάταξη.

Διατάξεις εκδίδει και ο εισαγγελέας σε όσες περιπτώσεις του επιβάλλει ο νόμος την υποχρέωση να λαμβάνει μέτρα κατά την προδικασία ή κατά το χρόνο που το δικαστήριο διακόπτει τη συνεδρίασή του. Στην τελευταία περίπτωση η διάταξη του εισαγγελέα μπορεί να γίνει και προφορικά. Η απόφαση του δικαστικού συμβουλίου ονομάζεται βούλευμα.

2. Πριν από κάθε απόφαση η διάταξη του δικαστή που εκδίδεται κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο παίρνουν το λόγο σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος, όπου υπάρχει (άρθρο 27), καθώς και οι παρόντες διάδικοι. Τα βουλεύματα του δικαστικού συμβουλίου και οι διατάξεις του ανακριτή εκδίδονται ύστερα από γραπτή πρόταση του εισαγγελέα, ο οποίος την αναπτύσσει και προφορικά. Ο νόμος ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να ακουστούν οι διάδικοι πριν εκδοθεί το βούλευμα ή η διάταξη του ανακριτή.

3. Η παράβαση της παρ. 2 συνεπάγεται την ακυρότητα της απόφασης, του βουλεύματος και της διάταξης.

Άρθρο 139.
Αιτιολογίες.

Οι αποφάσεις και τα βουλεύματα, καθώς και οι διατάξεις του ανακριτή και του εισαγγελέα, πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά και εμπεριστατωμένα, ενώ η καταδικαστική απόφαση και το παραπεμπτικό βούλευμα πρέπει να αναφέρουν και τον αριθμό του άρθρου του ποινικού νόμου που εφαρμόζεται (άρθρ. 484 παρ. 1 στοιχ. δ' και ε' και 510 παρ. 1 στοιχ. δ' και η').

Άρθρο 140.
Πρακτικά της συνεδρίασης.

Τα πρακτικά της συνεδρίασης συντάσσονται από το γραμματέα με ευθύνη δική του, καθώς και με ευθύνη του δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση.

Τα πρακτικά μνημονεύουν : α) τον τόπο, το χρόνο της συνεδρίασης και τις διακοπές της, καθώς και την ώρα που ορίστηκε για κάθε επανάληψη· β) τα ονοματεπώνυμα των δικαστών και του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου και του γραμματέα· γ) το ονοματεπώνυμο και ό,τι άλλο συντελεί στην εξακρίβωση της ταυτότητας του κατηγορουμένου, των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και των συνηγόρων· δ) τα ονοματεπώνυμα των μαρτύρων, των διερμηνέων, των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων και ε) την όρκιση των μαρτύρων, των διερμηνέων και των πραγματογνωμόνων.

Άρθρο 141.
Το περιεχόμενο των πρακτικών.

1. Τα πρακτικά της συνεδρίασης πρέπει να περιέχουν με συντομία τις καταθέσεις των μαρτύρων και τις προσθήκες ή τις διαφορές των καταθέσεων που γίνονται στο ακροατήριο σε σχέση μ' εκείνες που έγιναν στην ανάκριση· επίσης τα συμπεράσματα των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων, τις απολογίες και τις δηλώσεις των κατηγορουμένων και των αστικώς υπευθύνων, τις προτάσεις και τις αιτήσεις του εισαγγελέα και των διαδίκων, τις αποφάσεις του δικαστηρίου και τις διατάξεις εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση και γενικά κάθε αξιόλογο γεγονός κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης. Όποιος διευθύνει τη συζήτηση φροντίζει να καταχωρίζονται στα πρακτικά κατά λέξη εκείνα τα μέρη των μαρτυριών ή των δηλώσεων που κρίνει ουσιώδη για τους σκοπούς της απόδειξης. Επίσης έχει τη δυνατότητα και να τα υπαγορεύσει ή και να επιτρέψει σ' εκείνον που εξετάζεται την υπαγόρευσή τους· το γεγονός αυτό αναφέρεται στα πρακτικά.

2. Ο εισαγγελέας και οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να ζητούν την καταχώριση κάθε δήλωσης όσων εξετάζονται ή εκείνων που μετέχουν στη δίκη, αν έχουν συμφέρον και δεν είναι αντίθετο στο νόμο, και να παραδίδουν γραπτώς σ' αυτόν που διευθύνει τη συζήτηση τις δηλώσεις τους που αναπτύχθηκαν προφορικά Η απόφαση του δικαστηρίου που αρνείται ή περιορίζει την άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων η οποία εκδίδεται μετά προσφυγή κατά της άρνησης του διευθύνοντος τη συζήτηση, προσβάλλεται με τα ένδικα μέσα που επιτρέπονται εναντίον της οριστικής απόφασης και μόνο μαζί με αυτήν.

3. Τα πρακτικά ωσότου προσβληθούν για πλαστότητα αποδεικνύουν όλα όσα αναγράφονται σ' αυτά, σύμφωνα με το άρθρο 140 και με αυτό το άρθρο.

Άρθρο 142.
Σύνταξη των πρακτικών.

1. Μόλις τελειώσει η συνεδρίαση, όποιος τη διευθύνει θεωρεί και μονογράφει σε κάθε φύλλο τα πρόχειρα πρακτικά που συντάχθηκαν από το γραμματέα κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

2. Μέσα σε οκτώ ημέρες από τη συνεδρίαση καθαρογράφονται τα πρακτικά από το γραμματέα και υπογράφονται από αυτόν και το δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση ή, αν αυτός μετατέθηκε ή απομακρύνθηκε από τη δημόσια υπηρεσία ή πέθανε πριν από την καθαρογράφηση, από τον αρχαιότερο μεταξύ των δικαστών που συμμετείχαν στη συζήτηση και, αν το δικαστήριο είναι μονομελές, μόνο από το γραμματέα. Αν ο γραμματέας που συμμετείχε στη συζήτηση απομακρύνθηκε από την υπηρεσία ή πέθανε πριν από την καθαρογράφηση, τα πρακτικά συντάσσει όποιος διευθύνει τη γραμματεία του δικαστηρίου ή ο αναπληρωτής του με βάση τα πρόχειρα πρακτικά και τα σχετικά έγγραφα που βρίσκονται στο δικαστικό γραφείο· τα πρακτικά υπογράφονται από αυτόν και από το διευθύνοντα τη συζήτηση σύμφωνα με τα παραπάνω.

3. Τα πρακτικά της συνεδρίασης του πταισματοδικείου και οι αποφάσεις και οι διατάξεις που καταχωρίζονται σ' αυτά μπορούν να καθαρογραφηθούν μαζί με το σκεπτικό και καταχωρίζονται σε ειδικό βιβλίο, που τηρείται από το γραμματέα (βιβλίο δημοσίευσης αποφάσεων). Με εντολή του διευθύνοντος τη συζήτηση, καθώς και ύστερα από αίτηση καθενός που έχει έννομο συμφέρον, ακόμη και του συνηγόρου του διαδίκου ή ύστερα από παραγγελία του δημόσιου κατηγόρου, του εισαγγελέα ή ύστερα από άσκηση ένδικου μέσου, ο γραμματέας έχει υποχρέωση να καθαρογραφήσει τα πρακτικά, τις διατάξεις και την απόφαση σύμφωνα με τους ορισμούς των παραπάνω παραγράφων.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ολομέλειας του οικείου πρωτοδικείου, μπορεί να επεκτείνεται η εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου και στα πρακτικά, όπως και στις αποφάσεις των μονομελών πλημμελειοδικείων που εκδίδονται σε πρώτο βαθμό και των μονομελών δικαστηρίων ανηλίκων στις παρακάτω περιπτώσεις :

α) για τις παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας,

β) για τα πλημμελήματα καθυστέρησης πληρωμής εργατικών ή εργοδοτικών εισφορών,

γ) για τις παραβάσεις του υγειονομικού κανονισμού,

δ) για τις αγορανομικές παραβάσεις και

ε) για τις αξιόποινες πράξεις που βεβαιώνονται με έκθεση δημόσιας αρχής.

5. Όπου από τις διατάξεις της νομοθεσίας προβλέπεται επίδοση αντιγράφου ή αποσπάσματος της απόφασης ποινικού δικαστηρίου σ' αυτόν που καταδικάστηκε, αντί γι' αυτήν μπορεί να επιδοθεί έγγραφο της γραμματείας του δικαστηρίου, που περιέχει τον αριθμό της απόφασης, τη διάταξη που παραβιάστηκε και την ποινή που επιβλήθηκε. Η επίδοση αυτού του εγγράφου έχει τις συνέπειες της επίδοσης αντιγράφου ή αποσπάσματος της απόφασης.

Άρθρο 143.

Τήρηση στενογραφημένων πρακτικών.

1. Σε περίπτωση που υπάρχει ειδικός στενογράφος γραμματέας τηρούνται στενογραφημένα πρακτικά ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα ή ενός από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως. Η σχετική αίτηση μπορεί να υποβληθεί ακόμη και όσο διαρκεί η αποδεικτική διαδικασία στο δικαστήριο, που αποφαίνεται αμέσως και αμετακλήτως. Αν το δικαστήριο δεχτεί την αίτηση, καθορίζει το ποσό της δαπάνης, που πρέπει να καταβληθεί αμέσως στο γραμματέα του δικαστηρίου από το διάδικο που υπέβαλε την αίτηση. Με έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης μπορεί να μετακληθεί για ορισμένη δίκη στενογράφος γραμματέας από άλλο δικαστήριο.

2. Τα στενογραφημένα πρόχειρα πρακτικά μονογράφονται από το δικαστή που διευθύνει τη συζήτηση και μέσα σε οκτώ ημέρες γράφονται από το γραμματέα με κοινά γράμματα και υπογράφονται σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ. 2. Τα κανονικά πρακτικά συνοδεύονται από τα στενογραφημένα πρόχειρα, τα οποία, σε περίπτωση που θα αμφισβητηθούν εκείνα που γράφτηκαν με κοινά γράμματα, αποτελούν πλήρη απόδειξη. Αν παρουσιαστεί κώλυμα στο στενογράφο γραμματέα ή αν αυτός απομακρυνθεί (άρθρο 142 παρ. 2), ο δικαστής που διευθύνει τη συζήτηση προσλαμβάνει για τη μετάφραση ιδιώτη στενογράφο που δίνει ενώπιόν του τον όρκο του διερμηνέα.

Άρθρο 144.

Σύνταξη της απόφασης και των διατάξεων.

1. Η απόφαση και οι διατάξεις που εκδίδονται κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης συντάσσονται γραπτώς και υπογράφονται μέσα σε οκτώ ημέρες σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ. 2.

2. Με έγκριση του Υπουργού Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση της ολομέλειας του δικαστηρίου επιτρέπεται οι αποφάσεις και οι διατάξεις να μη συντάσσονται ιδιαιτέρως, αλλά να καταχωρίζονται ολόκληρες στα πρακτικά· στα πταισματοδικεία την πρόταση την υποβάλλει η ολομέλεια του πρωτοδικείου όπου υπάγονται· οι διατάξεις των άρθρων 138 παρ. 2 και 3 και 139 τηρούνται σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 145.

Διόρθωση και συμπλήρωση της απόφασης, της διάταξης και των πρακτικών.

1. Όταν στην απόφαση ή στη διάταξη υπάρχουν λάθη ή παραλείψεις που δεν δημιουργούν ακυρότητα, ο δικαστής που τις εξέδωσε διατάσσει αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση του εισαγγελέα ή κάποιου από τους διαδίκους τη διόρθωση ή τη συμπλήρωσή τους, αν δεν μεταβάλλονται ουσιαστικά και δεν αλλοιώνεται η αληθινή εικόνα αυτών που πράγματι συνέβησαν στο ακροατήριο.

2. Η διόρθωση ή η συμπλήρωση μπορεί να αφορά, εκτός από τις άλλες παραλείψεις, και τα όσα αναφέρονται ως προς την ταυτότητα του κατηγορουμένου, τη συμπλήρωση του ανεπαρκούς αιτιολογικού και τη διευκρίνιση του διατακτικού της απόφασης όταν αυτό έχει ασάφειες ή είναι διαφορετικό από εκείνο που απαγγέλθηκε στο ακροατήριο ή που σημειώθηκε στα πρακτικά. Η διόρθωση ή η συμπλήρωση διατάσσεται με απόφαση ή διάταξη, ύστερα από κλήτευση και ακρόαση των διαδίκων που εμφανίστηκαν. Η διόρθωση ή η συμπλήρωση απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου διατάσσεται, στην περίπτωση που έληξε η σύνοδος κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση, από το δικαστήριο των εφετών στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται το μεικτό ορκωτό δικαστήριο. Αν ασκήθηκε κατά της απόφασης ένδικο μέσο, τη διόρθωση ή τη συμπλήρωσή της τη διατάσσει το δικαστήριο που την εξέδωσε, αν το ένδικο μέσο απορρίφθηκε ως απαράδεκτο· σε αντίθετη περίπτωση, τη διόρθωση ή τη συμπλήρωση τη διατάσσει το δικαστήριο που αποφασίζει για το ένδικο μέσο.

3. Μέσα σε είκοσι ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης είναι δυνατό να ζητηθεί από τους διαδίκους και τον εισαγγελέα ή να προκληθεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστή η διόρθωση των λαθών που υπάρχουν στα πρακτικά ή η συμπλήρωση των ελλείψεων, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1. Τη διόρθωση ή τη συμπλήρωση τη διατάσσει, ύστερα από κλήτευση και ακρόαση των διαδίκων που ήταν παρόντες, όποιος διευθύνει τη συνεδρίαση, και σε περίπτωση άρνησής του το δικαστήριο που δίκασε αποτελούμενο από τους ίδιους αν είναι δυνατό δικαστές.

Άρθρο 146.

Ανανέωση των πρωτοτύπων των αποφάσεων και πρακτικών.

Η ανανέωση ή η αντικατάσταση των πρωτοτύπων των αποφάσεων, των διατάξεων, των βουλευμάτων και των πρακτικών, καθώς και κάθε άλλου εγγράφου της ποινικής διαδικασίας, που καταστράφηκαν από οποιαδήποτε αιτία, χάθηκαν ή υπεξαιρέθηκαν, γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζει ειδικός νόμος.

Άρθρο 147.

Αντίγραφα.

Αντίγραφα των αποφάσεων, των διατάξεων, των πρακτικών, των βουλευμάτων, καθώς και κάθε εγγράφου της ποινικής διαδικασίας δίνονται μετά το τέλος της σε κάθε διάδικο της ποινικής δίκης, ενώ σε οποιονδήποτε άλλον που έχει συμφέρον δίνονται με αίτησή του και με έγκριση του προέδρου του δικαστηρίου ή του πταισματοδίκη. Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 101, 104, 107 και 108· σε οποιονδήποτε τρίτο που έχει έννομο συμφέρον είναι δυνατό να δοθούν αντίγραφα με ομόφωνη έγκριση του ανακριτή και του εισαγγελέα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εκθέσεις.

Άρθρο 148.

Ορισμός.

Έκθεση ονομάζεται το έγγραφο που συντάσσει δημόσιος υπάλληλος ο οποίος εκπληρώνει καθήκοντα στην ποινική διαδικασία για να βεβαιώσει πράξεις που έκανε ο ίδιος ή άλλος αρμόδιος δημόσιος υπάλληλος με τον οποίο συμπράττει ή δηλώσεις τρίτων προσώπων που απευθύνονται σε αυτούς.

Άρθρο 149.

Χρόνος και τόπος που συντάσσεται η έκθεση.

Η έκθεση πρέπει να συντάσσεται στον τόπο όπου γίνεται η πράξη ή η δήλωση που βεβαιώνεται σ' αυτήν και στον

ίδιο το χρόνο της ενέργειας, ή, αν αυτό είναι αδύνατο, αμέσως κατόπιν.

Άρθρο 150.

Πρόσωπα που συμπράττουν.

Κατά τη σύνταξη της έκθεσης, όταν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, παρίσταται δικαστικός γραμματέας ή ανακριτικός υπάλληλος, και, αν δεν υπάρχουν αυτοί, παρίστανται δύο μάρτυρες. Οι μάρτυρες πρέπει να μην έχουν ηλικία κάτω από 17 ετών, να μην έχουν συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης, να μην είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως τον τρίτο βαθμό με το δημόσιο υπάλληλο που συντάσσει την έκθεση ή τον κατηγορούμενο ή τον πολιτικώς ενάγοντα, να μην είναι προφανώς μεθυσμένοι ή διανοητικά άρρωστοι. Αν δεν υπάρχουν ούτε αυτοί οι μάρτυρες, ο δημόσιος υπάλληλος οφείλει να συντάξει την έκθεση μόνος του.

Άρθρο 151.

Το περιεχόμενο της έκθεσης.

Η έκθεση που γράφεται από το δικαστικό γραμματέα, αν αυτός είναι παρών, πρέπει να αναφέρει τον τόπο και την ημερομηνία και, αν είναι δυνατόν, την ώρα κατά την οποία άρχισε και τελείωσε η σύνταξή της· τα ονοματεπώνυμα και την κατοικία των προσώπων που παρευρέθηκαν και τους τυχόν γνωστούς λόγους για τους οποίους δεν παρευρέθηκαν τα πρόσωπα που έπρεπε· πρέπει να περιέχει ακριβή περιγραφή των πράξεων που πιστοποιούνται με την έκθεση ή των δηλώσεων τρίτων που έγιναν σ' αυτόν που συντάσσει την έκθεση, και να αναφέρει αν οι δηλώσεις αυτές υπήρξαν αυθόρμητες ή προκλήθηκαν με ερωτήσεις του υπαλλήλου. Η έκθεση διαβάζεται μπροστά σε όσους κατά το άρθρο 150 συνεργάστηκαν, και υπογράφεται από αυτούς, καθώς και από τους μάρτυρες που εξετάστηκαν και από το δημόσιο υπάλληλο που συνέταξε την έκθεση. Αν κάποιος απ' αυτούς που συνεργάστηκαν ή εξετάστηκαν δεν ξέρει ή αρνείται να υπογράψει, αυτό αναφέρεται στην έκθεση.

Άρθρο 152.

Αποδεικτική δύναμη της έκθεσης.

Η έκθεση έχει αποδεικτική δύναμη ωσότου αποδειχθεί το αντίθετο. Για όσα όμως βεβαιώνονται σ' αυτήν ότι έγιναν από δημόσιο υπάλληλο η έκθεση έχει αποδεικτική δύναμη ωσότου προσβληθεί για πλαστότητα. Αυτό δεν εμποδίζει πάντως το δικαστή να εκτιμήσει το περιεχόμενο της έκθεσης ελεύθερα.

Άρθρο 153.

Ακυρότητα της έκθεσης.

Η έκθεση είναι άκυρη, όταν λείπουν η χρονολογία (εκτός αν προκύπτει με βεβαιότητα από το όλο περιεχόμενο της έκθεσης ή από άλλα έγγραφα που επαναλαμβάνονται σ' αυτήν), η αναγραφή των ονομάτων και των επωνύμων ή η υπογραφή των προσώπων που έχουν συμπράξει σύμφωνα με το άρθρο 150 ή που εξετάστηκαν ή η υπογραφή του δημόσιου υπαλλήλου που συντάσσει την έκθεση.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κοινοποιήσεις και επιδόσεις.

Άρθρο 154.

Διάκριση της κοινοποίησης από την επίδοση.

1. Ο νόμος ορίζει πότε είναι απαραίτητη η κοινοποίηση κάποιου εγγράφου της ποινικής διαδικασίας και πότε η επίδοσή του. Η κοινοποίηση και η επίδοση συνεπάγονται τα ίδια νόμιμα αποτελέσματα.

2. Η επίδοση ή η κοινοποίηση είναι άκυρες, αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις των άρθρων 155-157, 159 και 165.

Άρθρο 155.

Επίδοση.

1. Η επίδοση γίνεται με παράδοση του εγγράφου στα χέρια του ενδιαφερομένου από ποινικό ή δικαστικό επιμελητή ή, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν, από όργανο της δημόσιας δύναμης ή από τον πρόεδρο ή το γραμματέα της κοινότητας. Αν αυτός που κάνει την επίδοση δεν βρίσκει τον ενδιαφερόμενο στον τόπο της διαμονής ή της κατοικίας του ή του καταστήματος ή του εργαστηρίου ή του γραφείου όπου ασκεί το επάγγελμά του, εγχειρίζει το έγγραφο σε κάποιον από εκείνους που, έστω και προσωρινά, διαμένουν μαζί του ή στους οικιακούς βοηθούς του ή στο θυρωρό της κατοικίας που μένει ή σε κάποιον από όσους είναι στο κατάστημα ή στο εργαστήριο ή στο γραφείο. Από όλους τους παραπάνω εξαιρούνται όσοι κατά την ανεξέλεγκτη αντίληψη αυτού που κάνει την επίδοση είναι μικρότεροι από δεκαεπτά ετών ή ψυχικά ασθενείς ή προφανώς μεθυσμένοι· εξαιρούνται επίσης οι παθόντες από το έγκλημα, όταν η επίδοση πρόκειται να γίνει στον κατηγορούμενο ή στον αστικώς υπεύθυνο, και αντιστρόφως.

Αν πρόκειται για εργαζόμενο σε εργοστάσιο, η επίδοση μπορεί να γίνει στο διευθυντή του εργοστασίου ή στο θυρωρό. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στα εδάφια β' και γ' είναι υποχρεωμένα να παραδώσουν στον ενδιαφερόμενο το έγγραφο που τους επιδόθηκε χωρίς καμιά χρονοτριβή.

2. Αν ένα από τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου αρνηθεί να παραλάβει το έγγραφο, αυτός που κάνει την επίδοση το επικολλά στην πόρτα της κατοικίας ή, προκειμένου για ξενοδοχείο ή οικοτροφείο, στην πόρτα του δωματίου όπου διαμένει ο ενδιαφερόμενος ή στην πόρτα του καταστήματος ή του εργαστηρίου ή του εργοστασίου ή του γραφείου. Αν δεν βρεθεί στην κατοικία του ο ενδιαφερόμενος ή ο σύνοικος ή ο οικιακός βοηθός ή θυρωρός, όποιος κάνει την επίδοση επικολλά το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας. Αν η θυροκόλληση έγινε επειδή τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1 εδαφ. β' και γ' αρνήθηκαν να πάρουν το έγγραφο ή απουσίαζαν ή δεν υπήρχαν, επιδίδεται αντίγραφο του εγγράφου στον τυχόν διορισμένο αντίκλητο του ενδιαφερόμενου κατηγορουμένου ή αστικώς υπευθύνου. Σ' αυτή την περίπτωση τα αποτελέσματα αρχίζουν από την επίδοση στον αντίκλητο.

3. Αν ο ενδιαφερόμενος κρατείται στη φυλακή ή σε άλλον καθορισμένο για την κράτηση τόπο, η επίδοση γίνεται στον τόπο αυτόν με κάποιον από τους υπαλλήλους του καταστήματος κράτησης. Σ' αυτή την περίπτωση ως σύνοικοι του ενδιαφερομένου κατά την έννοια αυτού του άρθρου θεωρούνται ο διευθυντής της φυλακής ή του καταστήματος ή ο αναπληρωτής τους.

Άρθρο 156.

Επίδοση σε πρόσωπα άγνωστης διαμονής.

1. Αν το πρόσωπο στο οποίο πρόκειται να γίνει η επίδοση απουσιάζει από τον τόπο της κατοικίας του και η διαμονή του είναι άγνωστη, η επίδοση του εγγράφου γίνεται στο σύζυγό του ή, αν δεν υπάρχει σύζυγος, σε έναν από τους γονείς ή τους αδερφούς ή σε άλλους συγγενείς του εξ αίματος ή αγχιστείας έως και τον τρίτο βαθμό. Τα τρίτα αυτά πρό-

σωπα δεν πρέπει κατά την ανέλεγκτη αντίληψη εκείνου που ενεργεί την επίδοση να έχουν ηλικία κατώτερη από δεκαεπτά ετών, ούτε να είναι ψυχικά ασθενείς ή προφανώς μεθυσμένα, ούτε παθόντες από το έγκλημα, αν η επίδοση πρόκειται να γίνει στον κατηγορούμενο ή στον αστικώς υπεύθυνο, και αντιστρόφως. Ως προς τα άλλα ζητήματα εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση η παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.

2. Αν δεν βρεθεί κανείς από τους παραπάνω συγγενείς στον τόπο της κατοικίας του αποδέκτη της επίδοσης, αυτή γίνεται προς το δήμαρχο ή το δημοτικό υπάλληλο που ορίζει ο δήμαρχος γι' αυτό το σκοπό ή προς τον πρόεδρο ή το γραμματέα της κοινότητας ή προς τον ιερέα της ενορίας της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του αποδέκτη της επίδοσης, οι οποίοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να φροντίσουν για την τοιχοκόλληση του εγγράφου που τους επιδόθηκε σε ένα από τα δημοσιότερα σημεία και να στείλουν βεβαίωση για την τοιχοκόλληση στην αρχή που παράγγειλε την επίδοση. Η αρχή αυτή μπορεί κατά την κρίση της να παραγγείλει να γίνει πρόσθετη επίδοση και στον πρόεδρο του συλλόγου ή του σωματείου στο οποίο ανήκει κατά το νόμο ο αποδέκτης της επίδοσης, οπότε τα αποτελέσματά της αρχίζουν από τη μεταγενέστερη επίδοση.

'Αρθρο 157.

Επίδοση σε στρατιωτικούς και λοιπούς.

Αν αυτός στον οποίο πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι στρατιωτικός που υπηρετεί στο στρατό ξηράς, η επίδοση γίνεται στον ίδιο διαμέσου του φρουράρχου του τόπου στον οποίο υπηρετεί. Αν βρίσκεται σε πολεμικό πλοίο ή είναι στρατιωτικός που υπηρετεί στο ναυτικό ή στην αεροπορία ή ανήκει στη χωροφυλακή, την αστυνομία πόλεων, την πυροσβεστική υπηρεσία, τη δασοφυλακή ή την αγροφυλακή ή το λιμενικό σώμα ή το σώμα φαροφυλάκων, η επίδοση γίνεται διαμέσου του διοικητή του. Τέλος, αν αυτός στον οποίο πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας, η επίδοση γίνεται διαμέσου του προϊστάμενου υπουργού.

'Αρθρο 158.

Επίδοση σε όσους ανήκουν στο εμπορικό ναυτικό και λοιπούς.

Η επίδοση σε όσους ανήκουν στο εμπορικό ναυτικό ή στην πολιτική αεροπορία, στους σιδηροδρομικούς και τους τροχιοδρομικούς υπαλλήλους γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 155· συγχρόνως όμως ανακοινώνεται στον άμεσο προϊστάμενο του αποδέκτη της επίδοσης και, αν πρόκειται για κυβερνήτη πλοίου ή αεροσκάφους, στο διευθυντή της ατμοπλοϊκής ή της αεροπορικής εταιρίας.

'Αρθρο 159.

Επίδοση με το ταχυδρομείο ή το τηλεγραφείο.

Η επίδοση μπορεί να γίνει και με το ταχυδρομείο, εκτός από την περίπτωση του άρθρου 156, σύμφωνα με όσα ορίζει σχετικό διάταγμα· σε επείγουσα περίπτωση οι κλήσεις των διαδίκων και των μαρτύρων στην ανάκριση ή στο ακροατήριο μπορούν να σταλούν απευθείας με τηλεγράφημα, που αναφέρεται στα πιο ουσιαστικά σημεία των κλήσεων.

'Αρθρο 160.

Ανακοίνωση του περιεχομένου του εγγράφου που επιδίδεται.

'Οποιος επιδίδει έγγραφο οφείλει να ανακοινώνει το περιεχόμενο του εγγράφου στον ενδιαφερόμενο και να αναγράφει το γεγονός στο επιδοτήριο. Η παράλειψη της υποχρέωσης αυτής συνεπάγεται την πειθαρχική τιμωρία του υπαιτίου.

'Αρθρο 161.

Το αποδεικτικό της επίδοσης.

1. Για την επίδοση που ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 155-158, εκείνος που την ενεργεί οφείλει να συντάξει αποδεικτικό στον τόπο όπου αυτή γίνεται. Στο αποδεικτικό, με ποινή ακυρότητας της επίδοσης, σημειώνεται με ακρίβεια ο τόπος, το έτος, ο μήνας, η ημέρα και το ονοματεπώνυμο του προσώπου στο οποίο παραδόθηκε το έγγραφο, και υπογράφεται το αποδεικτικό από το πρόσωπο αυτό και από εκείνον που ενεργεί την επίδοση. Αν το πρόσωπο αυτό δηλώσει ότι δεν ξέρει ή δεν μπορεί να υπογράψει, ή αν αρνηθεί, ή αν το έγγραφο που επιδίδεται τοιχοκολληθεί κατά το άρθρο 155 παρ. 2, τα γεγονότα αυτά, καθώς και το ονοματεπώνυμο εκείνου που αρνήθηκε να το παραλάβει κατά το άρθρο 155 παρ. 2, αναγράφονται στο αποδεικτικό· προσλαμβάνεται επίσης από όποιον ενεργεί την επίδοση ένας μάρτυρας, του οποίου το ονοματεπώνυμο, η κατοικία και το επάγγελμα αναγράφονται στο αποδεικτικό, που το υπογράφει και αυτός αν ξέρει γράμματα.

2. Αυτός που επιδίδει οφείλει επίσης σε κάθε περίπτωση να σημειώσει στο έγγραφο τη χρονολογία και τον τόπο της επίδοσης, καθώς και το πρόσωπο στο οποίο παραδόθηκε, και να υπογράψει τη σχετική σημείωση.

3. Η τηλεγραφική μεταβίβαση που κατά το άρθρο 159 αναπληρώνει την επίδοση βεβαιώνεται από τον υπάλληλο που ενεργεί την επίδοση με αποδεικτικό, το οποίο συντάσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

4. Η επίδοση μπορεί να αποδεικνύεται και με έγγραφο παραλαβής, το οποίο συντάσσεται κάτω από το αντίγραφο του εγγράφου που επιδίδεται και υπογράφεται από αυτόν προς τον οποίο γίνεται η επίδοση ή από σύνοικό του. Η απόδειξη συντάσσεται από τα όργανα της επίδοσης ή από τους υπαλλήλους της γραμματείας για τις επιδόσεις που γίνονται μέσα στα δικαστικά καταστήματα· περιέχει απαραιτήτως το ονοματεπώνυμο εκείνου που επιδίδει και εκείνου που παραλαμβάνει το έγγραφο, καθώς και τον τόπο και τη χρονολογία της επίδοσης. Ο τόπος και η χρονολογία της επίδοσης σημειώνεται και στο έγγραφο που παραδίδεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2.

'Αρθρο 162.

Αποδεικτική δύναμη του επιδοτηρίου.

Το αποδεικτικό της επίδοσης, που συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 161, έχει αποδεικτική δύναμη ωσότου προσβληθεί για πλαστότητα. Η προσβολή του ως πλαστού δεν εμποδίζει την ποινική δίκη να προχωρήσει, αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτός στον οποίο έγινε η επίδοση πληροφορήθηκε έγκαιρα το περιεχόμενο του εγγράφου που επιδόθηκε.

Το ίδιο εφαρμόζεται και όταν λείπει κάποιο στοιχείο που αναφέρεται στο κύρος του αποδεικτικού εγγράφου. Ως προς το ζήτημα αυτό αιτιολογημένα αποφασίζει το δικαστήριο.

'Αρθρο 163.

Παραβάσεις σχετικές με την επίδοση.

1. Εκείνος που κάνει την επίδοση, και από ασυγχώρητη αμέλεια παραβαίνει τις διατάξεις των άρθρων 155-159 και 161, τιμωρείται πειθαρχικά. Σε περίπτωση που η παράβαση διαπιστωθεί στο ακροατήριο, την πειθαρχική ποινή μπορεί να την επιβάλει και το δικαστήριο που δικάζει την ποινική υπόθεση. Αν σημειωθεί παράβαση βαρύτερη κατά τον ποινικό κώδικα, μπορεί να επιβληθεί μεγαλύτερη ποινή. Αν ο υπαίτιος δεν παρίσταται, έχει δικαίωμα να ζητήσει, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τότε που επιδόθηκε η απόφαση, την αναθεώρησή της από το ίδιο δικαστήριο· σ' αυτή την περίπτωση συντάσσεται έκθεση από γραμματέα.

2. 'Οσοι αρνούνται να παραλάβουν το έγγραφο που τους επιδίδεται ή να υπογράψουν το επιδοτήριο τιμωρούνται για απείθεια σύμφωνα με τις διατάξεις του ποινικού κώδικα.

'Αρθρο 164.

Δικαιώματα των οργάνων της επίδοσης.

1. 'Οποιος ενεργεί επιδόσεις εισπράττει για κάθε επίδοση δικαιώματα που καθορίζονται και καταβάλλονται με τον τρόπο που ορίζει προεδρικό διάταγμα.

2. Τα δικαιώματα που καταβάλλονται σ' εκείνον που ενεργεί επιδόσεις εκκαθαρίζονται μαζί με τα άλλα δικαστικά έξοδα από το γραμματέα του αρμόδιου ποινικού δικαστηρίου εις βάρος του καταδικασμένου· σε περίπτωση αναβολής της δίκης επειδή απουσιάζουν οι μάρτυρες, η εκκαθάριση γίνεται εις βάρος όσων απουσιάζουν.

'Αρθρο 165.

Κοινοποίηση.

1. Η κοινοποίηση γίνεται με ανακοίνωση του δικαστή, του εισαγγελέα ή του ανακριτικού υπαλλήλου στον παρόντα διάδικο, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα ή τεχνικό σύμβουλο ή τους συνηγόρους ή αντικλήτους των διαδίκων. Για την κοινοποίηση συντάσσεται έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 151 του κώδικα. Η κοινοποίηση που γίνεται στο ακροατήριο μνημονεύεται στα πρακτικά της συνεδρίασης. Η κοινοποίηση των βουλευμάτων και των διατάξεων του ανακριτή στην εισαγγελική αρχή γίνεται μόλις αυτά εκδοθούν με παράδοση αντιγράφου από το γραμματέα του δικαστικού συμβουλίου ή του ανακριτή στο γραμματέα της εισαγγελίας ή με προσαγωγή του πρωτοτύπου στον εισαγγελέα. 'Οποιος ενεργεί την κοινοποίηση συντάσσει γι' αυτήν έκθεση, που υπογράφεται από τον ίδιο και το γραμματέα της εισαγγελίας ή τον εισαγγελέα. Αν δεν συνταχθεί η έκθεση, η κοινοποίηση θεωρείται ότι έγινε την τρίτη ημέρα από την ημέρα που εκδόθηκε το βούλευμα ή η διάταξη.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Προθεσμίες.

'Αρθρο 166.

Προθεσμία για την εμφάνιση στο ακροατήριο.

1. 'Οπου ο νόμος δεν ορίζει για ειδικές περιπτώσεις κάτι διαφορετικό, η προθεσμία για την εμφάνιση των διαδίκων, των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων στο ακροατήριο του πταισματοδικείου και του μονομελούς πλημμελειοδικείου καθορίζεται σε τρεις ημέρες, ενώ στα υπόλοιπα δικαστήρια σε οκτώ ημέρες, στις οποίες πάντως δεν συνυπολογίζεται η ημέρα της δίκης. Αν ο κλητευόμενος δεν κατοικεί στην έδρα του δικαστηρίου, η παραπάνω προθεσμία παρεκτείνεται για τέσσερις ημέρες όταν ο τόπος αυτός βρίσκεται στην περιφέρεια του δικαστηρίου, και για οκτώ ημέρες σε κάθε άλλη περίπτωση. Οι περιφέρειες των πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται περιφέρειες του ίδιου δικαστηρίου. Με προεδρικό διάταγμα μπορεί να καθορίζεται για τα απόκεντρα νησιά κάθε δύο χρόνια μεγαλύτερη παρέκταση.

2. Η προθεσμία για να εμφανιστούν στο ακροατήριο οποιουδήποτε ποινικού δικαστηρίου οι κατηγορούμενοι που δεν έχουν γνωστή διαμονή καθορίζεται σε ένα μήνα. Αν ο κατηγορούμενος έχει γνωστή διαμονή στην Ευρώπη ή στην Αίγυπτο, η προθεσμία ορίζεται επίσης σε ένα μήνα, ενώ για τις άλλες ηπείρους σε τρεις μήνες.

3. Η μη τήρηση των προθεσμιών που καθορίζονται στις παρ. 1 και 2 συνεπάγεται την ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο (άρθρο 174 παρ. 2).

'Αρθρο 167.

Προθεσμία για την επίδοση της πολιτικής αγωγής.

Η επίδοση της πολιτικής αγωγής στον κατηγορούμενο ή στον αστικώς υπεύθυνο πρέπει να γίνει πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

'Αρθρο 168.

Υπολογισμός των προθεσμιών.

1. Οι προθεσμίες που ορίζονται στον κώδικα υπολογίζονται σύμφωνα με το καθιερωμένο ημερολόγιο. 'Οταν η προθεσμία ορίζεται σε ημέρες, δεν υπολογίζεται η ημέρα με την οποία συμπίπτει το χρονικό σημείο ή το γεγονός από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία· αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας είναι εξαιρετέα, η προθεσμία παρεκτείνεται έως και την επόμενη μη εξαιρετέα ημέρα. Η εικοσιτετράωρη προθεσμία διαρκεί όλη την επόμενη ημέρα μετά την έναρξή της.

2. Η τελευταία ημέρα της προθεσμίας για την υποβολή δηλώσεων, την κατάθεση εγγράφων ή την άσκηση ένδικων μέσων θεωρείται ότι λήγει τη στιγμή που λήγει η τελευταία εργάσιμη ώρα του αρμόδιου δικαστικού γραφείου.

'Αρθρο 169.

Παρέκταση και συντόμευση της προθεσμίας.

1. Παρέκταση της προθεσμίας επιτρέπεται, εκτός από την παρ. 1 του άρθρου 166, εκεί όπου ο νόμος ρητά ορίζει.

2. Ο διάδικος που προς όφελός του ορίζεται κάποια προθεσμία μπορεί να παραιτηθεί ή να συναινέσει στη συντόμευσή της με γραπτή ή προφορική δήλωσή του στο γραμματέα του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας· για τη δήλωση αυτή συντάσσεται έκθεση. Ανάκληση της δήλωσης δεν επιτρέπεται· αν όμως μετά τη δήλωση προκύψουν λόγοι που να δικαιολογούν νέα προθεσμία σ' αυτόν που παραιτήθηκε, μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατήγορο να προσδιοριστεί νέα δικάσιμος και, αν δεν του δοθεί, να ζητήσει από το δικαστήριο αναβολή της συζήτησης.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ακυρότητες.

'Αρθρο 170.

Πότε υπάρχει ακυρότητα.

1. Η ακυρότητα μιας πράξης ή ενός εγγράφου της ποινικής διαδικασίας επέρχεται μόνο όταν αυτό ορίζεται ρητά στο νόμο.

2. Η ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο επέρχεται επίσης και στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορος του ή ο εισαγγελέας ζήτησαν να ασκήσουν δικαίωμα που ρητά τους παρέχεται από το νόμο, και το δικαστήριο τους το αρνήθηκε ή παρέλειψε να αποφανθεί για τη σχετική αίτηση.

'Αρθρο 171.

Απόλυτη ακυρότητα.

Ακυρότητα που λαμβάνεται και αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και στον 'Αρειο Πάγο ακόμη προκαλείται :

1) Αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις που καθορίζουν : α) τη σύνθεση του δικαστηρίου, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του οργανισμού δικαστηρίων και του νόμου περί μεικτών ορκωτών δικαστηρίων για ακυρότητα εξαιτίας κακής σύνθεσής του· β) την κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα και την υποχρεωτική συμμετοχή του στη διαδικασία στο ακροατήριο και σε πράξεις της προδικασίας που ορίζονται στο νόμο· γ) την αναστολή της ποινικής δίωξης σε όσες περιπτώσεις την επιβάλλει υποχρεωτικά ο νόμος· δ) την εμφάνιση, την εκπροσώπηση και την υπεράσπισή του κατηγορουμένου και την άσκηση των δικαιωμάτων που του παρέχονται, στις περιπτώσεις και με τις διατυπώσεις που επιβάλλει ο νόμος.

2) Αν ο πολιτικώς ενάγων παρέστη παράνομα στη διαδικασία του ακροατηρίου.

'Αρθρο 172.

Ακυρότητα από την παράβαση των διατάξεων για τα δικαστικά τέλη και τα ένσημα.

Αν δικαστής ή οποιοσδήποτε δημόσιος υπάλληλος που εκτελεί καθήκοντα στην ποινική διαδικασία συντάξει ή

δεχτεί παραβαίνοντας το νόμο έγγραφο που δεν έχει ή έχει ελλιπές το τέλος ή το ένσημο που επιβάλλεται από το νόμο, η ποινική διαδικασία δεν είναι άκυρη, ούτε η πολιτική αγωγή που ασκήθηκε σ' αυτήν. Στον παραβάτη υπάλληλο μπορούν όμως να επιβληθούν οι ποινές που ορίζονται στον κώδικα για τα τέλη χαρτοσήμου.

Άρθρο 173.

Πρόταση της ακυρότητας.

1. Κάθε σχετική ακυρότητα μπορεί να προταθεί από τον εισαγγελέα ή από το διάδικο που έχει συμφέρον. Αν η σχετική ακυρότητα αναφέρεται σε πράξη της προδικασίας, πρέπει να προταθεί έως το τέλος της· αν αναφέρεται σε πράξη της διαδικασίας στο ακροατήριο, κύριας ή προπαρασκευαστικής, πρέπει να προταθεί ωσότου εκδοθεί για την κατηγορία οριστική απόφαση σε τελευταίο βαθμό.

2. Από τις απόλυτες ακυρότητες που μνημονεύονται στο στο άρθρο 171, όσες αναφέρονται σε πράξεις της προδικασίας μπορούν να προτείνονται ωσότου γίνει αμετάκλητη η παραπομπή στο ακροατήριο.

3. Εκτός από την απόλυτη ακυρότητα που αναφέρεται στο άρθρο 171, η ακυρότητα που προήλθε από ενέργεια ή από παράλειψη του εισαγγελέα ή του διαδίκου ή που έγινε δεκτή ρητά από αυτούς δεν μπορεί να προταθεί από τους ίδιους.

Άρθρο 174.

Πότε καλύπτεται η ακυρότητα.

1. Ακυρότητα που δεν προτάθηκε σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο καλύπτεται.

2. Η ακυρότητα της κλήσης στο ακροατήριο ή του κλητήριου θεσπίσματος του κατηγορουμένου και του αστικώς υπεύθυνου και του καταλόγου των μαρτύρων, η ακυρότητα της επίδοσης ή της κοινοποίησής τους και της πολιτικής αγωγής, καθώς και η ακυρότητα που αναφέρεται στο άρθρο 166 παρ. 3 καλύπτονται, αν εκείνος που κλητεύθηκε στη δίκη εμφανιστεί και δεν προβάλει αντιρρήσεις για την πρόοδό της. Μπορεί όμως το δικαστήριο να αναβάλει τη συζήτηση, αν κρίνει ότι από την ακυρότητα, μολονότι δεν προτάθηκε, ίναι δυνατό να προξενηθεί βλάβη στην υπεράσπιση του κατηγορουμένου ή του αστικώς υπευθύνου.

Άρθρο 175.

Συνέπειες της ακυρότητας.

Η ακυρότητα μιας πράξης καθιστά άκυρες και τις εξαρτημένες από αυτήν μεταγενέστερες πράξεις της ποινικής διαδικασίας. Ο δικαστής μπορεί να κηρύξει άκυρες και πράξεις σύγχρονες ή προγενέστερες, μόνο όταν είναι συναφείς με εκείνη που ακυρώθηκε.

Άρθρο 176.

Κήρυξη της ακυρότητας. Επανάληψη των άκυρων πράξεων.

1. Αρμόδιο να κηρύξει την ακυρότητα των πράξεων της προδικασίας είναι το δικαστικό συμβούλιο, ενώ των πράξεων της διαδικασίας στο ακροατήριο, και της κύριας και της προπαρασκευαστικής, το δικαστήριο που αναλαμβάνει την εκδίκαση της κατηγορίας.

2. Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο κηρύσσον ντας την ακυρότητα διατάσσει την επανάληψη των άκυρω πράξεων αν το κρίνει αναγκαίο και εφικτό. Αν δικαστικός ή ανακριτικός υπάλληλος ή κλητήρας είναι υπαίτιος της ακυρότητας από ασυγχώρητη αμέλεια, του επιβάλλονται τα έξοδα της επανάληψης των πράξεων χωρίς να αποκλείεται και η πειθαρχική δίωξή του.

3. Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ο δικαστής ή άλλος υπάλληλος που εκτελεί καθήκοντα στην ποινική διαδικασία, αν αντιληφθεί κάποιο λόγο ακυρότητας για πράξη που τέλεσε ο ίδιος, έχει υποχρέωση αν είναι δυνατό να την επαναλάβει αμέσως.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΟΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενικοί ορισμοί.

Άρθρο 177.

Αρχή της ηθικής απόδειξης.

Οι δικαστές δεν είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν νομικούς κανόνες αποδείξεων, πρέπει όμως να αποφασίζουν κατά την πεποίθησή τους, ακολουθώντας τη φωνή της συνείδησής τους και οδηγούμενοι από την απροσωπόληπτη κρίση που προκύπτει από τις συζητήσεις και που αφορά την αλήθεια των πραγματικών γεγονότων, την αξιοπιστία των μαρτύρων και την αξία των άλλων αποδείξεων.

Άρθρο 178.

Αποδεικτικά μέσα.

Κυριότερα αποδεικτικά μέσα στην ποινική διαδικασία είναι : α) οι ενδείξεις· β) η αυτοψία· γ) η πραγματογνωμοσύνη· δ) η ομολογία του κατηγορουμένου· ε) οι μάρτυρες και στ) τα έγγραφα.

Άρθρο 179.

Επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα.

Στην ποινική διαδικασία επιτρέπεται κάθε είδος αποδεικτικών μέσων. Εξαίρεση από αυτό το γενικό κανόνα ως προς το παραδεκτό της μαρτυρικής απόδειξης υπάρχει όταν βάση του εγκλήματος είναι κάποια ιδιωτική υποχρέωση. Σ' αυτή την περίπτωση η απόδειξη της ιδιωτικής υποχρέωσης κρίνεται κατά τις διατάξεις του αστικού νόμου, ενώ για την απόδειξη της ίδιας της αξιόποινης πράξης επιτρέπεται κάθε αποδεικτικό μέσο.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αυτοψία.

Άρθρο 180.

Πότε και πώς ενεργείται.

1. Αυτοψία μπορεί να γίνει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σε τόπους, πράγματα ή ανθρώπους, για να βεβαιωθούν η τέλεση και οι περιστάσεις του εγκλήματος.

2. Αν το έγκλημα δεν άφησε ίχνη ή άλλες υλικές εκδηλώσεις ή αν αυτές εξαλείφθηκαν ή αλλοιώθηκαν, εκείνος που ενεργεί την αυτοψία περιγράφει την παρούσα κατάσταση των πραγμάτων, ελέγχοντας συνάμα κατά το δυνατό και την προηγούμενη.

3. Για την αυτοψία συντάσσεται έκθεση (άρθρ. 148 κ.ε.).

Άρθρο 181.

Απεικονίσεις και πειράματα.

Κατά τη διεξαγωγή της αυτοψίας εκείνος που την ενεργεί μπορεί να προβεί είτε ο ίδιος είτε με τη συνδρομή ειδικού υπαλλήλου ή εμπειρογνώμονα σε ιχνογραφήματα, φωτογραφίσεις ή απεικονίσεις και ιδίως να πάρει δακτυλικά ή άλλα αποτυπώματα. Μπορεί επίσης να προχωρήσει σε πειράματα με περιεχόμενο την αναπαράσταση του εγκλήματος ή την εξακρίβωση άλλων περιστατικών που είναι χρήσιμα για την ανακάλυψη της αλήθειας. Κατά τη διεξαγωγή των πειραμάτων πρέπει να αποφεύγονται η προσβολή του θρησκευτικού, του εθνικού ή του ηθικού συναισθήματος, ή ο κίνδυνος να διαταραχθεί η δημόσια τάξη, καθώς και η δημοσιότητα.

Άρθρο 182.

Πρόσληψη μαρτύρων και πραγματογνωμόνων.

Όταν γίνεται η αυτοψία, μπορούν να προσληφθούν μάρτυρες ή πραγματογνώμονες, που ορκίζονται νομότυπα, για να γίνει ο καθορισμός πραγμάτων ή τόπων ή της ταυτότητας προσώπων ή για να δοθούν άλλα χρήσιμα στοιχεία.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Πραγματογνώμονες και τεχνικοί σύμβουλοι.

Α. Πραγματογνώμονες.

Άρθρο 183.

Πότε διατάσσεται πραγματογνωμοσύνη.

Αν απαιτούνται ειδικές γνώσεις ορισμένης επιστήμης ή τέχνης για να γίνει ακριβής διάγνωση και κρίση κάποιου γεγονότος, οι ανακριτικοί υπάλληλοι ή το δικαστήριο μπορούν αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση κάποιου διαδίκου ή του εισαγγελέα να διατάξουν πραγματογνωμοσύνη.

Άρθρο 184.

Αριθμός των πραγματογνωμόνων.

1. Αν η πραγματογνωμοσύνη δεν μπορεί να γίνει σε εργαστήριο που ιδρύθηκε ειδικά από το νόμο, καθώς και σε άλλες εξαιρετικές περιπτώσεις, διορίζονται δύο ή περισσότεροι πραγματογνώμονες. Σε επείγουσες ή μικρότερης σημασίας περιπτώσεις μπορεί να διοριστεί μόνο ένας. Ο διορισμός τους σε εξαιρετικά επείγουσες περιστάσεις μπορεί να γίνει και προφορικά, επακολουθεί όμως η σύνταξη του εγγράφου.

2. Σε οποιοδήποτε στάδιο της προδικασίας, σε κάθε όμως περίπτωση πριν παραδοθεί η έκθεση της πραγματογνωμοσύνης, ο εισαγγελέας εφετών, κρίνοντας αυτεπαγγέλτως ότι οι πραγματογνώμονες που διορίστηκαν είναι περισσότεροι από όσους χρειάζονται, έχει το δικαίωμα με διάταξή του που κοινοποιείται στον ανακριτή να περιορίσει έως τρεις τον αριθμό των περισσότερων πραγματογνωμόνων που διορίστηκαν από τον ανακριτή σε συγκεκριμένη υπόθεση· σ' αυτή την περίπτωση ο ανακριτής κρίνει ποιοί από τους πραγματογνώμονες που είχαν αρχικά διοριστεί θα διατηρηθούν. Τα ίδια ισχύουν και για τους πραγματογνώμονες που διορίστηκαν από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο.

Άρθρο 185.

Πίνακας πραγματογνωμόνων.

Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, καταρτίζει μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου πίνακα πραγματογνωμόνων κατά ειδικότητες από πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του και είναι κατάλληλα για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, προτιμώντας δημόσιους υπαλλήλους. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έχει το δικαίωμα να ζητήσει τον Οκτώβριο από το συμβούλιο των εφετών τη μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαίνεται σχετικά το Νοέμβριο. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, τοιχοκολλάται στο ακροατήριο του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται το Δεκέμβριο κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωσότου συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος.

Άρθρο 186.

Εκλογή και διορισμός πραγματογνωμόνων.

1. Ο διορισμός των πραγματογνωμόνων πρέπει να γίνεται με κάθε επιμέλεια από τον ανακριτικό υπάλληλο ή από το δικαστήριο, με επιλογή ανάμεσα στα πρόσωπα που αναγράφονται στον πίνακα ο οποίος έχει συνταχθεί σύμφωνα με το άρθρο 185· μόνο αν δεν υπάρχει τέτοιος πίνακας ή δεν περιέχει τις ειδικότητες που απαιτούνται για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης που έχει διαταχθεί, ή αν οι αναγραφόμενοι στον πίνακα δεν βρίσκονται στην περιφέρεια του οργάνου που τους διορίζει, είναι δυνατό να διοριστούν και πρόσωπα που δεν περιλαβάνονται στον πίνακα. Ο διορισμός πραγματογνωμόνων με αυτό τον τρόπο γίνεται και όταν υπάρχουν πραγματογνώμονες ειδικά διορισμένοι με νόμο, αν εκείνος που ενεργεί την ανάκριση με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή ο εισαγγελέας εφετών κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται σε εξαιρετική περίπτωση. Το ίδιο δικαίωμα έχει και το δικαστήριο. Διορίζεται και ειδικός πραγματογνώμονας που δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα, αν το υποδείξουν οι πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί.

2. Κατά την επιλογή των πραγματογνωμόνων το όργανο που διορίζει οφείλει να λαμβάνει υπόψη του και την προηγούμενη απασχόληση των πραγματογνωμόνων του πίνακα και να αποφεύγει χωρίς σοβαρό λόγο να αναθέτει πραγματογνωμοσύνη στον ίδιο πραγματογνώμονα, αν υπάρχουν στον πίνακα άλλοι της ίδιας ειδικότητας που δεν διορίστηκαν στον ίδιο χρόνο. Γι' αυτό το σκοπό τηρείται σε κάθε δικαστήριο ενιαίο βιβλίο για τους πραγματογνώμονες που διορίζονται σύμφωνα με την ειδικότητά τους.

Άρθρο 187.

Προκαταρκτική πραγματογνωμοσύνη.

Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, και ιδίως όταν δεν είναι δυνατό να διοριστεί τακτικός πραγματογνώμονας, εκείνος που ενεργεί την ανάκριση μπορεί να μην τηρήσει τις διατάξεις του άρθρου 186 και να αναθέσει σε ειδικό να ενεργήσει προκαταρκτική πραγματογνωμοσύνη. Ο πραγματογνώμονας αυτός προβαίνει στις πρώτες βεβαιώσεις, εξασφαλίζει κατά το δυνατό τη διατήρηση των αντικειμένων που πρόκειται να εξεταστούν και συντάσσει σχετική έκθεση. Εκείνος που ενεργεί κατόπιν την ανάκριση οφείλει να διορίσει αμέσως οριστικούς πραγματογνώμονες σύμφωνα με το άρθρο 186.

Άρθρο 188.

Ποιοι δεν διορίζονται.

Δεν μπορούν να διοριστούν πραγματογνώμονες: α) όσοι δεν συμπλήρωσαν το 21ο έτος της ηλικίας τους· β) όσοι διατελούν σε κατάσταση απαγόρευσης· γ) όσοι καταδικάστηκαν για κακούργημα ή πλημμέλημα που συνεπάγεται τη στέρηση των πολιτικών τους δικαιωμάτων ή την έκπτωσή τους από τη δημόσια υπηρεσία, καθώς και εκείνοι από τους οποίους έχει αφαιρεθεί η άδεια να ασκούν το επάγγελμά τους, όσο χρόνο διαρκεί η στέρηση αυτή· δ) όσοι έχουν συμπράξει με οποιονδήποτε τρόπο στη διαμόρφωση της παρούσας κατάστασης του αντικειμένου της πραγματογνωμοσύνης και ε) όσοι αναφέρονται στα άρθρα 210, 211 και 222. Αν δεν τηρηθεί η διάταξη αυτή, η πραγματογνωμοσύνη είναι άκυρη.

Άρθρο 189.

Υποχρέωση των πραγματογνωμόνων να αποδεχτούν το διορισμό τους.

Ο διοριζόμενος πραγματογνώμονας είναι υποχρεωμένος να δεχτεί την εντολή που του ανατέθηκε, αν είναι δημόσιος υπάλληλος ή ασκεί νόμιμα επιστήμη, τέχνη ή επάγγελμα που η γνώση τους κρίνεται αναγκαία για την ενέργεια της πραγματογνωμοσύνης· αν δεν δεχτεί την εντολή, τιμωρείται για απείθεια κατά τις διατάξεις του ποινικού κώδικα. Όταν τελειώσει την πραγματογνωμοσύνη, έχει το δικαίωμα να πάρει τη νόμιμη αμοιβή και τα έξοδα που κατέβαλε.

Άρθρο 190.

Περιπτώσεις απαλλαγής και αντικατάστασης.

1. Αν συντρέχουν οι λόγοι που προβλέπονται στο άρθρο 188 ή κάποιος λόγος για εξαίρεση σύμφωνα με το άρθρο 191, ο πραγματογνώμονας που διορίστηκε έχει την υποχρέωση να ζητήσει την απαλλαγή του από εκείνον που τον διόρισε· μπορεί επίσης να ζητήσει την απαλλαγή του, αν υπάρχει κάποιο άλλο σοβαρό κώλυμα, το οποίο θα εκτιμηθεί από το όργανο που τον διόρισε.

2. Εκείνος που προέβη στο διορισμό έχει το δικαίωμα με αιτιολογημένη απόφαση ή διάταξή του να αντικαταστήσει τον πραγματογνώμονα που αμελεί, όπως και εκείνον στον οποίο παρουσιάζεται μετά την αποδοχή σοβαρό κώλυμα να ενεργήσει την πραγματογνωμοσύνη.

Άρθρο 191.

Εξαίρεση πραγματογνωμόνων.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να εξαιρεθούν για τους λόγους που αναγράφονται στο άρθρο 15, που εφαρμόζονται ανάλογα. Δεν αποτελεί όμως λόγο για εξαίρεση του πραγματογνώμονα το ότι στην ίδια υπόθεση γνωμοδότησε ο ίδιος ως πραγματογνώμονας σε άλλο θέμα.

Άρθρο 192.

Αίτηση εξαίρεσης.

Δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για εξαίρεση έχουν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι και μπορούν να το ασκήσουν ωσότου οι πραγματογνώμονες αρχίσουν το έργο τους. Γι' αυτό το λόγο εκείνος που διόρισε τους πραγματογνώμονες πρέπει ν' ανακοινώσει ταυτόχρονα τα ονοματεπώνυμά τους στον εισαγγελέα και στους διαδίκους, εκτός αν αυτό είναι αδύνατο ή αν συντρέχει η περίπτωση του άρθρου 187. Η μη ανακοίνωση των ονοματεπωνύμων των πραγματογνωμόνων παρέχει το δικαίωμα να ζητηθεί η εξαίρεσή τους και μετά την παράδοση της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης έως το τέλος της ανάκρισης αν ο διορισμός έγινε στην προδικασία, ή έως την ορκωμοσία των πραγματογνωμόνων αν ο διορισμός έγινε στο ακροατήριο.

Άρθρο 193.

Απόφαση εξαίρεσης.

1. Ως προς την αίτηση για εξαίρεση αποφαίνεται αμετάκλητα με διάταξή του εκείνος που διόρισε τον πραγματογνώμονα· σε περίπτωση που ο πραγματογνώμονας διορίστηκε από το δικαστήριο, αυτό εκδίδει ιδιαίτερη απόφαση. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, διορίζεται άλλος πραγματογνώμονας.

2. Την εξαίρεση πραγματογνωμόνων που διορίστηκαν κατά την προανάκριση από τον ανακριτικό υπάλληλο την αποφασίζει ο εισαγγελέας. Εξαιτίας του γεγονότος αυτού δεν κωλύεται πάντως η ενέργεια της πραγματογνωμοσύνης.

3. Οι πράξεις πραγματογνωμοσύνης στις οποίες πήρε μέρος εκείνος που εξαιρέθηκε είναι αυτοδικαίως άκυρες.

Άρθρο 194.

Όρκος των πραγματογνωμόνων.

Σ' αυτούς που έχουν ήδη ορκιστεί ως πραγματογνώμονες υπενθυμίζεται ο όρκος που έχουν δώσει. Οι υπόλοιποι ορκίζονται στο ιερό ευαγγέλιο ως εξής : «Ορκίζομαι να διενεργήσω με πλήρη αμεροληψία και επιμέλεια και με κάθε μυστικότητα την πραγματογνωμοσύνη που μου ανατέθηκε, έχοντας μοναδικό σκοπό την εξακρίβωση της αλήθειας. Ο Θεός βοηθός μου και το ιερό ευαγγέλιο». Αν οι πραγματογνώμονες αυτοί δεν ορκιστούν όπως ορίζεται παραπάνω, η πραγματογνωμοσύνη είναι άκυρη. Ως προς τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 220 εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις αυτού του άρθρου.

Άρθρο 195.

Πώς θέτονται τα ζητήματα στους πραγματογνώμονες.

1. Εκείνος που διατάσσει την πραγματογνωμοσύνη καθορίζει και τα ζητήματα για τα οποία κυρίως θα διεξαχθεί, έχοντας υπόψη και τις τυχόν προτάσεις των διαδίκων· έχει επίσης το δικαίωμα να θέσει προθεσμία για τη διεξαγωγή της, που μπορεί να παραταθεί σε περίπτωση ανάγκης.

2. Στους πραγματογνώμονες μπορεί να ανατεθεί σε κάθε στάδιο της ανάκρισης η λύση νέων ζητημάτων. Οι πραγματογνώμονες δεν περιορίζονται μόνο στην έρευνα των ζητημάτων που τους τέθηκαν, αν ως ειδικοί θεωρούν άξια λόγου και άλλα ζητήματα.

3. Αν για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης είναι απαραίτητη η καταστροφή ή η αλλοίωση του πράγματος που αποτελεί αντικείμενό της, οι πραγματογνώμονες οφείλουν, αν είναι δυνατό, να μην εξετάσουν και να διαφυλάξουν ένα κομμάτι του πράγματος. Πριν από την ολική ή μερική καταστροφή ή αλλοίωση του πράγματος οι πραγματογνώμονες οφείλουν να ειδοποιήσουν με τον ανακριτή τον κατηγορούμενο και τους άλλους διαδίκους, για να ασκήσουν τα δικαιώματά τους που αναφέρονται στα άρθρα 191-193. Ειδοποίηση δεν γίνεται, όταν υπάρχει από την αναβολή κίνδυνος που καθορίζεται ειδικά από τους πραγματογνώμονες στην έκθεσή τους.

Άρθρο 196.

Παράσταση του οργάνου που διόρισε τους πραγματογνώμονες.

Πληροφόρησή τους.

1. Εκείνος που διέταξε την πραγματογνωμοσύνη, αν το κρίνει σκόπιμο, μπορεί να παρευρίσκεται στη διεξαγωγή της· σχετική αναφορά γίνεται στην έκθεση. Αν την πραγματογνωμοσύνη τη διέταξε δικαστήριο, η παράσταση στη διεξαγωγή της μπορεί να ανατεθεί σε ένα από τα μέλη του ή και σε άλλον δικαστή ή ανακριτικό υπάλληλο.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση ή διάταξη του οργάνου που διορίζει, μπορεί να επιτραπεί στους πραγματογνώμονες, αν βεβαιώσουν ότι το έχουν απόλυτη ανάγκη, να αναγνώσουν έγγραφα της διαδικασίας ή να ζητήσουν διαμέσου του ανακριτικού υπαλλήλου που τους διόρισε ή του δικαστή που διευθύνει τη συνεδρίαση πληροφορίες από τους μάρτυρες ή τους κατηγορουμένους.

Άρθρο 197.

Ουσιαστικές διαφωνίες. Διόρθωση και επανάληψη.

1. Αν κατά τη διάρκεια της πραγματογνωμοσύνης προκύψουν ουσιαστικές διαφωνίες μεταξύ τους, οι πραγματογνώμονες το αναφέρουν χωρίς χρονοτριβή σ' εκείνον που τους διόρισε, ο οποίος διορίζει και άλλον ή και άλλους πραγματογνώμονες που συμπράττουν με όσους ορίστηκαν αρχικά.

2. Αν οι γνώμες των πραγματογνωμόνων διαφέρουν και πάλι μεταξύ τους σε σημαντικό βαθμό ή αν η γνωμοδότηση που παρέδωσαν είναι ασαφής, αόριστη ή αντιφατική ή αντίθετη σε άλλα περιστατικά που βεβαιώθηκαν στο βαθμό που χρειάζεται, και αν οι αμφιβολίες που δημιουργήθηκαν δεν φαίνεται πιθανό πως θα εκλείψουν ύστερα από νέα έρευνα που θα διενεργούσαν οι πραγματογνώμονες αν τους επιστρεφόταν για διόρθωση η παραπάνω γνωμοδότηση, διατάσσεται νέα πραγματογνωμοσύνη· αυτή γίνεται από άλλους πραγματογνώμονες, στους οποίους μπορεί να προστεθούν και ένας ή περισσότεροι από εκείνους που διορίστηκαν την πρώτη φορά.

Άρθρο 198.

Κατάρτιση και παράδοση της γνωμοδότησης.

Η γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων πρέπει να είναι γραπτή και αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει επίσης αιτιολογημένη τη γνώμη της μειοψηφίας, αν υπάρχει. Η γνωμοδότηση παραδίδεται στον ανακριτικό υπάλληλο ή στο δικαστήριο που διόρισε τους πραγματογνώμονες· για την παράδοση συντάσσεται έκθεση ή γίνεται αναφορά στα πρακτικά της συνεδρίασης. Κατά την κύρια διαδικασία η γνωμοδότηση μπορεί να γίνει και προφορικά, οπότε τα ουσιαστικά της σημεία καταχωρίζονται στα πρακτικά.

Άρθρο 199.

Πραγματογνωμοσύνη σε γυναίκα.

Αν από την πραγματογνωμοσύνη που θα γίνει σε γυναίκα είναι ενδεχόμενο αυτή να αισθανθεί ντροπή, εκείνος που δια-

τάσσει την πραγματογνωμοσύνη της ανακοινώνει ότι μπορεί να ζητήσει να παρευρεθεί κατά την εξέτασή της πρόσωπο της εμπιστοσύνης της. Τέτοια αίτηση δεν είναι δεκτή, αν διορίστηκε πραγματογνώμονας γυναίκα ή παρουσιάζεται ανυπέρβλητο κώλυμα να παραστεί έγκαιρα το πρόσωπο που υποδείχθηκε. Το κώλυμα μνημονεύεται ειδικά στην έκθεση που συντάσσεται.

Άρθρο 200.
Ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη.

1. Σε περίπτωση πραγματογνωμοσύνης που αφορά τη διανοητική υγεία του κατηγορουμένου μπορεί ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα και σύμφωνη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων, έστω και με πλειοψηφία, και αφού ακούσει το συνήγορο, να διατάξει την εισαγωγή του κατηγορουμένου σε δημόσιο ψυχιατρείο για παρατήρηση. Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο, διορίζεται συνήγορος αυτεπαγγέλτως. Ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του μπορούν να προσφύγουν στο δικαστικό συμβούλιο κατά της διάταξης αυτής του ανακριτή μέσα σε τρεις ημέρες από έτην επίδοσή της και στους δύο· η άσκηση της προσφυγής φχει πάντοτε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το συμβούλιο αποασίζει ανέκκλητα.

2. Αν η ανάγκη ψυχιατρικής παρατήρησης προέκυψε στο ακροατήριο, τα παραπάνω τα διατάσσει το δικαστήριο ανεκκλήτως, αναβάλλοντας τη συζήτηση ως το τέλος της ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης.

3. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια της παραμονής στο ψυχιατρείο δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες. Σ' αυτό το διάστημα η προσωρινή κράτηση θεωρείται ότι έχει ανασταλεί. Ο χρόνος όμως αυτός αφαιρείται από την ποινή που επιβλήθηκε σε περίπτωση καταδίκης.

Άρθρο 201.
Κυρώσεις σε πραγματογνώμονες που αμελούν.

1. Ο πραγματογνώμονας που δεν παρέδωσε την έκθεσή του μέσα στην προθεσμία που του ορίστηκε, καθώς και εκείνος που έδειξε αμέλεια κατά τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης, απειλούνται με πρόστιμο 1000 - 20000 δραχμών, καθώς και με την πληρωμή των εξόδων και των τυχόν ζημιών.

2. Η καταδίκη σε πρόστιμο και η πληρωμή των εξόδων και ζημιών που καθορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο επιβάλλονται με διάταξη εκείνου που διόρισε τον αμελή πραγματογνώμονα, ο οποίος καλείται πριν από εικοσιτέσσερις ώρες να εμφανιστεί για να εκθέσει τις εξηγήσεις του είτε ο ίδιος είτε διαμέσου του συνηγόρου του. Κατά της διάταξης που εκδόθηκε επιτρέπεται προσφυγή μέσα σε οκτώ ημέρες από την επίδοσή της στο δικαστικό συμβούλιο, που αποφασίζει ανεκκλήτως.

3. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών μπορεί να διαγράψει από τον πίνακα του άρθρου 185 όποιον τιμωρήθηκε σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους. Ο διαγραμμένος δεν μπορεί να περιληφθεί πάλι στον πίνακα, πριν περάσει τριετία.

Άρθρο 202.
Κυρώσεις σε πραγματογνώμονες που διορίστηκαν στο ακροατήριο.

1. Αν οι πραγματογνώμονες που διορίστηκαν στο ακροατήριο δεν εμφανίζονται από απείθεια για να ενεργήσουν την πραγματογνωμοσύνη, διατάσσεται η βίαιη προσαγωγή τους, που εκτελείται και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, και τους επιβάλλεται ποινή σύμφωνα με όσα ορίζονται ειδικά στο άρθρο 231. Αν κάποιος αρνηθεί να αποδεχτεί το διορισμό, εφαρμόζεται εναντίον του η διάταξη του άρθρου 189.

2. Αν ο πραγματογνώμονας που διορίστηκε δείξει αμέλεια για την ενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, το δικαστήριο του επιβάλλει τις ποινές που προβλέπει το άρθρο 201 αμέσως και στη συνεδρίαση που έπρεπε να γίνει η πραγματογνωμοσύνη, αφού προηγουμένως ακούσει τις εξηγήσεις του υπαιτίου ή του συνηγόρου του. Η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο.

Άρθρο 203.
Μάρτυρες με ειδικές γνώσεις.

Αν είναι αναγκαία η κρίση προσώπων που έχουν εντελώς ειδικές γνώσεις για να διαγνώσουν κατάσταση πραγμάτων που δεν υπάρχει πια, καλούνται και εξετάζονται ως μάρτυρες πρόσωπα που έχουν τέτοιες γνώσεις και ιδίως από αυτούς που υπηρετούν στο εργαστήριο (άρθρο 184) ή που έχουν περιληφθεί στον πίνακα (άρθρο 185)· αν τα πρόσωπα αυτά δεν υπάρχουν ή αδυνατούν, η πρόσληψη γίνεται από άλλη πηγή.

Β. Τεχνικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 204.
Διορισμός τεχνικού συμβούλου.

1. Όταν γίνεται ανάκριση για κακούργημα, εκείνος που ενεργεί την ανάκριση και διορίζει πραγματογνώμονες γνωστοποιεί συγχρόνως το διορισμό στον κατηγορούμενο, στον πολιτικώς ενάγοντα και στον αστικώς υπεύθυνο σύμφωνα με το άρθρο 192. Αυτοί, μέσα σε προθεσμία που ορίζεται από εκείνον που ενεργεί την ανάκριση, μπορούν να διορίσουν με δικές τους δαπάνες τεχνικό σύμβουλο, που επιλέγεται μεταξύ όσων έχουν την ικανότητα να διοριστούν σύμφωνα με το νόμο πραγματογνώμονες στη συγκεκριμένη περίπτωση. Εκείνοι που έκαναν το διορισμό οφείλουν να ειδοποιήσουν εγγράφως αυτόν που διέταξε την πραγματογνωμοσύνη για το διορισμό του τεχνικού συμβούλου. Η διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης δεν εμποδίζεται από τη μη εμπρόθεσμη άσκηση του παραπάνω δικαιώματος.

2. Η γνωστοποίηση που προβλέπεται στην παρ. 1 δεν είναι υποχρεωτική στην περίπτωση που επιβάλλεται η άμεση ενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, καθώς και στην περίπτωση της προκαταρκτικής πραγματογνωμοσύνης που προβλέπει το άρθρο 187. Αυτό δεν εμποδίζει πάντως το διορισμό τεχνικών συμβούλων από τους διαδίκους.

3. Όσα προβλέπονται στην παρ. 1 εφαρμόζονται και όταν η πραγματογνωμοσύνη πρόκειται να διεξαχθεί στο ακροατήριο, εκτός αν το δικαστήριο με αιτιολογημένη απόφασή του κρίνει ότι εξαιτίας αυτού μπορεί να σημειωθεί αξιόλογη καθυστέρηση στην εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 205.
Αριθμός τεχνικών συμβούλων.

Κατηγορούμενοι περισσότεροι από έναν δεν μπορούν να διορίσουν συνολικά περισσότερους από δύο τεχνικούς συμβούλους. Αν τα συμφέροντά τους συγκρούονται, κάθε ομάδα κατηγορουμένων που έχει κοινό συμφέρον δεν μπορεί να διορίσει περισσότερους από δύο τεχνικούς συμβούλους. Το διο ισχύει και όταν οι πολιτικώς ενάγοντες ή οι αστικώς υπεύθυνοι είναι περισσότεροι από ένας. Εκείνος που ενεργεί την ανάκριση με διάταξή του ή το δικαστήριο με απόφασή του μπορούν να ρυθμίζουν αμετακλήτως για κάθε περίπτωση τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου.

Άρθρο 206.
Ποιοι δεν διορίζονται.

Οι διατάξεις του άρθρου 188 ως προς τους πραγματογνώμονες που δεν διορίζονται εφαρμόζονται ανάλογα και για τους τεχνικούς συμβούλους.

Άρθρο 207.
Δικαιώματα του τεχνικού συμβούλου.

1. Εκείνος που διορίστηκε τεχνικός σύμβουλος έχει το δικαίωμα να παρίσταται κατά τις εργασίες των πραγματογνωμόνων και να λαμβάνει υπόψη του όσα έγγραφα μπορούν να έχουν υπόψη τους και οι πραγματογνώμονες ή να ζητεί πληροφορίες στις περιπτώσεις που δικαιούνται και εκείνοι (άρθρ. 196). Επίσης μπορεί να ζητήσει και να λάβει

με δαπάνες εκείνου που τον διόρισε αντίγραφα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης και των εγγράφων που τη συνοδεύουν.

2. Έχει το δικαίωμα επίσης με γραπτή αίτησή του να ζητήσει από εκείνον που ενεργεί την ανάκριση ή από το δικαστήριο να του επιτρέψει να εξετάσει το πρόσωπο ή το πράγμα που ήταν αντικείμενο της πραγματογνωμοσύνης, μεριμνώντας όμως ώστε να μην προκληθεί καθυστέρηση στην ανάκριση από την εξέταση αυτή. Εκείνος που διεξάγει την ανάκριση ή το δικαστήριο αποφασίζει αμετάκλητα για την αίτηση και, αν τη δεχτεί, ορίζει το χρόνο και τον τόπο της εξέτασης και έναν ή περισσότερους από τους πραγματογνώμονες ή έναν ανακριτικό υπάλληλο ή ένα δικαστή για να παρευρεθούν κατά την εξέταση αυτή.

Άρθρο 208.
Παρατηρήσεις του τεχνικού συμβούλου.

Ο τεχνικός σύμβουλος παραδίδει τις γραπτές του παρατηρήσεις για την πραγματογνωμοσύνη που έγινε, είτε ο ίδιος είτε διαμέσου του συνηγόρου του διαδίκου που τον διόρισε, στον αρμόδιο εισαγγελέα ή σ' εκείνον που διενεργεί την ανάκριση, και συντάσσεται χωριστή έκθεση. Η παράδοση πρέπει να γίνει το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίζεται στην κλήτευση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο· διαφορετικά, είναι απαράδεκτη. Ο τεχνικός σύμβουλος που διορίστηκε στο ακροατήριο οφείλει να αναπτύξει τις παρατηρήσεις του αμέσως μετά την έκθεση των πραγματογνωμόνων· τηρούνται σχετικά οι διατυπώσεις του άρθρ. 198.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Μάρτυρες.

Άρθρο 209.
Υποχρέωση για μαρτυρία.

Αν κάποιος καλείται νόμιμα για μαρτυρία, δεν μπορεί να την αρνηθεί, εκτός από τις εξαιρέσεις που ρητά αναγράφονται στον κώδικα.

Άρθρο 210.
Μάρτυρες διανοητικά ασθενείς.

Όποιος διενεργεί ανάκριση ή και το δικαστήριο μπορεί να μην εξετάσει κάποιον μάρτυρα που είναι παράφρονας ή βλάκας ή βρίσκεται προφανώς σε τέτοια διανοητική κατάσταση, ώστε να μην είναι σε θέση να παραστήσει τα γεγονότα όπως έχουν συμβεί.

Άρθρο 211.
Μη εξεταζόμενοι ως μάρτυρες στο ακροατήριο.

Με ποινή ακυρότητας της διαδικασίας δεν εξετάζονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο : α) όσοι άσκησαν εισαγγελικά ή ανακριτικά καθήκοντα ή έργα γραμματέα της ανάκρισης στην ίδια υπόθεση· β) όσοι κηρύχθηκαν ένοχοι για την πράξη που εκδικάζεται, και αν ακόμα δεν τους επιβλήθηκε ποινή.

Άρθρο 212.
Επαγγελματικό απόρρητο των μαρτύρων.

1. Η διαδικασία ακυρώνεται, αν εξεταστούν στην προδικασία ή στην κύρια διαδικασία : α) οι κληρικοί σχετικά με όσα έμαθαν από την εξομολόγηση· β) οι συνήγοροι, οι τεχνικοί σύμβουλοι και οι συμβολαιογράφοι σχετικά με όσα τους εμπιστεύτηκαν οι πελάτες τους· οι συνήγοροι και οι τεχνικοί σύμβουλοι κρίνουν σύμφωνα με τη συνείδησή τους αν και σε ποιο μέτρο πρέπει να καταθέτουν όσα άλλα έμαθαν με αφορμή την άσκηση του λειτουργήματός τους· γ) οι γιατροί, οι φαρμακοποιοί και οι βοηθοί τους, καθώς και οι μαίες σχετικά με όσα εμπιστευτικά πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους, εκτός όπου ειδικός νόμος τους υποχρεώνει να τα αναγγείλουν στην αρχή· και δ) οι δημόσιοι υπάλληλοι, όταν πρόκειται για στρατιωτικό ή διπλωματικό μυστικό ή μυστικό που αφορά την ασφάλεια του κράτους, εκτός αν ο αρμόδιος υπουργός με αίτηση της δικαστικής αρχής ή κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως τους εξουσιοδοτήσει σχετικά.

2. Η απαγόρευση της παρ. 1 στις περιπτώσεις α, β και γ ισχύει, ακόμη και αν τα πρόσωπα στα οποία αναφέρεται απαλλάχθηκαν από την υποχρέωση να τηρήσουν το επαγγελματικό απόρρητο από μέρους εκείνου που τους το εμπιστεύτηκε.

3. Όλοι οι παραπάνω μάρτυρες έχουν υποχρέωση να δηλώσουν ενόρκως σ' αυτόν που εξετάζει ότι, αν κατέθεταν, θα παραβίαζαν τα απόρρητα που μνημονεύονται στην παρ. 1. Ψευδής δήλωση τιμωρείται με τις ποινές που ο ποινικός κώδικας προβλέπει για την ψευδορκία.

Άρθρο 213.
Κλήτευση των μαρτύρων.

1. Στην προδικασία και στο ακροατήριο οι μάρτυρες κλητεύονται εγγράφως σε ορισμένη ημέρα και ώρα. Η κλήση υπογράφεται από τον εκπρόσωπο της αρχής που καλεί και από το γραμματέα, και φέρει την επίσημη σφραγίδα της· επίσης πρέπει να περιέχει συνοπτική ένδειξη της υπόθεσης για την οποία πρόκειται να εξεταστεί ο μάρτυρας, να μνημονεύει τη δικαστική αρχή στην οποία αυτός καλείται και να αναγράφει περιληπτικά τις συνέπειες που προβλέπονται αν ο μάρτυρας δεν εμφανιστεί. Η κλήση επιδίδεται στο μάρτυρα, σύμφωνα με τα άρθρα 155-161, είκοσι τέσσερις ώρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα για την οποία καλείται αν πρόκειται για την προδικασία, και σύμφωνα με τις προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 166 αν πρόκειται για το ακροατήριο.

2. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις και κατά την κρίση εκείνου που ενεργεί την ανάκριση οι μάρτυρες μπορούν να κληθούν στην προδικασία και προφορικά· προφορική κλήτευση στο ακροατήριο μπορεί να γίνει μόνο στις περιπτώσεις που ο νόμος την επιτρέπει ρητά. Η βεβαίωση της κλήτευσης γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 165 παρ. 1.

3. Στο στάδιο της προδικασίας μπορεί και αυθόρμητα να προσέλθει κάποιος για να εξεταστεί ως μάρτυρας. Το γεγονός όμως αυτό πρέπει να μνημονεύεται στην έκθεση της εξέτασής του.

4. Αν ο εισαγγελέας, ο ανακριτής ή ο ανακριτικός υπάλληλος δεν εξετάσει, χωρίς να υπάρχει νόμιμος λόγος, το μάρτυρα ή τον κατηγορούμενο που κλήτευσε και αυτός εμφανίστηκε την ημέρα και την ώρα που είχε οριστεί, τιμωρείται πειθαρχικά.

Άρθρο 214.
Εξέταση μελών Βασιλικής Οικογένειας.

1. Βασιλόπαιδες ή άλλα μέλη της Βασιλικής Οικογένειας εξετάζονται κατά την προδικασία στην κατοικία τους και η ένορκη κατάθεσή τους διαβάζεται στο ακροατήριο.

2. Για να επιτραπεί η εμφάνισή τους στο ακροατήριο χρειάζεται να εκδοθεί διάταγμα που να καθορίζει και τον τρόπο κατά τον οποίο πρέπει να προσκληθούν και να εξεταστούν στη δημόσια συνεδρίαση.

(Κατά το άρθρο 5 του Ν. 10/1975 όπου στις διατάξεις ποινικών νόμων αναφέρεται ο Βασιλεύς νοείται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας).

Άρθρο 215.
Εξέταση υπουργών, αρχιερέων και όσων δεν μπορούν να εμφανιστούν.

1. Ο Πρόεδρος και οι αντιπρόεδροι της Βουλής, οι υπουργοί και οι αρχιερείς εξετάζονται στην κατοικία τους, και η ένορκη κατάθεσή τους διαβάζεται στο ακροατήριο. Αν όμως πρόκειται για κακούργημα, είναι δυνατό να κληθούν να εμφανιστούν στο ακροατήριο, οπότε εξετάζονται πρώτοι· κατόπιν μπορούν να αποχωρήσουν, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. Τα παραπάνω πρόσωπα μπορούν να παραιτηθούν από αυτά τα πλεονεκτήματα.

2. Στην κατοικία τους εξετάζονται οι μάρτυρες που λόγω ασθένειας ή γηρατειών δεν μπορούν να εμφανιστούν, οπότε

η ένορκη κατάθεσή τους διαβάζεται στο ακροατήριο σύμφωνα με την παρ. 1.

3. Αν πρόκειται για δίκη με αντικείμενο πλημμέλημα ή πταίσμα, οι δημόσιοι γενικά υπάλληλοι και οι υπάλληλοι των σιδηροδρομικών, ατμοπλοϊκών ή αεροπορικών συγκοινωνιών δεν καλούνται να εμφανιστούν στο ακροατήριο, αν δεν κατοικούν στην έδρα του δικαστηρίου· σ' αυτή την περίπτωση διαβάζεται στο ακροατήριο η ένορκη κατάθεση που έδωσαν κατά την προδικασία. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις μπορούν να κλητευθούν από τον εισαγγελέα ή από το δημόσιο κατήγορο, αν υπάρχει σύμφωνη γνώμη του προέδρου του δικαστηρίου ή αν το διατάξει το δικαστήριο.

Άρθρο 216.

Εξέταση πρεσβευτών και μαρτύρων στο εξωτερικό.

1. Οι πρεσβευτές και οι άλλοι διπλωματικοί υπάλληλοι ξένου κράτους που είναι επιφορτισμένοι με διπλωματική αποστολή εξετάζονται στην κατοικία τους, και η ένορκη κατάθεσή τους διαβάζεται στο ακροατήριο.

2. Οι μάρτυρες που διαμένουν στο εξωτερικό εξετάζονται στις επιτόπιες προξενικές αρχές· αν αυτό είναι ανέφικτο, εξετάζονται από τις ανακριτικές αρχές του τόπου της διαμονής τους, ύστερα από αίτηση του αρμόδιου εισαγγελέα προς το Υπουργείο της Δικαιοσύνης με την προϋπόθεση της αμοιβαιότητας και της τήρησης των διεθνών συνθηκών και εθίμων (άρθρο 457).

Άρθρο 217.

Εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα.

Ο μάρτυρας, πριν καταθέσει, καλείται να δηλώσει το όνομα και το επώνυμό του, τον τόπο της γέννησης και της κατοικίας του, την ηλικία και τη θρησκεία του. Επίσης καλείται να δηλώσει αν τυχόν είναι συγγενής με τον κατηγορούμενο ή με όποιον αδικήθηκε και, αν υπάρχει ανάγκη, του υποβάλλονται ερωτήσεις για κάθε περιστατικό που θα μπορούσε να διαφωτίσει εκείνον που διεξάγει την εξέταση για τις σχέσεις του μάρτυρα προς τα παραπάνω πρόσωπα και για το βαθμό εμπιστοσύνης που θα μπορούσε να δοθεί στη μαρτυρία του.

Άρθρο 218.

Όρκος των μαρτύρων στο ακροατήριο.

1. Κάθε μάρτυρας οφείλει, πριν εξεταστεί στο ακροατήριο, να ορκιστεί δημόσια, θέτοντας το δεξιό του χέρι στο ιερό ευαγγέλιο, τον εξής όρκο : «Ορκίζομαι στο Θεό να πω με ευσυνειδησία όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να αποκρύψω τίποτε». Αν δεν τηρηθεί η διάταξη αυτή, η διαδικασία είναι άκυρη.

2. Ο άλαλος μάρτυρας που γνωρίζει να γράφει ορκίζεται γράφοντας και υπογράφοντας τον όρκο και ύστερα θέτει το δεξιό του χέρι στο ευαγγέλιο. Αν δεν ξέρει να γράφει, ορκίζεται με τη βοήθεια του διερμηνέα.

3. Οι κληρικοί ή οι ιερωμένοι που η θρησκεία τους απαγορεύει τον όρκο δεν ορκίζονται. Αντί γι' αυτό, δίνουν κατά την παρ. 1 διαβεβαίωση στην ιεροσύνη τους και σύμφωνα με τους κανονισμούς από τους οποίους διέπονται.

Άρθρο 219.

Όρκος των μαρτύρων στην προδικασία.

1. Στην προδικασία οι μάρτυρες δίνουν πάντοτε τον όρκο του άρθρου 218 τηρώντας τις διατάξεις των άρθρων 221 και 222.

2. Αν κατά τη διάρκεια της κύριας ανάκρισης ο ανακριτής θεωρεί πιθανώς αδύνατη την εμφάνιση κάποιου μάρτυρα στο ακροατήριο, οφείλει να καλέσει τον κατηγορούμενο και τον πολιτικώς ενάγοντα ή τους συνηγόρους τους να παραστούν στην ένορκη εξέταση του μάρτυρα. Η κλήση πρέπει να γίνει μέσα στην προθεσμία που κρίνει ο ανακριτής αναγκαία για την εμφάνισή τους.

Άρθρο 220.

Όρκοι αλλοθρήσκων.

1. Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε θρησκεία αναγνωρισμένη ή απλώς ανεκτή από το κράτος και σ' αυτήν υπάρχει γνωστός τύπος όρκου, ο τύπος αυτός είναι έγκυρος στην ποινική διαδικασία.

2. Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε θρησκεία που δεν επιτρέπει τον όρκο, καθώς και αν εκείνος που ανακρίνει ή το δικαστήριο πειστεί ύστερα από σχετική δήλωση του μάρτυρα ότι αυτός δεν πιστεύει σε καμιά θρησκεία, ο όρκος που δίνεται είναι ο ακόλουθος : «Δηλώνω επικαλούμενος την τιμή μου και τη συνείδησή μου ότι θα πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να αποκρύψω τίποτε».

Άρθρο 221.

Εξέταση χωρίς όρκο.

Χωρίς όρκο εξετάζονται στην ανάκριση και στην κύρια διαδικασία όσοι : α) κατά την κρίση εκείνου που διενεργεί την ανάκριση ή του δικαστηρίου δεν συμπλήρωσαν το δέκατο έβδομο έτος της ηλικίας τους· β) έχουν προφανώς εξασθενημένη τη διάνοια· γ) στερήθηκαν τα πολιτικά τους δικαιώματα εξαιτίας καταδίκης· δ) επιδιώκουν ως πολιτικώς ενάγοντες στο ποινικό δικαστήριο απαιτήσεις για αποζημίωση, καθώς και οι αστικώς υπεύθυνοι σύμφωνα με τα άρθρα 89 κ.ε.· ε) δικαιούνται χρηματική αμοιβή για την καταμήνυση.

Άρθρο 222.

Μάρτυρες συγγενείς του κατηγορουμένου.

Σύζυγος και συγγενείς εξ αίματος του κατηγορουμένου έως και το δεύτερο βαθμό έχουν δικαίωμα να αρνηθούν τη μαρτυρία τους και στην προδικασία και στο ακροατήριο. Η διάταξη εφαρμόζεται και όταν μόνο ένας από τους κατηγορουμένους που μαζί δικάζονται έχει την παραπάνω σχέση με το μάρτυρα. Όταν κατηγορείται ανήλικος, η μαρτυρία των συγγενών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 223.

Πώς εξετάζονται οι μάρτυρες.

1. Ο μάρτυρας εξετάζεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 239, και δεν του απευθύνονται ερωτήσεις για προσωπικές κρίσεις παρά μόνο όταν αυτές συνδέονται αναπόσπαστα με τα γεγονότα που καταθέτει.

2. Όταν ο μάρτυρας καταθέτοντας δεν απομακρύνεται από το θέμα, δεν πρέπει να διακόπτεται.

3. Στο μάρτυρα απευθύνονται ερωτήσεις αφού τελειώσει την κατάθεσή του και αν είναι αναγκαία η συμπλήρωσή της.

4. Ο μάρτυρας δεν είναι υποχρεωμένος να καταθέσει περιστατικά από τα οποία θα μπορούσε να προκύψει ενοχή του για αξιόποινη πράξη.

5. Παραπειστικές ερωτήσεις δεν επιτρέπεται να απευθύνονται στους μάρτυρες.

Άρθρο 224.

Πώς έμαθε ο μάρτυρας όσα καταθέτει.

Ο μάρτυρας πρέπει να αποκαλύπτει πώς έμαθε όσα καταθέτει. Αν πρόκειται για γεγονότα που άκουσε από άλλους, πρέπει σε κάθε περίπτωση να κατονομάζει ταυτόχρονα και εκείνους από τους οποίους τα άκουσε.

Άρθρο 225.

Εξετάσεις και αναγνωρίσεις που γίνονται κατ' αντιπαράσταση.

1. Οι μάρτυρες εξετάζονται ο καθένας χωριστά. Πάντως επιτρέπεται, όταν αυτό είναι αναγκαίο, να εξετάζονται κατ' αντιπαράσταση προς τον κατηγορούμενο ή άλλο μάρτυρα.

2. Ο μάρτυρας, όταν πρόκειται να αναγνωρίσει πρόσωπα ή πράγματα, προσκαλείται προηγουμένως να τα περιγράψει με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.

Άρθρο 226.

Διατυπώσεις των μαρτυρικών καταθέσεων.

1. Οι μάρτυρες έχουν δικαίωμα να υπαγορεύουν στην ανάκριση τις καταθέσεις τους, αν κατά την κρίση εκείνου που εξετάζει δεν υπάρχουν λόγοι που να επιβάλλουν το αντίθετο. Στην έκθεση πρέπει να γίνεται μνεία της υπαγόρευσης και, αν δεν γίνει υπαγόρευση, όσα κατατέθηκαν θα πρέπει να αναγραφούν, αν είναι δυνατό, κατά λέξη. Ο εξεταζόμενος δεν μπορεί να χρησιμοποιεί σημειώσεις, εκτός αν πρόκειται για λογιστικά ζητήματα ή αν αυτός που διεξάγει την ανάκριση ή το δικαστήριο το επιτρέψει για ειδικούς λόγους.

2. Αν ο μάρτυρας είναι κάτω από δεκαεπτά ετών, εκείνος που ανακρίνει αναγράφει κατά λέξη στην έκθεση και τις ερωτήσεις που του απευθύνει.

Άρθρο 227.

Μάρτυρες κουφοί και άλαλοι.

1. Αν ένας κουφός ή άλαλος ή κωφάλαλος πρόκειται να εξεταστεί ως μάρτυρας ή ως κατηγορούμενος, η εξέτασή του γίνεται ως εξής : Όλες οι ερωτήσεις και οι τυχόν παρατηρήσεις δίνονται στον κουφό, αφού καταγραφούν από το γραμματέα της ανάκρισης ή του δικαστηρίου, ενώ οι απαντήσεις δίνονται από αυτόν προφορικά. Στον άλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις δίνονται προφορικά και αυτός απαντά γραπτώς. Στον κωφάλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις δίνονται γραπτώς και αυτός απαντά με τον ίδιο τρόπο. Στο ακροατήριο οι γραπτές απαντήσεις που δόθηκαν από τον άλαλο ή από τον κωφάλαλο, αφού μονογραφηθούν από τον πρόεδρο και το γραμματέα, καταγράφονται στα πρακτικά και συνοδεύουν τη δικογραφία.

2. Αν ο κουφός ή ο άλαλος ή ο κωφάλαλος δεν ξέρει να διαβάζει ή να γράφει, όποιος διεξάγει την ανάκριση ή διευθύνει τη συζήτηση διορίζει έναν ή δύο διερμηνείς, που, αν είναι δυνατό, εκλέγονται κατά προτίμηση μεταξύ των προσώπων που συνήθισαν να συνεννοούνται με τον κουφό, τον άλαλο ή τον κωφάλαλο. Κατά τα άλλα τηρούνται αν είναι δυνατόν οι διατάξεις του κώδικα που αναφέρονται στους διερμηνείς.

Άρθρο 228.

Αποζημίωση των μαρτύρων.

1. Οι μάρτυρες αποζημιώνονται για τα έξοδα της πορείας και της διαμονής τους· η αποζημίωση προσδιορίζεται από την αρχή που τους καλεί όταν εκδίδει την κλήση· κάτω από την κλήση σημειώνονται με αριθμούς και ολογράφως τα χιλιόμετρα για τη μετάβαση του μάρτυρα και τα δικαιώματα που πρέπει να του καταβληθούν για την πορεία και την αποζημίωση ημεραργιών σύμφωνα με τις διατάξεις της ποινικής διατίμησης. Ύστερα από την εξέταση του μάρτυρα, ή αν αυτή θεωρήθηκε περιττή και μετά τη διαπίστωση του γεγονότος, εκείνος που διενεργεί την ανάκριση ή διευθύνει τη συζήτηση και που ενώπιόν του κλήθηκε και εμφανίσθηκε ο μάρτυρας, αναγράφει κάτω από την πράξη προσδιορισμού των δικαιωμάτων τις λέξεις «θεωρήθηκε - εκτελεστή» και υπογράφει· υπογράφει επίσης ο γραμματέας που ήταν παρών όταν εμφανίστηκε ο μάρτυρας· κατόπιν η κλήση καταχωρίζεται από το γραμματέα στο βιβλίο που τηρεί γι' αυτό το σκοπό και παραδίδεται στο δικαιούχο, στον οποίο καταβάλλεται αμέσως το προσδιορισμένο ποσό από τον αρμόδιο για την πληρωμή υπάλληλο.

2. Αν δεν εκδόθηκε γραπτή κλήση ή αυτή που εκδόθηκε χάθηκε, εκδίδεται από εκείνον που διενεργεί την ανάκριση ή διευθύνει τη συζήτηση με την προσυπογραφή του οικείου γραμματέα γραπτή εντολή πληρωμής, που περιέχει το ονοματεπώνυμο του κατηγορουμένου, στη δίκη του οποίου κλήθηκε ο μάρτυρας, την ημέρα της εμφάνισης, τα χιλιόμετρα της μετάβασης, τις ημεραργίες και το ποσό που πρέπει να καταβληθεί για τα δικαιώματα πορείας και για την αποζημίωση των ημεραργιών.

Άρθρο 229.

Λιπομαρτυρία στην ανάκριση.

Εκείνος που προσκαλεί το μάρτυρα, αν η πρόσκληση είναι νόμιμη (άρθρ. 213) και ο μάρτυρας δεν εμφανίζεται, εκδίδει εναντίον του ένταλμα βίαιης προσαγωγής. Αν αυτός είναι εισαγγελέας, ανακριτής, ειρηνοδίκης ή πταισματοδίκης, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει το μάρτυρα που δεν εμφανίστηκε από απείθεια την ορισμένη ημέρα σε πρόστιμο διακόσιων έως δύο χιλιάδων δραχμών και στην πληρωμή των τελών. Στην ίδια ποινή υπόκειται και ο μάρτυρας που εμφανίστηκε, αρνείται όμως, χωρίς να υπάρχει νόμιμος λόγος, τη μαρτυρία του ή τον όρκο της μαρτυρίας του, με την επιφύλαξη και της βαρύτερης ποινής κατά τον ποινικό κώδικα.

Άρθρο 230.

Ανάκληση της καταδίκης για λιπομαρτυρία κατά την ανάκριση.

Αν εκείνος που καταδικάστηκε για λιπομαρτυρία παρουσιαστεί για να εξεταστεί και αποδείξει ότι από κάποιο νόμιμο κώλυμα δεν εμφανίστηκε την ημέρα που είχε οριστεί, η καταδίκη ανακαλείται από αυτόν που την επέβαλε. Νόμιμα κωλύματα είναι οι περιπτώσεις ανώτερης βίας ή άλλων εμποδίων, που αιτιολογούνται ειδικά στην ανακλητική απόφαση.

Άρθρο 231.

Λιπομαρτυρία στο ακροατήριο.

1. Αν κάποιος από τους μάρτυρες ή τους πραγματογνώμονες που κλητεύθηκε νόμιμα στο ακροατήριο δεν εμφανιστεί, καταδικάζεται από το δικαστήριο με πρόταση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου ή και αυτεπαγγέλτως σε πρόστιμο 1.000 - 10.000 δραχμών και στην πληρωμή των τελών της απόφασης ανεξάρτητα από την αναβολή ή όχι της δίκης. Αν η απουσία του μάρτυρα ή πραγματογνώμονα που καταδικάστηκε κατά τον τρόπο αυτό αποτελέσει λόγο αναβολής της δίκης, καταδικάζεται επιπλέον στις δαπάνες που οφείλονται στην αναβολή και οι οποίες εκκαθαρίζονται και ορίζονται σ' αυτή την απόφαση· αν καταδικάστηκαν περισσότεροι, ο καθένας ενέχεται να πληρώσει εξολοκλήρου όλες τις δαπάνες.

2. Το δικαστήριο, αν πειστεί ότι ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας επίτηδες απουσίασε για να αναβληθεί ή να ματαιωθεί η εκδίκαση της υπόθεσης, τον καταδικάζει επιπλέον και στην ποινή για απείθεια που ορίζεται στον ποινικό κώδικα. Η διάταξη αυτής της παραγράφου δεν έχει εφαρμογή, αν πρόκειται για πταισματοδικεία.

3. Θεωρούνται λιπομάρτυρες και τιμωρούνται με τις ίδιες ποινές και οι μάρτυρες που, μολονότι εμφανίστηκαν, αρνούνται χωρίς νόμιμο λόγο να ορκιστούν ή να καταθέσουν, με την επιφύλαξη να τους επιβληθούν και βαρύτερες ποινές προβλεπόμενες από τον ποινικό κώδικα.

4. Διατάσσεται συγχρόνως και η βίαιη προσαγωγή κατά τη νέα δικάσιμο του μάρτυρα ή του πραγματογνώμονα που δεν εμφανίστηκε· η βίαιη προσαγωγή μπορεί να διαταχθεί και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, αν είναι δυνατό (άρθρο 353 και 375).

5. Αν ωσότου αρχίσει η διαδικασία στο ακροατήριο, ανακλήθηκε νόμιμα η έγκληση και συνεπώς έπαυσε οριστικά η ποινική δίωξη, οι λιπομάρτυρες δεν τιμωρούνται από το δικαστήριο.

Άρθρο 232.

Ανάκληση καταδίκης για λιπομαρτυρία στο ακροατήριο.

1. Ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας που καταδικάστηκε σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 231 μπορεί να ασκήσει ανακοπή ο ίδιος ή με πληρεξουσίων κατά της κατα-

δικαστικής απόφασης μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την επίδοσή της σ' αυτόν. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται έκθεση στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Στην έκθεση πρέπει να αναφέρεται για ποιο νόμιμο λόγο δεν εμφανίστηκε. Νόμιμα κωλύματα είναι μόνο περιπτώσεις ανώτερης βίας ή άλλων ανυπέρβλητων εμποδίων. Η έκθεση για την ανακοπή μπορεί να συνταχθεί και ενώπιον του γραμματέα του πταισματοδικείου ή του ειρηνοδικείου της κατοικίας ή της διαμονής εκείνου που ασκεί την ανακοπή. Σ' αυτή την περίπτωση ο γραμματέας έχει υποχρέωση να στείλει την έκθεση την ίδια ημέρα στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση κατά της οποίας ασκήθηκε ανακοπή· διαφορετικά, τιμωρείται πειθαρχικώς. Εκπρόθεσμη ανακοπή δεν είναι παραδεκτή σε καμιά περίπτωση.

2. Ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος ή ο πταισματοδίκης φροντίζει να εισαχθεί για συζήτηση η ανακοπή στην ίδια δικάσιμο με την κύρια υπόθεση για την οποία καλείται ο μάρτυρας να εμφανιστεί. Η ανακοπή εκδικάζεται, ακόμη και αν αναβληθεί εκ νέου η κύρια δίκη. Αν αυτή περατώθηκε ήδη ή έπαυσε η διαδικασία με άλλο τρόπο, η ανακοπή εισάγεται για εκδίκαση αφού κλητευθεί εκείνος που την άσκησε (άρθρο 166 παρ. 1.).

3. Όποιος ασκεί την ανακοπή εμφανίζεται αυτοπροσώπως και οφείλει να αποδείξει ότι έλειψε εξαιτίας του νόμιμου κωλύματος που αναφέρεται στην ανακοπή, και μόνο τότε, αφού ακουστεί ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος, γίνεται δεκτή η ανακοπή και εξαφανίζεται η απόφαση κατά της οποίας αυτή ασκήθηκε, με απόφαση του δικαστηρίου· η απόφαση περιέχει ειδική αιτιολογία για την ύπαρξη του παραπάνω νόμιμου κωλύματος· διαφορετικά, απορρίπτεται η ανακοπή. Απορρίπτεται επίσης και στην περίπτωση που δεν εμφανίζεται εκείνος που την άσκησε. Το δικαστήριο μπορεί πάντως και σε περίπτωση που θα δεχτεί την ανακοπή να ερευνήσει, είτε ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου είτε και αυτεπαγγέλτως, μήπως το νόμιμο κώλυμα ήταν αποτέλεσμα προηγούμενης αμέλειας εκείνου που δεν εμφανίστηκε, οπότε πρέπει να επιβάλει σ' αυτόν ανάλογα ελαττωμένο πρόστιμο. Μπορεί επίσης το δικαστήριο, στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 231, να δεχτεί εν μέρει την ανακοπή και να επιβάλει μόνο πρόστιμο. Τα ανωτέρω γίνονται πάντοτε στην ίδια συνεδρίαση, και δεν επιτρέπεται αναβολή σε καμία περίπτωση. Η απόφαση αυτή, καθώς και αυτή που απορρίπτει την ανακοπή, δεν προσβάλλονται σε καμιά περίπτωση ούτε με ανακοπή ούτε με άλλο ένδικο μέσο. Αν δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή ή αν απορριφθεί αυτή που ασκήθηκε, η απόφαση εκτελείται.

4. Και αν δεν γίνει ανακοπή, το δικαστήριο ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου ή και αυτεπαγγέλτως ανακαλεί την καταδικαστική του απόφαση εν όλω ή εν μέρει σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 3, αν πειστεί ότι εξαιτίας κάποιου από τα κωλύματα της παρ. 1 δεν εμφανίστηκε ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας που καταδικάστηκε. Η απόφαση μετά την εκτέλεσή της δεν επιτρέπεται να ανακληθεί.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Διερμηνείς.

Άρθρο 233.

Διορισμός διερμηνέα.

Όταν πρόκειται να εξεταστεί κατηγορούμενος, αστικώς υπεύθυνος ή μάρτυρας που δεν γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα, εκείνος που διενεργεί την ανάκριση ή εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση διορίζει διερμηνέα.

Άρθρο 234.

Ποιοι δεν μπορούν να διοριστούν διερμηνείς.

Με συνέπεια να ακυρωθεί η διαδικασία, δεν μπορεί να διοριστεί διερμηνέας: α) ο κατηγορούμενος, ο πολιτικώς ενάγων, ο συνήγορος, ο μάρτυρας, ή ο πραγματογνώμονας ή ο τεχνικός σύμβουλος ή εκείνος που ασκεί στην ίδια δίκη καθήκοντα δικαστή, εισαγγελέα ή γραμματέα· β) όποιος υπάγεται σε μια από τις περιπτώσεις των άρθρων 188 στοιχ. α-δ, 210, 211 και 222.

Άρθρο 235.

Υποχρέωση αποδοχής των καθηκόντων διερμηνέα.

Ο διερμηνέας που διορίστηκε νόμιμα είναι υποχρεωμένος να αποδεχτεί την εντολή, εκτός αν συντρέχει ένας από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 190. Εναντίον εκείνου που χωρίς εύλογη αιτία αρνείται την εντολή εφαρμόζονται αναλόγως οι κυρώσεις των άρθρων 201 και 202 που προβλέπονται για τους πραγματογνώμονες.

Άρθρο 236.

Όρκος του διερμηνέα.

1. Ο διερμηνέας, πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, οφείλει να ορκιστεί στο ιερό ευαγγέλιο ενώπιον εκείνου που τον διόρισε, ότι θα μεταφράσει με ακρίβεια και πιστότητα όλα όσα θα ειπωθούν κατά τη συζήτηση ή, αν πρόκειται για την περίπτωση του άρθρου 237, τα έγγραφα.

2. Για τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 220, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου εκείνου.

Άρθρο 237.

Μετάφραση εγγράφου και γραπτές καταθέσεις σε ξένη γλώσσα.

1. Όταν πρόκειται να γίνει μετάφραση εγγράφων που απαιτεί οπωσδήποτε μακρόχρονη απασχόληση, ορίζεται προθεσμία στην οποία ο διερμηνέας θα πρέπει να παραδώσει τη μετάφραση· η προθεσμία μπορεί να παραταθεί. Αν περάσει άπρακτη, παύεται ο διερμηνέας που είχε διοριστεί και διορίζεται άλλος. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που διορίστηκε ασκεί τα έργα του κατά τρόπο ανεπαρκή ή αμελή.

2. Κατ' εξαίρεση, όταν ένας μάρτυρας ή κατηγορούμενος αγνοεί την ελληνική γλώσσα και αποδεικνύεται ότι δεν είναι εύκολος ο διορισμός κατάλληλου διερμηνέα, μπορεί κατά την ανάκριση να δώσει γραπτή κατάθεση ή απολογία σε ξένη γλώσσα· η κατάθεση εντάσσεται στη δικογραφία μαζί με τη μετάφραση, που γίνεται αργότερα σύμφωνα με την παρ. 1.

Άρθρο 238.

Διερμηνέας του διερμηνέα.

Όταν η γλώσσα είναι ελάχιστα γνωστή, μπορεί στην ανάγκη να διοριστεί διερμηνέας του διερμηνέα.

ΤΡΙΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΝΑΚΡΙΣΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενικοί ορισμοί.

Άρθρο 239.

Σκοπός της ανάκρισης.

1. Σκοπός της ανάκρισης είναι η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος και να αποφασιστεί αν πρέπει να εισαχθεί κάποιος σε δίκη γι αυτό.

2. Κατά την ανάκριση γίνεται καθετί που μπορεί να βοηθήσει την εξακρίβωση της αλήθειας, εξετάζεται και βεβαιώνεται αυτεπαγγέλτως όχι μόνο η ενοχή, αλλά και η αθωότητα του κατηγορουμένου, καθώς και κάθε στοιχείο που αφορά την προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής. Αν ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος, γίνεται ειδική

έρευνα για την υγιεινή, την ηθική και τη διανοητική του κατάσταση, για την προηγούμενη ζωή του, για τις οικογενειακές συνθήκες και γενικά για το περιβάλλον του. Γι' αυτό το σκοπό όποιος ενεργεί την ανάκριση μπορεί να αναθέσει τη συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών σε έναν από τους επιμελητές που υπηρετούν στην επιτόπια εταιρεία προστασίας ανηλίκων.

Άρθρο 240.

Τόπος και χρόνος της ανάκρισης.

Ως προς τον τόπο και το χρόνο της ανάκρισης δεν υπάρχει κανένας περιορισμός· δεν πρέπει όμως να γίνεται σε ακατάλληλο τόπο και χρόνο. Η ανάκριση μπορεί να γίνει και κατά τη διάρκεια της νύχτας και Κυριακές και γιορτές.

Άρθρο 241.

Η ανάκριση είναι έγγραφη.

Η ανάκριση γίνεται πάντοτε εγγράφως και χωρίς δημοσιότητα· διενεργείται με την παρουσία δικαστικού γραμματέα ή δεύτερου ανακριτικού υπαλλήλου ή, αν δεν υπάρχουν αυτοί, με παρουσία δύο μαρτύρων που έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 150. Αν δεν είναι δυνατό να βρεθούν τέτοιοι μάρτυρες, όποιος διενεργεί την ανάκριση είναι υποχρεωμένος να την ολοκληρώσει και μόνος του. Για κάθε ανακριτική πράξη συντάσσεται έκθεση σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους.

Άρθρο 242.

Αυτόφωρο έγκλημα.

1. Αυτόφωρο είναι το έγκλημα την ώρα που γίνεται ή το έγκλημα που έγινε πρόσφατα. Η πράξη θεωρείται ότι έγινε πρόσφατα, ιδίως όταν αμέσως ύστερα από αυτήν ο δράστης καταδιώκεται από τη δημόσια δύναμη ή από τον παθόντα ή με δημόσια κραυγή, όπως και όταν συλλαμβάνεται οπουδήποτε να έχει αντικείμενα ή ίχνη από τα οποία συμπεραίνεται ότι διέπραξε το έγκλημα σε πολύ πρόσφατο χρόνο.

2. Ποτέ δεν θεωρείται ότι συντρέχει μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, αν πέρασε όλη η επόμενη ημέρα από την τέλεση της πράξης.

3. Τα εγκλήματα που τελούνται δια του τύπου θεωρούνται πάντοτε αυτόφωρα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Προανάκριση.

Άρθρο 243.

Πότε και από ποιον ενεργείται.

1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα· από τον ανακριτή ενεργείται στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

2. Αν από την αναβολή απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, τότε όλοι οι κατά το άρθρο 33 ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα· στην περίπτωση αυτή ειδοποιούν τον εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο και του υποβάλλουν χωρίς χρονοτριβή τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Ο εισαγγελέας, αφού πάρει τις εκθέσεις, κάνει τις περαιτέρω ενέργειες σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43 κ.ε.

3. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι καλούν μάρτυρες για να εξεταστούν ενώπιόν τους και δέχονται τις απολογίες κατηγορουμένων, αν όλοι αυτοί είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους ή όμορων ειρηνοδικειακών περιφερειών· σε αντίθετη περίπτωση, αφού ειδοποιήσουν ταυτόχρονα τον οικείο εισαγγελέα, αναθέτουν την εξέταση μαρτύρων και τη λήψη απολογιών κατηγορουμένων, που είναι κάτοικοι άλλων περιφερειών, στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει την παραγγελία μέσα σε δέκα ημέρες. Τα ειρηνοδικεία που έχουν την έδρα τους στην περιοχή της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης θεωρούνται γειτονικά.

Άρθρο 244.

Πότε η προανάκριση δεν είναι αναγκαία.

Η προανάκριση δεν είναι αναγκαία για τα πταίσματα ή για τα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου, καθώς και για τα πλημμελήματα που δικάζονται κατά τη διαδικασία των αυτόφωρων σύμφωνα με τα άρθρα 417 κ.ε. Δεν είναι επίσης αναγκαία και για τα άλλα πλημμελήματα, αν έγινε προκαταρκτική εξέταση (άρθρο 31 παρ. 1α'). Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις ο εισαγγελέας μπορεί αμέσως να καλέσει τον κατηγορούμενο απευθείας στο ακροατήριο.

Άρθρο 245.

Πώς τελειώνει η προανάκριση.

1. Η προανάκριση είναι συνοπτική και τελειώνει: α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, ή β) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή ή με πρότασή του στο δικαστικό συμβούλιο.

2. Πρόταση στο συμβούλιο μπορεί να γίνει μόνο αν ο εισαγγελέας φρονεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν ενδείξεις εις βάρος μερικών από αυτούς, η υπόθεση εισάγεται για όλους στο δικαστικό συμβούλιο.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κύρια ανάκριση.

Άρθρο 246.

Ποιος ενεργεί την κύρια ανάκριση.

1. Την κύρια ανάκριση την ενεργεί μόνο ο ανακριτής, μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, η οποία καθορίζει και εξειδικεύει την αξιόποινη πράξη και την ποινική διάταξη που την προβλέπει.

2. Ο εισαγγελέας μπορεί να δώσει την παραγγελία προς τον ανακριτή σε οποιοδήποτε στάδιο της προανάκρισης ή και αμέσως μόλις πάρει την πρώτη μήνυση ή την πληροφορία για το έγκλημα.

3. Τέτοια παραγγελία δίνει ο εισαγγελέας: α) σε κακουργήματα· β) σε πλημμελήματα, όταν κρίνει ότι πρέπει να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου ή όταν χρειάζεται να συμπληρωθεί η προανάκριση με κύρια ανάκριση.

Άρθρο 247.

Διαφωνία του ανακριτή.

1. Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα να μην εκτελέσει την παραγγελία του εισαγγελέα για την ενέργεια κύριας ανάκρισης, μόνο αν θεωρεί τον εαυτό του αναρμόδιο ή αν η πράξη δεν έχει αξιόποινο χαρακτήρα ή αν παραγράφηκε το αξιόποινο ή αν υπάρχουν λόγοι που εμποδίζουν ή αναστέλλουν την ποινική δίωξη.

2. Στις περιπτώσεις αυτές, για τη διαφωνία αποφασίζει το δικαστικό συμβούλιο.

Άρθρο 248.

Ενέργειες του ανακριτή.

1. Μόλις ο ανακριτής λάβει την παραγγελία του εισαγγελέα, ενεργεί όλες τις ανακριτικές πράξεις που θεωρεί κατά την κρίση του αναγκαίες για να εξακριβωθούν το έγκλημα και οι υπαίτιοι· τις τυχόν προτάσεις του εισαγγελέα τις λαμβάνει υπόψη του μόνο αν το κρίνει σκόπιμο.

2. Ο ανακριτής οφείλει επίσης να βεβαιώσει τη ζημία που προκλήθηκε από το έγκλημα, αν αυτό είναι αναγκαίο για τη δικαστική κρίση σχετικά με το έγκλημα ή κάποια από τις περιστάσεις του ή αν παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων εκείνος που αδικήθηκε.

3. Αν προηγήθηκε προανάκριση, ο ανακριτής ενεργεί και πάλι τις ανακριτικές πράξεις που έχουν ήδη γίνει, όταν αυτές χρειάζονται συμπλήρωση ή δεν έγιναν νομότυπα ή όταν το κρίνει σκόπιμο.

Άρθρο 249.

Επιτόπια μετάβαση του ανακριτή.

1. Ο ανακριτής μπορεί να μεταβαίνει, για να διενεργήσει ανάκριση, έξω από την έδρα του με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα πλημμελειοδικείου, ή και σε άλλη δικαστική περιφέρεια, αν το εγκρίνει ο εισαγγελέας του εφετείου. Στην τελευταία περίπτωση ειδοποιείται ο εισαγγελέας εφετών της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η ανάκριση, ο οποίος και ασκεί από το χρόνο της ειδοποίησης την εποπτεία που αναφέρει το άρθρο 35.

2. Ο ανακριτής μπορεί να αναθέσει σε άλλον ανακριτικό υπάλληλο τις πράξεις που πρόκειται να διενεργηθούν έξω από την έδρα του, μέσα όμως στη δική του δικαστική περιφέρεια· επίσης αναθέτει στον αρμόδιο ανακριτή ή ανακριτικό υπάλληλο εκείνες που πρόκειται να γίνουν έξω από την περιφέρειά του, ειδοποιώντας συγχρόνως τον οικείο εισαγγελέα.

3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ο ανακριτής μπορεί να αναθέσει τη διενέργεια ορισμένων πράξεων σε άλλον ανακριτή ή σε οποιονδήποτε προανακριτικό υπάλληλο της έδρας του, ειδοποιώντας συγχρόνως τον οικείο εισαγγελέα εφετών.

Άρθρο 250.

Εξουσία του ανακριτή.

1. Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα και οφείλει να επεκτείνει τη δίωξη σε όλους όσοι συμμετείχαν στην ίδια πράξη. Δεν μπορεί όμως να επεκτείνει την ποινική δίωξη και σε άλλη πράξη, έστω και αν είναι συναφής.

2. Αν κατά την πορεία της ανάκρισης ανακαλυφθούν και άλλες αξιόποινες πράξεις που διώκονται αυτεπαγγέλτως, ο ανακριτής τις ανακοινώνει στον εισαγγελέα, χωρίς εν τω μεταξύ να εμποδίζεται να ενεργεί τις κατεπείγουσες ανακριτικές πράξεις για τη βεβαίωσή τους. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ. 43 του κώδικα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

Ανακριτικές πράξεις.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενικές διατάξεις.

Άρθρο 251.

Καθήκοντα εκείνου που ενεργεί την ανάκριση.

Ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που αναφέρονται στο άρθρο 33, όταν λάβουν παραγγελία του εισαγγελέα, και στις περιπτώσεις του άρθρου 243 παρ. 2 αυτεπαγγέλτως, οφείλουν χωρίς χρονοτριβή να συγκεντρώνουν πληροφορίες για το έγκλημα και τους υπαιτίους του, να εξετάζουν μάρτυρες και κατηγορουμένους, να μεταβαίνουν επί τόπου για ενέργεια αυτοψίας, αφού πάρουν μαζί τους, αν υπάρχει ανάγκη, ιατροδικαστές ή άλλους πραγματογνώμονες, να διεξάγουν έρευνες, να καταλαμβάνουν πειστήρια και γενικά να ενεργούν οτιδήποτε είναι αναγκαίο για τη συλλογή και για τη διατήρηση των αποδείξεων, καθώς και για την εξασφάλιση των ιχνών του εγκλήματος.

Άρθρο 252.

Δικαιώματα εκείνου που ανακρίνει. Θορυβοποιοί.

1. Όταν γίνεται αυτοψία, έρευνα και κατάσχεση, οι αναφερόμενοι στο προηγούμενο άρθρο έχουν δικαίωμα να κλείνουν κατοικίες ολικά ή μερικά, να θέτουν σφραγίδες, να διορίζουν φύλακες και γενικά να παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να μην υπεξαιρεθούν, υπεξαχθούν ή μεταβληθούν αντικείμενα χρήσιμα στην ανάκριση ούτε να απομακρυνθούν ή να ξεφύγουν από τις έρευνές τους άνθρωποι ύποπτοι.

2. Μπορούν επίσης να διατάξουν να μην απομακρυνθεί κανένας πριν από το τέλος της έρευνας και να έρθουν πάλι όσοι απομακρύνθηκαν.

3. Αν κάποιος, όσο γίνονται οι παραπάνω ή άλλες ανακριτικές πράξεις, διαταράσσει με οποιονδήποτε τρόπο την ησυχία και την τάξη ή εναντιώνεται στα μέτρα που διατάχθηκαν, όσοι αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο έχουν δικαίωμα να διατάξουν την απομάκρυνσή του· αν αυτός επιμένει να θορυβεί ή να εναντιώνεται, μπορούν να διατάξουν την κράτησή του έως είκοσι τέσσερις ώρες. Το γεγονός αυτό αναφέρεται στην έκθεση της ανάκρισης. Όταν εκείνος που θορυβεί ή εναντιώνεται είναι συνήγορος διαδίκου, όσοι ενεργούν την ανάκριση έχουν δικαίωμα να διατάξουν μόνο την απομάκρυνσή του, που εκτελείται βίαια αν αρνείται να απομακρυνθεί. Σ' αυτή την περίπτωση οι παραπάνω οφείλουν να διορίσουν για τον κατηγορούμενο άλλο συνήγορο, όπου ο νόμος το επιβάλλει.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Έρευνες.

Άρθρο 253.

Προϋποθέσεις για τη διενέργεια έρευνας.

Αν διεξάγεται ανάκριση για κακούργημα ή πλημμέλημα, έρευνα διενεργείται όταν μπορεί βάσιμα να υποτεθεί ότι η βεβαίωση του εγκλήματος, η αποκάλυψη ή η σύλληψη των δραστών ή τέλος η βεβαίωση ή η αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί ή να διευκολυνθεί μόνο με αυτήν.

Άρθρο 254.

Νυχτερινή έρευνα σε κατοικία.

1. Η νυχτερινή έρευνα σε κατοικία επιτρέπεται στις παρακάτω περιπτώσεις και μόνο στον εισαγγελέα, στον ανακριτή, στους ειρηνοδίκες ή στους πταισματοδίκες και, αν αυτοί δεν υπάρχουν ή κωλύονται, στους αξιωματικούς της χωροφυλακής και της αστυνομίας πόλεων:

α) αν πρόκειται να συλληφθεί πρόσωπο που διώκεται νόμιμα·

β) αν κάποιος συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω να διαπράττει μέσα στην κατοικία κακούργημα ή πλημμέλημα·

γ) αν γίνεται συγκέντρωση σε κατοικία όπου παίζονται κατ' επάγγελμα τυχερά παιχνίδια ή η κατοικία χρησιμοποιείται ως τόπος κατ' επάγγελμα ακολασίας·

δ) αν πρόκειται για χώρους που είναι σ' όλους προσιτοί τη νύχτα.

2. Η διάρκεια της νύχτας ορίζεται: από τις 8 το βράδυ έως τις 6 το πρωί για το διάστημα από την 1 Οκτωβρίου έως τις 31 Μαρτίου, και από τις 9 το βράδυ έως τις 5 το πρωί για το διάστημα από την 1 Απριλίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου.

Άρθρο 255.

Διατυπώσεις για την έρευνα σε κατοικία.

1. Όποιος στις περιπτώσεις των άρθρων 253 και 254 ενεργεί την έρευνα σε κατοικία προσλαμβάνει και άλλον ανακριτικό υπάλληλο, με τον οποίο συμπράττει, εκτός αν αυτός έχει προσληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 150. Αν βρει την πόρτα κλειστή και ο ένοικος αρνείται να την ανοίξει, μπορεί να την παραβιάσει παρουσία του ανακριτικού υπαλλήλου με τον οποίο συμπράττει.

2. Αν την έρευνα την ενεργούν αξιωματικός ή υπαξιωματικός της χωροφυλακής ή αξιωματικός της αστυνομίας πόλεων, ως δεύτερος ανακριτικός υπάλληλος προσλαμβάνεται δικαστικός λειτουργός, αν υπάρχει στον τόπο όπου πρό-

κειται να γίνει η έρευνα· διαφορετικά, προσλαμβάνεται ο πρόεδρος της κοινότητας.

3. Αντίγραφο της έκθεσης για την έρευνα δίνεται ατελώς στον ένοικο της κατοικίας όπου έγινε αυτή, με προφορική αίτησή του.

Άρθρο 256.
Τρόπος διεξαγωγής.

Στις έρευνες των κατοικιών πρέπει να αποφεύγεται με επιμέλεια κάθε περιττή δημοσιότητα και κάθε ενόχληση των ενοίκων που δεν είναι απόλυτα αναγκαία· πρέπει επίσης να καταβάλλεται μέριμνα για τη διαφύλαξη της υπόληψης και των ατομικών μυστικών που δεν έχουν σχέση με την πράξη της κατηγορίας, καθώς και να διεξάγεται η ενέργεια με κάθε ευπρέπεια και κοσμιότητα. Όποιος διεξάγει την έρευνα πρέπει να προσκαλεί τον ένοικο των διαμερισμάτων που θα ερευνηθούν να παρευρίσκεται κατά τη διεξαγωγή της. Σε περίπτωση απουσίας του, προσκαλείται να παρευρεθεί ένας γείτονας.

Άρθρο 257.
Σωματικές έρευνες.

1. Στους κατηγορουμένους γίνεται σωματική έρευνα, όταν εκείνος που διεξάγει την ανάκριση κρίνει ότι εξαιτίας σπουδαίων λόγων είναι χρήσιμη για την εξακρίβωση της αλήθειας· σε τρίτα πρόσωπα γίνεται, όταν υπάρχει σοβαρή και βάσιμη υπόνοια ή απόλυτη ανάγκη. Πάντως η έρευνα θα πρέπει να ενεργείται οπωσδήποτε με τρόπο που να μη θίγει, όσο είναι δυνατό, το αίσθημα ντροπής του προσώπου.

2. Η σωματική έρευνα σε γυναίκα πρέπει να γίνεται μπροστά στον ανακριτικό υπάλληλο που τη διεξάγει και από γυναίκα της εκλογής του, η οποία δίνει τον όρκο του πραγματογνώμονα. Κατά τα άλλα, εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζει το άρθρο 199.

3. Η σωματική έρευνα πρέπει να γίνεται ιδιαιτέρως και χωριστά για κάθε πρόσωπο. Αν αναζητείται ορισμένο πράγμα ή έγγραφο, εκείνος που ενεργεί την έρευνα καλεί προηγουμένως τον κάτοχό του να το παραδώσει.

Άρθρο 258.
Σύνταξη της έκθεσης και μεσεγγύηση.

Μόλις τελειώσει μια έρευνα, συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 149 κ.ε.. Τα πράγματα που βρέθηκαν κατάσχονται και υποβάλλονται σε μεσεγγύηση με την τήρηση των άρθρων 259 και 264-266.

Άρθρο 259.
Μεσεγγύηση.

Όποιος ενεργεί την ανάκριση μπορεί να προβαίνει οποτεδήποτε σε μεσεγγύηση πραγμάτων ή εγγράφων που σχετίζονται με το έγκλημα, ακόμη και όταν δεν κατασχέθηκαν αλλά απλώς παραδόθηκαν σ' αυτόν.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Κατάσχεση.

Άρθρο 260.
Κατάσχεση στις τράπεζες και σε άλλα ιδρύματα.

1. Όσοι αναφέρονται στο άρθρο 251 μπορούν αυτοπροσώπως να κατάσχουν τίτλους αξιών, στις τράπεζες ή σε άλλα ιδρύματα δημόσια ή ιδιωτικά, σε ποσότητες που είναι κατατεθειμένες σε τρεχούμενο λογαριασμό και κάθε άλλο κατατεθειμένο πράγμα ή έγγραφο και όταν αυτά περιέχονται σε κιβωτίδια ασφάλειας, έστω και αν δεν ανήκουν στον κατηγορούμενο ή δεν είναι γραμμένα στο όνομά του, αρκεί να σχετίζονται με το έγκλημα.

2. Τα πρόσωπα αυτά έχουν το δικαίωμα να εξετάσουν την αλληλογραφία και όλες τις πράξεις της τράπεζας ή του ιδρύματος για να βρουν τα πράγματα που πρέπει να κατασχεθούν ή για να βεβαιώσουν άλλες περιστάσεις χρήσιμες για την εξακρίβωση της αλήθειας. Σε περίπτωση άρνησης προβαίνουν σε έρευνα και κατάσχεση των χρήσιμων εγγράφων και πραγμάτων.

Άρθρο 261.
Υποχρέωση για παράδοση εγγράφων.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι γενικά στους οποίους έχει ανατεθεί έστω και προσωρινά δημόσια υπηρεσία και τα άλλα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 212 οφείλουν, αν διαταχθούν από εκείνον που κάνει την ανάκριση, να παραδώσουν στη δικαστική αρχή τα έγγραφα και στο πρωτότυπό τους ακόμα, καθώς και κάθε άλλο αντικείμενο που βρίσκεται στην κατοχή τους λόγω των καθηκόντων τους, του λειτουργήματος ή του επαγγέλματός τους, εκτός αν δηλώσουν εγγράφως, έστω και αναιτιολόγητα, ότι πρόκειται για διπλωματικό ή στρατιωτικό μυστικό που ανάγεται στην ασφάλεια του κράτους ή μυστικό που σχετίζεται με το λειτούργημα ή το επάγγελμά τους.

Άρθρο 262.
Κατάσχεση των εγγράφων.

1. Αν εκείνος που εκτελεί την κατάσχεση νομίζει ότι η δήλωση που έγινε σύμφωνα με το άρθρο 261 δεν είναι αληθής και πρόκειται σύμφωνα με αυτήν για μυστικό του κράτους από τα αναφερόμενα στο άρθρο 261, σφραγίζει το έγγραφο ή το εξασφαλίζει με άλλον τρόπο χωρίς να μάθει το περιεχόμενό του και αναφέρεται στον εισαγγελέα εφετών που ειδοποιεί σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης· ο Υπουργός έχει δικαίωμα είτε να επιτρέψει την κατάσχεση είτε όχι, με την επιφύλαξη της ποινικής και κάθε άλλης ευθύνης αν η δήλωση αποδειχθεί ψευδής.

2. Οποιαδήποτε έρευνα και κατάσχεση κάθε εγγράφου που έχει κατατεθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών επιτρέπεται μόνο με άδεια των Υπουργών Εξωτερικών και Δικαιοσύνης, οι οποίοι την παρέχουν αν κατά την κρίση τους δεν βλάπτονται τα εθνικά συμφέροντα.

3. Αν ο κάτοχος δηλώσει ότι πρόκειται για μυστικό του λειτουργήματος ή του επαγγέλματος των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 212 και εκείνος που κάνει την κατάσχεση νομίζει ότι η δήλωση δεν είναι αληθής, σφραγίζει το έγγραφο ή το εξασφαλίζει με άλλον τρόπο, χωρίς να μάθει το περιεχόμενό του και ζητεί από το διοικητικό συμβούλιο του οικείου συλλόγου, δικηγορικού, ιατρικού ή φαρμακευτικού, ή από τον οικείο μητροπολίτη να κρίνει αν το έγγραφο περιέχει επαγγελματικό απόρρητο ή εξομολόγηση. Σε περίπτωση που σ' αυτό το ζήτημα θα δοθεί αρνητική απάντηση, το έγγραφο κατάσχεται, με επιφύλαξη της ποινικής και κάθε άλλης ευθύνης αν η δήλωση αποδειχθεί ψευδής.

Άρθρο 263.
Κατάσχεση μετά το τέλος της ανάκρισης.

1. Αν κατά την πορεία της ανάκρισης δεν έγινε δυνατή ή δεν θεωρήθηκε αναγκαία η κατάσχεση πραγμάτων ή εγγράφων σχετικών με το έγκλημα, η κατάσχεση μπορεί να διαταχθεί από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της δίκης και αυτεπαγγέλτως, οπότε ενεργείται από τον εντελλόμενο γι' αυτήν ανακριτικό υπάλληλο μόλις γίνει δυνατή η διενέργειά της.

2. Σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης η κατάσχεση, οποτεδήποτε θεωρηθεί ότι μπορεί να γίνει και ανεξάρτητα αν η ποινή εκτίθηκε ή αποσβέστηκε με άλλον τρόπο, διατάσσεται από τον εισαγγελέα και αυτεπαγγέλτως. Για την τύχη των πραγμάτων ή των εγγράφων που κατασχέθηκαν αποφασίζει το δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 373.

Άρθρο 264.
Αντίγραφα των εγγράφων που κατασχέθηκαν.

1. Εκείνος που έκανε την κατάσχεση μπορεί να επιτρέπει να χορηγούνται ατελώς αντίγραφα σ' αυτούς που κατείχαν τα έγγραφα πριν από την κατάσχεση· μπορεί επίσης να κρατήσει και ο ίδιος αντίγραφο από τα έγγραφα που είχαν παραδοθεί, επιστρέφοντας τα πρωτότυπα.

2. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι δικηγόροι μπορούν να εκδίδουν αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά από τα έγγραφα που τους αποδόθηκαν, σε πρωτότυπο ή σε αντίγραφο, από τον ανακριτικό υπάλληλο· αν όμως έγινε κατάσχεση, πρέπει να μνημονεύουν την εκτέλεσή της.

3. Σε κάθε περίπτωση το πρόσωπο ή το ίδρυμα ή το γραφείο, όπου έγινε η κατάσχεση έχει δικαίωμα να πάρει ατελώς πιστοποιητικό σχετικό με αυτήν.

Άρθρο 265.

Δικαστική παρακατάθεση των εγγράφων.

1. Αν το έγγραφο που πρέπει να κατασχεθεί αποτελεί μέρος τόμου ή βιβλίου, από το οποίο δεν μπορεί να αποσπαστεί, και εκείνος που διενεργεί την ανάκριση νομίζει ότι δεν είναι αρκετό να πάρει αντίγραφο, ολόκληρος ο τόμος ή το βιβλίο παραδίδεται για φύλαξη στο γραμματέα του δικαστηρίου· αυτός με άδεια του ανακριτή ή του εισαγγελέα εκδίδει για τους ενδιαφερομένους, ύστερα από αίτησή τους, αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά μερών του τόμου ή του βιβλίου, μνημονεύοντας τη μερική κατάσχεση. Στον πριν από την κατάσχεση κάτοχο παρέχονται ατελώς τέτοιου είδους αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά.

2. Σ' αυτή την περίπτωσή δίνεται στον κάτοχο ατελώς αντίγραφο της έκθεσης για την κατάσχεση.

Άρθρο 266.

Φύλαξη των πραγμάτων που κατασχέθηκαν.

1. Τα πράγματα που κατασχέθηκαν παραδίδονται για φύλαξη στο γραμματέα του δικαστηρίου, εκτός αν δεν είναι δυνατή η φύλαξη από αυτόν, οπότε όποιος ενεργεί την ανάκριση διατάσσει να φυλαχθούν αλλού και δορίζει φύλακα ικανό και φερέγγυο. Χρήματα ή άλλα τιμαλφή καταθέτονται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία του.

2. Στην έκθεση για την παράδοση μνημονεύεται η υποχρέωση του φύλακα να διαφυλάξει τα πράγματα και να τα παραδώσει οποτεδήποτε το ζητήσει η δικαστική αρχή· ο ανακριτικός υπάλληλος μπορεί να επιβάλει στο φύλακα και την καταβολή εγγύησης, που παραδίδεται στο γραμματέα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου της κατοικίας.

Άρθρο 267.

Σφράγιση.

Αν υπάρχει ανάγκη, όποιος ενεργεί την κατάσχεση ασφαλίζει τα πράγματα ή τα έγγραφα που κατασχέθηκαν είτε θέτοντας τη σφραγίδα της υπηρεσίας είτε με άλλον τρόπο· επίσης σε όσους έχουν συμφέρον επιτρέπεται να θέσουν και τη δική τους σφραγίδα, αν παρίστανται και το ζητήσουν.

Η αποσφράγιση γίνεται μπροστά τους, αν αυτό είναι δυνατό, αφού προηγουμένως βεβαιωθεί ότι δεν έχουν παραβιαστεί οι σφραγίδες.

Άρθρο 268.

Αντίγραφα και φωτογραφίες των πραγμάτων που κατασχέθηκαν. Άρση της κατάσχεσης.

1. Εκείνος που ενεργεί την ανάκριση εφοδιάζεται, αν είναι δυνατό, με αντίγραφα των εγγράφων που κατασχέθηκαν και με φωτογραφίες ή άλλες αναπαραστάσεις των πραγμάτων που κατασχέθηκαν και μπορούν να αλλοιωθούν ή είναι δύσκολο να φυλαχθούν.

2. Για τα πράγματα που μπορούν να φθαρούν διατάσσεται από εκείνον που ενεργεί την ανάκριση η πώληση κατά προτίμηση με δημόσιο πλειστηριασμό, ή η καταστροφή, αν ο νόμος απαγορεύει την κατοχή τους.

3. Σε κάθε περίπτωση το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να αρθεί η κατάσχεση, αν δεν είναι πιθανόν ότι από αυτό το λόγο θα δημιουργηθούν δυσχέρειες στην εξακρίβωση της αλήθειας.

Άρθρο 269.

Κατάσχεση εντύπων.

Για την κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων τηρούνται οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου «περί τύπου».

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Απολογία του κατηγορουμένου.

Άρθρο 270.

Αναγκαίος όρος για να περατωθεί η ανάκριση.

1. Η κύρια ανάκριση δεν μπορεί να θεωρηθεί τελειωμένη, αν δεν απολογηθεί ο κατηγορούμενος. Μπορεί όμως να θεωρηθεί τελειωμένη, ακόμη και αν ο κατηγορούμενος δεν παρουσιάστηκε για να απολογηθεί ύστερα από κλήτευση που του έγινε, αν δεν προκύπτουν αποχρώσες ενδείξεις εναντίον του.

2. Αν ο κατηγορούμενος κλήθηκε σε απολογία, από απείθεια όμως δεν παρουσιάζεται και ο ανακριτής κρίνει ότι υπάρχουν ενδείξεις εναντίον του, τότε η ανάκριση μπορεί να θεωρηθεί τελειωμένη με την έκδοση εντάλματος σύλληψης ή βίαιης προσαγωγής, σύμφωνα με τα άρθ. 272 και 276.

Άρθρο 271.

Κλήση κατηγορουμένου.

1. Κλήση προ τον κατηγορούμενο μπορεί να εκδοθεί και στις περιπτώσεις που συγχωρείται προσωρινή κράτηση.

2. Η κλήση γίνεται εγγράφως και πρέπει να αναφέρει την αξιόποινη πράξη για την οποία διεξάγεται ανάκριση, να έχει την επίσημη σφραγίδα και να έχει υπογραφεί από τον ανακριτή και το γραμματέα· η επίδοσή της γίνεται στον κλητευόμενο είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για την εμφάνισή του.

Άρθρο 272.

Ένταλμα βίαιης προσαγωγής.

Αν ο κατηγορούμενος που κλήθηκε δεν εμφανίστηκε, μπορεί να εκδοθεί εναντίον του ένταλμα βίαιης προσαγωγής αν δεν συντρέχει περίπτωση να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης σύμφωνα με το άρθρο 276.

Άρθρο 273.

Εξέταση κατηγορουμένου.

1. α) Όταν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί ενώπιον του ανακριτή ή του εισαγγελέα, του πταισματοδίκη ή του ειρηνοδίκη που ενεργεί την προανάκριση, αυτοί είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώσουν τα στοιχεία της ταυτότητάς του από το δελτίο της αστυνομικής του ταυτότητας ή από το διαβατήριό του, προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να δηλώσει την τωρινή διεύθυνση της κατοικίας του ή της διαμονής του (πόλη, χωριό, συνοικία, οδό, αριθμό). Τα στοιχεία αυτά καταχωρίζονται στην έκθεση της απολογίας. β) Αν ο κατηγορούμενος ισχυρίζεται ότι δεν έχει δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο και δεν αμφισβητεί την ταυτότητα που του αποδίδεται, όποιος ενεργεί την εξέταση καταχωρίζει στην έκθεση της απολογίας το γεγονός αυτό, καθώς και τα κατά τη δήλωση του κατηγορουμένου στοιχεία της ταυτότητάς του, αποστέλλοντας αμέσως απόσπασμα του μέρους αυτού της έκθεσης στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική δίωξη. Ο εισαγγελέας ελέγχει την ακρίβεια των στοιχείων της ταυτότητας που δηλώθηκαν και ασκεί ποινική δίωξη, αν υπάρχει περίπτωση παράβασης του άρθρου 225 παρ. 2 του Π.Κ. ή των διατάξεων του ν.δ. 127/1969 «περί αποδεικτικής ισχύος των αστυνομικών ταυτοτήτων» ή του νόμου 4310/1929 «περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι», όπως τροποποιήθηκαν αργότερα. γ) Ωσότου η καταδικαστική απόφαση γίνει αμετάκλητη και

εκτελεστεί, κάθε έγγραφο της προδικασίας και της διαδικασίας στο ακροατήριο, καθώς και κάθε άλλο ποινικό δικόγραφο, επιδίδεται εγκύρως στον κατηγορούμενο, αν η επίδοση γίνει στη διεύθυνση της κατοικίας ή της διαμονής του που δηλώθηκε αρχικά, σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτός αν ο κατηγορούμενος είχε δηλώσει μεταβολή της πριν από την επίδοση. Τέτοια δήλωση ως προς τη μεταβολή της κατοικίας ή της διαμονής, μαζί με την ακριβή διεύθυνση, πρέπει να γίνεται εγγράφως στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική δίωξη· επάνω στη δήλωση συντάσσεται έκθεση για την παράδοσή της, η οποία καταχωρίζεται σε ειδικό αλφαβητικό ευρετήριο που τηρείται στο γραφείο του εισαγγελέα· αντίγραφο της δήλωσης μαζί με τη σχετική έκθεση για την παράδοσή της εντάσσεται χωρίς χρονοτριβή στην οικεία δικογραφία. δ) Εκείνος που ενεργεί την ανάκριση ή την προανάκριση υπενθυμίζει στον κατηγορούμενο την υποχρέωσή του κατά το προηγούμενο εδάφιο και τις συνέπειες σε περίπτωση παράλειψης, μνημονεύοντας ρητά το γεγονός αυτό στην έκθεση της απολογίας.

2. Αφού εξακριβωθεί η ταυτότητα του κατηγορουμένου και του εξηγηθούν τα δικαιώματά του σύμφωνα με το άρθρο 103, εκείνος που ενεργεί την εξέταση του εκθέτει με πληρότητα και σαφήνεια την πράξη για την οποία κατηγορείται και τον προσκαλεί να απολογηθεί και να υποδείξει τα μέσα της υπεράσπισής του. Ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα να αρνηθεί να απαντήσει. Επίσης έχει δικαίωμα να παραδώσει την απολογία του γραπτή. Σ' αυτή την περίπτωση όποιος ενεργεί την ανάκριση απευθύνει στον κατηγορούμενο τις απαραίτητες ερωτήσεις, για να αποσαφηνιστεί το περιεχόμενο της έγγραφης απολογίας· οι ερωτήσεις πρέπει να αναγράφονται ρητά στην έκθεση.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 223 παρ. 2, 3 και 5 και 225 εφαρμόζονται και για την εξέταση κατηγορουμένων.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού της Δικαιοσύνης, οι διατάξεις της παρ. 1 μπορούν να επεκταθούν και στην προανάκριση που ενεργείται από άλλους γενικούς ή ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 274.

Έρευνα των μέσων της υπεράσπισης.

Ο κατηγορούμενος πρέπει να καλείται να εκθέτει πλήρως τους λόγους που συμβάλλουν στην υπεράσπισή του. Όποιος ενεργεί την εξέταση πρέπει να ερευνά με επιμέλεια κάθε περιστατικό που επικαλέστηκε υπέρ αυτού ο κατηγορούμενος, αν αυτό είναι χρήσιμο για να εξακριβωθεί η αλήθεια.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Σύλληψη και προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου.

Άρθρο 275.

Στα αυτόφωρα εγκλήματα.

1. Προκειμένου για αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα, οι ανακριτικοί υπάλληλοι του άρθρου 33 καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο, έχουν υποχρέωση - ενώ οποιοσδήποτε πολίτης το δικαίωμα - να συλλάβουν το δράστη, τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 279 του κώδικα για την άμεση προσαγωγή του στον εισαγγελέα.

2. Στα εγκλήματα που διώκονται με έγκληση δεν επιτρέπεται η σύλληψη, εκτός αν προηγουμένως υποβληθεί η έγκληση, έστω και προφορικά, σ' εκείνον που έχει δικαίωμα να συλλάβει το δράστη (άρθρ. 42 και 46).

3. Στα αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα ο αρμόδιος εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει το δικαίωμα να εκδίδει εναντίον του δράστη που διώκεται ένταλμα σύλληψης του σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 276 και 277· το ένταλμα αυτό μπορεί ο εισαγγελέας να το ανακαλεί ή να το καταργεί.

Άρθρο 276.

Σύλληψη με ένταλμα.

1. Εκτός από την περίπτωση του άρθρου 275, κανείς δεν συλλαμβάνεται χωρίς αιτιολογημένο ένταλμα του ανακριτή ή βούλευμα του δικαστικού συμβουλίου, που πρέπει να κοινοποιούνται κατά τη στιγμή της σύλληψης. Κοινοποίηση θεωρείται και η επίδειξη σ' αυτόν που συλλαμβάνεται του σχετικού μέρους του Δελτίου Εγκληματολογικών Αναζητήσεων ή της ειδικής εγκυκλίου για την αναζήτηση, όταν αυτά μνημονεύουν τα στοιχεία της ταυτότητας του προσώπου που διώκεται, τον αριθμό και τη χρονολογία του βουλεύματος ή του εντάλματος σύλληψης, τον ανακριτή που το εξέδωσε και την αξιόποινη πράξη την οποία αφορούν, και επίσης έχουν τυπωμένη στο τέλος την υπογραφή του διευθυντή του Κεντρικού Γραφείου Εγκληματολογικών Υπηρεσιών και τη σφραγίδα του.

2. Ο ανακριτής εκδίδει το ένταλμα σύλληψης αφού προηγουμένως διατυπώσει γνώμη ο εισαγγελέας, και μόνο στις περιπτώσεις όπου επιτρέπεται προσωρινή κράτηση κατά το άρθρο 282. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διαταχθεί η σύλληψη και η προσωρινή κράτηση και από το δικαστικό συμβούλιο.

3. Το ένταλμα σύλληψης περιέχει το όνομα, το επώνυμο, την κατοικία και την ακριβέστερη δυνατή περιγραφή του προσώπου που συλλαμβάνεται, σημείωση για το έγκλημα για το οποίο κατηγορείται και μνεία του άρθρου που το προβλέπει. Έχει επίσης την επίσημη σφραγίδα και την υπογραφή του ανακριτή και του γραμματέα.

Άρθρο 277.

Εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης.

1. Το ένταλμα σύλληψης που εκδίδεται με το νόμιμο τύπο είναι εκτελεστό σε όλη την επικράτεια. Η εκτέλεσή του γίνεται με τη φροντίδα του εισαγγελέα από τις αρχές στις οποίες έχει ανατεθεί η εκτέλεση ενταλμάτων.

2. Αν ο κατηγορούμενος βρίσκεται σε άλλη δικαστική περιφέρεια, ο εισαγγελέας μπορεί να αποστείλει το ένταλμα σύλληψης απευθείας στην επιτόπια αρχή στην οποία έχει ανατεθεί η εκτέλεση ενταλμάτων.

3. Όλες οι πολιτικές και οι στρατιωτικές αρχές, μόλις τους επιδειχθεί το ένταλμα, οφείλουν να βοηθήσουν για τη σύλληψη χωρίς αναβολή και μέσα στα όρια της αρμοδιότητάς τους.

4. Η εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης που αφορά στρατιωτικό γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 278.

Πώς γίνεται η σύλληψη.

1. Σύλληψη δεν μπορεί να γίνει: α) όσο διαρκεί η ιερουργία, σε οίκημα που προορίζεται για τη θεία λατρεία· β) τη νύχτα σε ιδιωτική κατοικία, εκτός αν αυτός που διαμένει εκεί το ζητήσει ρητά ή αν τηρηθούν οι διατυπώσεις του άρθρου 254. Αν δεν τηρηθεί η διάταξη αυτή, επιβάλλεται πειθαρχική ποινή στα όργανα που εκτελούν τη σύλληψη.

2. Τα αρμόδια για τη σύλληψη όργανα οφείλουν να συμπεριφέρονται με κάθε δυνατή ευγένεια σ' αυτόν που συλλαμβάνουν και να σέβονται την τιμή του. Γι' αυτό δεν πρέπει να μεταχειρίζονται βία παρά μόνο αν υπάρχει ανάγκη, και δεν επιτρέπεται να τον δεσμεύουν παρά μόνο όταν ο συλλαμβανόμενος αντιστέκεται ή είναι ύποπτος φυγής.

Άρθρο 279.

Προσαγωγή του κατηγορουμένου.

1. Ο συλλαμβανόμενος επ' αυτοφώρω ή με ένταλμα οδηγείται χωρίς αναβολή στον αρμόδιο εισαγγελέα, το αργό-

τερο μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τη σύλληψή του και, αν η σύλληψη έγινε έξω από την έδρα του, στον απολύτως αναγκαίο χρόνο για τη μεταφορά του. Αν πρόκειται για κακούργημα ή αν η σύλληψη έγινε με ένταλμα του ανακριτή, ο εισαγγελέας παραπέμπει στον ανακριτή εκείνον που έχει συλληφθεί, ενώ, αν πρόκειται για πλημμέλημα, ενεργεί αμέσως τις πράξεις που ορίζονται στα άρθρα 43, 246 παρ. 3 και 417 κ.ε.

2. Αν ο συλλαμβανόμενος αμφισβητεί την ταυτότητα που του αποδίδεται ή ισχυρίζεται ότι έπαυσε να ισχύει το ένταλμα σύλληψης ή το βούλευμα, οδηγείται σε έναν από τους ανακριτικούς υπαλλήλους του τόπου της σύλληψης που αναφέρονται στο άρθρο 33· ο ανακριτικός υπάλληλος εξετάζει την ταυτότητα και ζητεί πληροφορίες με το ταχύτερο μέσο για την ισχύ του εντάλματος ή του βουλεύματος. Αν η ταυτότητα δεν αποδείχθηκε ή έχει παύσει να ισχύει το ένταλμα σύλληψης ή το βούλευμα, ή δεν εκδόθηκε το ένταλμα σύμφωνα με τον τύπο που απαιτείται, εκείνος που έχει συλληφθεί απολύεται αμέσως. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ο ανακριτικός υπάλληλος τον στέλνει μαζί με την έκθεση που έχει συντάξει στην αρχή που ζήτησε τη σύλληψή του, η οποία μπορεί επίσης να εξετάσει και αυτή την ταυτότητά του.

Άρθρο 280.

Κατάσχεση πειστηρίων.

Όλα τα έγγραφα και τα άλλα αντικείμενα που βρέθηκαν σ' αυτόν που έχει συλληφθεί και έχουν σχέση με το έγκλημα κατάσχονται και παραδίδονται με αυτόν και τη σχετική έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα ή ανακριτή.

Άρθρο 281.

Κράτηση του προσώπου που συλλαμβάνεται.

Όποιος έχει συλληφθεί κρατείται στις φυλακές για υποδίκους ή στο αστυνομικό κρατητήριο ή, κατά τις περιστάσεις, στο σπίτι του υπό φρούρηση, στην περίπτωση όμως αυτή με δικά του έξοδα, ωσότου εκδοθεί το ένταλμα προσωρινής κράτησης ή απολυθεί.

Άρθρο 282.

Προσωρινή κράτηση και περιοριστικοί όροι.

1. Όσο διαρκεί η προδικασία, αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών, είναι δυνατό να διαταχθούν είτε περιοριστικοί όροι είτε προσωρινή κράτηση κάθε φορά που αυτό κρίνεται ότι είναι απόλυτα αναγκαίο για να προληφθεί η τέλεση νέων κακουργημάτων ή πλημμελημάτων ή να παρεμποδιστεί εξαιρετικά πιθανή φυγή του κατηγορουμένου, ή κάθε φορά που ο κατηγορούμενος κρίνεται ότι είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος. Προσωρινή κράτηση επίσης επιτρέπεται και στην περίπτωση του άρθρ. 419, οπότε τηρείται και η διάταξη του άρθρου 423 παρ. 3.

2. Περιοριστικοί όροι είναι ιδίως η παροχή εγγύησης, η υποχρέωση του κατηγορουμένου να εμφανίζεται κατά διαστήματα στον ανακριτή ή σε άλλη αρχή, η απαγόρευση να μεταβαίνει ή να διαμένει σε ορισμένο τόπο ή στο εξωτερικό, η απαγόρευση να συναναστρέφεται ή να συναντάται με ορισμένα πρόσωπα.

Άρθρο 283.

Ένταλμα προσωρινής κράτησης.

1. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 282 ο ανακριτής, αμέσως μετά την απολογία του κατηγορουμένου, μπορεί να τον αφήσει ελεύθερο ή να εκδώσει διάταξη που να του θέτει περιοριστικούς ή άλλους όρους ή, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του προηγούμενου άρθρου, να εκδώσει εναντίον του ένταλμα προσωρινής κράτησης, αφού προηγουμένως και σε κάθε περίπτωση λάβει τη γραπτή σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα. Σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση ή για τους όρους που πρέπει να τεθούν, αποφαίνεται το δικαστικό συμβούλιο (άρθρ. 305 και 307 στοιχ. στ.).

2. Το ένταλμα για την προσωρινή κράτηση ή η διάταξη που ορίζει τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 282 περιέχει, εκτός από τα τυπικά στοιχεία που αναγράφονται στο άρθρο 276 παρ. 3, την ακριβή σημείωση για το κακούργημα ή το πλημμέλημα· το ένταλμα προσωρινής κράτησης εκτελείται με τη φροντίδα του εισαγγελέα από τις αρχές που σύμφωνα με το άρθρο 277 τους έχει ανατεθεί η εκτέλεση ενταλμάτων· για τους στρατιωτικούς τηρούνται και οι σχετικές διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 284.

Προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου.

1. Εκείνος που εναντίον του εκδόθηκε ένταλμα προσωρινής κράτησης οδηγείται στις φυλακές των υποδίκων και παραδίδεται στο διευθυντή τους μαζί με το ένταλμα προσωρινής κράτησης· η σχετική έκθεση που συντάσσεται εντάσσεται στη δικογραφία. Από την ημέρα που έγινε η παράδοση αρχίζει η διάρκεια της προσωρινής κράτησης. Αν όμως ο κρατούμενος είχε κρατηθεί πιο από την ημέρα αυτή επειδή είχε συλληφθεί επ' αυτοφώρω ή με ένταλμα, η διάρκεια της προσωρινής κράτησης θεωρείται ότι άρχισε από την ημέρα που κρατήθηκε· η ημέρα αυτή καθορίζεται ειδικά στο ένταλμα προσωρινής κράτησης. Επίσης έκθεση συντάσσεται και κατά την απόλυση εκείνου που προσωρινά κρατήθηκε.

2. Ο διευθυντής των φυλακών δεν μπορεί να δεχτεί κανέναν σ' αυτές, αν προηγουμένως δεν του παραδοθεί το ένταλμα προσωρινής κράτησης ή βούλευμα δικαστικού συμβουλίου που τη διατάσσει.

Άρθρο 285.

Προσφυγή του προσωρινώς κρατουμένου.

1. Κατά του εντάλματος για την προσωρινή κράτηση και της διάταξης του ανακριτή που επέβαλε περιοριστικούς όρους επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Η προσφυγή γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την προσωρινή κράτηση, και συντάσσεται έκθεση από το γραμματέα των πλημμελειοδικών ή από εκείνον που διευθύνει τις φυλακές, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο άρθ. 474 παρ. 1· η προσφυγή διαβιβάζεται στον εισαγγελέα των πλημμελειοδικών και εισάγεται από αυτόν χωρίς χρονοτριβή μαζί με την πρότασή του στο συμβούλιο, το οποίο και αποφασίζει αμετάκλητα.

2. Η προσφυγή δεν έχει ανασταλτική δύναμη.

3. Αν το ένταλμα προσωρινής κράτησης εκδόθηκε ύστερα από βούλευμα δικαστικού συμβουλίου που έκρινε σε σχετική διαφωνία του ανακριτή και του εισαγγελέα, δεν επιτρέπεται προσφυγή.

4. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών όταν ασχολείται με την προσφυγή μπορεί να άρει την προσωρινή κράτηση ή να την αντικαταστήσει με τους περιοριστικούς όρους που επιβάλλονται κατά την κρίση του ή να αντικαταστήσει με άλλους τους όρους που έχουν τεθεί.

5. Και μετά την άσκηση της προσφυγής ο ανακριτής εξακολουθεί την ανάκριση χωρίς διακοπή.

Άρθρο 286.

Άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης και των περιοριστικών όρων.

1. Αν στη διάρκεια της ανάκρισης προκύψει ότι δεν υπάρχει πλέον ο λόγος για τον οποίο διατάχθηκε η προσωρινή κράτηση ή επιβλήθηκαν οι περιοριστικοί όροι, μπορεί ο ανακριτής αυτεπαγγέλτως ή με πρόταση του εισαγγελέα να άρει αυτά τα μέτρα ή να υποβάλει στο συμβούλιο αίτηση για την άρση τους. Εναντίον αυτής της απόφασης ο κατηγορούμενος μπορεί να προσφύγει στο συμβούλιο των εφετών.

2. Εκείνος που προσωρινά κρατείται ή εκείνος στον οποίο έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι μπορεί να υποβάλει αίτηση στον ανακριτή για την άρση των μέτρων αυ-

των ή για την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους ή για την αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με άλλους. Εναντίον της διάταξης του ανακριτή επιτρέπεται προσφυγή στο συμβούλιο μέσα σε πέντε ημέρες από τότε που κοινοποιήθηκε η ανακριτική διάταξη σ' εκείνον που υπέβαλε την αίτηση.

3. Ο ανακριτής, με γραπτή γνώμη του εισαγγελέα, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξή του να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση με περιοριστικούς όρους ή αυτούς με προσωρινή κράτηση (άρθρο 298)· στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ανακριτής εκδίδει και ένταλμα σύλληψης. Επίσης ο ανακριτής μπορεί με τις ίδιες διατυπώσεις να αλλάξει τους όρους που έχουν επιβληθεί με άλλους δυσμενέστερους ή επιεικέστερους. Εναντίον αυτής της διάταξης του ανακριτή επιτρέπεται και στον εισαγγελέα και στον κατηγορούμενο να προσφύγουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών· η προθεσμία αρχίζει από την έκδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον εισαγγελέα και από την επίδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον κατηγορούμενο. Η προσφυγή και η προθεσμία για την άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση.

Άρθρο 287.

Τα ανώτατα όρια της προσωρινής κράτησης.

1. Αν κατά τη διάρκεια της ανάκρισης η προσωρινή κράτηση διαρκέσει έξι μήνες όταν πρόκειται για κακούργημα ή τρεις μήνες όταν πρόκειται για πλημμέλημα, ο ανακριτής μέσα σε πέντε ημέρες από την ημέρα που συμπληρώθηκε το χρονικό αυτό διάστημα οφείλει να αναφέρει στον εισαγγελέα εφετών με αιτιολογημένη έκθεσή του τους λόγους για τους οποίους δεν τελείωσε η ανάκριση. Εκείνος στέλνει τη δικογραφία στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος την εισάγει στο δικαστικό συμβούλιο. Το συμβούλιο, αφού ακούσει και τους διαδίκους ή τους συνηγόρους τους, που κλητεύονται είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες πριν από τη συνεδρίαση, αποφαίνεται αμετάκλητα με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμά του αν πρέπει να απολυθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος από τις φυλακές ή να εξακολουθήσει η προσωρινή κράτησή του.

2. Σε κάθε περίπτωση και μετά το τέλος της ανάκρισης έως και την έκδοση της οριστικής απόφασης, το ανώτατο όριο διάρκειας της προσωρινής κράτησης για το ίδιο έγκλημα δεν μπορεί να υπερβεί το έτος για τα κακουργήματα ή τους έξι μήνες για τα πλημμελήματα. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να παρατείνονται αυτά τα όρια εφάπαξ ή διαδοχικά έως και έξι ή τρεις μήνες αντίστοιχα, με αμετάκλητο ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα :

α) του συμβουλίου εφετών, αν η υπόθεση εκκρεμεί σ' αυτό ύστερα από έφεση κατά βουλεύματος ή έχει εισαχθεί στο ακροατήριο του πενταμελούς ή επταμελούς ή τριμελούς εφετείου ή του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του μεικτού ορκωτού εφετείου ή αν το συμβούλιο αυτό είναι αρμόδιο σε **πρώτο και τελευταίο βαθμό, και β) του συμβουλίου των πλημμελειοδικών σε κάθε άλλη περίπτωση. Αν η υπόθεση εκκρεμεί στον ανακριτή και συνεχίζεται η προσωρινή κράτηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου, ο ανακριτής είναι υποχρεωμένος, τριάντα** ημέρες πριν από τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της σύμφωνα με αυτή την παράγραφο, να αποστείλει στον εισαγγελέα μαζί με τη δικογραφία έκθεσή του, που να περιέχει τους λόγους για τους οποίους επιβάλλεται η παράταση της προσωρινής κράτησης· ο εισαγγελέας με πρότασή του εισάγει την έκθεση του ανακριτή μαζί με τη δικογραφία στο συμβούλιο. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο αρμόδιος εισαγγελέας, είκοσι πέντε ημέρες τουλάχιστο πριν από τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της προσωρινής κράτησης σύμφωνα με αυτή την παράγραφο ή πριν από το τέλος της παράτασης που ήδη είχε χορηγηθεί, είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στο αρμόδιο συμβούλιο πρόταση για παράταση ή όχι της προσωρινής κράτησης.

3. Αν δεν παραταθεί η προσωρινή κράτηση σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, καθώς και μόλις συμπληρωθεί η παράταση που είχε χορηγηθεί σύμφωνα με τα παραπάνω έως το ανώτατο επιτρεπόμενο όριό της, ο αρμόδιος εισαγγελέας οφείλει να διατάξει την απόλυση του προσωρινώς κρατουμένου.

4. Όσα αναφέρονται στην παρ. 5 του άρθρου 285 και στο άρθρο 282 για την επιβολή περιοριστικών ή άλλων όρων εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις του άρθρου αυτού.

Άρθρο 288.

Προκειμένου για έγκλημα που συρρέει κατ' ιδέαν ή τελέστηκε κατ' εξακολούθηση.

Όταν το έγκλημα για το οποίο διατάχθηκε η προσωρινή κράτηση συρρέει κατ' ιδέαν με άλλο έγκλημα ή αν το έγκλη**μα τελέστηκε κατ' εξακολούθηση, η προθεσμία που αναφέρεται στο άρθρο 287 υπολογίζεται από τότε που για πρώτη φορά κρατήθηκε ο κατηγορούμενος είτε για ένα από τα εγκλήματα που συρρέουν κατ' ιδέαν είτε για μια από τις μερικότερες πράξεις που απαρτίζουν το κατ' εξακολούθηση έγκλημα.**

Άρθρο 289.

Καταργήθηκε με το άρθρο 10 παρ. 2 ν.δ. 1160/72.

Άρθρο 290.

Καταργήθηκε με το άρθρο 2 ν. 1128/81.

Άρθρο 291.

Αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης μετά το παραπεμπτικό βούλευμα.

1. Αν η προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου συνεχίστηκε και μετά την παραπομπή του σε δίκη, το αρμόδιο συμβούλιο οποτεδήποτε, ή το δικαστήριο σε περίπτωση που θα αναβληθεί ή θα ματαιωθεί για οποιονδήποτε λόγο η εκδίκαση, μπορεί ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου, του εισαγγελέα ή αυτεπαγγέλτως να διατάξει να επιβληθούν στον κατηγορούμενο περιοριστικοί όροι αντί για προσωρινή κράτηση.

2. Αρμόδιο συμβούλιο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι το συμβούλιο πλημμελειοδικών όταν η υπόθεση εκκρεμεί στο πλημμελειοδικείο· διαφορετικά, το συμβούλιο εφετών. Το συμβούλιο εφετών γίνεται αρμόδιο επίσης όταν η υπόθεση εκκρεμεί σ' αυτό ύστερα από έφεση ή σύμφωνα με το άρθρο 308 παρ. 3 και 4, και αν ακόμη το συμβούλιο πλημμελειοδικών είχε ήδη αποφανθεί για την προσωρινή κράτηση.

3. Για να γίνει τυπικά παραδεκτή η αίτηση, δεν χρειά**ζεται να υποβληθεί προηγουμένως ο αιτών στην εκτέλεση του βουλεύματος ή της απόφασης.**

Άρθρα 292 - 295

Καταργήθηκαν με το άρθρο 2 ν. 1128/81.

Άρθρο 296.

Σκοπός των περιοριστικών όρων.

Ο σκοπός των περιοριστικών όρων είναι να εξασφαλιστεί ότι εκείνος στον οποίο επιβλήθηκαν θα παραστεί οποτεδήποτε στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και θα υποβληθεί στην εκτέλεση της απόφασης.

Άρθρο 297.

Διαδικασία της εγγυοδοσίας.

1. Αν ως περιοριστικός όρος τεθεί η καταβολή εγγύησης, το ύψος καθώς και το είδος και το αξιόχρεο της εγγύησης, ορίζονται με ελεύθερη κρίση, αφού ληφθεί υπόψη η ποινή που επιβάλλεται στην πράξη, καθώς και η οικονομική και η ηθική κατάσταση του κατηγορουμένου.

2. Η εγγύηση δίνεται από τον κατηγορούμενο ή και από κάθε άλλον τρίτο· η ποσότητα που ορίστηκε καταβάλλεται

σε χρήματα ή με ενέχυρο πραγμάτων ή με αξιόχρεη υποθήκη ή με εγγυητική επιστολή τράπεζας. Η εγγύηση δίνεται στο γραμματέα του δικαστηρίου, και συντάσσεται σχετική έκθεση, που υπογράφεται από εκείνον που παρέχει την εγγύηση, τον κατηγορούμενο, τον εισαγγελέα και το γραμματέα.

3. Για κάθε αμφισβήτηση που προκύπτει ως προς την παροχή της εγγύησης αποφασίζει ανέκκλητα εκείνος που τη διέταξε, είτε είναι ο ανακριτής είτε το συμβούλιο ή το δικαστήριο.

Άρθρο 298.

Λόγοι για την αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με προσωρινή κράτηση.

Οι περιοριστικοί όροι που επιβλήθηκαν στον κατηγορούμενο είναι δυνατό να αντικατασταθούν με προσωρινή κράτηση: α) αν, μολονότι προσκλήθηκε νόμιμα, δεν εμφανίζεται στον ανακριτή ή στο δικαστήριο για να δικαστεί, χωρίς να συντρέχουν εύλογα κωλύματα που να κάνουν αδύνατη την εμφάνισή του· β) αν φεύγει ή εκδηλώνει διάθεση φυγής· γ) αν παραβιάζει τους όρους που του επιβλήθηκαν ή δεν δηλώσει τη μεταβολή της κατοικίας του σύμφωνα με το επόμενο άρθρο· δ) αν εμφανιστούν εις βάρος του σοβαρές υπόνοιες για άλλο κακούργημα ή πλημμέλημα που τελέστηκε οποτεδήποτε και για το οποίο επιτρέπεται προσωρινή κράτηση.

Άρθρο 299.

Υποχρεώσεις του απολυομένου.

Ο κατηγορούμενος στον οποίο επιβλήθηκαν περιοριστικοί όροι κατά την απόλυσή του οφείλει να δηλώσει στον ανακριτή την κατοικία του, προσδιορίζοντας με ακρίβεια τη διεύθυνσή του (πόλη, συνοικία, χωριό, οδό, αριθμό) και να δηλώνει αμέσως κάθε μεταβολή της στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα. Οφείλει επίσης με την ίδια δήλωση να διορίσει αντίκλητο στον οποίο να γίνονται όλες οι επιδόσεις εκτός από τα εισαγωγικά έγγραφα της δίκης.

Άρθρα 300 και 301

Καταργήθηκαν με το άρθρο 2 ν. 1128/81.

Άρθρο 302.

Η τύχη της εγγύησης.

1. Αν επιβληθεί στον κατηγορούμενο ο περιοριστικός όρος της εγγυοδοσίας, και αυτός, ενώ προσκλήθηκε νόμιμα, δεν εμφανιστεί στον ανακριτή μέσα στην προθεσμία που του ορίστηκε ή στο δικαστήριο κατά τη δικάσιμο που ορίστηκε ή παραβιάσει περιοριστικό όρο, το ποσό της εγγύησης ανήκει αυτοδικαίως στο κράτος, αφού προηγουμένως αφαιρεθεί το ποσό της αποζημίωσης ή της ικανοποίησης που επιδικάστηκε αμετάκλητα σ' αυτόν που αδικήθηκε· δεν ισχύουν τα παραπάνω, αν αθωωθεί ο κατηγορούμενος, οπότε εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 303.

2. Το δικαστήριο που ασχολείται με την κατηγορία και στο οποίο προσκλήθηκε ο κατηγορούμενος να δικαστεί αποφαίνεται για την τύχη της εγγύησης στην ίδια δικάσιμο στην οποία κλήθηκε ο κατηγορούμενος. Όταν εκείνος που έδωσε την εγγύηση είναι τρίτος, καλείται και αυτός στη δικάσιμο. Αν δεν υπάρχει νόμιμη περίπτωση να ασχοληθεί το δικαστήριο με την κατηγορία, καθώς και κατά τη διάρκεια της ανάκρισης, αποφαίνεται το συμβούλιο των πλημμελειοδικών, αφού πρώτα προσκληθεί ο κατηγορούμενος και ο τρίτος που έδωσε την εγγύηση πέντε τουλάχιστον ημέρες προτού εισαχθεί η υπόθεση στο συμβούλιο.

3. Στον κατηγορούμενο και στον τρίτο που έδωσε την εγγύηση επιτρέπεται έφεση στο συμβούλιο εφετών εναντίον του βουλεύματος του συμβουλίου των πλημμελειοδικών.

Άρθρο 303.

Απόδοση της εγγύησης.

1. Αν αθωωθεί ο κατηγορούμενος, η εγγύηση επιστρέφεται. Την απόδοση τη διατάσσει το δικαστήριο αμέσως μετά την αθώωση· διαφορετικά, το συμβούλιο πλημμελειοδικών κατά του βουλεύματος του οποίου επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο και στον τρίτο που είχε καταθέσει την εγγύηση.

2. Αν καταδικαστεί ο κατηγορούμενος, το δικαστήριο ή το συμβούλιο της προηγούμενης παραγράφου διατάσσει την απόδοση της εγγύησης· η απόδοση εκτελείται από τον εισαγγελέα, μόλις ο αμετάκλητα καταδικασμένος φυλακιστεί για να εκτίσει την ποινή του, εκτός αν διατάχθηκε η αναστολή της εκτέλεσης της ποινής. Από το ποσό της εγγύησης που επιστρέφεται και όταν ακόμη έχει κατατεθεί από τρίτους αφαιρούνται η αποζημίωση και η χρηματική ικανοποίηση που επιδικάστηκε σ' εκείνον που αδικήθηκε, οι οποίες και του δίνονται με εντολή του εισαγγελέα, και κατόπιν αφαιρούνται τα δικαστικά έξοδα και οι χρηματικές ποινές. Στον κατηγορούμενο και στον τρίτο που κατέθεσε την εγγύηση επιτρέπεται έφεση κατά του βουλεύματος του συμβουλίου.

Άρθρο 304.

Πλειστηριασμός των πραγμάτων που υποθηκεύθηκαν ή δόθηκαν ως ενέχυρο.

Για τα κινητά πράγματα που τυχόν δόθηκαν ως ενέχυρα, καθώς και για τα ακίνητα που υποθηκεύθηκαν, γίνεται δικαστικός πλειστηριασμός με την επιμέλεια του εισαγγελέα ύστερα από την κατάπτωση της εγγύησης σύμφωνα με το άρθρο 303· το περίσσευμα που μένει από την πώληση επιστρέφεται στον κατηγορούμενο ή σ' εκείνον που έδωσε την εγγύηση.

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Συμβούλιο Πλημμελειοδικών.

Άρθρο 305.

Σύνθεση του Συμβουλίου.

1. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών συγκροτείται όπως ορίζει το άρθρο 5 παρ. 1, εκτός αν πρόκειται για κατηγορούμενο ανήλικο, οπότε συγκροτείται όπως ορίζει το άρθρο 7 παρ. 3· η διάταξη του άρθρου 12 παρ. 3 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

2. Όταν πρόκειται να κριθεί διαφωνία μεταξύ ανακριτή και εισαγγελέα ή διαδίκου ή προσφυγή εναντίον του εντάλματος φυλάκισης ή εναντίον διάταξης του ανακριτή, δεν επιτρέπεται η συμμετοχή του ανακριτή στη σύνθεση του συμβουλίου, εκτός αν είναι απολύτως αδύνατη η νόμιμη συγκρότηση του συμβουλίου από τους τακτικούς και τους αναπληρωματικούς δικαστές που είναι παρόντες.

Άρθρο 306.

Διαδικασία.

Οι συνεδριάσεις των δικαστικών συμβουλίων δεν είναι δημόσιες· οι αποφάσεις τους λαμβάνονται με πλειοψηφία, και πάντοτε αφού ακουστεί και αποχωρήσει ο εισαγγελέας (άρθρο 138). Η απόφαση που λαμβάνεται βεβαιώνεται σε πρόχειρο σημείωμα επάνω στην πρόταση του εισαγγελέα, χρονολογείται και υπογράφεται από τους δικαστές που μετείχαν στη διάσκεψη. Η απόφαση που βεβαιώθηκε με τον τρόπο αυτόν ισχύει και σε περίπτωση που θα επέλθει μεταβολή στο πρόσωπο των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη πριν από την καθαρογράφηση και την υπογραφή του βουλεύματος. Έπειτα το βούλευμα καθαρογραφείται μέσα σε τρεις ημέρες και ευθύς αμέσως υπογράφεται σύμφωνα με το

άρθρο 142 παρ. 2· η έκδοσή του θεωρείται ότι έγινε μόλις υπογραφεί.

Άρθρο 307.

Αρμοδιότητα του συμβουλίου των πλημμελειοδικών κατά τη διάρκεια της ανάκρισης.

Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης το συμβούλιο των πλημμελειοδικών με πρόταση του εισαγγελέα ή ενός διαδίκου ή με αίτηση του ανακριτή αποφασίζει : α) όταν ο ανακριτής νομίζει ότι δεν πρέπει να συμμορφωθεί με πρόταση των παραπάνω· β) όταν πρόκειται να κανονιστεί στην προδικασία ένα δύσκολο ζήτημα, όπως η κατάσχεση κτλ.· γ) για όλες τις διαφορές που προκύπτουν στην προδικασία μεταξύ των διαδίκων ή μεταξύ αυτών και του εισαγγελέα· δ) για την αποπεράτωση ή την εξακολούθηση της ανάκρισης· ε) για την προσφυγή του κατηγορουμένου κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησής του ή για την προσφυγή του κατηγορουμένου ή του εισαγγελέα κατά της διάταξης του ανακριτή που αφορά την προσωρινή απόλυση (άρθρ. 285 και 299)· και στ) για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται σε ειδικές διατάξεις.

Άρθρο 308.

Περάτωση της κύριας ανάκρισης.

1. Εκτός από την περίπτωση των παρ. 3 και 4 αυτού του άρθρου το τέλος της κύριας ανάκρισης το κηρύσσει το συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Για το σκοπό αυτό τα έγγραφα διαβιβάζονται αμέσως μετά την τελευταία ανακριτική πράξη στον εισαγγελέα, ο οποίος αν κρίνει ότι δεν χρειάζεται να τα επιστρέψει στον ανακριτή για να συμπληρωθεί η ανάκριση, υποβάλλει το συντομότερο πρόταση στο συμβούλιο για να παύσει οριστικά ή προσωρινά η δίωξη ή για να παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο ή για να μην απαγγελθεί κατηγορία εναντίον του.

2. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να γνωστοποιήσουν και προφορικά στον εισαγγελέα, και πριν καταρτίσει την πρότασή του, ότι επιθυμούν να γνωρίσουν το περιεχόμενό της. Ο εισαγγελέας οφείλει σ' αυτή την περίπτωση να ειδοποιήσει το διάδικο που άσκησε το δικαίωμα αυτό, αν κατοικεί στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά τον αντίκλητο που έχει διορίσει στην έδρα αυτή, για να προσέλθει και λάβει γνώση της πρότασής του μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες. Αν ο διάδικος δεν κατοικεί στην έδρα του δικαστηρίου και δεν διόρισε αντίκλητο, δεν ειδοποιείται, χωρίς πάντως να εμποδίζεται από το λόγο αυτό να γνωρίσει την πρόταση του εισαγγελέα και μετά την υποβολή της στο συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό κατατίθεται στο γραμματέα της εισαγγελίας αντίγραφο της πρότασης.

3. Η κύρια ανάκριση στα πλημμελήματα ολοκληρώνεται και με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου με διαταγή του εισαγγελέα, εφόσον υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του ανακριτή. Σ' αυτή την περίπτωση εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρου 322· ο εισαγγελέας εφετών έχει δικαίωμα τότε, αν δεχτεί την προσφυγή, να διατάξει είτε να υποβληθεί η προσφυγή στο συμβούλιο είτε να συμπληρωθεί η ανάκριση, που ολοκληρώνεται τότε με βούλευμα του συμβουλίου. Η παρ. 2 του άρθρ. 245 εφαρμόζεται αναλόγως. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών αποφαίνεται αμετάκλητα αν θα συνεχιστεί ή όχι η προσωρινή κράτηση.

4. Όταν γίνεται ανάκριση για κακούργημα, αν από αυτήν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις κατά του κατηγορουμένου για την παραπομπή του στο ακροατήριο για κακούργημα, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, αν συμφωνεί και ο ανακριτής, υποβάλλει τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών. Ο εισαγγελέας εφετών, αν συμφωνεί με τη γνώμη των δύο προηγουμένων, υποβάλλει το συντομότερο πρόταση στο συμβούλιο των εφετών, που αποφαίνεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό σύμφωνα με το άρθρ. 318 του κώδικα.

5. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται, και αν συγκατηγορούνται πρόσωπα κατά των οποίων δεν προκύπτουν ενδείξεις. Και γι' αυτά τα πρόσωπα ακολουθείται η διαδικασία στο συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 αυτού του άρθρου.

6. Σε όλες τις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων ο ανακριτής οφείλει, πριν διαβιβάσει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, να γνωστοποιήσει στους διαδίκους ότι ολοκληρώθηκε η ανάκριση, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται με τα άρθρα 101, 106, 107 και 108. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να διορίσουν αντίκλητο δικηγόρο από τους διορισμένους στην έδρα του ανακριτή, και σ' αυτόν γίνεται η γνωστοποίηση. Αν όμως οι διάδικοι κατοικούν έξω από την έδρα του ανακριτή, η γνωστοποίηση γίνεται μόνο αν έχουν διορίσει αντίκλητο.

Άρθρο 309.

Δικαιοδοσία του συμβουλίου πλημμελειοδικών μετά το τέλος της ανάκρισης.

1. Το συμβούλιο μπορεί : α) να αποφαίνεται να μη γίνει κατηγορία· β) να παύει οριστικά την ποινική δίωξη· γ) να παύει προσωρινά την ποινική δίωξη μόνο όμως για τα κακουργήματα της ανθρωποκτονίας με πρόθεση, της ληστείας, της εκβίασης, της κλοπής (και ζωοκλοπής) και του εμπρησμού· δ) να διατάσσει περαιτέρω ανάκριση και ε) να παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου.

2. Το συμβούλιο με αίτηση ενός από τους διαδίκους είναι υποχρεωμένο να διατάσσει την εμφάνισή τους ενώπιόν του με την παρουσία και του εισαγγελέα για να δώσουν κάθε διευκρίνιση. Μπορεί ακόμα να επιτρέψει στους συνηγόρους και την προφορική ανάπτυξη της υπόθεσης. Το συμβούλιο μπορεί να προβεί στις προηγούμενες ενέργειες και αυτεπαγγέλτως. Τότε μόνο είναι δυνατό να απορρίψει την αίτηση για εμφάνιση, όταν συντρέχουν ορισμένοι λόγοι που αναφέρονται ειδικά στο βούλευμα. Πάντοτε όμως, όταν διατάσσει την εμφάνιση ενός από τους διαδίκους, οφείλει να καλέσει και να ακούσει συγχρόνως και τους υπολοίπους. Αν μετά το τέλος της ανάκρισης και την υποβολή των εγγράφων στον εισαγγελέα υποβλήθηκαν στο συμβούλιο από ένα διάδικο έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που ασκούν ουσιώδη επιρροή στην κρίση του συμβουλίου, αυτό οφείλει αυτεπαγγέλτως να καλέσει τους υπόλοιπους διαδίκους ή τους αντικλήτους σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 309 Κ.Π.Δ., που εφαρμόζεται αναλόγως, για να ενημερωθούν και να γνωστοποιήσουν τις παρατηρήσεις τους σε εύλογη προθεσμία, που την καθορίζει το ίδιο.

Άρθρο 310.

Απόφανση ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία κτλ.

1. Το συμβούλιο αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να απαγγελθεί κατηγορία, όταν δεν υπάρχουν καθόλου ενδείξεις ή αυτές που υπάρχουν δεν είναι σοβαρές για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο (εκτός αν στην τελευταία αυτή περίπτωση πρόκειται να παύσει προσωρινά η δίωξη σύμφωνα με τα άρθρα 309 παρ. 1 στοιχ. γ' και 311 παρ. 1) ή όταν το γεγονός δεν συνιστά αξιόποινη πράξη ή όταν υπάρχουν λόγοι που αποκλείουν τον άδικο χαρακτήρα της πράξης ή τον καταλογισμό. Αν έγινε παραίτηση από το δικαίωμα της έγκλησης ή ανάκλησή της ή αν η πράξη αμνηστεύθηκε ή παραγράφηκε το αξιόποινό της ή αν ο κατηγορούμενος πέθανε, το συμβούλιο παύει οριστικά την ποινική δίωξη· στην περίπτωση που συντρέχει δεδικασμένο ή δεν υπάρχει η έγκληση, η αίτηση ή η άδεια που απαιτείται για τη δίωξη (άρθ. 55), το συμβούλιο κηρύσσει την ποινική δίωξη απαράδεκτη.

2. Το συμβούλιο στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου έχει την υποχρέωση να διατάξει συγχρόνως την απόδοση σε ορισμένο πρόσωπο ως ιδιοκτήτη των πραγμάτων που αφαιρέθηκαν και των πειστηρίων που κατασχέ-

θηκαν ή παραδόθηκαν στην ανάκριση σύμφωνα με το άρθ. 259. Η διάταξη αυτή του βουλεύματος απέναντι σε τρίτους που δεν είναι διάδικοι στην ποινική διαδικασία (άρθρ. 72, 82 κ.ε., 89 κ.ε.) και που δεν υπέβαλαν τις αξιώσεις τους στο δικαστικό συμβούλιο έχει προσωρινή ισχύ και δεν τους εμποδίζει να προσφύγουν στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο. Αν από την ανάκριση προκύπτει ότι ο ιδιοκτήτης είναι άγνωστο πρόσωπο, το συμβούλιο διατάσσει την εξακολούθηση της μεσεγγύησης και της φύλαξης, που προβλέπονται στα άρθρ. 259 και 266. Είναι δυνατό όμως και να αντικαταστήσει συγχρόνως το φύλακα, ωσότου λυθεί το ζήτημα της κυριότητας από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο. Επίσης το συμβούλιο διατάσσει τη δήμευση των πραγμάτων που κατά το νόμο πρέπει να δημευτούν. Κατά της διάταξης του βουλεύματος για την απόδοση ή δήμευση επιτρέπεται έφεση και αίτηση αναίρεσης στους διαδίκους και στον τρίτο που τις αξιώσεις του έκρινε το δικαστικό συμβούλιο.

Άρθρο 311.

Προσωρινή παύση της ποινικής δίωξης.

1. Παύει προσωρινά η δίωξη, και ο προσωρινά κρατούμενος απολύεται, αν υπάρχουν ενδείξεις, δεν είναι όμως επαρκείς για να παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο. Σ' αυτή την περίπτωση, τότε μόνο μπορεί να διωχθεί πάλι ο κατηγορούμενος για την ίδια πράξη, αν οι ενδείξεις που υπήρχαν εναντίον του και που δεν κρίθηκαν επαρκείς ενισχυθούν με νέες, που δεν είχαν υποβληθεί προηγουμένως στην κρίση του συμβουλίου. Ο εισαγγελέας συγκεντρώνει με οποιονδήποτε τρόπο κρίνει σκόπιμο τις νέες ενδείξεις και οφείλει να τις υποβάλει προηγουμένως στο συμβούλιο, περιμένοντας ωσότου το συμβούλιο επιτρέψει τη νέα δίωξη.

2. Αν η δίωξη έπαυσε προσωρινά με βούλευμα του συμβουλίου εφετών ή με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών, που επικυρώθηκε με βούλευμα του συμβουλίου εφετών, την άδεια για νέα δίωξη την παρέχει το συμβούλιο εφετών· αν αυτό επιτρέψει τη νέα δίωξη και αφού γίνει η ανάκριση στο πλημμελειοδικείο, το συμβούλιο εφετών αποφασίζει κατ' ουσίαν και στην περίπτωση ακόμα που έχουν τεθεί σε κατηγορία στη νέα δίωξη πρόσωπα που αρχικά δεν είχαν διωχθεί.

3. Και όταν το συμβούλιο παύει προσωρινά την ποινική δίωξη, διατάσσει όσα ορίζονται στην παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου, αν κρίνει ότι τα πράγματα που αφαιρέθηκαν ή τα πειστήρια δεν είναι χρήσιμα για ενδεχόμενη νέα δίωξη.

Άρθρο 312.

Περαιτέρω ανάκριση.

Το συμβούλιο διατάσσει περαιτέρω ανάκριση, αν θεωρεί απαραίτητο να γίνουν ορισμένες ανακριτικές πράξεις ή να απαγγελθεί κατηγορία εναντίον ορισμένου προσώπου που σε βάρος του υπάρχουν υπόνοιες ότι ενέχεται για την πράξη για την οποία διεξάγεται η ανάκριση. Αν διατάχθηκε περαιτέρω ανάκριση, ενεργείται από τον ανακριτή, μπορεί όμως κατά την κρίση του συμβουλίου να γίνει και από ανακριτικό υπάλληλο, αν είχε προηγηθεί μόνο προανάκριση.

Άρθρο 313.

Παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο.

Το συμβούλιο αποφασίζει την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, όταν διαπιστώσει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις που στηρίζουν κατηγορία εναντίον του για ορισμένη πράξη.

Άρθρο 314.

Αποστολή των εγγράφων.

Αν η υπόθεση παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, τα έγγραφα αποστέλλονται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο δημόσιο κατήγορο ή στον πταισματοδίκη (άρθρο 27 παρ. 2), και με τη φροντίδα του επιδίδεται το βούλευμα στους διαδίκους. Αν το βούλευμα γίνει αμετάκλητο, ο κατηγορούμενος καλείται στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 321.

Άρθρο 315.

Απόλυση ή προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου.

1. Αν ο κατηγορούμενος κρατείται προσωρινά, το συμβούλιο αποφασίζει ταυτόχρονα και για την απόλυσή του ή για τη συνέχιση της προσωρινής του κράτησης, αν συντρέχει μια από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 282.

2. Αν είχε εκδοθεί εναντίον του κατηγορουμένου ένταλμα σύλληψης και αυτός διέφυγε, το συμβούλιο διατάσσει ταυτόχρονα την κατάργηση ή τη διατήρηση της ισχύος του εντάλματος, καθώς και την προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου στην περίπτωση που θα συλληφθεί σύμφωνα με τις διακρίσεις της παρ. 1.

3. Το συμβούλιο, παραπέμποντας τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο, διατάσσει, αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση τη σύλληψη και προσωρινή κράτησή του, ακόμη και αν δεν έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης.

4. Όταν η υπόθεση παραπέμπεται στο πταισματοδικείο, ο προσωρινά κρατούμενος απολύεται, και διατάσσεται η κατάργηση του εντάλματος προσωρινής κράτησης.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Συμβούλιο Εφετών.

Άρθρο 316.

Σύνθεση και διαδικασία.

1. Η σύνθεση του συμβουλίου εφετών καθορίζεται από τα άρθρα 9 παρ. 1 στοιχ. α' και 12 παρ. 2. Αν ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος, εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 3.

2. Ως προς τη διαδικασία στο συμβούλιο εφετών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 306, 309 κ.ε. για το συμβούλιο πλημμελειοδικών.

Άρθρο 317.

Αρμοδιότητα.

1. Το συμβούλιο εφετών αποφασίζει : α) για τις εφέσεις που ασκούνται κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 481 και β) για τις προτάσεις του εισαγγελέα των εφετών να αναθεωρηθεί η κατηγορία σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2 αυτού του άρθρου, και στις περιπτώσεις των άρθρων 308 παρ. 4 και 322 παρ. 3.

2. Ο εισαγγελέας εφετών, αφού παραλάβει τα έγγραφα σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 314, αν δεν ασκήθηκε έφεση κατά του βουλεύματος, ελέγχει μέσα σε τρεις ημέρες την κατηγορία· αν διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει κακούργημα ή ότι στο κακούργημα δεν δόθηκε ο χαρακτηρισμός που έπρεπε ή ότι η κατηγορία δεν είναι για οποιονδήποτε λόγο βάσιμη ή δεν αποδείχθηκε ακόμα όσο ήταν αναγκαίο ή ότι το δικαστήριο στο οποίο παραπέμφθηκε ο κατηγορούμενος δεν είναι αρμόδιο, εισάγει την υπόθεση με αιτιολογημένη πρότασή του στο συμβούλιο του δικαστηρίου των εφετών.

Άρθρο 318.

Δικαιοδοσία του συμβουλίου εφετών.

Το συμβούλιο εφετών στις περιπτώσεις του άρθρου 317 έχει το δικαίωμα να διατάσσει ό,τι και το συμβούλιο πλημμελειοδικών κατά τα άρθρα 309 έως και 315. Η εξουσία αυτή του συμβουλίου των εφετών δεν περιορίζεται καθόλου, ακόμη και όταν ασχολείται με την υπόθεση ύστερα από έφεση του κατηγορουμένου.

Άρθρο 319.

Διατάξεις του βουλεύματος των εφετών.

1. Αν το συμβούλιο αποφανθεί να μη γίνει κατηγορία ή να παύσει οριστικά ή προσωρινά η ποινική δίωξη ή να κηρυχθεί απαράδεκτη, διατάσσει συγχρόνως την κατάργηση του εντάλματος σύλληψης ή προσωρινής κράτησης που έχει εκδοθεί και την απόλυση του κατηγορουμένου.

2. Αν έχει διαταχθεί συνέχιση της ανάκρισης, ο εισαγγελέας εφετών στέλνει χωρίς αναβολή τα έγγραφα στον αρμόδιο ανακριτή του πλημμελειοδικείου ή στον εφέτη στον οποίο έχει ανατεθεί με βούλευμα η συνέχιση της ανάκρισης. Αφού γίνει η ανάκριση, το συμβούλιο εφετών αποφασίζει κατά το άρθρο 318, και όταν ακόμη περιλαμβάνεται στη δίωξη και πρόσωπο για το οποίο δεν είχε κρίνει το πρωτόδικο συμβούλιο.

3. Αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για να υποστηριχθεί η κατηγορία και χαρακτηρίζεται σωστά η πράξη, επικυρώνεται το βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών και συνεχίζεται η διαδικασία.

4. Αν μόνο ο χαρακτηρισμός της πράξης ήταν λανθασμένος, δίνεται σωστά ο χαρακτηρισμός στο βούλευμα που εκδίδεται.

5. Το βούλευμα του συμβουλίου εφετών που εκδόθηκε κατά τις παρ. 3 και 4 επιδίδεται με τον τρόπο που ορίζει ο νόμος στον κατηγορούμενο και στους υπόλοιπους διαδίκους με τη φροντίδα του εισαγγελέα εφετών ή πλημμελειοδικών. Μόλις καταστεί αμετάκλητο το βούλευμα, γίνεται η κλήση του κατηγορουμένου κατά τα άρθρα 321 κ.ε.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 320.

Κλήτευση στο ακροατήριο.

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 244, 245 στοιχ. α΄ και 308 παρ. 3 ο κατηγορούμενος κλητεύεται στο ακροατήριο με κλητήριο θέσπισμα, και στις περιπτώσεις των άρθρων 314 και 315 παρ. 3 και 4 με κλήση. Με τον ίδιο τρόπο κλητεύεται και ο αστικώς υπεύθυνος (άρθρο 89).

2. Μετά την επίδοση της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος ο εισαγγελέας δεν μπορεί να αποσύρει την υπόθεση από τη δικάσιμο που ορίστηκε· εξαιρούνται οι περιπτώσεις των άρθρων 160 παρ. 2 και 323.

Άρθρο 321.

Περιεχόμενο του κλητήριου θεσπίσματος και της κλήσης.

1. Το κλητήριο θέσπισμα πρέπει να περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο και, αν υπάρχει ανάγκη, και άλλα στοιχεία που καθορίζουν την ταυτότητα του κατηγορουμένου· β) τον προσδιορισμό του δικαστηρίου στο οποίο καλείται· γ) τη χρονολογία, την ημέρα της εβδομάδας και την ώρα που πρέπει να εμφανιστεί· δ) τον ακριβή καθορισμό της πράξης για την οποία κατηγορείται και μνεία του άρθρου του ποινικού νόμου που την προβλέπει· και ε) την επίσημη σφραγίδα και την υπογραφή του εισαγγελέα, του δημόσιου κατηγόρου ή του πταισματοδίκη (άρθρ. 27 παρ. 2) που εξέδωσε το θέσπισμα. Τα ίδια στοιχεία πρέπει να περιέχει και το κλητήριο θέσπισμα που επιδίδεται στον αστικώς υπεύθυνο (άρθρ. 89).

2. Η κλήση για την εμφάνιση (άρθρο 320) ως προς την αξιόποινη πράξη πρέπει να αναφέρεται στο παραπεμπτικό βούλευμα· κατά τα λοιπά πρέπει επίσης να περιέχει όσα και το κλητήριο θέσπισμα.

3. Αντίγραφο του κλητήριου θεσπίσματος ή της κλήσης πρέπει να επιδίδεται σε κάθε περίπτωση στον πολιτικώς ενάγοντα.

4. Η τήρηση των διατάξεων των παρ. 1 και 2 επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας του κλητήριου θεσπίσματος και της κλήσης.

Άρθρο 322.

Προσφυγή κατά της απευθείας κλήσης.

1. Ο κατηγορούμενος που κλητεύθηκε απευθείας με κλητήριο θέσπισμα στο ακροατήριο του τριμελούς πλημμελειοδικείου έχει δικαίωμα, αφού ενημερωθεί για την προανάκριση, να προσφύγει στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών μέσα σε τρεις ημέρες από την επίδοση του κλητήριου θεσπίσματος· η προθεσμία δεν παρεκτείνεται εξαιτίας της απόστασης· γι' αυτή την προσφυγή συντάσσεται έκθεση ενώπιον του γραμματέα της εισαγγελίας πρωτοδικών ή του γραμματέα του ειρηνοδικείου της διαμονής του, ο οποίος έχει υποχρέωση να το αναφέρει τηλεγραφικά στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών υποβάλλοντας ταυτόχρονα την έκθεση που συντάχθηκε.

2. Ο εισαγγελέας των εφετών έχει υποχρέωση να αποφασίσει μέσα σε τρεις ημέρες από τότε που θα φτάσει σ' αυτόν η έκθεση προσφυγής, απορρίπτοντας την προσφυγή ή διατάσσοντας προανάκριση ή και συμπλήρωση της προανάκρισης που προηγήθηκε, μετά την ολοκλήρωση της οποίας ο εισαγγελέας εφετών ή απορρίπτει την προσφυγή ή διατάσσει την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο. Μπορεί επίσης να διατάξει την ενέργεια κύριας ανάκρισης, μετά την ολοκλήρωση της οποίας εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στο άρθρο 308 παρ. 3, χωρίς να επιτρέπεται όμως νέα προσφυγή. Η διάταξη του εισαγγελέα εφετών που απορρίπτει την προσφυγή επιδίδεται στον κατηγορούμενο σύμφωνα με τα άρθρα 155 κ.ε. · αν από την επίδοση έως τη δικάσιμο που ορίστηκε αρχικά μεσολαβεί τουλάχιστον το μισό της προθεσμίας που χρειάζεται για την κλήτευση, ο κατηγορούμενος έχει υποχρέωση να εμφανιστεί σ' αυτήν για να δικαστεί χωρίς άλλη κλήτευση.

3. Ο κατηγορούμενος που κλητεύθηκε με κλητήριο θέσπισμα απευθείας στο ακροατήριο του πενταμελούς εφετείου σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτωσης 6 του άρθρου 111 έχει δικαίωμα, αφού ενημερωθεί για την προανάκριση, να προσφύγει στο αρμόδιο συμβούλιο εφετών μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από την παρ. 1· η προσφυγή υποβάλλεται στα όργανα που αναφέρονται στην ίδια παράγραφο ή στο γραμματέα της εισαγγελίας εφετών. Το συμβούλιο εφετών έχει υποχρέωση να αποφασίσει μέσα σε τρεις ημέρες από τότε που υποβλήθηκε η έκθεση προσφυγής μαζί με τη σχετική πρόταση του εισαγγελέα εφετών, απορρίπτοντας την προσφυγή ή διατάσσοντας προανάκριση ή συμπλήρωση της προανάκρισης που προηγήθηκε ή την ενέργεια κύριας ανάκρισης, μετά την ολοκλήρωση των οποίων το ίδιο συμβούλιο, αφού επανεισαχθεί σ' αυτό η υπόθεση από τον εισαγγελέα εφετών, ή απορρίπτει την προσφυγή ή αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύει οριστικά την ποινική δίωξη. Το συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Το βούλευμα του συμβουλίου εφετών που απορρίπτει την προσφυγή επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 κ.ε. στον κατηγορούμενο· αν από την επίδοση του βουλεύματος έως τη δικάσιμο που ορίστηκε αρχικά μεσολαβεί τουλάχιστον το μισό της προθεσμίας που ορίστηκε για κλήτευση, ο κατηγορούμενος έχει υποχρέωση να εμφανιστεί κατά τη δικάσιμο αυτή για να δικαστεί χωρίς άλλη κλήτευση.

Άρθρο 323.

Ανάκληση της εισαγωγής που έγινε με απευθείας κλήση.

Ωσότου αρχίσει η συζήτηση στο ακροατήριο, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να αποσύρει την υπόθεση και να διατάξει κύρια ανάκριση, αν, από λόγους που εμφανίστηκαν μετά την απευθείας κλήση στο ακροατήριο και δίνουν βαρύτερο χαρακτήρα στο πλημμέλημα, κρίνει ότι επιβάλλεται να γίνει κύρια ανάκριση.

Άρθρο 324.

Εξαιρέσεις.

Οι διατάξεις του άρθρου 322 δεν εφαρμόζονται αν η προσφυγή ασκήθηκε εκπρόθεσμα ή αν απαγορεύεται με ειδική

διάταξη· αν εκείνος που ασκεί την προσφυγή έχει αντιρρήσεις, μπορεί να τις προβάλει μόνο στο δικαστήριο που δικάζει· αν το δικαστήριο δεχτεί τις αντιρρήσεις, κηρύσσει απαράδεκτη την εισαγωγή της υπόθεσης, ωσότου αποφανθεί για την προσφυγή ο εισαγγελέας εφετών.

Άρθρο 325.

Παραμονή των δικογραφιών στα γραφεία.

Από τη στιγμή που θα επιδοθεί στον κατηγορούμενο το κλητήριο θέσπισμα ή η κλήση για την εμφάνιση οι δικογραφίες και τα πειστήρια πρέπει να παραμένουν κατά τις εργάσιμες ώρες στο οικείο δικαστικό γραφείο. Ο παραβάτης τιμωρείται πειθαρχικά.

Άρθρο 326.

Γνωστοποίηση των μαρτύρων.

1. Ο αρμόδιος εισαγγελέας πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια συνεδρίαση επιδίδει στον κατηγορούμενο που παραπέμπεται να δικαστεί σε οποιοδήποτε ποινικό δικαστήριο, εκτός από το πταισματοδικείο και το μονομελές πλημμελειοδικείο, κατάλογο των μαρτύρων κατηγορίας που θα εξεταστούν. Ο κατάλογος αυτός μπορεί να καταγραφεί στο σώμα και μάλιστα στο τέλος του κλητήριου θεσπίσματος ή της κλήσης για εμφάνιση. Στις περιπτώσεις των άρθρων 353 παρ. 1 και 365 δεν χρειάζεται η επίδοση καταλόγου σύμφωνα με αυτό το άρθρο.

2. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο πολιτικώς ενάγων για τους μάρτυρες που κλητεύει ο ίδιος.

3. Ο κατηγορούμενος δεν έχει υποχρέωση να γνωστοποιήσει στον εισαγγελέα και στους διδαδίκους τους μάρτυρες που κλητεύει. Όταν όμως κατηγορείται για πράξη για την οποία ο νόμος επιτρέπει την απόδειξη της αλήθειας, αν θέλει να αποδείξει την αλήθεια οφείλει να το δηλώσει εγγράφως και σ' αυτόν που έκανε την έγκληση και στον εισαγγελέα· στην έγγραφη αυτή δήλωση πρέπει να γνωστοποιεί ταυτόχρονα, με ποινή αποκλεισμού του δικαιώματός του, και τους μάρτυρες που θα εξετάσει για την απόδειξη της αλήθειας. Η δήλωση επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 κ.ε. στον εισαγγελέα και σ' αυτόν που έκανε την έγκληση, με δαπάνη εκείνου που κάνει τη δήλωση, τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δίκη, εκτός από την περίπτωση του άρθρου 361.

Άρθρο 327.

Μάρτυρες που πρέπει να κλητευθούν.

1. Ο εισαγγελέας και ο δημόσιος κατήγορος οφείλουν να κλητεύουν στο ακροατήριο όλους τους ουσιώδεις μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης. Εκτός από τις αποδείξεις που έχουν συλλεγεί κατά την ανάκριση ,μπορούν να προσκομίσουν στο ακροατήριο νέους μάρτυρες και άλλες αποδείξεις.

2. Ο κατηγορούμενος, εκτός από τους μάρτυρες που προσκαλούνται από τον ίδιο με δικές του δαπάνες, έχει δικαίωμα να ζητήσει από την αρμόδια αρχή να κλητεύσει υποχρεωτικά έναν τουλάχιστον μάρτυρα της εκλογής του αν κατηγορείται για πλημμέλημα, και δύο αν κατηγορείται για κακούργημα. Η αίτηση είναι απαράδεκτη, αν δεν αναφέρειτην ακριβή διεύθυνση των μαρτύρων που προτείνονται, καθώς και το θέμα για το οποίο κυρίως θα γίνει η εξέταση. Η κλήτευση δεν είναι υποχρεωτική, αν το θέμα δεν έχει σχέση με την κατηγορούμενη πράξη.

3. Η αίτηση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο υποβάλλεται στον αρμόδιο εισαγγελέα το αργότερο σε πέντε ημέρες από την επίδοση της κλήσης ή του κλητήριου θεσπίσματος· διαφορετικά, είναι απαράδεκτη· κατά την υποβολή της αίτησης συντάσσεται στο ίδιο έγγραφο έκθεση για την παράδοσή της· η κλήτευση των μαρτύρων που προτείνονται μπορεί να γίνει το αργότερο σαράντα οκτώ ώρες πριν από τη δικάσιμο.

4. Οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 δεν εφαρμόζονται όταν ο κατηγορούμενος παραπέμπεται στο μονομελές πλημμελειοδικείο.

Άρθρο 328.

Εξέταση των μαρτύρων που έχουν κώλυμα να εμφανιστούν.

Όταν ο εισαγγελέας ή ένας διάδικος, αφού παραπεμφθεί η υπόθεση στο ακροατήριο, θεωρεί ότι εξαιτίας ασθένειας ή άλλου ανυπέρβλητου κωλύματος δεν είναι δυνατό να εμφανιστεί στο δικαστήριο μάρτυρας που δεν εξετάστηκε στην ανάκριση, μπορεί να ζητήσει από τον πρόεδρο του δικαστηρίου ή τον πταισματοδίκη την ένορκη εξέταση του μάρτυρα. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, η εξέταση γίνεται στον τόπο όπου αυτός βρίσκεται από ανακριτικό υπάλληλο, που τον διορίζει ο δικαστής ο οποίος διέταξε την εξέταση· ο δικαστής ειδοποιεί τον εισαγγελέα και τους διαδίκους να παραστούν στην εξέταση είτε οι ίδιοι είτε εκπροσωπούμενοι από συνήγορό τους. Ο κατηγορούμενος, όταν βρίσκεται σε προσωρινή κράτηση έξω από τον τόπο της εξέτασης, δεν προσάγεται έχει όμως δικαίωμα να παραστεί δια συνηγόρου που διορίζει με απλή επιστολή, την οποία βεβαιώνει ο διευθυντής του καταστήματος όπου κρατείται. Η έκθεση για την εξέταση αυτή διαβάζεται στο ακροατήριο· διαφορετικά, η διαδικασία είναι άκυρη.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας.

Άρθρο 329.

Αρχή της δημοσιότητας.

1. Η συζήτηση στο ακροατήριο, καθώς και η απαγγελία της απόφασης, γίνονται δημόσια σε όλα τα ποινικά δικαστήρια, και επιτρέπεται στον καθένα να παρακολουθεί ανεμπόδιστα τις συνεδριάσεις. Απαγορεύεται όμως η παρουσία στο ακροατήριο προσώπων που κατά την ελεύθερη κρίση εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση δεν συμπλήρωσαν το 17ο έτος της ηλικίας τους.

2. Αν πρόκειται για δίκες που είναι πιθανό να προσελκύσουν μεγαλύτερο αριθμό ακροατών από το συνηθισμένο, οι οποίοι μπορεί εξαιτίας της ανεπάρκειας του χώρου στον οποίο διεξάγεται η δίκη να εμποδίσουν την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας, ο πρόεδρος του δικαστηρίου σε συνεννόηση με τον εισαγγελέα ορίζουν τον αριθμό των ακροατών, οπότε επιτρέπεται χωρίς διάκριση η είσοδος στον καθένα, ωσότου συμπληρωθεί αυτός ο αριθμός.

Άρθρο 330.

Συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών.

1. Αν η δημόσια συζήτηση είναι δυνατό να βλάψει τα χρηστά ήθη ή τη δημόσια τάξη, το δικαστήριο οφείλει να διατάξει τη διεξαγωγή της συζήτησης ή μέρους της κεκλεισμένων των θυρών και να απομακρύνει γι' αυτό το λόγο τους ακροατές.

2. Σ' αυτή την περίπτωση το δικαστήριο, αφού ακούσει τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατήγορο και τους διαδίκους, οφείλει να εκδώσει για το θέμα αυτό αιτιολογημένη απόφαση και να την απαγγείλει σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 331.

Προφορικότητα της διαδικασίας.

Η διαδικασία στο ακροατήριο γίνεται προφορικά. Για τη συζήτηση συντάσσονται πρακτικά, και η απόφαση απαγγέλλεται προφορικά και διατυπώνεται εγγράφως σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 140-144.

Άρθρο 332.

Συμπεριφορά του δικαστή.

Αν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας στο ακροατήριο ο δικαστής δεν μεταχειρίζεται τα πρόσωπα που συμμετέχουν

στη δίκη κατά τον απαθή και ψύχραιμο τρόπο που επιβάλλεται, διαπράττει βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Καθήκοντα και δικαιώματα εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση.

Άρθρο 333.

Γενική διεύθυνση της διαδικασίας.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση δίνει την άδεια στον εισαγγελέα ή στο δημόσιο κατήγορο και στους συνέδρους δικαστές να υποβάλουν ερωτήσεις.

2. Εκείνος που διευθύνει δίνει επίσης την άδεια στους διαδίκους, όπως και στους συνηγόρους τους, να υποβάλουν ερωτήσεις στους εξεταζόμενους μάρτυρες, πραγματογνώμονες ή τεχνικούς συμβούλους, και δεν επιτρέπει ερωτήσεις άσκοπες ή έξω από το θέμα. Δίνει επίσης σ' αυτούς το λόγο για να αγορεύσουν ή, όταν το ζητήσουν, για να κάνουν δηλώσεις, αιτήσεις ή ενστάσεις για οποιοδήποτε θέμα που αφορά την υπόθεση που συζητείται, εξετάζει τους μάρτυρες, τους κατηγορουμένους και τους αστικώς υπευθύνους και δημοσιεύει την απόφαση.

3. Όταν λάβει το λόγο ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος ή ένας από τους διαδίκους, έχουν δικαίωμα να λάβουν το λόγο και οι υπόλοιποι διάδικοι· ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του έχουν το δικαίωμα να μιλούν πάντοτε τελευταίοι.

Άρθρο 334.

Ανάκληση στην τάξη.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση μπορεί να διακόπτει τον εισαγγελέα και τους διαδίκους που έλαβαν το λόγο, όταν απομακρύνονται από το θέμα. Συνιστά επίσης στους διαδίκους και στους συνηγόρους να τηρούν το απαραίτητο μέτρο στις εκφράσεις τους και ανακαλεί στην τάξη όποιον από αυτούς χρησιμοποιεί απρεπείς εκφράσεις ή επιχειρεί προσωπικές επιθέσεις· εξάλλου στον εισαγγελέα ή στο δημόσιο κατήγορο μπορεί να υποδεικνύει αυτό το άτοπο. Αν, παρ' όλα αυτά, ενας από τους παραπάνω επιμένει σε τέτοιου είδους εκτροπή, είναι δυνατό να του αφαιρέσει το λόγο.

2. Μπορεί επίσης να απορρίπτει όλες τις προτάσεις που δεν βοηθούν καθόλου στην εξακρίβωση της αλήθειας και προκαλούν άσκοπη παράταση των συζητήσεων.

Επανόρθωση παραλείψεων.

Άρθρο 335.

Προσφυγή στο δικαστήριο.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση μπορεί, αν το κρίνει δικαιολογημένο, να επιτρέψει σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επανορθωθεί πριν από το τέλος της διαδικασίας κάποια παράλειψη στην οποία υπέπεσε ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος ή ένας από τους διαδίκους.

2. Εναντίον των διατάξεων που εκδίδονται από τον πρόεδρο κατά τα άρθρα 141 παρ. 2, 333, 334 ,της παρ. 1 αυτού του άρθρου και των άρθρων 337 παρ. 2 και 359 μπορεί να ασκηθεί αμέσως προσφυγή σε ολόκληρο το δικαστήριο.

Άρθρο 336.

Θόρυβος και ανυπακοή.

1. Αν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας στο ακροατήριο δημιουργηθεί θόρυβος ή εκδηλωθεί ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν ή σε διαταγές που δόθηκαν, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιβάλει είτε χρηματική ποινή 200 έως 2000 δραχμών είτε αποβολή από το ακροατήριο είτε κράτηση έως 24 ωρών.

2. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κατά του συνηγόρου που δημιουργεί θόρυβο ή δείχνει ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίσηκαν μόνο τις πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στον «Κώδικα περί δικηγόρων». Αν απαγγελθεί πειθαρχική κατηγορία κατά του συνηγόρου, γίνεται αμέσως σύντομη διακοπή της συνεδρίασης, για να ετοιμάσει την υπεράσπισή του.

3. Την αστυνομική εξουσία της παρ. 1 την ασκεί κατά τη διάρκεια της διακοπής της συνεδρίασης ο εισαγγελέας, αν παρευρίσκεται στην αίθουσα των συνεδριάσεων.

Άρθρο 337.

Σύλληψη για ψευδορκία.

1. Αν κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας γεννηθεί εναντίον ενός μάρτυρα υπόνοια ψευδορκίας, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση μπορεί με αίτηση του εισαγγελέα ή ενός διαδίκου ή και αυτεπαγγέλτως να διατάξει να μην απομακρυνθεί ο μάρτυρας αυτός από το ακροατήριο ωσότου τελειώσει η συζήτηση.

2. Αν ύστερα από το τέλος της συζήτησης εκείνος που τη διεύθυνε νομίζει ότι δεν διαλύθηκαν οι υπόνοιες για ψευδορκία, διατάσσει τη σύλληψη του ύποπτου και την παράδοσή του στον εισαγγελέα· ο εισαγγελέας μπορεί να τον παραπέμψει αμέσως στο αρμόδιο δικαστήριο, για να δικαστεί σύμφωνα με τα άρθρα 417 κ.ε.

Άρθρο 338.

Πλαστότητα του εγγράφου.

1. Αν όσο διαρκεί η ποινική δίκη προσβληθεί ως πλαστό κάποιο έγγραφο που έχει προσαχθεί, το δικαστήριο ελέγχει, όσο είναι δυνατό, τη γνησιότητα του εγγράφου, και, αν παρουσιαστούν ενδείξεις κατά ορισμένου προσώπου, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση διατάσσει τη σύλληψη και την παραπομπή του στον αρμόδιο εισαγγελέα. Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο, το δικαστήριο ενεργεί όσα ορίζονται στο άρθρο 38, χωρίς να ερευνήσει αν ευσταθεί η κατηγορία.

2. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι το έγγραφο είναι αναγκαίο για να αποφασίσει πάνω στην κύρια υπόθεση, αναβάλλει τη δίκη ωσότου τελειώσει η διαδικασία για την πλαστογραφία.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Έναρξη της διαδικασίας στο ακροατήριο.

Άρθρο 339.

Έναρξη της εκδίκασης.

1. Μόλις αρχίσει η εκδίκαση οι διάδικοι και οι συνήγοροί τους, καθώς και οι μάρτυρες που κλητεύθηκαν, κάθονται στις ορισμένες γι' αυτούς θέσεις ή έδρες.

2. Οι κατηγορούμενοι που κρατούνται προσωρινά παρίστανται χωρίς χειροπέδες και μόνο φυλάσσονται. Όταν αρχίσει η εκδίκαση κάθε υπόθεσης, η συζήτηση εξακολουθεί χωρίς διακοπή ωσότου απαγγελθεί η απόφαση. Εκείνος που διευθύνει δεν μπορεί να διακόψει τη συζήτηση παρά μόνο κατά τα αναγκαία διαλείμματα για αναψυχή των δικαστών, των ενόρκων, των συνηγόρων, των μαρτύρων, των κατηγορουμένων και σε όσες άλλες περιπτώσεις ορίζει αυτός ο κώδικας.

Άρθρο 340.

Προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου.

1. Ο κατηγορούμενος οφείλει να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση· μπορεί και να διορίζει δικηγόρο ως συνήγορο για την υπεράσπισή του. Στα κακουργήματα ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει, από πίνακα που καταρτίζει κάθε χρόνο τον Ιανουάριο το διοικητικό συμβούλιο του οικείου δικηγορικού συλλόγου, υποχρεωτικά συνήγορο στον κατηγορούμενο που δεν έχει συνήγορο. Ο συνήγορος διορίζεται τρεις ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνεδρίαση, αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος ακόμα και με απλή επιστολή προς τον εισαγγελέα ή τον πρόεδρο. Ο συνήγορος που διορίζεται εξ επαγγέλματος έχει στη διάθεσή του αμέσως τη δικογραφία.

2. Στα πταίσματα και στα πλημμελήματα που επισύρουν χρηματική ποινή ή πρόστιμο ή στερητική της ελευθερίας ποινή έως τρεις μήνες επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να εκπροσωπείται πλήρως μόνο από συνήγορο, που διορίζεται με απλή έγγραφη δήλωση του κατηγορουμένου. Η γνησιότητα αυτής της δήλωσης πρέπει να είναι βεβαιωμένη από οποιαδήποτε αρχή, η οποία και συντάσσει αυτή τη δήλωση αν εκείνος που δηλώνει είναι αγράμματος. Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση μπορεί να διατάξει την προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου, όταν κρίνει ότι αυτή είναι απαραίτητη για να βρεθεί η αλήθεια. Αν και μετά το γεγονός αυτό δεν εμφανιστεί ο κατηγορούμενος, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη βίαιη προσαγωγή, που εκτελείται, αν είναι δυνατό, ακόμα και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

3. Σε κάθε περίπτωση που δεν εμφανίζεται ο κατηγορούμενος που νόμιμα κλητεύθηκε, δικάζεται σαν να ήταν παρών.

Άρθρο 341.

Αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας.

1. Αν ο κατηγορούμενος από λόγους ανώτερης βίας ή από άλλα ανυπέρβλητα αίτια δεν μπόρεσε έγκαιρα να γνωστοποιήσει με οποιοδήποτε μέσο στο δικαστήριο ανυπέρβλητο κώλυμα εμφάνισής του στη δίκη και να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης (άρθρ. 349), με αποτέλεσμα να καταδικαστεί απών, μπορεί να υποβάλει αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε ενόσω αυτός απουσίαζε· η αίτηση υποβάλλεται στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την έκδοσή της. Οι λόγοι ανώτερης βίας ή ανυπέρβλητου κωλύματος πρέπει να αναφέρονται ειδικά στην αίτηση.

2. Η αίτηση αυτή επιτρέπεται μόνο για πλημμελήματα για τα οποία εκδόθηκε ανέκκλητη απόφαση· δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης και είναι απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος δεν υποβλήθηκε στην εκτέλεσή της. Μπορεί όμως το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση ,αφού συγκληθεί εκτάκτως σε συμβούλιο, μόλις υποβληθεί η αίτηση για ακύρωση, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης, ωσότου εκδικαστεί η αίτηση. Η αίτηση για ακύρωση εισάγεται, χωρίς να κλητευθεί εκείνος που την υπέβαλε, στην πρώτη δικάσιμο του δικαστηρίου που δίκασε, το οποίο αποφασίζει αμετάκλητα. Το δικαστήριο όμως είναι δυνατό να αναβάλει τη συζήτηση για την αίτηση σε μεταγενέστερη ορισμένη δικάσιμο, αν προβάλλονται λόγοι ανώτερης βίας ή άλλα ανυπέρβλητα αίτια, εξαιτίας των οποίων εκείνος που υπέβαλε την αίτηση δεν μπορεί να εμφανιστεί στη συζήτηση της αίτησης για ακύρωση. Αν γίνει δεκτή η αίτηση, ακυρώνεται η απόφαση που προσβάλλεται και διατάσσεται η νέα συζήτηση της υπόθεσης σε ρητή δικάσιμο, κατά την οποία ο κατηγορούμενος οφείλει να προσέλθει χωρίς να κλητευθεί. Κατά της απόφασης που εκδίδεται δεν του επιτρέπεται για κανένα λόγο αίτηση ακύρωσης.

Άρθρο 342.

Λήψη της ταυτότητας του κατηγορουμένου.

Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση ρωτά τον κατηγορούμενο για το ονοματεπώνυμό του, τον τόπο γέννησης και κατοικίας του, την ηλικία, το όνομα των γονέων, της συζύγου και των παιδιών του, το επάγγελμα, τη θρησκεία και, αν χρειάζεται, για κάθε περιστατικό που μπορεί να καθορίσει με μεγαλύτερη ακρίβεια την ταυτότητά του, συνιστώντας του να προσέχει την κατηγορία και τη σχετική συζήτηση· παράλληλα τον πληροφορεί ότι έχει το δικαίωμα να αντιτάξει στην κατηγορία πλήρη έκθεση των ισχυρισμών του, καθώς και να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του ύστερα από την εξέταση κάθε μάρτυρα ή την έρευνα οποιουδήποτε άλλου αποδεικτικού μέσου.

Άρθρο 343.

Απαγγελία της κατηγορίας.

Μόλις πάρει τα στοιχεία της ταυτότητας του κατηγορουμένου ή επιτραπεί η διεξαγωγή της δίκης χωρίς την παρουσία του (άρθ. 340 παρ. 2) και νομιμοποιηθούν οι υπόλοιποι διάδικοι, ο δημόσιος κατήγορος ή ο εισαγγελέας απαγγέλλει με συνοπτική ακρίβεια την κατηγορία· κατόπιν εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση ζητεί από τον κατηγορούμενο γενικές πληροφορίες για την πράξη για την οποία κατηγορείται, υπενθυμίζοντάς του ταυτόχρονα ότι θα απολογηθεί αφού τελειώσει η αποδεικτική διαδικασία. Όταν γίνουν αυτά, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση διαβάζει δυνατά τον κατάλογο των μαρτύρων που κλητεύθηκαν και των πραγματογνωμόνων. Κατόπιν το δικαστήριο αποφασίζει για τυχόν περιπτώσεις συνάφειας ή συναιτιότητας ή χωρισμού της δίκης σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 128-131.

Άρθρο 344.

Αποχώρηση του κατηγορουμένου.

1. Η αποχώρηση του κατηγορουμένου κατά τη διάρκεια της δίκης δεν κωλύει καθόλου την πρόοδο της διαδικασίας. Το δικαστήριο όμως μπορεί να επιτρέψει στο συνήγορο του κατηγορουμένου που αποχώρησε να παραστεί αντί γι' αυτόν, αν πειστεί ότι η αποχώρησή του οφείλεται σε εύλογη αιτία· μπορεί ακόμα να διατάξει και τη διακοπή ή την αναβολή της δίκης. Σε δίκες για κακούργημα ο πρόεδρος πρέπει πάντοτε να διορίσει στον κατηγορούμενο που αποχώρησε για οποιονδήποτε λόγο συνήγορο για να παρίσταται αντί γι' αυτόν στη δίκη, αν αποχώρησε και ο συνήγορός του που είχε αρχικά διοριστεί.

2. Το δικαστήριο μπορεί πάντως να απαγορεύσει στον κατηγορούμενο που δεν κρατείται προσωρινά, να απομακρυνθεί από το ακροατήριο, ωσότου απαγγελθεί η απόφαση.

Άρθρο 345.

Ανάκληση της προσωρινής απόλυσης.

Αν εμφανιστεί στο ακροατήριο ο κατηγορούμενος που έχει απολυθεί προσωρινά, ή προσωρινή απόλυση θεωρείται ότι ανακαλείται αυτοδικαίως· η ανάκληση είναι προσωρινή και ισχύει ωσότου τελειώσει η διαδικασία στο ακροατήριο. Αν αναβληθεί η δίκη, η προσωρινή απόλυση αποκτά και πάλι αυτοδικαίως την ισχύ της.

Άρθρο 346.

Άρνηση του κατηγορουμένου να εμφανιστεί.

Αν ο κατηγορούμενος που κρατείται προσωρινά αποδείξει ότι εξαιτίας νόμιμου κωλύματος δεν μπορεί να εμφανιστεί στο ακροατήριο, έχοντας τη δυνατότητα να παραστεί γι' αυτό το σκοπό εκπροσωπούμενος από συνήγορο, το δικαστήριο είτε αναβάλλει τη δίκη είτε μπορεί να επιτρέψει, αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος, την εκπροσώπησή του από συνήγορο· στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος δικάζεται σαν να ήταν παρών. Αν δεν αποδείξει το κώλυμα που επικαλέστηκε, το δικαστήριο διατάσσει τη βίαιη προσαγωγή του (άρθρο 340 παρ. 2). Νόμιμο κώλυμα αποτελούν οι περιπτώσεις ανώτερης βίας ή άλλων ανυπέρβλητων αιτίων.

Άρθρο 347.

Απομάκρυνση του κατηγορουμένου που θορυβεί.

1. Αν ο κατηγορούμενος δυσχεραίνει τη διεξαγωγή της δίκης διαταράσσοντας με απρεπή συμπεριφορά την τάξη του δικαστηρίου και επιμένει σ' αυτό παρά τη νουθεσία του προέδρου και την προειδοποίηση ότι θα απομακρυνθεί από τη συνεδρίαση αν δεν συμμορφωθεί, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απομάκρυνσή του προσωρινά ή για όλη τη διάρκεια της διαδικασίας και να αναθέσει στο συνήγορό του να παραστεί αυτός για εκείνον έως το τέλος της διαδικασίας. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διαταχθεί και η

κράτηση του κατηγορουμένου που θορυβεί (άρθρο 336 παρ. 1).

2. Το δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να διατάξει την επάνοδο του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, οπότε ο γραμματέας του διαβάζει περιληπτικά τα όσα έγιναν κατά την απουσία του· το δικαστήριο έχει την υποχρέωση να ενεργήσει έτσι, όταν πρόκειται να απολογηθεί ο κατηγορούμενος. Δεν εμποδίζεται πάντως να διατάξει να απομακρυνθεί πάλι ο κατηγορούμενος, αν εμφανιστεί η περίπτωση της παρ. 1.

Άρθρο 348.

Ασθένεια του κατηγορουμένου.

Αν εξαιτίας σοβαρής διαταραχής της υγείας του κατηγορουμένου γίνεται δυσχερής η περαιτέρω παρουσία του στη δίκη, το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή με πρόταση του εισαγγελέα ή του κατηγορουμένου, αφού βεβαιωθεί η κατάσταση αυτή με αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη, μπορεί να διατάξει να διακοπεί ή να αναβληθεί η συζήτηση. Αν και πάλι υπάρχει η ίδια νοσηρή κατάσταση ή αν αυτή που εμφανίστηκε για πρώτη φορά πρόκειται να διαρκέσει πολύ, αφού το γεγονός αυτό βεβαιωθεί από εμπειρογνώμονα, το δικαστήριο μπορεί να συνεχίσει τη διεξαγωγή της δίκης με την παρουσία του συνηγόρου· αν αυτός αποχωρήσει, διορίζεται άλλος αυτεπαγγέλτως από τον πρόεδρο στις περιπτώσεις των άρθρων 340 παρ. 1 και 344. Διαφορετικά, το δικαστήριο αναβάλλει τη συζήτηση.

Άρθρο 349.

Αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια.

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια, που προβάλλονται από τον εισαγγελέα ή κάποιον από τους διαδίκους, ή αυτεπαγγέλτως. Αν αυτά τα αίτια παρουσιαστούν πριν από την ημέρα της δίκης, αποφασίζει για την αναβολή το δικαστήριο σε συμβούλιο, ενώ, αν πρόκειται για δίκη στο κακουργιοδικείο, αποφασίζει το συμβούλιο των εφετών.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αποδεικτική διαδικασία.

α) Μάρτυρες

Άρθρο 350.

Απαγόρευση επικοινωνίας μαρτύρων.

1. Πριν ακόμα αρχίσει η εξέταση μαρτύρων, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση παραγγέλλει στους μάρτυρες να αποχωρήσουν στο δωμάτιο που είναι προορισμένο γι' αυτούς.

2. Οι μάρτυρες πριν από την εξέτασή τους οφείλουν να μην επικοινωνούν με κανέναν από αυτούς που έχουν συμφέρον από την έκβαση της δίκης, ούτε να ακούν αυτά που λέγονται στη διαδικασία.

3. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση, αν το κρίνει αναγκαίο, διατάσσει τα πρόσφορα μέτρα για την αποφυγή οποιασδήποτε αθέμιτης επικοινωνίας.

Άρθρο 351.

Σειρά κατά την εξέταση μαρτύρων.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση προσδιορίζει τη σειρά κατά την οποία θα εξεταστούν οι μάρτυρες και θα υποβληθούν οι υπόλοιπες αποδείξεις. Ο ίδιος φροντίζει με επιμέλεια ώστε, με τη σειρά που θα προσδιοριστεί, να διασαφηνιστούν όσο το δυνατό πληρέστερα τα σχετικά με την πράξη και όλα όσα αφορούν την κατηγορία ή την υπεράσπιση, να διαλυθεί κάθε σύγχυση και να προκύψει βέβαιη πεποίθηση για τη δικαζόμενη κατηγορία, στηριγμένη σε βάσιμες αποδείξεις.

2. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση μπορεί να αναθέσει την εξέταση μαρτύρων σε έναν από τους δικαστές που συγκροτούν το δικαστήριο.

Άρθρο 352.

Αναβολή της δίκης επειδή απουσιάζουν μάρτυρες.

1. Αν κάποιος μάρτυρας ή πραγματογνώμονας κλητεύθηκε νόμιμα, δεν εμφανίστηκε όμως και η μαρτυρία του κρίνεται αναγκαία για την ανακάλυψη της αλήθειας, όταν ο κατηγορούμενος, και σε περίπτωση που είναι περισσότεροι ένας από αυτούς, κρατείται προσωρινά, το δικαστήριο διατάσσει υποχρεωτικά τη διακοπή της δίκης έως οκτώ το πολύ ημέρες, καθώς και την κατά το άρθρο 231 βίαιη προσαγωγή των μαρτύρων ή των πραγματογνωμόνων, για τους οποίους, μόλις προσαχθούν, εφαρμόζει τη διάταξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

2. Αν όμως κανένας από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά ή αν στην επανάληψη της δίκης που διακόπηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο απουσιάζουν και πάλι οι ίδιοι μάρτυρες ή οι πραγματογνώμονες, επειδή δεν εκτελέστηκε για κάποιο λόγο η διαταγή για τη βίαιη προσαγωγή τους, το δικαστήριο, αν κρίνει αναγκαία την αναβολή της συζήτησης για την υπόθεση, την αναβάλλει σε ρητή δικάσιμο μέσα σε τριάντα μέρες· το δικαστήριο ανακοινώνει τη δικάσιμο αυτή στους παρόντες από τους διαδίκους, μάρτυρες και πραγματογνώμονες και κλητεύονται μόνο οι απόντες διάδικοι, μάρτυρες ή πραγματογνώμονες· στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για εμφάνιση και η παρέκτασή της συντέμνονται στο μισό. Το ίδιο γίνεται και σε κάθε περαιτέρω αναβολή της δίκης για οποιονδήποτε λόγο.

3. Σε κάθε αναβολή της δίκης σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο το δικαστήριο μπορεί με την αναβλητική απόφαση να διατάσσει την προσωρινή απόλυση, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 292 έως 304, με επιφύλαξη και της διάταξης του άρθρου 291, του κατηγορουμένου που κρατείται προσωρινά.

4. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται νέες αποδείξεις, μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης εφαρμόζοντας ανάλογα τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου αυτού.

5. Αναβολή της υπόθεσης σε άλλη δικάσιμο, που πρέπει να ορίζεται από τον εισαγγελέα, επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, μόνο όμως αν κανείς από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά.

Άρθρο 353.

Προσαγωγή των μαρτύρων.

1. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης είναι δυνατό να προσέλθει μάρτυρας που δεν κλητεύθηκε ή του οποίου το όνομα δεν γνωστοποιήθηκε, και τη μαρτυρία του τη θεωρεί αναγκαία, μπορεί να διατάξει την άμεση εμφάνιση και εξέτασή του.

2. Το δικαστήριο διατάσσει τη βίαιη προσαγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 231 παρ. 4, των μαρτύρων που κλητεύθηκαν για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, αν οι μάρτυρες αυτοί κατοικούν στην έδρα του δικαστηρίου και δεν προσέρχονται από απείθεια. Μπορεί ακόμα να διατάξει σε κάθε περίπτωση την προσαγωγή τους με απλή συνοδεία· αυτό γίνεται σε εξαιρετικά επείγουσες περιστάσεις ή αν υπάρχουν λόγοι που δείχνουν ενδεχόμενη απροθυμία των μαρτύρων να εμφανιστούν.

3. Το δικαστήριο διατάσσει τη βίαιη προσαγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 231 παρ. 4, των μαρτύρων που κλητεύθηκαν εμπρόθεσμα και δεν εμφανίστηκαν.

4. Η συνεδρίαση μπορεί να διακοπεί για τρεις το πολύ ημέρες, προκειμένου να εμφανιστούν ή να προσαχθούν οι μάρτυρες σ' αυτήν.

Άρθρο 354.

Μάρτυρες που είναι αδύνατο να εμφανιστούν.

Αν κάποιος μάρτυρας δεν εξετάστηκε καθόλου κατά την προδικασία και δεν είναι δυνατό ή είναι πολύ δύσκολο να εμφανιστεί, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει σε ένα από τα μέλη του ή σε άλλο δικαστή την εξέταση του μάρτυρα στον τόπο όπου διαμένει ή και στο σπίτι του, αν διαμένει στην έδρα του δικαστηρίου. Στην εξέταση αυτή, πού μπορεί να γίνει και με διακοπή της δίκης (άρθρ. 353 παρ. 4), εφαρμόζονται όσα ορίζει το άρθρο 328. Η κατάθεση του μάρτυρα διαβάζεται στο ακροατήριο· διαφορετικά ακυρώνεται η διαδικασία (άρθρο 365).

Άρθρο 355.

Κλήτευση νέων μαρτύρων υπεράσπισης.

Αν το δικαστήριο αναβάλει τη δίκη για ισχυρότερες αποδείξεις ή τη διακόψει για να εμφανιστούν νέοι μάρτυρες, οφείλει να διατάξει την κλήτευση και των νέων μαρτύρων που προτείνονται από τον κατηγορούμενο και δεν έχουν ακόμη κλητευθεί σύμφωνα με το άρθρο 327, οπότε κλητεύονται ένας μάρτυρας προκειμένου για πλημμέλημα ή έως δύο το πολύ προκειμένου για κακούργημα. Η παρ. 2 του άρθρου 327 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 356.

Δικαιώματα του εισαγγελέα και των διαδίκων μετά την αναβολή.

Μετά την αναβολή της δίκης, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί έως τη νέα δικάσιμο, και ο εισαγγελέας και οι διάδικοι μπορούν να ασκούν όλα τα δικαιώματα που τους παρέχονται σύμφωνα με τα άρθρα 325 - 328 κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο της κύριας διαδικασίας.

Άρθρο 357.

Διευκρινίσεις και ερωτήσεις στους μάρτυρες και στους κατηγορουμένους.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση έχει δικαίωμα να απαιτήσει από το μάρτυρα όλες τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες για την εξακρίβωση της αλήθειας. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και οι άλλοι σύνεδροι δικαστές και ο εισαγγελέας, τηρώντας τη διάταξη του άρθρου 333.

2. Μετά την εξέταση του μάρτυρα μπορούν επίσης οι ίδιοι να απευθύνουν και στον κατηγορούμενο όλες τις ερωτήσεις που είναι χρήσιμες για την εξακρίβωση της αλήθειας.

3. Ο κατηγορούμενος και οι άλλοι διάδικοι, καθώς και οι συνήγοροί τους, έχουν το δικαίωμα να κάνουν απευθείας στο μάρτυρα ή τον πραγματογνώμονα ή τον τεχνικό σύμβουλο του κατηγορουμένου τις ερωτήσεις που είναι χρήσιμες για την εξακρίβωση της αλήθειας.

4. Ως προς τα άλλα σημεία της εξέτασης των μαρτύρων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 210 έως και 227. Όταν ένας μάρτυρας εξετάζεται στο ακροατήριο, η κατάθεσή του που είχε δοθεί κατά την προδικασία δεν διαβάζεται. Επιτρέπεται η ανάγνωση μόνο περικοπών της κατάθεσης για να βοηθηθεί η μνήμη του μάρτυρα ή για να επισημανθούν αντιφάσεις του.

Άρθρο 358.

Παρατηρήσεις στις αποδείξεις που ενεργήθηκαν και ερωτήσεις.

Μετά την εξέταση κάθε μάρτυρα ο εισαγγελέας και οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρουν εναντίον του ή εναντίον της μαρτυρίας του οτιδήποτε μπορεί να καθορίσει ακριβέστερα την αξιοπιστία του και που συντείνει στην αποκάλυψη της αλήθειας· μπορούν να προβαίνουν σε δηλώσεις και εξηγήσεις σχετικά με τις καταθέσεις που έγιναν ή τα αποδεικτικά μέσα που εξετάστηκαν.

Άρθρο 359.

Αποχώρηση και νέα εξέταση των μαρτύρων.

Όταν τελειώσει η εξέταση του μάρτυρα, αυτός παραμένει στο ακροατήριο έως το τέλος της αποδεικτικής διαδικασίας, εκτός αν το δικαστήριο του επιτρέψει να αποχωρήσει με τη συναίνεση του εισαγγελέα και των διαδίκων. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση έχει το δικαίωμα με αίτηση του εισαγγελέα, των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως να διατάξει να αποχωρήσουν από το ακροατήριο μερικοί ή όλοι οι μάρτυρες που εξετάστηκαν ή να εξεταστούν και πάλι μόνοι ή με την παρουσία άλλων μαρτύρων.

Άρθρο 360.

Απομάκρυνση του κατηγορουμένου.

1. Αν το δικαστήριο πείθεται ότι η παρουσία ενός κατηγορουμένου θα εμπόδιζε την ειλικρινή κατάθεση κάποιου μάρτυρα ή συγκατηγορουμένου, μπορεί με απόφασή του να διατάξει την προσωρινή απομάκρυνση του κατηγορουμένου από το ακροατήριο· παραμένει όμως πάντοτε ο συνήγορός του. Στον κατηγορούμενο που επανέρχεται στο ακροατήριο ο πρόεδρος ανακοινώνει λεπτομερώς ό,τι έγινε και ειπώθηκε κατά το χρόνο της απουσίας του· διαφορετικά ακυρώνεται η διαδικασία.

2. Η παραπάνω διάταξη δεν έχει εφαρμογή στα μονομελή πλημμελειοδικεία και τα πταισματοδικεία.

Άρθρο 361.

Προσβολή της τιμής του μάρτυρα.

Η εξύβριση ή η δυσφήμηση του μάρτυρα μπορεί, κατά την κρίση του εισαγγελέα και με προφορική αίτηση εκείνου που προσβλήθηκε, να εισαχθεί αμέσως στο δικαστήριο που συνεδριάζει (άρθρο 116) για να δικαστεί κατά τη διαδικασία που εφαρμόζεται στα αυτόφωρα. Για την εξύβριση ή δυσφήμηση αυτή, αν η πράξη συνοδεύτηκε με θόρυβο, εκτός από την κύρια ποινή επιβάλλεται και η χρηματική ποινή που αναφέρεται στο άρθρο 336. Αν ο υπαίτιος ζητήσει να αποδείξει την αλήθεια, όπου αυτό επιτρέπεται, η δίκη του αναβάλλεται για την επόμενη ημέρα, οπότε θα διεξαχθεί η απόδειξη, και ο υπαίτιος δικάζεται χωρίς να κλητευθεί σαν να ήταν παρών. Η παράλειψη εισαγωγής της κατηγορίας για εξύβριση ή δυσφήμηση σύμφωνα με τη διαδικασία που εφαρμόζεται στα αυτόφωρα δεν αποκλείει την περαιτέρω δίωξη κατά την κοινή διαδικασία. Αν η πράξη τελέστηκε από συνήγορο, δεν εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο αυτό.

β) Πραγματογνωμοσύνη και αυτοψία.

Άρθρο 362.

Πραγματογνώμονες.

1. Αφού εξεταστούν οι μάρτυρες, διαβάζονται οι εκθέσεις των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων. Αν κληθούν στο ακροατήριο από τον εισαγγελέα εκείνοι που έκαναν την πραγματογνωμοσύνη για να την αναπτύξουν προφορικά, η ανάπτυξη αυτή γίνεται ύστερα από την ανάγνωση της γνωμοδότησης και οι πραγματογνώμονες περιορίζονται, όπως και οι κατά την προδικασία τεχνικοί σύμβουλοι, που κλητεύονται ταυτόχρονα από τον εισαγγελέα, στο να απαντούν στις ερωτήσεις που τους απευθύνονται. Αν κλήθηκαν αυτοί για πρώτη φορά στο ακροατήριο και εμφανίστηκαν, μπορούν να κληθούν από το διάδικο σύμφωνα με τα άρθρα 204-207 τεχνικοί σύμβουλοι, όχι περισσότεροι από τους πραγματογνώμονες, οι οποίοι περιορίζονται επίσης στην έκθεση των συμπερασμάτων τους και στους ουσιώδεις λόγους που τα στηρίζουν, καθώς και στην απάντηση των ερωτήσεων που τους υποβάλλονται (άρθρ. 208).

2. Οι πραγματογνώμονες και οι διερμηνείς δίνουν πριν από την εξέτασή τους τον όρκο που διατυπώνεται στα άρθρα 194 και 236 με παράλειψη του όρου της μυστικότητας. Οι τεχνικοί σύμβουλοι δεν ορκίζονται.

3. Αν διαταχθεί η διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, το δικαστήριο έχει υποχρέωση να διορίσει ως εισηγητή μέλος του δικαστηρίου ή ανακριτικό υπάλληλο για να διεξαχθεί η πραγματογνωμοσύνη ενώπιόν του (άρθρ. 196).

Άρθρο 363.

Αυτοψία.

Αν αναβληθεί η υπόθεση για να γίνει αυτοψία, είναι όμως δύσκολο να μεταβεί επιτόπου ολόκληρο το δικαστήριο, η ενέργεια της αυτοψίας είναι δυνατό να ανατεθεί σε ένα από τα μέλη του δικαστηρίου· αν πρόκειται για τόπο που βρίσκεται έξω από την έδρα του δικαστηρίου, μπορεί να ανατεθεί και σε κάποιον ανακριτικό υπάλληλο που εδρεύει στον τόπο αυτό.

γ) Έγγραφα.

Άρθρο 364.

Ανάγνωση των εγγράφων.

1. Στο ακροατήριο διαβάζονται οι εκθέσεις των ανακριτικών υπαλλήλων που συντάχθηκαν σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, καθώς και τα υπόλοιπα έγγραφα που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας και δεν αμφισβητήθηκε η γνησιότητά τους. Αν χρειάζεται κάποιος από τους μάρτυρες ή τους κατηγορουμένους να αναγνωρίσει ένα γγραφο ή πειστήριο, ο πρόεδρος το επιδεικνύει σ' αυτόν.

2. Διαβάζονται επίσης τα πρακτικά της ίδιας ποινικής δίκης που είχε αναβληθεί. Επίσης τα έγγραφα από άλλη ποινική ή πολιτική δίκη στην οποία εκδόθηκε αμετάκλητη απόφαση, αν το δικαστήριο κρίνει ότι η ανάγνωση αυτή είναι χρήσιμη.

Άρθρο 365.

Ανάγνωση ένορκων καταθέσεων.

Στις περιπτώσεις που είναι αδύνατη η εμφάνιση ενός μάρτυρα στο ακροατήριο εξαιτίας θανάτου, γήρατος, μακράς και σοβαρής ασθένειας, διαμονής στο εξωτερικό ή άλλου εξαιρετικά σοβαρού κωλύματος (άρθρο 219 παρ. 2) ή σε όσες άλλες περιπτώσεις ορίζει ο νόμος, διαβάζεται στο ακροατήριο, αν υποβληθεί αίτηση, η ένορκη κατάθεσή του που δόθηκε στην προδικασία· διαφορετικά ακυρώνεται η διαδικασία. Στις παραπάνω περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να διατάξει όσα ορίζονται στο άρθρο 354.

δ) Εξέταση του κατηγορουμένου και του αστικώς υπευθύνου.

Άρθρο 366.

Απολογία του κατηγορουμένου.

1. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση καλεί τον κατηγορούμενο να απολογηθεί για την κατηγορία που του αποδίδεται. Κατά την απολογία του ο κατηγορούμενος πρέπει να μη διακόπτεται, εκτός αν επιμένει να απομακρύνεται από το θέμα, και να μην εμποδίζεται στην αφήγηση περιστατικών που αποκρούουν την κατηγορία. Αφού τελειώσει η απολογία, μπορούν να γίνουν ερωτήσεις στον κατηγορούμενο από εκείνον που διευθύνει τη συζήτηση, τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατήγορο και τους δικαστές. Οι υπόλοιποι διάδικοι, καθώς και οι συνήγοροί τους, επιτρέπεται να υποβάλλουν ερωτήσεις στον κατηγορούμενο μόνο με τη μεσολάβηση εκείνου που διευθύνει τη συζήτηση.

2. Αν όσα εκθέτει ο κατηγορούμενος είναι στο σύνολό τους ή εν μέρει διαφορετικά από όσα ο ίδιος εξέθεσε στην προδικασία, είναι δυνατό να του διαβαστούν οι αντίθετες περικοπές της απολογίας του κατά την ανάκριση.

3. Ο κατηγορούμενος μπορεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας να συνεννοείται με το συνήγορό του, όχι όμως προκειμένου να δώσει απάντηση σε ερώτηση. Αν ο κατηγορούμενος αρνηθεί να απολογηθεί ή να απαντήσει σε ερώτηση, αυτό αναγράφεται στα πρακτικά.

Άρθρο 367.

Εξέταση του αστικώς υπευθύνου.

Μετά την απολογία του κατηγορουμένου εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση εξετάζει τ.ν αστικώς υπεύθυνο, στον οποίο μπορούν να απευθύνουν ερωτήσεις ο εισαγγελέας, οι δικαστές και οι διάδικοι.

Άρθρο 368.

Συμπληρωματικές έρευνες.

Αφού απολογηθεί ο κατηγορούμενος και εξεταστεί ο αστικώς υπεύθυνος, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση ρωτάει τον εισαγγελέα και τους διαδίκους, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 333, αν έχουν ανάγκη από κάποια συμπληρωματική εξέταση ή διευκρίνιση· κατόπιν κηρύσσει τη λήξη της αποδεικτικής διαδικασίας. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στο πταισματοδικείο.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τι ακολουθεί την αποδεικτική διαδικασία.

Άρθρο 369.

Αγορεύσεις.

1. Όταν τελειώσει η αποδεικτική διαδικασία, εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση δίνει το λόγο στον εισαγγελέα ή στους εισαγγελείς (άρθρ. 32 παρ. 2) ,έπειτα στον πολιτικώς ενάγοντα, ο οποίος πρέπει να αναπτύξει συγχρόνως και το θέμα που αφορά τις απαιτήσεις του, δεν μπορεί όμως να επεκταθεί στο θέμα της ποινής που πρέπει να επιβληθεί, ύστερα στον αστικώς υπεύθυνο και τέλος δίνει το λόγο στον κατηγορούμενο.

2. Δικαίωμα δευτερολογίας έχει μόνο ένας εισαγγελέας και ο κατηγορούμενος ή ένας συνηγορός του. Η δευτερολογία πρέπει να περιορίζεται στην απόκρουση αντίθετων επιχειρημάτων και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα. Στη δευτερολογία έχουν το δικαίωμα να απαντήσουν ο εισαγγελέας και οι διάδικοι.

3. Ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του έχει πάντοτε το δικαίωμα να μιλήσει τελευταίος.

Άρθρο 370.

Πώς τελειώνει η ποινική δίκη.

Η ποινική δίκη τελειώνει : α) με την καταδίκη ή την αθώωση του κατηγορουμένου· β) με την οριστική παύση της ποινικής δίωξης, όταν έχει γίνει παραίτηση από το δικαίωμα της έγκλησης ή όταν έχει γίνει ανάκλησή της ή όταν έχει αμνηστευθεί η πράξη ή έχει παραγραφεί το αξιόποινό της ή όταν ο κατηγορούμενος έχει πεθάνει· γ) με την κήρυξη της ποινικής δίωξης απαράδεκτης στις περιπτώσεις που υπάρχει δεδικασμένο (άρθρο 57), ή όταν δεν υπάρχει η έγκληση, αίτηση ή άδεια (αρ. 41 και 55) που απαιτείται για τη δίωξη.

Άρθρο 371.

Κατάρτιση και δημοσίευση των αποφάσεων.

1. Οι αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση από εκείνον που διευθύνει τη συζήτηση μετά την περάτωσή της και πριν αρχίσει η συζήτηση της επόμενης υπόθεσης. Αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί το δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, αυτός που διευθύνει τη συζήτηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ώρα που θα δημοσιευθεί η απόφαση.

2. Οι αποφάσεις των πολυμελών δικαστηρίων καταρτίζονται από την ψήφο των δικαστών που συγκρότησαν το δικαστήριο σε μυστική διάσκεψη, στην οποία παρίσταται ο γραμματέας. Εκείνος που διευθύνει τη συζήτηση συγκεντρώνει τις ψήφους, αρχίζοντας από τον κατώτερο στο βαθμό και σε περίπτωση που οι δικαστές είναι ισόβαθμοι από το

νεότερο στο βαθμό, ενώ ο ίδιος ψηφίζει τελευταίος. Αν υπάρχει διχογνωμία, επικρατεί η γνώμη της πλειοψηφίας ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας. η ευμενέστερη γνώμη για τον κατηγορούμενο. Αν εκδηλώθηκαν περισσότερες από δύο γνώμες, οι δικαστές που ψήφισαν υπέρ της δυσμενέστερης γνώμης για τον κατηγορούμενο ή υπέρ της βαρύτερης ποινής προσχωρούν στη γνώμη εκείνων που ψήφισαν υπέρ της αμέσως ηπιότερης, ωσότου επιτευχθεί η πλειοψηφία.

3. Πρώτα γίνεται ψηφοφορία για την ενοχή ή την αθωότητα του κατηγορουμένου για την πράξη που του αποδίδεται, όπως αυτή προέκυψε από την κύρια διαδικασία και για το χαρακτηρισμό της πράξης. Αφού κηρυχθεί ένοχος ο κατηγορούμενος, γίνεται αμέσως κατόπιν συζήτηση για την ποινή που θα πρέπει να επιβληθεί και ενδεχομένως για τα μέτρα ασφάλειας και για τις απαιτήσεις του πολιτικώς ενάγοντος.

4. Το δικαστήριο αφαιρεί από την ποινή που επιβλήθηκε το χρόνο της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να τον αφαιρέσει στην καταδικαστική απόφαση, μπορεί να το πράξει και με μεταγενέστερη απόφασή του, με αίτηση του καταδίκου ή του εισαγγελέα. Μπορεί επίσης να διορθώσει τα σφάλματα που έγιναν στον υπολογισμό. Αν την ποινή την επέβαλε το μεικτό ορκωτό δικαστήριο και έληξε η σύνοδος, αρμόδιο για την αφαίρεση του χρόνου της προσωρινής κράτησης είναι το δικαστήριο των εφετών. Εναντίον της απόφασης για τον υπολογισμό του χρόνου της προσωρινής κράτησης επιτρέπεται το ένδικο μέσο της αναίρεσης.

5. Στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος αθωώθηκε εφαρμόζεται και το άρθρο 71.

Άρθρο 372.

Αποφάσεις που δημοσιεύονται στον τύπο.

Στις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει ότι η δικαστική απόφαση πρέπει να δημοσιευτεί στον τύπο, το δικαστήριο πρέπει να καθορίσει στην ίδια την απόφαση αν πρέπει να δημοσιευτεί ολόκληρη ή μόνο ορισμένα τμήματά της και σε ποια ή ποιες εφημερίδες.

Άρθρο 373.

Έξοδα. Τύχη των πραγμάτων που κατασχέθηκαν.

Με την τελειωτική απόφαση οι διάδικοι που ηττήθηκαν στη δίκη καταδικάζονται στα έξοδα (άρθρα 581 επ.)· με την ίδια απόφαση το δικαστήριο διατάσσει να αποδοθούν στον ιδιοκτήτη τα πράγματα που αφαιρέθηκαν και τα πειστήρια, όσα κατασχέθηκαν ή παραδόθηκαν κατά την ανάκριση και δεν έγινε άρση της κατάσχεσής τους σύμφωνα με το άρθρο 268· διατάσσει επίσης τη δήμευση των αντικειμένων που πρέπει να δημευτούν· στις προηγούμενες περιπτώσεις εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθρου 310 παρ. 2.

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στο πλημμελειοδικείο.

Άρθρο 374.

Αριθμός, σειρά και κατανομή των υποθέσεων στο πλημμελειοδικείο.

1. Σε κάθε δικάσιμο δεν μπορούν να προσδιοριστούν για εκδίκαση περισσότερες από τριάντα υποθέσεις, αν πρόκειται για το τριμελές πλημμελειοδικείο, ή περισσότερες από πενήντα, αν πρόκειται για το μονομελές. Ο εισαγγελέας, όταν προσδιορίζει τις υποθέσεις κάθε δικασίμου, τις κατανέμει σε τρία μέρη, καθορίζοντας ταυτόχρονα και το χρόνο που θα εκδικαστούν. Η σειρά με την οποία είναι γραμμένες οι υποθέσεις στο πινάκιο αποτελεί και τη σειρά με την οποία εκδικάζονται.

2. Την παραμονή της συνεδρίασης ο γραμματέας της εισαγγελίας τοποθετεί στην πόρτα του γραφείου του εισαγγελέα, του γραμματέα της εισαγγελίας και της αίθουσας του ακροατηρίου από ένα αντίγραφο της σειράς των υποθέσεων σύμφωνα με το πινάκιο, ορίζοντας και το χρόνο που θα εκδικαστούν. Η σειρά του πινακίου δεν μπορεί να αλλάξει παρά μόνο με απόφαση του δικαστηρίου που δημοσιεύεται κατά την έναρξη της συνεδρίασης και αφορά υπόθεση στην οποία όλοι οι διάδικοι είναι παρόντες. Μπορεί όμως το δικαστήριο, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, ακόμα και όσο διαρκεί η συνεδρίαση, να μεταθέσει τη συζήτηση για ορισμένη υπόθεση σε επόμενο μόνοαριθμό της σειράς, ύστερα από αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως για πραγματικά εξαιρετικούς λόγους.

3. .... (Καταργήθηκε με το άρθρο 9 του α.ν. 230/1967).

4. Όσοι παραβαίνουν τις πιο πάνω διατάξεις τιμωρούνται πειθαρχικά.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στο Εφετείο.

Άρθρο 375.

Διακοπή των συνεδριάσεων.

1. Το εφετείο μπορεί να διατάξει μόνο μια φορά τη διακοπή της δίκης έως πέντε το πολύ ημέρες για ανυπέρβλητο κώλυμα που παρουσιάστηκε κατά τη διαδικασία είτε από την πλευρά των δικαστών είτε από την πλευρά των διαδίκων ή για να προσαχθούν με τη βία οι μάρτυρες (άρθρ. 231 παρ. 4).

2. Σε δίκες που διαρκούν περισσότερο από ένα μήνα το εφετείο μπορεί να διατάξει εφάπαξ ή διαδοχικά τη διακοπή της δίκης έως δώδεκα ημέρες.

3. Αν το ανυπέρβλητο κώλυμα παρουσιαστεί στο πρόσωπο κάποιου δικαστή, το εφετείο στη συζήτηση για τη διακοπή της δίκης μπορεί να συγκροτηθεί και από άλλους δικαστές που αναπληρώνουν τους κωλυομένους.

Άρθρο 376.

Αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου.

Σε περίπτωση που η κατηγορία αφορά κακούργημα, αν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο και υποβάλει σχετικό αίτημα, ο πρόεδρος διορίζει συνήγορό του, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 340 παρ. 1, και θέτει στη διάθεσή του τη δικογραφία (άρθρ. 325).

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στα μεικτά δικαστήρια.

Άρθρο 377.

Γενικές διατάξεις.

1. Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο και το μεικτό ορκωτό εφετείο συγκροτούνται κάθε μήνα, εκτός από τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο, κατά τους οποίους μπορούν να συγκροτηθούν μόνο για εξαιρετικούς λόγους. Ο εισαγγελέας εφετών κρίνει αν υπάρχουν οι εξαιρετικοί λόγοι.

2. Η σύνοδος του δικαστηρίου διαρκεί είκοσι τέσσερις ημέρες, διαιρείται σε δύο δωδεκαήμερες περιόδους. Η σύνοδος δεν μπορεί να παραταθεί πέρα από τις είκοσι τέσσερις ημέρες. Η δικαιοδοσία του δικαστηρίου εξακολουθεί και μετά την εικοστή τέταρτη ημέρα για να συνεχιστεί η εκδίκαση υπόθεσης που είχε αρχίσει πριν λήξει η σύνοδος.

Άρθρο 378.

1. Κάθε χρόνο στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου ο εισαγγελέας εφετών ορίζει με διάταξη την ημέρα που αρχίζει κάθε

σύνοδος των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων της έδρας του και της περιφέρειάς του, καθώς και του μεικτού ορκωτού εφετείου της περιφέρειάς του στους επόμενους μήνες από τον Οκτώβριο έως και τον Ιούνιο. Επίσης κάθε χρόνο μέσα στον Ιούνιο ο εισαγγελέας εφετών ορίζει με διάταξη τη συγκρότηση των παραπάνω δικαστηρίων για τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο, αν κατά την κρίση του εξαιρετικοί λόγοι επιβάλλουν τη συγκρότησή τους και σ' αυτούς τους μήνες.

2. Οι παραπάνω διατάξεις του εισαγγελέα των εφετών τοιχοκολλούνται στην αίθουσα κάθε μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και κάθε μεικτού εφετείου αντίστοιχα. Η διάταξη που εκδίδεται τον Ιούνιο τοιχοκολλάται μόνο στην αίθουσα των δικαστηρίων όπου πρόκειται να συγκροτηθούν αυτά στους καλοκαιρινούς μήνες.

Άρθρο 379.

Προσόντα ενόρκων.

1. Ικανοί να εκπληρώσουν καθήκοντα ενόρκου είναι :α) Για το μεικτό ορκωτό δικαστήριο, οι Έλληνες πολίτες και των δύο φύλων που κατοικούν ή διαμένουν μόνιμα στην έδρα του πρωτοδικείου όπου συγκροτείται το μεικτό ορκωτό δικαστήριο, έχουν συμπληρώσει το 30ο έτος της ηλικίας τους, δεν έχουν όμως περάσει το 70ο, έχουν τουλάχιστον απολυτήριο από τη στοιχειώδη εκπαίδευση και δεν έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα. β) Για το μεικτό ορκωτό εφετείο, οι Έλληνες πολίτες και των δύο φύλων που κατοικούν ή διαμένουν μόνιμα στην έδρα του εφετείου, όπου συγκροτείται το μεικτό ορκωτό εφετείο, έχουν συμπληρώσει το 40ο έτος της ηλικίας τους, δεν έχουν όμως περάσει το 70ο, έχουν τουλάχιστον απολυτήριο από Γυμνάσιο παλαιού τύπου ή από Λύκειο και δεν έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα. Αν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός ενόρκων που κατοικούν ή διαμένουν μόνιμα στην έδρα του εφετείου, θεωρούνται ικανοί για να εκπληρώσουν τα καθήκοντα του ενόρκου και εκείνοι που κατοικούν ή διαμένουν μόνιμα έξω από την έδρα αλλά μέσα στην περιφέρεια του εφετείου.

2. Θεωρούνται ότι κατοικούν ή διαμένουν μόνιμα στην έδρα του δικαστηρίου και οι δημόσιοι πολιτικοί, δημοτικοί ή κοινοτικοί υπάλληλοι ή υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που υπηρετούν στην έδρα του δικαστηρίου με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, καθώς και οι υπάλληλοι οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας κα τραπεζών, που υπηρετούν στην έδρα αυτού του δικαστηρίου.

Άρθρο 380.

Κωλύματα των ενόρκων.

1. Δεν μπορούν να είναι ένορκοι : α) ισοβίως οι κληρικοί κάθε θρησκεύματος και κάθε γενικά βαθμού, καθώς και οι μοναχοί· β) προσωρινά και όσο διαρκεί η ιδιότητά τους ο πρόεδρος της δημοκρατίας, ο πρωθυπουργός, οι αντιπρόεδροι της κυβέρνησης, οι υπουργοί, οι υφυπουργοί, οι γενικοί γραμματείς των υπουργείων, οι βουλευτές, οι καθηγητές πανεπιστημίων, οι νομάρχες, οι διπλωματικοί υπάλληλοι, οι ισόβιοι δικαστικοί λειτουργοί κάθε κατηγορίας και οι πάρεδροι, το κύριο προσωπικό του νομικού συμβουλίου του κράτους, οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι υπάλληλοι της γραμματείας όλων των δικαστηρίων και των εισαγγελιών.

Άρθρο 381.

Ισόβια ανικανότητα.

Δεν είναι ισοβίως ικανοί να εκτελούν τα καθήκοντα του ενόρκου, ανεξάρτητα αν αποκαταστάθηκαν ή όχι, εκείνοι που καταδικάστηκαν αμετάκλητα για οποιοδήποτε έγκλημα από δόλο σε ποινή στερητική της ελευθερίας τους πάνω από τρεις μήνες.

Άρθρο 382.

Προσωρινή ανικανότητα.

Δεν είναι προσωρινά ικανοί να εκπληρώσουν τα καθήκοντα του ενόρκου : 1) εκείνοι που παραπέμφθηκαν για οποιοδήποτε έγκλημα από δόλο για το οποίο ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών· 2) εκείνοι που βρίσκονται σε δικαστική απαγόρευση ή αντίληψη· 3) εκείνοι που πτώχευσαν ωσότου αποκατασταθούν· 4) οι ασθενείς διανοητικά· 5) οι τυφλοί και οι κωφάλαλοι.

Άρθρο 383.

Ετήσιοι γενικοί κατάλογοι ενόρκων.

1. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών και το συμβούλιο των εφετών, αφού ακούσουν τον εισαγγελέα που υπηρετεί σε καθένα από αυτά, καταρτίζουν έως την 20ή Απριλίου κάθε έτους τον ετήσιο κατάλογο των ενόρκων για το μεικτό ορκωτό δικαστήριο και για το μεικτό ορκωτό εφετείο, αντίστοιχα, με βάση τα κριτήρια των άρθρων 379, 380, 381 και 382.

2. Οι κατάλογοι συντάσσονται αλφαβητικά και περιέχουν το επώνυμο, το κύριο όνομα, το όνομα του πατέρα και - προκειμένου για έγγαμη γυναίκα - το όνομα και το επώνυμο του συζύγου της, την ηλικία, το επάγγελμα, τη διεύθυνση και τις γραμματικές γνώσεις. Κατά τη σύνταξη των καταλόγων προτιμούνται πάντοτε εκείνοι που παρέχουν τις εγγυήσεις χρηστότητας, αμεροληψίας, ανεξαρτησίας γνώμης και κοινωνικής πείρας, καθώς επίσης και όσοι έχουν μόρφωση ανώτερη από εκείνη που απαιτεί ο νόμος για κάθε κατάλογο ενόρκων.

3. Για να συνταχθεί ο κατάλογος, οι παραπάνω εισαγγελείς μπορούν να ζητούν σχετικές πληροφορίες και ονομαστικές καταστάσεις, που να περιέχουν τα στοιχεία τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, από κάθε δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή, καθώς και από κάθε νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν διαβιβάζονται έγκαιρα από τον εισαγγελέα στο αντίστοιχο συμβούλιο της πρώτης παραγράφου, το οποίο μπορεί από αυτά να συμπεριλάβει στον κατάλογο όσα ονόματα κρίνει. Μπορεί επίσης κάθε συμβούλιο να συμπεριλάβει στον κατάλογο και άλλα ονόματα που δεν αναφέρονται στους παραπάνω καταλόγους.

4. Ο κατάλογος αποτελείται, όσο είναι δυνατό, από ίσο αριθμό ονομάτων αντρών και γυναικών. Περιέχει συνολικά : α) για την Αθήνα έως 1200, όχι όμως λιγότερα από 800 ονόματα· β) για τη Θεσσαλονίκη, Πειραιά και Πάτρα έως 1.000, όχι όμως λιγότερα από 600 ονόματα και γ) για τις υπόλοιπες πόλεις έως 750, όχι όμως λιγότερα από 150 ονόματα.

5. Το αργότερο έως το τέλος Απριλίου ο εισαγγελέας στέλνει στο γραμματέα του συμβουλίου όπου υπηρετεί και στο δήμαρχο της έδρας του από ένα αντίγραφο του καταλόγου των ενόρκων και από την πρώτη έως και τη δέκατη πέμπτη Μαΐου οι κατάλογοι παραμένουν τοιχοκολλημένοι στα γραφεία του συμβουλίου και του δημαρχείου για να ενημερώνονται οι πολίτες.

Άρθρο 384.

Αιτήσεις - ενστάσεις και εκδίκασή τους.
Οριστικοποίηση καταλόγου.

1. Έως το τέλος Μαΐου ο εισαγγελέας πρωτοδικών, όσοι συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο, αλλά και κάθε πολίτης μπορούν να υποβάλλουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών αιτήσεις για να εγγραφούν ένορκοι εκείνοι που έχουν τα προσόντα τα αναφερόμενα στο άρθρο 379 ή ενστάσεις για να διαγραφούν όσοι δεν έχουν ή έχασαν τα προσόντα αυτά ή υπάγονται σε κάποιαν από τις περιπτώσεις κωλύματος ή ισόβιας ή προσωρινής ανικανότητας που αναφέρονται στα άρθρα 380, 381 και 382 ή όσοι έχουν άγνωστη διαμονή ή είναι ανύπαρκτα πρόσωπα ή έχουν πεθάνει. Οι αιτήσεις και

οι ενστάσεις γίνονται στο γραμματέα της εισαγγελίας πρωτοδικών με έγγραφο, που του παραδίδεται, και ταυτόχρονα συντάσσεται έκθεση για την εγχείριση του εγγράφου, ή προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση για την προφορική αίτηση ή ένσταση, η οποία υπογράφεται από εκείνον που υποβάλλει την αίτηση ή την ένσταση, καθώς και από το γραμματέα, που τις υποβάλλει στον εισαγγελέα στον οποίο υπηρετεί.

2. Στο πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου ο εισαγγελέας πρωτοδικών υποβάλλει στο συμβούλιο πλημμελειοδικών τις αιτήσεις και τις ενστάσεις της παραπάνω παραγράφου μαζί με τις προτάσεις του.

3. Μέσα στον ίδιο μήνα το συμβούλιο πλημμελειοδικών αποφαίνεται για τις αιτήσεις και τις ενστάσεις με απόφασή του και εγγράφει αυτούς που πρέπει να εγγραφούν, διαγράφει αυτούς που πρέπει να διαγραφούν και κηρύσσει τον κατάλογο οριστικό· ο κατάλογος ισχύει για το αμέσως επόμενο δικαστικό έτος από την 1η Οκτωβρίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου.

4. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν καταρτιστεί ή δεν κηρυχθεί οριστικός ο ετήσιος γενικός κατάλογος, ισχύει ο οριστικός κατάλογος του προηγούμενου δικαστικού έτους.

Άρθρο 385.

Κατάλογος των ενόρκων για τη σύνοδο.

1. Δέκα πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν αρχίσει η μηνιαία σύνοδος του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου το οικείο συμβούλιο πλημμελειοδικών, αφού ακούσει τον εισαγγελέα, με απόφασή του εκλέγει γι' αυτή τη σύνοδο από τον ετήσιο γενικό κατάλογο α) στην Αθήνα 100 ενόρκους, β) στη Θεσσαλονίκη, Πειραιά και Πάτρα από 80 ενόρκους και γ) στις υπόλοιπες πόλεις από 60 ενόρκους.

2. Την ίδια ημέρα που εκλέγονται οι ένορκοι κάθε συνόδου το τριμελές πλημμελειοδικείο κληρώνει από εκείνους που εκλέχθηκαν κατά την παραπάνω παράγραφο: α) για το μεικτό ορκωτό δικαστήριο Αθηνών, 40 ενόρκους, β) για το μεικτό ορκωτό δικαστήριο Θεσ/νίκης, Πειραιά και Πάτρας, από 36 ενόρκους και γ) για το μεικτό ορκωτό δικαστήριο των άλλων πόλεων από 32 ενόρκους· στην κλήρωση είναι παρών και ο εισαγγελέας, και συντάσσεται πρακτικό. Στό πρακτικό συμπεριλαμβάνεται ο κατάλογος των ενόρκων που κληρώθηκαν για τη σύνοδο, στον οποίο καταχωρίζονται τα ονόματα των ενόρκων με την σειρά της κλήρωσής τους και με σημείωση του αριθμού που έχει καθένας από εκείνους που κληρώθηκαν στον ετήσιο γενικό κατάλογο. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν δεν περιλαμβάνονται στην εκλογή των ενόρκων για τη σύνοδο του αμέσως επόμενου μήνα.

3. Από τους ενόρκους που σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο κληρώθηκαν: α) οι 20 που κληρώθηκαν πρώτοι από το συμβούλιο πλημμελειοδικών Αθηνών είναι οι ένορκοι της περιόδου του πρώτου δωδεκαημέρου της συνόδου του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου Αθηνών, και οι υπόλοιποι 20 ύστερα από αυτούς είναι οι ένορκοι της περιόδου του δεύτερου δωδεκαημέρου της ίδιας συνόδου, β) οι 18 πρώτοι που κληρώθηκαν από τα συμβούλια πλημμελειοδικών Θεσ/νίκης, Πειραιά και Πάτρας είναι οι ένορκοι της περιόδου του πρώτου δωδεκαημέρου της συνόδου του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου της έδρας του καθενός, και οι υπόλοιποι 18 ύστερα από αυτούς είναι οι ένορκοι της περιόδου του δεύτερου δωδεκαημέρου της ίδιας συνόδου και γ) οι 16 πρώτοι που κληρώθηκαν από κάθε συμβούλιο πλημμελειοδικών των υπόλοιπων πόλεων είναι οι ένορκοι της περιόδου του πρώτου δωδεκαημέρου της συνόδου του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου της έδρας του καθενός και οι υπόλοιποι 16 είναι οι ένορκοι της περιόδου του δεύτερου δωδεκαημέρου της ίδιας συνόδου.

Άρθρο 386.

Παράλειψη εκλογής και κλήρωσης.

Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν έγινε από κάποιο συμβούλιο πλημμελειοδικών ή τριμελές πλημμελειοδικείο η εκλογή ή η κλήρωση των ενόρκων για κάποια σύνοδο σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο, ισχύει γι' αυτή τη σύνοδο ο κατάλογος των ενόρκων της προηγούμενης συνόδου, για την οποία έγινε κλήρωση, ακόμη και αν αυτή ανήκει στο προηγούμενο δικαστικό έτος· οι ένορκοι αυτοί θεωρείται ότι κληρώθηκαν και για τη σύνοδο όπου έγινε η παράλειψη, χωρίς να ισχύει ο περιορισμός του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 387.

Κλήτευση και δηλώσεις των ενόρκων που κληρώθηκαν.

1. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν για τη σύνοδο καλούνται με κλήση του εισαγγελέα πρωτοδικών να εμφανιστούν στους τακτικούς δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου την ημέρα που αρχίζει η σύνοδος και να εμφανίζονται σ' αυτούς για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους σε κάθε δικάσιμο της δωδεκαήμερης περιόδου για την οποία κληρώθηκαν.

2. Η κλήση επιδίδεται σ' αυτούς που κληρώθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 155 παρ. 1-2 πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν αρχίσει η σύνοδος.

3. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν για τη σύνοδο οφείλουν πριν από την έναρξη της συνόδου να δηλώσουν στον εισαγγελέα των πρωτοδικών - που τους καλεί γι' αυτό το σκοπό - αν έχουν ή έχασαν τα κατά το άρθρο 379 προσόντα ή αν υπάγονται σε κάποια από τις περιπτώσεις κωλύματος ή ισόβιας ή προσωρινής ανικανότητας που αναφέρονται στα άρθρα 380, 381 και 382, για να εκπληρώσουν τα καθήκοντα του ενόρκου.

4. Τη δήλωση αυτή μπορούν να την κάνουν οι ένορκοι και με δική τους πρωτοβουλία.

5. Για τη δήλωση συντάσσεται έκθεση, που την υπογράφουν εκείνος που δηλώνει, ο εισαγγελέας και ο γραμματέας.

6. Ο ένορκος που παραλείπει να κάνει τη δήλωση που οφείλει ύστερα από την πρόσκληση του εισαγγελέα ή αποκρύπτει την αλήθεια, είτε με τη δήλωση αυτή είτε με τη δήλωση που έκανε από δική του πρωτοβουλία, τιμωρείται με φυλάκιση το πολύ ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 388.

Διαγραφή και αντικατάσταση των ενόρκων που κληρώθηκαν.

1. Στη συνεδρίαση που γίνεται στο ακροατήριο κατά την ημέρα που αρχίζει η σύνοδος διαβάζεται ο κατάλογος των ενόρκων που κληρώθηκαν για τη σύνοδο και για τις δύο δωδεκαήμερες περιόδους της συνόδου. Οι τακτικοί δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου με την ανάγνωση του καταλόγου διατάσσουν να διαγραφούν εκείνοι από τους ενόρκους που κληρώθηκαν για τους οποίους προκύπτει ότι δεν έχουν ή ότι έχασαν τα κατά το άρθρο 379 προσόντα ή ότι υπάγονται σε κάποια από τις περιπτώσεις κωλύματος ή ισόβιας ή προσωρινής ανικανότητας που αναφέρονται στα άρθρα 380, 381 και 382, για να εκπληρώσουν τα καθήκοντα του ενόρκου, ή ότι έχουν άγνωστη διαμονή ή ότι είναι ανύπαρκτα πρόσωπα ή ότι έχουν πεθάνει· η διαταγή αυτή μνημονεύεται στο πρακτικό της συνεδρίασης. Επίσης προκειμένου για τις δηλώσεις που έγιναν σύμφωνα με το άρθρο 387 παρ. 3-4, διατάσσουν με τον ίδιο τρόπο να διαγραφούν από τον ίδιο κατάλογο της συνόδου εκείνοι που υπέβαλαν αυτές τις δηλώσεις, αν και γι' αυτούς υπάρχει κάποιος λόγος από τους αναφερόμενους παραπάνω σχετικά με τα προσόντα και τις περιπτώσεις κωλύματος ή ισόβιας ή προσωρινής ανικανότητας.

2. Οι ίδιοι τακτικοί δικαστές ευθύς μετά τη διαγραφή και στην ίδια συνεδρίαση κληρώνουν από εκείνους τους ενόρκους που εκλέχθηκαν για τη σύνοδο σύμφωνα με το άρθρο 385 παρ. 1 ίσον αριθμό άλλων ενόρκων αντίστοιχα με εκείνους που διαγράφηκαν· οι ένορκοι αυτοί αντικαθιστούν εκείνους που διαγράφηκαν και παίρνουν τη θέση τους με τον ίδιο αριθμό κλήρωσης που είχαν οι διαγραμμένοι· για όλα αυτά γίνεται αναφορά στο πρακτικό. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν με αυτό τον τρόπο ειδοποιούνται αμέσως ότι οφείλουν να εμφανίζονται στους τακτικούς δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου στις επόμενες ύστερα από την κλήρωση

τους δικασίμους της δωδεκαήμερης περιόδου που κληρώθηκαν για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους· η ειδοποίηση γίνεται με επίδοση σ' αυτούς κλήσης του εισαγγελέα πρωτοδικών.

3. 'Ολα όσα ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 αυτού του άρθρου καθώς και στις παραγράφους 3,4,5 και 6 του άρθρου 387, εφαρμόζονται και κατά τη διάρκεια της συνόδου, αν σ' αυτή εμφανιστούν δυσκολίες ως προς τη σύνθεση του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου για τους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα αυτά.

'Αρθρο 389.

Απαλλαγή από τα τέλη.

Συντάσσονται ατελώς όλες οι αιτήσεις, ενστάσεις και εκθέσεις για εγγραφή ή διαγραφή ενόρκων κατά το άρθρο 384 παρ. 2, καθώς και δηλώσεις και εκθέσεις για τα προσόντα, κωλύματα ή την ισόβια ή την προσωρινή ανικανότητα των ενόρκων κατά το άρθρο 387 παρ. 3,4,5 και 6, όπως επίσης και τα σχετικά με αυτά πρακτικά που γίνονται κατά το άρθρο 388 παρ. 1 και 2.

'Αρθρο 390.

Αμφιβολίες για την ταυτότητα των ενόρκων που κληρώθηκαν.

1. Κάθε αμφιβολία ή αμφισβήτηση για την ταυτότητα ενόρκου που κληρώθηκε για τη σύνοδο μπορεί να προβληθεί στους τακτικούς δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου μόνο κατά την ανάγνωση του καταλόγου των ενόρκων είτε την ημέρα που αρχίζει η σύνοδος είτε την ημέρα της δικασίμου· στη δεύτερη όμως περίπτωση, κατά την ανάγνωση που γίνεται για να συμπληρωθούν τα ονόματα και να τοποθετηθούν στην κληρωτίδα μόλις εκφωνηθεί το όνομα του ενόρκου και πριν διαβαστεί το επόμενο όνομα· διαφορετικά καλύπτεται κάθε ακυρότητα που προκύπτει από αυτό το λόγο.

2. Αν οι τακτικοί δικαστές αποφανθούν ότι εκείνος που προσκλήθηκε ή εμφανίστηκε δεν είναι ο ένορκος που κληρώθηκε, καθώς και ότι ο ένορκος που κληρώθηκε δεν έχει ή έχασε τα κατά το άρθρο 379 προσόντα ή ότι υπάγεται σε κάποια από τις περιπτώσεις κωλύματος ή ισόβιας ή προσωρινής ανικανότητας που αναφέρονται στα άρθρα 380, 381 και 382, ή ότι έχει άγνωστη διαμονή ή ότι είναι ανύπαρκτο πρόσωπο ή ότι έχει πεθάνει, διατάσσουν να διαγραφεί από τον κατάλογο των ενόρκων της συνόδου. Κατόπιν εφαρμόζονται όσα ορίζει το άρθρο 388 παρ. 2.

'Αρθρο 391.

Επακόλουθα από την απουσία ενόρκων - Ποινή των λιπενόρκων.

1. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν για τη σύνοδο, αν κλητεύθηκαν κατά το άρθρο 387 παρ. 1 και 2, οφείλουν να εμφανίζονται στους τακτικούς δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου την ημέρα που αρχίζει η σύνοδος, καθώς και σε κάθε άλλη δικάσιμο της δωδεκαήμερης περιόδου για την οποία κληρώθηκαν, για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους. Την ίδια υποχρέωση έχει σε κάθε δικάσιμο της περιόδου για την οποία κληρώθηκε, και κάθε ένορκος που έχει κληρωθεί για να αντικαταστήσει όποιον διαγράφηκε, αν ειδοποιήθηκε σχετικά κατά το άρθρο 388 παρ. 2.

2. Οι ένορκοι που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αν απουσιάσουν χωρίς νόμιμο λόγο, τιμωρούνται με απόφαση των τακτικών δικαστών αμέσως μετά την ανάγνωση του καταλόγου των ενόρκων, με χρηματική ποινή 3.000 έως 10.000 δραχμών· τιμωρούνται επίσης για κάθε νέα απουσία στη διάρκεια της ίδιας δωδεκαήμερης περιόδου με χρηματική ποινή 5.000 έως 20.000 δραχμών.

3. Νόμιμοι λόγοι απουσίας θεωρούνται : α) ασθένεια του ενόρκου ή μέλους της οικογένειάς του, που δεν του επιτρέπει να εμφανιστεί προσωπικά και βεβαιώνεται με ιατρικό πιστοποιητικό· β) έκτακτη δημόσια υπηρεσία, που βεβαιώνεται επίσημα και αιτιολογημένα από την προϊστάμενη αρχή· γ) σπουδαίοι και ειδικώς κάθε φορά διαπιστωμένοι λόγοι, που έκαναν αδύνατη την προσωπική εμφάνιση του ενόρκου.

4. Οι τακτικοί δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, αν η απουσία των ενόρκων κάνει αδύνατη την κλήρωση για τη σύνθεση του δικαστηρίου, μπορούν να διατάσσουν τη βίαιη προσαγωγή τους καθώς και τη διακοπή της συνεδρίασης κατά το άρθρο 402, για να εκτελεστεί η βίαιη προσαγωγή· αυτό μπορεί να γίνει ανεξάρτητα από το αν εφαρμοστούν οι προηγούμενες παράγραφοι και τα οριζόμενα στο άρθρο 392.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, καθώς και του άρθρου 392 εφαρμόζονται αναλόγως και αν, χωρίς να υπάρχει περίπτωση ανώτερης βίας, ο ένορκος που κληρώθηκε αποχώρησε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης ή δεν επέστρεψε ύστερα από διακοπή της.

'Αρθρο 392.

Αίτηση ακύρωσης από τους ενόρκους που τιμωρήθηκαν.

1. Οι αποφάσεις που επιβάλλουν την ποινή που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου συντάσσονται και υπογράφονται μέσα σε πέντε ημέρες· ο γραμματέας στέλνει αντίγραφά τους το αργότερο την επόμενη ημέρα από την υπογραφή τους στον εισαγγελέα εφετών, και, αν πρόκειται για δικαστήριο έξω από την έδρα του εφετείου, στον εισαγγελέα πρωτοδικών. Ο εισαγγελέας φροντίζει την ίδια ημέρα να επιδοθεί σ' εκείνον που τιμωρήθηκε η απόφαση είτε με δικαστικό επιμελητή είτε με επιμελητή των δικαστηρίων· Αν η επίδοση γίνεται έξω από την πόλη όπου έχει την έδρα του το δικαστήριο, ή έξω από τους συνοικισμούς ή τα προάστιά της, είναι δυνατό να δοθεί παραγγελία γι' αυτήν και σε κάθε όργανο της δημόσιας δύναμης, αν δεν υπάρχει επιμελητής ή απουσιάζει ή έχει κώλυμα.

2. Αν ο ένορκος που τιμωρήθηκε είχε νόμιμο λόγο να απουσιάσει, από ανώτερη όμως βία ή ανυπέρβλητα αίτια δεν μπόρεσε να τον γνωστοποιήσει στους τακτικούς δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου την ημέρα που απουσίαζε, μπορεί να υποβάλει αίτηση για ακύρωση της απόφασης μέσα σε 15 ημέρες από τότε που έγινε η επίδοση· η αίτηση παραδίδεται στο γραμματέα του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, ο οποίος συντάσσει έκθεση για αυτήν. Η αίτηση πρέπει να περιέχει ειδικά και συγκεκριμένα το λόγο της απουσίας, καθώς και τα περιστατικά εξαιτίας των οποίων δεν έγινε δυνατό να γνωστοποιηθεί έγκαιρα· η αίτηση καταχωρίζεται αμέσως από το γραμματέα στο οικείο βιβλίο και στέλνεται στον εισαγγελέα που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

3. Αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης η υποβολή αίτησης για ακύρωση σύμφωνα με τα παραπάνω .

4. Ο εισαγγελέας εισάγει την αίτηση σε επόμενη σύνοδο, όσο το δυνατό πιο σύντομα, ύστερα όμως από προηγούμενη κλήτευση εκείνου που υπέβαλε την αίτηση. Η κλήση επιδίδεται οκτώ ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συζήτηση· η προθεσμία αυτή για εμφάνιση δεν παρεκτείνεται εξαιτίας της απόστασης.

5. Οι τακτικοί δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου αποφαίνονται αμετάκλητα ως προς την αίτηση. Εκείνος που υπέβαλε την αίτηση έχει την υποχρέωση να εμφανιστεί ο ίδιος ή να παραστεί διά πληρεξουσίου, ο οποίος έχει ειδική εντολή με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Διαφορετικά η αίτηση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη. Αν η αίτηση γίνει τυπικά δεκτή και κριθεί βάσιμη στην ουσία, ακυρώνεται η απόφαση που προσβάλλεται με αυτήν.

'Αρθρο 393.

'Αδειες απουσίας των ενόρκων.

1. Με αίτηση του ενόρκου μπορεί κατά τη διάρκεια της συνόδου να του δοθεί άδεια απουσίας.

2. Η άδεια δίνεται με απόφαση των τακτικών δικαστών του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου μόνο αν διαπιστωθεί

αιτιολογημένα ότι υπάρχει απόλυτη ανάγκη να απέχει ο ένορκος από τις συνεδριάσεις ή να απομακρυνθεί από την έδρα του δικαστηρίου και πιθανολογείται ότι δεν θα προκύψουν από το λόγο αυτό δυσκολίες για να κληρωθούν ένορκοι, ώστε να συζητηθούν οι υποθέσεις.

'Αρθρο 394.

Κλήρωση ενόρκων για να συζητηθεί υπόθεση.

Πριν αρχίσει να συζητείται κάθε υπόθεση, διαβάζεται σε δημόσια συνεδρίαση με την παρουσία του εισαγγελέα και του κατηγορουμένου ο κατάλογος των ενόρκων της δωδεκαήμερης περιόδου, για την οποία προσδιορίστηκε η υπόθεση· τα ονόματα που υπάρχουν στον κατάλογο διαβάζονται δυνατά με τη σειρά που είναι γραμμένα, ωσότου συμπληρωθεί από τους παρόντες ενόρκους ο αριθμός δέκα (10). Τα ονόματα αυτών των δέκα (10) ενόρκων μπαίνουν στην κληρωτίδα για να κληρωθούν οι τέσσερις (4) που μετέχουν με τους τακτικούς δικαστές στη σύνθεση του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου που θα δικάσει την υπόθεση.

'Αρθρο 395.

Ασυμβίβαστα για τους ενόρκους.

Με αίτηση του εισαγγελέα, του πολιτικώς ενάγοντος ή του κατηγορουμένου, καθώς και με δήλωση του ενόρκου, του οποίου το όνομα διαβάστηκε από τον κατάλογο, και ύστερα από απόφαση των τακτικών δικαστών δεν περιλαμβάνεται στην κληρωτίδα το όνομα του ενόρκου ο οποίος εξαιτίας της υπηρεσίας του συνέπραξε άμεσα ή έμμεσα στην ανάκριση της υπόθεσης ή ως μάρτυρας κατέθεσε ή ως πραγματογνώμονας γνωμοδότησε ή έχει συμφέρον επειδή αδικήθηκε ή ζημιώθηκε ή υπήρξε κατά την προδικασία συνήγορος ενός από τους διαδίκους και έδωσε συμβουλές, συνέταξε υπομνήματα, δικόγραφα πολιτικών αγωγών, αιτήσεων κλπ. ή υπήρξε ή είναι συνήγορος στο ακροατήριο για οποιονδήποτε συμμέτοχο ή τον πολιτικώς ενάγοντα ή τον κατηγορούμενο ή τον αστικώς υπεύθυνο· επίσης δεν περιλαμβάνονται στην κληρωτίδα ούτε τα ονόματα των ενόρκων που είναι σε ευθεία ή πλάγια γραμμή συγγενείς έως έκτου βαθμού εξ αίματος ή τετάρτου εξ αγχιστείας με τον πολιτικώς ενάγοντα, τον κατηγορούμενο, τον αστικώς υπεύθυνο ή τους συνηγόρους. 'Ετσι αφού παραλειφθούν τα ονόματα των ενόρκων που υπάγονται σε μία από αυτές τις περιπτώσεις, συνεχίζεται η ανάγνωση των ονομάτων ίσου αριθμού από τους επόμενους, ωσότου συμπληρωθεί ο αριθμός των δέκα (10) ενόρκων, που τα ονόματά τους θα περιληφθούν στην κληρωτίδα. Αν δεν υποβληθεί αίτηση και δεν γίνει καμιά δήλωση, θεωρείται ότι το μεικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτήθηκε νόμιμα, και καλύπτεται κάθε ακυρότητα εξαιτίας αυτού του λόγου.

'Αρθρο 396.

Εξαίρεση ενόρκων.

1. Αφού τεθούν στην κληρωτίδα σύμφωνα με τα άρθρα 394 και 395 τα ονόματα των δέκα (10) ενόρκων, ο πρόεδρος του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου εξάγει κάθε φορά ένα όνομα· το όνομα αυτό το διαβάζει δυνατά ο πρόεδρος και το γνωστοποιεί ιδιαίτερα στον εισαγγελέα και στον κατηγορούμενο, για να ασκήσουν το δικαίωμα εξαίρεσης κατά την επόμενη παράγραφο, ωσότου, και αφού εξαντληθεί το δικαίωμα αυτό, συμπληρωθεί ο αριθμός των τεσσάρων (4) ενόρκων που απαιτούνται για τη σύνθεση του δικαστηρίου.

2. Ο εισαγγελέας και ο κατηγορούμενος έχουν το δικαίωμα να εξαιρέσουν ο καθένας δύο (2) ενόρκους.

3. Αν υπάρχουν πολλοί κατηγορούμενοι στην ίδια δίκη και δεν συμφωνούν μεταξύ τους σχετικά με την εξαίρεση, προσδιορίζεται με κλήρο ή σειρά με την οποία καθένας από τους κατηγορουμένους θα ασκήσει το δικαίωμα εξαίρεσης· έτσι, στον κατηγορούμενο που έτυχε να είναι πρώτος γίνεται η ερώτηση πριν από τους άλλους, και, αν αυτός δεν ασκήσει το δικαίωμα εξαίρεσης, γίνεται η ερώτηση στο δεύτερο, και αυτό συνεχίζεται με τους υπόλοιπους, ωσότου εξαντληθεί το δικαίωμα εξαίρεσης των ενόρκων.

4. Για κάθε όνομα μπορεί πρώτα ο εισαγγελέας και κατόπιν ο κατηγορούμενος να εκφραστεί ελεύθερα, αν θέλει να εξαιρέσει τον ένορκο που κληρώθηκε. Ούτε ο κατηγορούμενος ούτε ο εισαγγελέας έχουν την υποχρέωση να αιτιολογήσουν την εξαίρεση.

'Αρθρο 397.

Αναπληρωματικοί ένορκοι.

1. Ο πρόεδρος του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου μπορεί κατά την ανάγνωση του καταλόγου των ενόρκων να διατάξει να διαβαστούν δυνατά τα ονόματα δύο (2) ακόμη ενόρκων, πέρα από τους δέκα (10) που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 394· αυτό είναι δυνατό να γίνει, αν ο πρόεδρος κρίνει ότι εξαιτίας της διάρκειας που προβλέπεται για τη δίκη είναι ενδεχόμενο μερικοί από τους ενόρκους να μην μπορέσουν να παραμείνουν στη σύνθεση του δικαστηρίου έως το τέλος της διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή το άρθρο 395 εφαρμόζεται και κατά την ανάγνωση των ονομάτων των δύο (2) αυτών ενόρκων και στην κληρωτίδα τίθενται τα ονόματα των δώδεκα (12) ενόρκων, που μ' αυτόν τον τρόπο διαβάστηκαν δυνατά· από τα ονόματα αυτά κληρώνονται έξι (6) ένορκοι, και ο κατηγορούμενος μπορεί να εξαιρέσει και έναν (1) ακόμα ένορκο, πέρα από το σύμφωνα με το άρθρο 396 παρ. 2 δικαίωμά του για εξαίρεση.

2. Από τους έξι (6) ενόρκους που κληρώθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, οι τέσσερις (4) πρώτοι με τη σειρά που κληρώθηκαν είναι τακτικοί και οι δύο επόμενοι αναπληρωματικοί.

3. Οι αναπληρωματικοί ένορκοι βρίσκονται στην έδρα σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης και αναπληρώνουν με τη σειρά που κληρώθηκαν τους τακτικούς ενόρκους που θα τύχει να αποχωρήσουν πριν από το τέλος της διαδικασίας.

'Αρθρο 398.

'Ορκος ενόρκων.

1. Οι ένορκοι που κληρώθηκαν και δεν εξαιρέθηκαν καταλαμβάνουν στην έδρα του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου τις θέσεις που έχουν καθοριστεί γι' αυτούς από τη μια και την άλλη πλευρά των τακτικών δικαστών και κατόπιν δίνουν τον καθιερωμένο όρκο.

2. Τακτικοί και αναπληρωματικοί ένορκοι ορκίζονται στη δημόσια συνεδρίαση ενώπιον του εισαγγελέα και του κατηγορουμένου.

3. Ο πρόεδρος του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου διαβάζει στους ενόρκους τον παρακάτω όρκο: «Ορκιστείτε και υποσχεθείτε ότι θα θεωρήσετε με προσοχή και θα εξετάσετε με ευσυνειδησία, στη διάρκεια της δικαστικής συζήτησης, την κατηγορία εναντίον του ...., καθώς και την υπεράσπισή του, ότι δεν θα συνεννοηθείτε με κανέναν σχετικά με την απόφαση που θα εκδοθεί και ότι κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που σας επιβάλλονται δεν θα ενεργήσετε επηρεασμένοι από φιλία, έχθρα ή χάρη, ούτε για κάποια ιδιαίτερη ωφέλεια ή για άλλη παρόμοια αιτία, αλλά θα έχετε στο νου σας μόνο το Θεό, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια και ότι θα ψηφίσετε κατά συνείδηση και κατά την ελεύθερη πεποίθηση που θα σχηματίσετε από τη συζήτηση, προσφερόμενοι εντελώς πιστά και άδολα, για να έχετε βοηθό το Θεό και το ιερό Ευαγγέλιό του».

4. Στους μη χριστιανούς ενόρκους επαναλαμβάνεται από τον πρόεδρο η ανάγνωση του όρκου που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο χωρίς να γίνεται στο τέλος η επίκληση του ιερού Ευαγγελίου. Αν όμως ο όρκος δοθεί χωρίς αυτή την τροποποίηση και δεν υπάρξει αντίρρηση, είναι έγκυρος και καλύπτεται κάθε ακυρότητα από το λόγο αυτό.

5. Αφού διαβάσει τον όρκο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου καλεί ονομαστικά κάθε ένορκο, να σηκώσει το δεξί του χέρι και να προφέρει τη λέξη «ορκίζομαι».

Άρθρο 399.

Πότε προτείνεται η ακυρότητα.

Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 390 παρ. 1, 395 και 398 παρ. 3, κάθε ακυρότητα από την παράβαση των διατάξεων των σχετικών με τα προσόντα, τα κωλύματα και την ισόβια ή την προσωρινή ανικανότητα των ενόρκων, καθώς και κάθε άλλη τυχόν ακυρότητα εξαιτίας της παράβασης άλλων διατάξεων σχετικών με τους ενόρκους, είναι δυνατό να προταθεί μόνο έως την ανάγνωση του καταλόγου των ενόρκων στο ακροατήριο (άρθρα 394 και 397). αν αφορά ορισμένο ένορκο προσωπικά, είναι δυνατό να προταθεί μόνο μόλις διαβαστεί το όνομά του και πριν από το αμέσως επόμενο όνομα. Διαφορετικά η ακυρότητα από την παράβαση αυτή καλύπτεται.

Άρθρο 400.

Κλήρωση για περισσότερες υποθέσεις.

Αν στην ίδια δικάσιμο έχουν προσδιοριστεί για να εκδικαστούν περισσότερες από μία υποθέσεις, μπορεί να γίνει μία μόνο κλήρωση ενόρκων για όλες τις υποθέσεις, ύστερα από απόφαση των τακτικών δικαστών του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, αν σε κάθε υπόθεση κατηγορούμενος είναι το ίδιο ή τα ίδια αποκλειστικώς πρόσωπα· στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται μια φορά μόνο όσα ορίζονται στα άρθρα 394 έως 398.

Άρθρο 401.

Οι ψήφοι των τακτικών δικαστών και των ενόρκων είναι ισότιμες. Τα δικαιώματα που δίνονται στους δικαστές κατά το άρθρο 357 τα έχουν και οι ένορκοι.

Άρθρο 402.

Πότε διακόπτεται η συνεδρίαση και διορίζεται συνήγορος.

Οι διατάξεις των άρθρων 375 και 376 εφαρμόζονται και στη διαδικασία του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου για κακούργημα. Η διακοπή της δίκης δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη από τρεις ημέρες.

Άρθρο 403.

Απαγγελία της κατηγορίας. - Ανάγνωση του βουλεύματος.

1. Αφού συγκροτηθεί το δικαστήριο, ενεργούνται όσα ορίζονται στα άρθρα 339 και 342. Κατόπιν ο εισαγγελέας απαγγέλλει την κατηγορία και παραδίδει στον πρόεδρο του δικαστηρίου τον κατάλογο με τους μάρτυρες· οι διάδικοι παραδίδουν και αυτοί στον πρόεδρο τον κατάλογο με τους μάρτυρες που προσκλήθηκαν από αυτούς· με εντολή του προέδρου ο κλητήρας καλεί ονομαστικά τους μάρτυρες.

2. Αφού διαβαστεί ο κατάλογος με τους μάρτυρες, αν δεν διατάχθηκε η αναβολή της δίκης σύμφωνα με τα άρθρα 352 και 354, ο γραμματέας διαβάζει δυνατά το διατακτικό του παραπεμπτικού βουλεύματος, ή το κλητήριο θέσπισμα στην περίπτωση που η εισαγωγή της κατηγορίας έγινε με απευθείας κλήση (άρθρο 308 παρ. 3 και 320 παρ. 1). Κατόπιν ο πρόεδρος εξηγεί με σαφήνεια στον κατηγορούμενο τις εναντίον του κατηγορίες, ζητεί τις πληροφορίες που αναφρονται στο άρθρο 343 και διατάσσει να αρχίσει η συζήτηση.

Άρθρο 404.

Αρμοδιότητα του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου.

1. Το μεικτό ορκωτό δικαστήριο αποφασίζει για την κατηγορία. Επίσης αποφαίνεται : α) για τις περιστάσεις από τις οποίες εξαρτάται το είδος και το μέτρο της ποινής καθώς και για τους λόγους αύξησης ή μείωσής της· β) για την κύρια ποινή, την παρεπόμενη και για τα μέτρα ασφάλειας που πρέπει να επιβληθούν· γ) για τη συνολική ποινή που πρέπει να επιβληθεί· δ) για τη μετατροπή (άρθρο 82 Π.Κ.) ή την αναστολή (άρθρο 99 Π.Κ.) της ποινής· και ε) για κάθε θέμα που δεν έχει υπαχθεί ειδικά στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών.

2. Το ίδιο δικαστήριο αποφασίζει, αφού έχει αρχίσει η συζήτηση, αν θα αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.

3. Σε κάθε περίπτωση που αναβάλλεται η εκδίκαση υπόθεσης σε άλλη δικάσιμο της ίδιας ή άλλης συνόδου του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, γίνεται νέα συγκρότησή του.

Άρθρο 405.

Αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών.

1. Οι τακτικοί δικαστές του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου αποφασίζουν χωρίς τη σύμπραξη των ενόρκων : α) για την ταυτότητα του κατηγορουμένου· β) για το θέμα της αρμοδιότητας του δικαστηρίου, που ανακύπτει προτού αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία· γ) για τη νομιμοποίηση της παράστασης του πολιτικώς ενάγοντος ή του αστικώς υπευθύνου· δ) για τις προϋποθέσεις της έγκυρης εισαγωγής στο ακροατήριο, καθώς και για τα διαδικαστικά ζητήματα που αφορούν τη διεξαγωγή της διαδικασίας στο ακροατήριο· ε) για τα παρεμπίπτοντα νομικά ζητήματα που εμφανίζονται και εξετάζονται στη διάρκεια της συζήτησης· στ) για την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 471 παρ. 2 του Κώδικα· ζ) για τη σύμφωνα με το άρθρο 101 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα ανάκληση της αναστολής που χορηγήθηκε· και η) για τις κατά το άρθρο 71 αστικές απαιτήσεις του κατηγορουμένου που αθωώθηκε.

2. Μόνοι οι τακτικοί δικαστές κηρύσσουν απαράδεκτη την ποινική δίωξη ή την παύουν οριστικά, αν ο σχετικός λόγος διαπιστώθηκε από αυτούς όταν άρχιζε η συνεδρίαση και πριν από την κλήρωση των ενόρκων.

3. Αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας ή της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 341 ή 430 επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση καταδίκης συναιτίου για συναφή πράξη σε βαθμό πλημμελήματος που τελέστηκε από αυτόν· η σχετική αίτηση εκδικάζεται από τους τακτικούς δικαστές.

Άρθρο 406.

Απόφαση για τις ιδιωτικές απαιτήσεις.

Οι τακτικοί δικαστές, αφού ακουστούν οι διάδικοι, αποφασίζουν στην ποινική απόφαση ταυτόχρονα και για τις ιδιωτικές απαιτήσεις που υπέβαλε ο πολιτικώς ενάγων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 371 παρ. 3.

Άρθρο 407.

Ανακοίνωση σ' εκείνον που καταδικάστηκε.

1. Όταν απαγγελθεί η απόφαση, ο πρόεδρος ανακοινώνει σ' εκείνον που καταδικάστηκε ότι έχει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση ή αναίρεση μέσα στη νόμιμη προθεσμία. Όσα χρειάζονται, ώστε να είναι έγκυρα και τυπικά δεκτά αυτά τα ένδικα μέσα, εξηγούνται με συντομία στον καταδικασμένο.

2. Οι τακτικοί δικαστές μπορούν να εκφράσουν αυτεπαγγέλτως ευχή να μετριαστεί ή να αφεθεί η ποινή με χάρη, αν νομίζουν ότι η ποινή που επιβλήθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι πολύ αυστηρή σε σχέση με τις συντρέχουσες περιστάσεις.

Άρθρο 408.

Για το μεικτό ορκωτό εφετείο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 384-407, και όπου σ' αυτές αναφέρεται το συμβούλιο πλημμελειοδικών, το τριμελές πλημμελειοδικείο, ο εισαγγελέας πρωτοδικών και ο γραμματέας της εισαγγελίας πρωτοδικών, εννοείται στην περίπτωση αυτή το συμβούλιο εφετών (σε τριμελή σύνθεση), το τριμελές εφετείο, ο εισαγγελέας εφετών και ο γραμματέας της εισαγγελίας εφετών. Όπου στις ίδιες διατάξεις αναφέρονται οι τακτικοί δικαστές, οι ένορκοι, ο εισαγγελέας και ο γραμματέας του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, εννοούνται στην περίπτωση

αυτή οι τακτικοί δικαστές, οι ένορκοι, ο εισαγγελέας και ο γραμματέας του μεικτού ορκωτού εφετείου.

ΠΕΜΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ.
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Πταίσματα.

'Αρθρο 409.

1. Πταίσματα που καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω.

Σύλληψη για πταίσμα.

Σε περίπτωση αυτόφωρου πταίσματος επιτρέπεται η σύλληψη του δράστη από κάθε αστυνομικό όργανο που έσπευσε ή από ανακριτικό υπάλληλο μόνο για τη βεβαίωση της ταυτότητας του αυτουργού ή την άμεση εισαγωγή του σε δίκη, όποτε αυτή είναι δυνατή, σύμφωνα με τις διατάξεις που ακολουθούν.

'Αρθρο 410.

Βεβαίωση της ταυτότητας ή άμεση εισαγωγή σε δίκη.

Αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 409, εκείνος που έχει συλληφθεί είτε προσάγεται χωρίς καμιά αναβολή κατευθείαν στο πλησιέστερο αστυνομικό κατάστημα, όπου εξετάζεται αμέσως, οπότε και συντάσσεται έκθεση από τον ίδιο που τον συνέλαβε ή από κάθε άλλο αστυνομικό υπάλληλο και αμέσως κατόπιν, μόλις βεβαιωθεί η ταυτότητά του, αφήνεται ελεύθερος, είτε οδηγείται αμέσως στο δημόσιο κατήγορο, αν υπάρχει πταισματοδικείο στον ίδιο τόπο και συνεδριάζει εκείνη την ώρα ή μπορεί να συνεδριάσει αμέσως, και προσκομίζονται εκεί οι σχετικές αποδείξεις, οπότε εισάγεται αμέσως σε δίκη σύμφωνα με τις παρακάτω διατάξεις.

'Αρθρο 411.

Χρόνος και τόπος των συνεδριάσεων του πταισματοδικείου.

Προκειμένου να εκδικάσει τα πταίσματα που καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω, το πταισματοδικείο μπορεί να συνεδριάζει οποιαδήποτε ημέρα και ώρα στο ακροατήριό του ή σε άλλον τόπο, που ορίζεται με διαταγή του Υπουργού της δικαιοσύνης. Στις πόλεις όπου υπάρχουν διορισμένοι περισσότεροι πταισματοδίκες μπορεί να οριστεί κατά τον ίδιο τρόπο ότι το πταισματοδικείο θα συνεδριάζει μόνιμα ημέρα και νύχτα ή κάθε ημέρα και ορισμένες νυχτερινές ώρες.

'Αρθρο 412.

Πρόσκληση των μαρτύρων. Ανακοίνωση της κατηγορίας.

Για να εισαχθεί αμέσως σε δίκη ο δράστης που έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω ο ανακριτικός υπάλληλος ή το αστυνομικό όργανο που τον συνέλαβε έχει υποχρέωση ταυτόχρονα να καλέσει προφορικά τους παρόντες μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης· αυτοί έχουν υποχρέωση να μεταβούν μαζί του στο αρμόδιο δικαστικό ή αστυνομικό κατάστημα· αν δεν προσέλθουν ύστερα από την κλήση, εφαρμόζονται τα άρθρα 231 και 232. Αν ο δημόσιος κατήγορος κρίνει ότι η πράξη έχει πράγματι το χαρακτήρα πταίσματος, διατυπώνει την κατηγορία γραπτά ή προφορικά και την ανακοινώνει στον κατηγορούμενο αμέσως πριν από την έναρξη της δίκης. Αν όμως κρίνει ότι η πράξη είναι πλημμέλημα, παραπέμπει εκείνον που έχει συλληφθεί στον εισαγγελέα σύμφωνα με το άρθρο 279.

'Αρθρο 413.

Παραπομπή στην κοινή διαδικασία.

Αν ο πταισματοδίκης κρίνει ότι το πταίσμα δεν έχει καταληφθεί επ' αυτοφώρω ή αν οι αποδείξεις που προσκομίζονται δεν είναι επαρκείς, παραπέμπει την υπόθεση στην κοινή πταισματική διαδικασία και αφήνει ελεύθερον εκείνον που έχει συλληφθεί. Ως προς τα υπόλοιπα τηρούνται οι κανόνες της κύριας διαδικασίας στο ακροατήριο.

'Αρθρο 414.

2. Πταίσματα που βεβαιώνονται με έκθεση. Διαδικασία.

'Οταν δημόσια αρχή ή δημόσιος υπάλληλος ή αστυνομικό όργανο, έχοντας σχηματίσει δική του αντίληψη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του, καταμηνύει κάποιον για πταίσμα, ο αρμόδιος πταισματοδίκης, μόλις πάρει τη μήνυση και ύστερα από έγγραφη πρόταση του δημόσιου κατηγόρου, όπου υπάρχει, επιβάλλει στον παραβάτη σε δημόσια συνεδρίαση τη νόμιμη ποινή· αν ο πταισματοδίκης θεωρεί ότι τα στοιχεία που προσκομίζονται δεν είναι επαρκή για να σχηματίσει την πεποίθησή του, παραπέμπει την υπόθεση στη συνήθη διαδικασία· αν δεν πείθεται για την ενοχή του κατηγορουμένου, τον αθωώνει.

'Αρθρο 415.

Απόφαση και αντιρρήσεις εναντίον της.

Στην απόφαση, που μπορεί να γραφεί και κάτω από την έκθεση με την οποία βεβαιώνεται η παράβαση, πρέπει ,εκτός από το συνηθισμένο περιεχόμενο, να μνημονεύεται και ότι επιτρέπεται σ' εκείνον που καταδικάστηκε να υποβάλει μέσα σε οκτώ ημέρες από την επίδοση αντιρρήσεις, με έκθεση που συντάσσει ο γραμματέας του πταισματοδικείου που εξέδωσε την απόφαση ή ο γραμματέας του πταισματοδικείοι του τόπου διαμονής του. Στην έκθεση που συντάσσει ο γραμματέας του πταισματοδικείου που εξέδωσε την απόφαση πρέπει να σημειώνεται η δικάσιμος κατά την οποία θα συζητηθούν οι αντιρρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 416.

'Αρθρο 416.

Συζήτηση στο ακροατήριο.

1. Αν οι αντιρρήσεις προβληθούν εμπρόθεσμα σύμφωνα με το άρθρο 415, η απόφαση που εκδόθηκε ανατρέπεται και η υπόθεση εισάγεται για να συζητηθεί με την κοινή διαδικασία στην πρώτη δικάσιμο ύστερα από δέκα ημέρες από την προβολή των αντιρρήσεων κατά το άρθρο 415· την ημέρα αυτή ο κατηγορούμενος οφείλει να εμφανιστεί χωρίς κλήτευση, προσκομίζοντας και τα αποδεικτικά του μέσα. Διαφορετικά, δικάζεται σαν να ήταν παρών. Αν οι αντιρρήσεις έχουν υποβληθεί στο γραμματέα άλλου πταισματοδικείου, η υπόθεση συζητείται ύστερα από προηγούμενη κλήτευση του κατηγορουμένου (άρθρ. 166). Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται για κανένα λόγο. Κατά της απόφασης επιτρέπεται η άσκηση των ένδικων μέσων που προβλέπονται από τον κώδικα.

2. Αν δεν προβληθούν εμπρόθεσμα αντιρρήσεις, η απόφαση που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 415 εκτελείται. 'Εφεση και αναίρεση εναντίον της επιτρέπονται σύμφωνα με τις κοινές διατάξεις· η σχετική προθεσμία αρχίζει με την εκπνοή της προθεσμίας για την προβολή των αντιρρήσεων.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Πλημμελήματα.

1. Πλημμελήματα που καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω.

'Αρθρο 417.

'Αμεση παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο.

Αν ο δράστης οποιουδήποτε πλημμελήματος έχει συλληφθεί επ' αυτοφώρω, ακολουθείται η διαδικασία που αναφέρεται στα επόμενα άρθρα, εκτός αν ο εισαγγελέας κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι να μην εφαρμοστεί αυτή η διαδικασία.

'Αρθρο 418.

1. Ο ανακριτικός υπάλληλος ή το αστυνομικό όργανο που συνέλαβε το δράστη επ' αυτοφώρω έχει την υποχρέωση

να τον φέρει αμέσως, ή, αν η σύλληψη έγινε έξω από την έδρα του δικαστηρίου, μέσα στον απόλυτα αναγκαίο για τη μεταφορά χρόνο, στον αρμόδιο εισαγγελέα μαζί με την ένθεση για τη σύλληψη και τη βεβαίωση του εγκλήματος, που πρέπει υποχρεωτικά να τη συντάξει· ο εισαγγελέας μπορεί να παραπέμψει τον κατηγορούμενο αμέσως, χωρίς γραπτή προδικασία, στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου που συνεδριάζει την ημέρα εκείνη, το οποίο και ασχολείται αμέσως με την εκδίκαση της κατηγορίας. Αν την ημέρα εκείνη δεν συνεδριάζει το δικαστήριο, ο εισαγγελέας κοινοποιεί στον κατηγορούμενο κλητήριο θέσπισμα για έκτακτη δικάσιμο, που συγκαλείται αρμοδίως την ίδια ή την επόμενη ημέρα, αν είναι εντελώς αδύνατο να συγκροτηθεί την ίδια ημέρα το δικαστήριο.

2. Αν το πλημμέλημα υπάγεται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου και αυτό συνεδριάζει την ημέρα που τελέστηκε το πλημμέλημα στην περιφέρεια του τόπου της τέλεσης, ο κατηγορούμενος μετά τη σύλληψή του κατά την παρ. 1 προσάγεται χωρίς χρονοτριβή στο δικαστήριο, το οποίο και δικάζει αμέσως την υπόθεση που εισάγεται από τον εισαγγελέα, ο οποίος και παρίσταται στη συνεδρίαση.

3. Αν το πλημμέλημα διώκεται μόνο με έγκληση, αυτή μπορεί να υποβληθεί και προφορικά σ' εκείνους που έχουν τη δυνατότητα να συλλάβουν το δράστη αυτόφωρου εγκλήματος, οπότε η σχετική δήλωση περιλαμβάνεται στην έκθεση για τη σύλληψη (άρ. 275 παρ. 2).

'Αρθρο 419.

Κράτηση του κατηγορουμένου.

Ο εισαγγελέας μπορεί να διατάσσει την κράτηση του κατηγορουμένου στο κρατητήριο της αστυνομίας, προκειμένου να εκδικαστεί η υπόθεση την επόμενη ημέρα από την προσαγωγή του σ' αυτόν· η κράτηση δεν επιτρέπεται να διαρκέσει περισσότερο από είκοσι τέσσερις ώρες από την προσαγωγή. Αν μέσα σ' αυτή την προθεσμία δεν γίνει δυνατή για οποιονδήποτε λόγο η σύγκληση του δικαστηρίου και η εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, ο εισαγγελέας μπορεί να παραπέμψει τον κατηγορούμενο στον ανακριτή, ο οποίος οφείλει μέσα σε προθεσμία είκοσι τεσσάρων ωρών - που δεν παρατείνεται ούτε με αίτηση του κατηγορουμένου - να αποφασίσει σχετικά με την προσωρινή κράτησή του ή όχι, έχοντας το δικαίωμα να ενεργήσει και οποιαδήποτε αναγκαία ανακριτική πράξη. Την προσωρινή κράτηση τη διατάσσει ο ανακριτής σύμφωνα με το άρθρο 283. Αν εκδοθεί ένταλμα προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου, αυτό δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο, ούτε επιτρέπεται προσωρινή απόλυση· ο ανακριτής στέλνει αμέσως τα έγγραφα στον εισαγγελέα, ο οποίος εισάγει την υπόθεση χωρίς άλλη προδικασία στο ακροατήριο σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

'Αρθρο 420.

Κλήτευση των συναιτίων.

Αν η εκδίκαση της υπόθεσης δεν πρόκειται να γίνει την ίδια ημέρα κατά την οποία ο δράστης προσάγεται ενώπιον του εισαγγελέα, ο εισαγγελέας μπορεί να παραπέμψει στο ακροατήριο μαζί με τον κατηγορούμενο και τους άλλους συναιτίους που δεν έχουν συλληφθεί· ο ίδιος τότε φροντίζει για να εκδοθεί σ' αυτούς κλητήριο θέσπισμα χωρίς την τήρηση καμιάς προθεσμίας.

'Αρθρο 421.

Κλήτευση μαρτύρων.

1. Εκείνος που σύμφωνα με το άρθρο 418 πραγματοποίησε τη σύλληψη έχει υποχρέωση να κλητεύσει προφορικά τους μάρτυρες, καθώς και αυτούς που προτείνονται από τον κατηγορούμενο (άρθρο 327 παρ. 1), αναφέροντας την κλήτευση αυτή στην έκθεση σύλληψης. Αν η εκδίκαση της υπόθεσης πρόκειται να γίνει την επόμενη ημέρα της προσαγωγής του κατηγορουμένου στον εισαγγελέα, μπορεί αυτός να διατάξει την προφορική επίσης κλήτευση των μαρτύρων, ακόμη και με τη φροντίδα εκείνου που συνέλαβε το δράστη.

2. Στους μάρτυρες που καλούνται με αυτό τον τρόπο επιβάλλονται σε περίπτωση απείθειας οι ποινές που ορίζονται για τους λιπομάρτυρες και η βίαιη προσαγωγή, η οποία διατάσσεται από το δικαστήριο και εκτελείται χωρίς χρονοτριβή, ακόμη και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

3. Εκείνος που πραγματοποίησε τη σύλληψη δεν εξετάζεται ως μάρτυρας, παρά διαβάζεται στο ακροατήριο η έκθεσή του για τη σύλληψη και για τη βεβαίωση του εγκλήματος. Μπορεί όμως το δικαστήριο, με αίτηση του εισαγγελέα ή ενός από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, να επιτρέψει την εξέτασή του.

4. Τα δικαιώματα και τα οδοιπορικά των μαρτύρων εκκαθαρίζονται από εκείνον που διευθύνει τη συζήτηση και πληρώνονται κατά τις κοινές διατάξεις.

'Αρθρο 422.

Πολιτική αγωγή.

Η απαίτηση του ζημιωμένου εισάγεται χωρίς προδικασία, μόνο όμως με προφορική δήλωσή του κατά τη συζήτηση· ο πολιτικώς ενάγων στην περίπτωση αυτή έχει τη δυνατότητα να φέρει και μάρτυρες για να αποδείξει την απαίτησή του και χωρίς να τους γνωστοποιήσει προηγουμένως στον κατηγορούμενο. Για την εκδίκαση της απαίτησης εφαρμόζονται οι διατάξεις για την πολιτική αγωγή που αναφέρονται στα άρθρα 63 επ., 68 παρ. 2 και 3 και 371 παρ. 3.

'Αρθρο 423.

Αναβολή της συζήτησης.

1. Αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος, το δικαστήριο πρέπει να του διορίσει συνήγορο. Το δικαστήριο είναι επίσης υποχρεωμένο να αναβάλει τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο, που δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από τρεις ημέρες, για να προετοιμάσει ο κατηγορούμενος την υπεράσπισή του. Εκείνος που διευθύνει τη συνεδρίαση ανακοινώνει στον κατηγορούμενο αυτά του τα δικαιώματα.

2. Το δικαστήριο μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο, που δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από δεκαπέντε ημέρες, για ισχυρότερες αποδείξεις ή για να κλητευθούν και οι συναίτιοι εκείνου που έχει συλληφθεί, αν αυτοί παραπέμφθηκαν μαζί του στο ακροατήριο, σύμφωνα με το άρθρο 420, αλλά δεν κλητεύθηκαν.

3. Και στις δύο περιπτώσεις αναβολής το δικαστήριο οφείλει αυτεπαγγέλτως να αποφασίσει συγχρόνως είτε για τη διατήρηση ή την άρση της κράτησης ή της προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου είτε για την προσωρινή απόλυσή του σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα. Σε περίπτωση αναβολής κατά την παρ. 2, το δικαστήριο δεν μπορεί να διατάξει τη διατήρηση της προσωρινής κράτησης, αν πρόκειται για πλημμέλημα για το οποίο δεν επιτρέπεται προσωρινή κράτηση σύμφωνα με το άρθρο 282.

4. Και στις δύο περιπτώσεις των παρ. 1 και 2, οι παρόντες μάρτυρες οφείλουν να προσέλθουν στη νέα δικάσιμο χωρίς να κλητευθούν, ενώ οι υπόλοιποι, όπως και οι συναίτιοι εκείνου που έχει συλληφθεί, κλητεύονται το λιγότερο είκοσι τέσσερις ώρες πριν από τη δικάσιμο. Οι μάρτυρες μπορούν να κλητευθούν και προφορικά σύμφωνα με το άρθρο 421 παρ. 1· εξάλλου, οι μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης μπορούν να προσαχθούν με τη βία σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

'Αρθρο 424.

Συζήτηση.

Ως προς τα υπόλοιπα η συζήτηση στο ακροατήριο γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι το έγκλημα δεν έχει καταληφθεί επ' αυτοφώρω ή ότι, ακόμη και ύστερα από την αναβολή που

έδωσε σύμφωνα με το άρθρο 423 παρ. 2, οι αποδείξεις δεν είναι επαρκείς, παραπέμπει την υπόθεση στην τακτική διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος που κρατείται ή κρατείται προσωρινά παραπέμπεται στον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος ασκεί τα δικαιώματα που του παρέχονται από τα άρθρα 243 παρ. 2, 245 και 246 παρ. 3.

'Αρθρο 425.
Καταργήθηκε με το ν. 410/76.

'Αρθρο 426.
'Αλλες περιπτώσεις εφαρμογής της συνοπτικής διαδικασίας.

1. Οι διατάξεις των άρθρων 418 έως 424 εφαρμόζονται ανάλογα όταν ο δράστης πλημμελήματος, αν και δεν καταλήφθηκε επ' αυτοφώρω, κρατείται σε φυλακή ή σε άλλο τόπο κράτησης και το πλημμέλημα έγινε στον τόπο όπου κρατείται.

2. Με τη συνοπτική αυτή διαδικασία δικάζονται και οι **στρατιωτικοί, όταν για το πλημμέλημα που τέλεσαν και εμπίπτει στο άρθρο 417 υπάγονται στα κοινά δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.**

2. Πλημμελήματα που βεβαιώνονται με έκθεση.

'Αρθρο 427.
Γενική διάταξη.

Οι διατάξεις των άρθρων 414, 415 και 416 εφαρμόζονται ανάλογα και στα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου, αν ο δικαστής κρίνει ότι πρέπει να επιβάλει μόνο χρηματική ποινή.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΓΟΔΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Πλημμελήματα.

'Αρθρο 428.
Κλήτευση στο ακροατήριο.

Αν ο κατηγορούμενος για πλημμέλημα έχει παραπεμφθεί με βούλευμα ή με απευθείας κλήση στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου, απουσιάζει όμως από τον τόπο της κατοικίας του και είναι άγνωστη η διαμονή του, ο εισαγγελέας τον καλεί στην ορισμένη δικάσιμο σύμφωνα με τα άρθρα 320 και 321. Η επίδοση γίνεται κατά το άρθρο 156.

'Αρθρο 429.
Συζήτηση και απόφαση.

1. Αν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί στο ακροατήριο, η συζήτηση γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 339-373.

2. Αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί, κάθε συγγενής του εξ αίματος έως δ' βαθμού ή εξ αγχιστείας έως β' βαθμού (προτιμάται ο πλησιέστερος) μπορεί να εμφανιστεί και να διορίσει για τον κατηγορούμενο που είναι απών συνήγορο, ο οποίος τον υπερασπίζει σαν να ήταν παρών. Αν η υπεράσπιση ισχυριστεί και αποδείξει ότι ο κατηγορούμενος έχει γνωστό και ορισμένο τόπο διαμονής, η συζήτηση αναβάλλεται, με αίτηση της υπεράσπισης, σε ρητή δικάσιμο που απέχει τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες, στην οποία ο κατηγορούμενος οφείλει να εμφανιστεί χωρίς κλήτευση· αν δεν ζητηθεί η αναβολή ή κανένας συγγενής δεν εμφανιστεί για να εκπροσωπήσει τον κατηγορούμενο, η συζήτηση γίνεται σύμφωνα με τις συνηθισμένες για τα πλημμελήματα διατυπώσεις, και η καταδικαστική απόφαση που εκδίδεται είναι αμέσως εκτελεστή και υπόκειται στα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης. Για να αρχίσουν όμως οι προθεσμίες για την άσκηση των ένδικων αυτών μέσων πρέπει να γίνει επίδοση της απόφασης κατά το άρθρο 156.

'Αρθρο 430.
Αίτηση για την ακύρωση της απόφασης.

1. Εκείνος που καταδικάστηκε, αν δεν εμφανίστηκε και δεν άσκησε ένδικο μέσο που επιτρέπεται από το νόμο κατά της καταδικαστικής απόφασης, μπορεί να ζητήσει την ακύρωσή της για το λόγο ότι κατά την επίδοση του κλητήριου θεσπίσματος δεν συνέτρεχαν οι όροι του άρθρου 428, καθορίζοντας συγχρόνως και τον τόπο στον οποίο τότε διέμενε· διαφορετικά, η αίτηση του είναι απαράδεκτη. Η αίτηση γίνεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία οκτώ ημερών από την εκτέλεση της απόφασης ή και πριν από αυτήν, με έκθεση που συντάσσεται από το γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση ή του δικαστηρίου του τόπου εκτέλεσης. Στην έκθεση εκείνος που υπέβαλε την αίτηση οφείλει να δηλώσει την τωρινή διαμονή του και να ορίσει αντίκλητο στην έδρα του δικαστηρίου, προς τον οποίο θα γίνονται όλες οι επιδόσεις και οι κοινοποιήσεις που αφορούν τον κατηγορούμενο· διαφορετικά, η αίτησή του είναι απαράδεκτη. Η αίτηση εισάγεται για συζήτηση στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, την πρώτη δικάσιμο ύστερα από τρεις ημέρες από την σύνταξη της σχετικής έκθεσης, χωρίς να προσκαλείται εκείνος που υπέβαλε την αίτηση. Αν αυτός κρατείται στη φυλακή για την έκτιση της ποινής που του επιβλήθηκε, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 346. Ο αρμόδιος εισαγγελέας οφείλει να κλητεύσει, χωρίς να τηρήσει καμιά προθεσμία, τους μάρτυρες που τυχόν του προτάθηκαν από εκείνον που υπέβαλε την αίτηση.

2. Ο εισαγγελέας που είναι επιφορτισμένος με την εκτέλεση της απόφασης, μπορεί ,μόλις πληροφορηθεί ότι ασκήθηκε η αίτηση για ακύρωση, να διατάξει την αναβολή ή τη διακοπή της εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 556 στοιχ. γ' και 557, αν κρίνει ότι εκείνος που υπέβαλε την αίτηση δεν είναι ύποπτος για απόδραση.

'Αρθρο 431.
Συζήτηση.

1. Αν η αίτηση για ακύρωση αποδειχθεί βάσιμη, το δικαστήριο ακυρώνει την εκτελούμενη απόφαση και στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή άμεση εκδίκαση της υπόθεσης, διατάσσει την απόλυση του κατηγορουμένου και προσδιορίζει τη νέα δικάσιμο κατά την οποία ο κατηγορούμενος έχει την υποχρέωση να εμφανιστεί χωρίς να κλητευθεί· διαφορετικά, δικάζεται σαν να ήταν παρών, με εφαρμογή των άρθρων 340 και 341. Κατά τη νέα συζήτηση προσκαλούνται εκείνοι που εξετάστηκαν στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση που ακυρώθηκε, ακόμα και νέοι μάρτυρες που ο εισαγγελέας τους κρίνει χρήσιμους για να αποδειχθεί η αλήθεια, πάντοτε όμως διαβάζονται τα πρακτικά της συζήτησης που ακυρώθηκε.

2. Αν εκείνος που υπέβαλε την αίτηση δεν εμφανιστεί, η αίτησή του απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη, και δεν του επιτρέπεται πλέον να ζητήσει και πάλι την ακύρωση της απόφασης. Το δικαστήριο όμως, αν προβληθούν λόγοι ανώτερης βίας ή άλλα ανυπέρβλητα αίτια από κάποιον συγγενή που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 429 και εξαιτίας των οποίων δεν μπορεί ο κατηγορούμενος να εμφανιστεί στη συζήτηση της αίτησης για ακύρωση, μπορεί να αναβάλει μία φορά μόνο τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο, στην οποία εκείνος που υπέβαλε την αίτηση οφείλει να προσέλθει χωρίς να κλητευθεί.

3. Εναντίον της απόφασης που απορρίπτει για οποιονδήποτε λόγο την αίτηση για ακύρωση της απόφασης δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Κακουργήματα.

'Αρθρο 432.
Αναστολή της εκδίκασης.

1. Αν κάποιος που παραπέμφθηκε στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου για κακούργημα απουσιάζει από τον

τόπο της κατοικίας του και η διαμονή του είναι άγνωστη, δεν παρουσιαστεί ούτε συλληφθεί μέσα σε ένα μήνα από την επίδοση του παραπεμπτικού βουλεύματος σύμφωνα με το άρθρο 156, αναστέλλεται η διαδικασία στο ακροατήριο με διάταξη του εισαγγελέα του εφετείου, ωσότου συλληφθεί ή εμφανιστεί ο κατηγορούμενος. Η διάταξη αυτή πρέπει να τοιχοκολληθεί σύμφωνα με το άρθρο 156 παρ. 2.

2. Αν εκείνος που παραπέμφθηκε για κακούργημα έχει απολυθεί από τις φυλακές επειδή συμπλήρωσε το ανώτατο όριο που επιτρέπεται για την προσωρινή κράτηση και δεν εμφανίζεται για να δικαστεί στη δικάσιμο που ορίστηκε, δικάζεται σαν να ήταν παρών, αν κλητεύθηκε ως γνωστής διαμονής· η απόφαση που θα εκδοθεί δεν μπορεί να προσβληθεί με κανένα ένδικο μέσο. Αν εκείνος που καταδικάστηκε συλληφθεί ή παρουσιαστεί με τη θέλησή του για να εκτελεστεί η ποινή που του επιβλήθηκε, η υπόθεση εισάγεται και πάλι για να συζητηθεί· στη συζήτηση αυτή προσάγεται ο κατηγορούμενος για να δικαστεί κατ' αντιμωλίαν, και, ώσπου να εκδοθεί η κατ' αντιμωλίαν απόφαση, εκτελείται η στερητική της ελευθερίας ποινή που του επιβλήθηκε. Η απόφαση που εκδόθηκε ερήμην του κατηγορουμένου ακυρώνεται αυτοδικαίως μόλις εκδοθεί η κατ' αντιμωλίαν απόφαση. Από την έκδοση της ερήμην απόφασης αναστέλλεται αυτοδικαίως ο χρόνος της παραγραφής του αξιοποίνου της πράξης, και η αναστολή διαρκεί ωσότου εκδοθεί η νέα κατ' αντιμωλίαν απόφαση. Αν με την απόφαση αυτή απαγγελθεί καταδίκη σε ποινή στερητική της ελευθερίας, αφαιρείται το μέρος που έχει εκτιθεί.

3. Αν αυτός που παραπέμφθηκε για κακούργημα ενόσω βρίσκεται σε προσωρινή κράτηση προκαλέσει με πρόθεση στον εαυτό του μόνος του ή με τη βοήθεια άλλου προσώπου ανικανότητα, για να αποφύγει να εμφανιστεί στο δικαστήριο στη δικάσιμο που ορίστηκε, δικάζεται σαν να ήταν παρών. Η παρεμπίπτουσα απόφαση που εκδίδεται δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο.

4. Οι διατάξεις της παρ. 2 εφαρμόζονται αναλόγως και στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο να δικάσει την έφεση αν αυτός που αθωώθηκε σε πρώτο βαθμό για κακούργημα δεν εμφανιστεί για να δικαστεί κατ' έφεση που ασκήθηκε από τον εισαγγελέα και αποβλέπει στην καταδίκη του για κακούργημα.

Άρθρο 433.
Παραπομπή της πολιτικής αγωγής στα πολιτικά δικαστήρια.

Αν διαταχθεί αναστολή σύμφωνα με το άρθρο 432, ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να ασκήσει την πολιτική αγωγή του στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο· διατηρεί όμως το δικαίωμά του, σε περίπτωση εμφάνισης ή σύλληψης του κατηγορουμένου, να την ασκήσει στο ποινικό δικαστήριο, αν δεν εκδόθηκε οριστική απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου.

Άρθρο 434.
Δημοσίευση του παραπεμπτικού βουλεύματος.

Από τότε που τοιχοκολλήθηκε κατά το άρθρο 432 η διάταξη για την αναστολή και κάθε χρόνο γίνεται τοιχοκόλληση αποσπάσματος του παραπεμπτικού βουλεύματος κατά το άρθρο 156 παρ. 2 και κοινοποίησή του, με τη φροντίδα του εισαγγελέα εφετών, σε όλες τις αστυνομικές αρχές του κράτους, που προσκαλούνται να συλλάβουν τον κατηγορούμενο.

Άρθρο 435.
Φυγοδικία του κατηγορουμένου που απολύθηκε προσωρινά.

1. Αν εκείνος που παραπέμφθηκε για κακούργημα απολυθεί από τις φυλακές προσωρινά σύμφωνα με τα άρθρα 292 κ.ε., και από απείθεια δεν εμφανιστεί στο αρμόδιο δικαστήριο για να δικαστεί την ορισμένη δικάσιμο, το δικαστήριο ανακαλεί κατά το άρθρο 300 εδ. α' την προσωρινή απόλυση και διατάσσει ταυτόχρονα και την αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 432, οπότε εφαρμόζονται και τα άρθρα 433 και 434.

2. Παρόμοια αναστολή της διαδικασίας που κινήθηκε σε βάρος κατηγορουμένου για κακούργημα διατάσσεται και στην περίπτωση του άρθρου 290 παρ. 2.

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Έκδοση.

Άρθρο 436.
Γενικά.

1. Αν δεν υπάρχει σύμβαση, οι όροι και η διαδικασία της έκδοσης αλλοδαπών εγκληματιών ρυθμίζονται από τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

2. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται, ακόμη και αν υπάρχει σύμβαση, αν δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτή, καθώς και στα σημεία που δεν προβλέπει η σύμβαση.

Άρθρο 437.
Πότε επιτρέπεται.

Η έκδοση αλλοδαπού επιτρέπεται : α) όταν αυτός κατηγορείται για αξιόποινη πράξη εναντίον της οποίας απειλείται και από τον ελληνικό ποινικό νόμο και από το νόμο του κράτους που ζητεί την έκδοση στερητική της ελευθερίας ποινή, της οποίας το ανώτατο όριο είναι δύο έτη και πάνω ή η ποινή του θανάτου. Σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων η έκδοση επιτρέπεται για όλα, αν ένα από αυτά τιμωρείται με μία από τις παραπάνω ποινές. Αν το πρόσωπο του οποίου ζητείται η έκδοση καταδικάστηκε προηγουμένως αμετάκλητα από δικαστήριο οποιουδήποτε κράτους σε στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριων μηνών για έγκλημα που δεν προβλέπεται από το άρθρο 438 στοιχ. γ' και η έκδοσή του ζητείται για έγκλημα που τελέστηκε σε υποτροπή και κατά τον ελληνικό ποινικό νόμο και κατά το νόμο του κράτους που ζητεί την έκδοσή του, η έκδοση μπορεί να επιτραπεί αν το έγκλημα αυτό τιμωρείται ως πλημμέλημα με οποιαδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας· β) όταν τα δικαστήρια του κράτους που ζητεί την έκδοσή του τον καταδίκασαν σε στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον έξι μηνών για αξιόποινη πράξη που και ο ελληνικός ποινικός νόμος και οι νόμοι του κράτους που ζητεί την έκδοση τη χαρακτηρίζουν ως πλημμέλημα ή κακούργημα· και γ) όταν αυτός συναινεί ρητά να παραδοθεί στο κράτος που ζητεί την έκδοσή του.

Άρθρο 438.
Πότε απαγορεύεται.

Η έκδοση απαγορεύεται : α) αν εκείνος για τον οποίο ζητείται ήταν ημεδαπός όταν τελέστηκε η πράξη· β) αν η δίωξη και τιμωρία του εγκλήματος που τέλεσε στο εξωτερικό ανήκει σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους στα ελληνικά δικαστήρια· γ) αν πρόκειται για έγκλημα που κατά τους ελληνικούς νόμους χαρακτηρίζεται πολιτικό, στρατιωτικό, φορολογικό ή του τύπου, ή διώκεται μόνο ύστερα από έγκληση αυτού που αδικήθηκε, ή όταν από τις περιστάσεις προκύπτει ότι η έκδοση ζητείται για λόγους πολιτικούς· δ) αν, σύμφωνα με τους νόμους του κράτους που ζητεί την έκδοση ή του ελληνικού κράτους ή του κράτους όπου τελέστηκε το έγκλημα, έχει προκύψει ήδη πριν από την απόφαση για την έκδοση νόμιμος λόγος που εμποδίζει τη δίωξη ή την εκτέλεση της ποινής ή αποκλείει ή εξαλείφει το αξιόποινο· και ε) αν πιθανολογείται ότι εκείνος για τον οποίο ζητείται η έκδοση θα καταδιωχθεί από το κράτος στο οποίο παραδίδεται για πράξη διαφορετική από εκείνη για την οποία ζητείται η έκδοση.

Άρθρο 439.
Αίτηση για έκδοση από περισσότερα κράτη.

Αν πολλά κράτη ζητούν την έκδοση για το ίδιο έγκλημα, αυτή διατάσσεται να γίνει κατά προτίμηση είτε στο κράτος του οποίου είναι υπήκοος ο δράστης είτε σ' εκείνο όπου έγινε το έγκλημα. Εάν οι σύγχρονες αιτήσεις αναφέρονται σε διαφορετικά εγκλήματα, η έκδοση γίνεται κατά προ-

τίμηση στο κράτος όπου τελέστηκε σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους το βαρύτερο έγκλημα ή, αν πρόκειται για έγκλημα όμοιας βαρύτητας, στο κράτος του οποίου η αίτηση για έκδοση έφτασε πρώτη· λαμβάνεται πάντοτε υπόψη και η υποχρέωση που αναλαμβάνει ένα από τα κράτη που ζητούν την έκδοση να επανεκδώσει το δράστη για τα υπόλοιπα εγκλήματα.

Άρθρο 440.

Περιορισμοί στην έκδοση.

Η έκδοση γίνεται μόνο με τον όρο ότι εκείνος που εκδίδεται δεν θα καταδιωχθεί ή καταδικαστεί στο κράτος στο οποίο εκδίδεται ούτε θα παραδοθεί σε τρίτο κράτος για άλλες πράξεις που τελέστηκαν πριν από την έκδοση, εκτός από εκείνη για την οποία εκδίδεται. Για τέτοιες πράξεις μπορεί να διωχθεί, να τιμωρηθεί ή να παραδοθεί σε τρίτο κράτος μόνο : α) αν συναινέσει μεταγενέστερα το ελληνικό κράτος, το οποίο μπορεί να αξιώσει η συναίνεση αυτή να ζητηθεί σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπεται για την αίτηση έκδοσης από τον κώδικα μαζί με τα έγγραφα που τη στηρίζουν κατά τα άρθρα 443 και 444 ή β) αν το πρόσωπο που εκδόθηκε δεν εγκατέλειψε, παρά την έλλειψη κάθε εμποδίου, το έδαφος του κράτους στο οποίο εκδόθηκε μέσα σε τριάντα ημέρες από το τέλος της δίκης και σε περίπτωση καταδίκης από την απόλυση από τις φυλακές ή αν επανέλθει στο κράτος μεταγενέστερα.

Άρθρο 441.

Αναβολή της έκδοσης.

Αν εκείνος του οποίου ζητείται η έκδοση καταδιώκεται ή έχει καταδικαστεί στην Ελλάδα για άλλη πράξη, η έκδοσή του αναβάλλεται ως την περάτωση της ποινικής δίωξης και σε περίπτωση καταδίκης ωσότου εκτιθεί η ποινή ή απολυθεί από τις φυλακές. Τα μέτρα ασφάλειας που τυχόν επιβλήθηκαν εναντίον του εφαρμόζονται μόλις επιστρέψει με οποιονδήποτε τρόπο στην Ελλάδα. Αν όμως πέρασε πενταετία από την έκδοσή του, για την εφαρμογή ή όχι των μέτρων ασφάλειας μόλις επιστρέψει αποφασίζει το πλημμελειοδικείο του τόπου της κατοικίας του, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες όπου αυτός βρίσκεται καθώς και αν είναι ή δεν είναι επικίνδυνος.

Άρθρο 442.

Προσωρινή παράδοση του προσώπου για το οποίο ζητείται η έκδοση.

Αν η αναβολή της έκδοσης που προβλέπεται στο άρθρο 441 μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα σύμφωνα με τους νόμους του κράτους που ζητεί την έκδοση την παραγραφή ή άλλα σοβαρά εμπόδια στη δίωξη, μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή έκδοση του προσώπου για το οποίο ζητείται με τον όρο ότι θα σταλεί τούτο πίσω μόλις τελειώσουν οι ανακριτικές πράξεις για τις οποίες ζητήθηκε προσωρινά η έκδοσή του.

Άρθρο 443.

Αίτηση για την έκδοση.

1. Αν πρόκειται για την περίπτωση του άρθρου 437 στοιχ. α, στην αίτηση που διαβιβάζεται με την διπλωματική οδό πρέπει να επισυνάπτονται το κατηγορητήριο, το ένταλμα σύλληψης ή οποιαδήποτε άλλη δικαστική πράξη που έχει το ίδιο κύρος με αυτά και (αν δεν υπάρχει συνθήκη που να το εμποδίζει) όσα έγγραφα απαιτούνται ώστε να βεβαιωθεί ότι υπάρχουν ενδείξεις ενοχής επαρκείς για να παραπεμφθεί σε δίκη εκείνος για τον οποίο ζητείται η έκδοση· αν πρόκειται για την περίπτωση του άρθρου 437 στοιχ. β', στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται η απόφαση εναντίον εκείνου για τον οποίο ζητείται η έκδοση και οι αποδείξεις ότι είναι αμετάκλητη. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να διαβιβάζεται ταυτόχρονα αντίγραφο του νόμου ο οποίος ισχύει στο κράτος που ζητεί την έκδοση και τιμωρεί την πράξη· ακόμη, συνοπτική περιγραφή των περιστατικών του εγκλήματος και, τέλος, ακριβής περιγραφή των χαρακτηριστικών εκείνου για τον οποίο ζητείται η έκδοση, μαζί με τη φωτογραφία του και τα δακτυλικά του αποτυπώματα αν αυτό είναι δυνατό. Όλα αυτά τα έγγραφα μπορούν να προσκομίζονται και σε αντίγραφα επικυρωμένα από το δικαστήριο ή από οποιαδήποτε άλλη αρμόδια αρχή του κράτους που ζητεί την έκδοση.

2. Η αίτηση για την έκδοση, μαζί με τα έγγραφα που απαιτούνται κατά την παρ. 1 και με την επικυρωμένη μετάφρασή τους, διαβιβάζονται από τον Υπουργό Εξωτερικών στον Υπουργό Δικαιοσύνης· ο τελευταίος αφού ελέγξει τη νομιμότητα της αίτησης, τη στέλνει μαζί με τα έγγραφα, και με τη φροντίδα του εισαγγελέα εφετών, στον πρόεδρο εφετών στην περιφέρεια του οποίου διαμένει εκείνος για τον οποίο ζητείται η έκδοση.

Άρθρο 444.

Αίτηση για επεξηγήσεις.

Όταν υπάρχουν αμφιβολίες για τη δυνατότητα να γίνει η έκδοση κατά τα άρθρα 437 και 438, ζητούνται επεξηγήσεις από το κράτος που κάνει την αίτηση για την έκδοση· η έκδοση δεν μπορεί να διαταχθεί παρά μόνο όταν οι επεξηγήσεις είναι τέτοιου βαθμού ώστε να διαλύουν τις αμφιβολίες που έχουν γεννηθεί.

Άρθρο 445.

Σύλληψη του προσώπου του οποίου ζητείται η έκδοση. Κατάσχεση πειστηρίων.

1. Ο πρόεδρος εφετών έχει υποχρέωση, μόλις παραλάβει τα έγγραφα, να διατάξει χωρίς αναβολή με ένταλμα τη σύλληψη του προσώπου του οποίου ζητείται η έκδοση και την κατάσχεση όλων των πειστηρίων. Το ένταλμα σύλληψης και η κατάσχεση εκτελούνται με τη φροντίδα του εισαγγελέα εφετών κατά τα άρθρα 251-269, 277, 278 και 280.

2. Και χωρίς ένταλμα μπορεί, σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης και ιδιαίτερα όταν υπάρχει βάσιμη υπόνοια φυγής του προσώπου που ζητείται η έκδοσή του, να γίνει σύλληψη, πριν ακόμα υποβληθεί η αίτηση για έκδοση, με εντολή του εισαγγελέα εφετών· για τη σύλληψη δεν χρειάζεται διπλωματική μεσολάβηση· απαιτείται όμως αγγελία που διαβιβάζεται ταχυδρομικώς ή τηλεγραφικώς από τη δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους που ζητεί την έκδοση· η αγγελία πρέπει να μνημονεύει το ένταλμα σύλληψης ή την απόφαση και το έγκλημα. Ο εισαγγελέας εφετών ανακοινώνει αμέσως τη σύλληψη στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος μπορεί να διατάξει την απόλυση εκείνου που έχει συλληφθεί.

3. Αν μέσα σε ένα μήνα το πολύ από τη σύλληψη δεν υποβληθεί η αίτηση για έκδοση κατά το άρθρο 443, ο κρατούμενος προσωρινά απολύεται με διαταγή του εισαγγελέα των εφετών. Αν υποβληθούν εμπροθέσμως τα έγγραφα, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 και των άρθρων 448 επ.

4. Αν ύστερα από την απόλυση του προσώπου που ζητείται η έκδοσή του σύμφωνα με τα παραπάνω περιέλθει στο Υπουργείο Εξωτερικών η αίτηση για έκδοση κατά το άρθρο 443, ακολουθεί η διαδικασία της έκδοσης.

5. Εκείνος που έχει συλληφθεί προσωρινά μπορεί, αμφισβητώντας την ταυτότητά του, να προσφύγει στο συμβούλιο εφετών, μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες από την προσαγωγή του στον εισαγγελέα των εφετών· το συμβούλιο αποφασίζει αμετάκλητα, αφού ακούσει εκείνον που ασκεί την προσφυγή και το συνήγορό του. Η προσφυγή μπορεί να γίνει και προφορικά στον εισαγγελέα εφετών.

Άρθρο 446.

Βεβαίωση της ταυτότητας. Φυλάκιση του προσώπου που έχει συλληφθεί.

Εκείνος που έχει συλληφθεί οδηγείται χωρίς αναβολή μαζί με τις εκθέσεις σύλληψης και κατάσχεσης στον εισαγ-

γελέα εφετών, ο οποίος τον εξετάζει για να βεβαιώσει την ταυτότητά του, λαμβάνοντας υπόψη και τις πληροφορίες της αρχής που πραγματοποίησε τη σύλληψη. Όταν η ταυτότητα βεβαιωθεί, ο εισαγγελέας εφετών διατάσσει την κράτησή του στις φυλακές υποδίκων και στέλνει όλες τις εκθέσεις για τη σύλληψη, την κατάσχεση και τη βεβαίωση της ταυτότητας στον πρόεδρο εφετών. Αν η ταυτότητα αμφισβητηθεί, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 445.

Άρθρο 447.

Ανακοίνωση των εγγράφων.

Εκείνος που έχει συλληφθεί δικαιούται να λάβει γνώση είτε ο ίδιος είτε μέσω του συνηγόρου του όλων των εγγράφων και να ζητήσει αντίγραφά τους με δική του δαπάνη.

Άρθρο 448.

Συζήτηση για την έκδοση.

1. Ο πρόεδρος εφετών μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τότε που θα λάβει τις εκθέσεις του άρθρ. 446 συγκαλεί το συμβούλιο εφετών σε πενταμελή σύνθεση· στο συμβούλιο αυτό προσάγεται, αν συναινεί, εκείνος που έχει συλληφθεί, ο οποίος και δικαιούται να παραστεί με συνήγορο και διερμηνέα της εκλογής του ή, αν δεν έχει, να ζητήσει να διοριστούν συνήγοροι από τον πρόεδρο εφετών.

2. Το συμβούλιο εφετών συνεδριάζει δημόσια, εκτός αν εκείνος που έχει συλληφθεί ζητήσει να γίνει η συνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών ή δεν παραστεί καθόλου στο συμβούλιο. Το συμβούλιο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να διατάξει να γίνει η συνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών.

Αναβολή της συζήτησης.

Άρθρο 449.

Προσωρινή απόλυση εκείνου που έχει συλληφθεί.

1. Εκείνος για τον οποίο ζητείται η έκδοση και ο εισαγγελέας έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από το συμβούλιο την αναβολή της συζήτησης. Το συμβούλιο μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση για οκτώ το πολύ ημέρες.

2. Το συμβούλιο εφετών μπορεί σε κάθε στάδιο της διαδικασίας να διατάξει την προσωρινή απόλυση εκείνου που έχει συλληφθεί σύμφωνα με τους όρους των άρθρ. 296, 297 παρ. 1 και 2, 298, 300, 302 έως 304. Η εφαρμογή της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 294 είναι υποχρεωτική. Η προσωρινή απόλυση αίρεται αυτοδικαίως μόλις δημοσιευθεί η απόφαση που εγκρίνει την έκδοση. Για την τύχη της εγγύησης αποφασίζει το συμβούλιο των εφετών.

Άρθρο 450.

Απόφαση για την έκδοση.

1. Το συμβούλιο εφετών μετά την εξέταση εκείνου που έχει συλληφθεί, αν εμφανίστηκε, και μετά τις αγορεύσεις του εισαγγελέα και εκείνου για τον οποίο ζητείται η έκδοση ή του συνηγόρου του, γνωμοδοτεί αιτιολογημένα για την αίτηση της έκδοσης και αποφαίνεται : α) για το αν εκείνος που έχει συλληφθεί είναι το ίδιο πρόσωπο με εκείνον για τον οποίο ζητείται η έκδοση· β) για την ύπαρξη των δικαιολογητικών εγγράφων που απαιτούνται από τον κώδικα ή από τη συνθήκη για την έκδοση· γ) για το αν εκείνος που έχει συλληφθεί και το έγκλημα που αποδίδεται σ' αυτόν ή (προκειμένου για αίτηση έκδοσης ύστερα από καταδικαστική απόφαση) το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε είναι από εκείνα για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση· δ) για το αν συντρέχουν οι όροι του άρ. 438 στοιχ. δ'.

2. Το συμβούλιο εφετών εξετάζει ακόμη, αν δεν κωλύεται από τη συνθήκη, αν υπάρχουν ενδείξεις για τη βασιμότητα της κατηγορίας που αποδίδεται σ' εκείνον που έχει συλληφθεί, με βάση τα προσαγόμενα επίσημα αποδεικτικά στοιχεία από το κράτος που ζητεί την έκδοση, και αποφαίνεται αν αυτά θα επέτρεπαν τη σύλληψη και την παραπομπή του σε δίκη στην Ελλάδα, αν το έγκλημα είχε τελεστεί σε ελληνικό έδαφος. Το συμβούλιο μπορεί, για να σχηματίσει γνώμη στην ουσία της περίπτωσης, να προβεί με ένα από τα μέλη του στη συλλογή κάθε χρήσιμου αποδεικτικού υλικού, αναβάλλοντας την οριστική απόφαση το πολύ για δεκαπέντε ημέρες. Η διάταξη του άρθρου 449 παρ. 2 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 451.

Ένδικο μέσο κατά της απόφασης.

1. Κατά της οριστικής απόφασης του συμβουλίου εφετών επιτρέπεται σ' αυτόν για τον οποίο ζητείται η έκδοση και στον εισαγγελέα να ασκήσουν έφεση στο β' τμήμα του Αρείου Πάγου μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τη δημοσίευσή της απόφασης· για την έφεση συντάσσεται έκθεση από το γραμματέα εφετών.

2. Ο Άρειος Πάγος σε συμβούλιο αποφαίνεται μέσα σε οκτώ ημέρες με ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 448 και 450. Αυτός για τον οποίο ζητείται η έκδοση κλητεύεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αντικλήτου του είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες πριν από τη συζήτηση με τη φροντίδα του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Άρθρο 452.

Πότε διατάσσεται η έκδοση.

1. Την έκδοση μπορεί να τη διατάξει ο Υπουργός Δικαιοσύνης με απόφασή του μόνο όταν το συμβούλιο γνωμοδοτήσει καταφατικά και αμετάκλητα.

2. Αν το συμβούλιο αποφασίσει αμετάκλητα ότι δεν πρέπει να γίνει έκδοση, αυτός που έχει συλληφθεί απολύεται από τη φυλακή με διαταγή του εισαγγελέα εφετών, ο οποίος αμέσως ειδοποιεί σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Επίσης απολύεται αυτός για τον οποίο ζητείται η έκδοση, αν το κράτος που τον ζήτησε δεν τον παραλάβει μέσα σε δύο μήνες από τότε που κοινοποιείται σ' αυτό η απόφαση του Υπουργού για την έκδοση.

Άρθρο 453.

Απόδοση όσων κατασχέθηκαν.

1. Οποιαδήποτε και αν είναι η απόφαση του συμβουλίου σχετικά με την έκδοση, αυτό αποφασίζει αν τα αντικείμενα ή τα πειστήρια που έχουν κατασχεθεί ή πάντως έχουν επισυναφθεί στη δικογραφία πρέπει να παραδοθούν στο κράτος που ζητεί την έκδοση, σ' αυτόν για τον οποίο ζητείται η έκδοση, σε τρίτον που προβάλλει δικαιώματα σ' αυτά ή σε εγχώρια αρχή, ώστε να χρησιμοποιηθούν για ανάκριση.

2. Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας το συμβούλιο εφετών αποφασίζει αμετάκλητα για τις αξιώσεις που προβάλλονται από τρίτους που κατέχουν ή αξιώνουν δικαιώματα κυριότητας σε αντικείμενα ή πειστήρια που έχουν κατασχεθεί.

Άρθρο 454.

Υποβολή νέας αίτησης.

Ακόμη και μετά την αμετάκλητη απόφαση κατά της έκδοσης μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση για έκδοση, που στηρίζεται σε στοιχεία που δεν είχαν τεθεί στην κρίση του συμβουλίου.

Άρθρο 455.

Αίτηση των ελληνικών αρχών για έκδοση.

Η αίτηση με την οποία ζητείται η έκδοση από ξένο κράτος στις ελληνικές δικαστικές αρχές προσώπου που κατηγορείται ή έχει καταδικαστεί γίνεται από τον εισαγγελέα εφετών στην περιφέρεια του οποίου ασκείται η ποινική δίωξη ή έχει απαγγελθεί η καταδίκη, διαμέσου του Υπουργού Δικαιοσύνης· ο εισαγγελέας μαζί με την αίτηση διαβιβάζει όλα τα έγγραφα που απαιτούνται κατά το άρθρο

443 ή κατά τη σύμβαση, ακριβή περιγραφή των χαρακτηριστικών του προσώπου και, αν είναι δυνατό, τη φωτογραφία του. Η έκδοση μπορεί να ζητηθεί και με πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 456.

Επανέκδοση σε ξένη χώρα προσώπου που εκδόθηκε στις ελληνικές δικαστικές αρχές.

Όταν τρίτη χώρα ζητεί την έκδοση προσώπου που ήδη εκδόθηκε στις ελληνικές αρχές, επικαλούμενη έγκλημα προγενέστερο από την έκδοσή του και διαφορετικό από εκείνο για το οποίο δικάστηκε στην Ελλάδα, η έκδοση αυτή δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεση της χώρας που έχει εκδώσει το πρόσωπο στις ελληνικές αρχές.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άλλες περιπτώσεις δικαστικής συνδρομής.

Άρθρο 457.

Αιτήσεις για ανακριτικές πράξεις.

1. Οι αιτήσεις των ελληνικών δικαστικών αρχών προς αλλοδαπές αρχές για την εξέταση μαρτύρων και κατηγορουμένων, για την ενέργεια αυτοψίας και πραγματογνωμοσύνης και για την κατάσχεση πειστηρίων διαβιβάζονται από τον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, που προκαλεί την εκτέλεσή τους μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών με την τήρηση και των διεθνών συνθηκών και εθίμων. Σε επείγουσες περιπτώσεις οι αιτήσεις αυτές διαβιβάζονται και απευθείας στις επιτόπιες προξενικές αρχές, που ασκούν ανακριτικά καθήκοντα, ειδοποιείται όμως σχετικά το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

2. Με τον ίδιο τρόπο διαβιβάζονται και οι κλήσεις για να επιδοθούν στους μάρτυρες και τους κατηγορουμένους.

Άρθρο 458.

Αιτήσεις των ξένων δικαστικών αρχών για ανακριτικές πράξεις.

1. Οι αιτήσεις ξένων δικαστικών αρχών για τη διενέργεια ανακριτικής πράξης από τις αναφερόμενες στο άρθρο 457 παρ. 1 διαβιβάζονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και εκτελούνται με παραγγελία του αρμόδιου εισαγγελέα εφετών από τον ανακριτή στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να διεξαχθεί η ανακριτική πράξη, εκτός αν αυτή αντιβαίνει στις διατάξεις του κώδικα ή του οργανισμού δικαστηρίων. Οι μάρτυρες ορκίζονται πάντοτε πριν εξεταστούν· κατά τα λοιπά τηρούνται οι σχετικές διατάξεις του κώδικα, οι διεθνείς συνθήκες και τα έθιμα.

2. Οι κλήσεις προς τους μάρτυρες, τους πραγματογνώμονες και τους κατηγορουμένους, οι αποφάσεις ή άλλα έγγραφα της ποινικής διαδικασίας επιδίδονται με φροντίδα του εισαγγελέα πρωτοδικών σύμφωνα με τα άρθρα 155-164. Η σχετική αίτηση, αν αφορά την κλήτευση μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων, γίνεται δεκτή μόνο αν η ξένη δικαστική αρχή που την υποβάλλει αναλαμβάνει ρητά την υποχρέωση να μη διωχθεί ή κρατηθεί ο κλητευόμενος για έγκλημα που έχει τελεσθεί πριν από την εμφάνισή του στην ξένη αρχή που τον καλεί.

3. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης ύστερα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου συμβουλίου εφετών μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση των αιτήσεων που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 : α) αν κατά τις διατάξεις των άρθρων 437 και 438 δεν επιτρέπεται να εκδοθεί ο κατηγορούμενος για την πράξη σχετικά με την οποία διενεργεί ανάκριση η ξένη δικαστική αρχή ή β) αν κατά τους όρους συνθήκης με τη χώρα που υποβάλλει την αίτηση δεν είναι υποχρεωτική η έκδοση.

Άρθρο 459.

Μεταγωγή του κρατουμένου για εξέταση.

1. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης με σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου εισαγγελέα εφετών μπορεί να διατάξει ύστερα από αίτηση ξένης δικαστικής αρχής, που διαβιβάζεται με τη διπλωματική οδό, τη μεταγωγή σ' αυτήν προσώπου που κρατείται στις φυλακές, για να εξεταστεί ως μάρτυρας και κατά αντιπαράσταση με μάρτυρες ή κατηγορουμένους, με τον όρο της άμεσης επιστροφής του.

2. Η μεταγωγή αυτή μπορεί να διαταχθεί μόνο σε κράτος το οποίο με νόμο ή με σύμβαση παρέχει την ίδια δικαστική συνδρομή στο ελληνικό κράτος. Τα έξοδα της μεταγωγής και της επιστροφής βαρύνουν το κράτος που ζητεί τη μεταγωγή και προκαταβάλλονται από αυτό ή από την αρμόδια ελληνική αρχή, αν η ευχέρεια αυτή παρέχεται και στο ελληνικό κράτος από τη χώρα που ζητεί τη μεταγωγή. Η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 458 εφαρμόζεται ανάλογα και εδώ.

Άρθρο 460.

Έξοδα μαρτύρων και πραγματογνωμόνων.

Όταν η επίδοση των κλήσεων των μαρτύρων και των, πραγματογνωμόνων ζητείται από αλλοδαπή δικαστική αρχή, πρέπει να σημειώνεται το ποσό που απαιτείται να καταβληθεί στον κλητευόμενο για τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής· έναντι του ποσού αυτού προκαταβάλλεται στον κλητευόμενο ανάλογο μέρος από την ημεδαπή αρμόδια αρχή, με εντολή του Υπουργού Δικαιοσύνης, αμέσως μόλις αυτός δηλώσει ότι θα προσέλθει, με τον όρο της αντικαταβολής του ποσού από τη χώρα που τον ζητεί. Εκείνος που παίρνει την προκαταβολή και από απείθεια δεν προσέρχεται τιμωρείται με την ποινή που προβλέπεται από τον ποινικό κώδικα για την απείθεια. Ο όρος της παρ. 2 του άρθρου 458 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 461.

Διαβίβαση των πειστηρίων.

1. Η αίτηση ξένης αρχής για τη διαβίβαση πειστηρίων ή άλλων αντικειμένων που βρίσκονται στα χέρια των ελληνικών δικαστικών αρχών εκτελείται με παράδοση των πειστηρίων για το σκοπό αυτό στο Υπουργείο Εξωτερικών, αν αυτό δεν προσκρούει σε ιδιαίτερους λόγους, και με τον όρο της άμεσης επιστροφής αυτών που διαβιβάστηκαν. Αν πρόκειται για έγγραφα, αποστέλλονται φωτοτυπίες τους.

2. Η δικαστική αυτή συνδρομή εκτελείται με τον όρο της αμοιβαιότητας.

ΕΚΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 462.

Ποια είναι τα ένδικα μέσα.

Τα ένδικα μέσα που προβλέπονται στην ποινική διαδικασία κατά των βουλευμάτων και των αποφάσεων, εκτός από όσα ορίζονται με ειδικές διατάξεις του Κώδικα, είναι : α) η έφεση και β) η αίτηση για αναίρεση.

Άρθρο 463.

Ποιος τα ασκεί.

Ένδικο μέσο μπορεί να ασκήσει μόνο εκείνος που ο νόμος του δίνει ρητά αυτό το δικαίωμα. Σε κάθε όμως περίπτωση είναι απαραίτητο ο δικαιούμενος να έχει συμφέρον για την άσκηση του ένδικου μέσου.

Άρθρο 464.

Άσκηση ένδικων μέσων από τον εισαγγελέα.

Ο εισαγγελέας εφετών και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, σε όσες περιπτώσεις τους παρέχει ο νόμος ένδικα μέσα, μπορούν να τα ασκήσουν, οποιαδήποτε γνώμη ή πρόταση

και αν είχαν διατυπώσει κατά τη συζήτηση ύστερα από την οποία εκδόθηκε η απόφαση ή το βούλευμα που προσβάλλεται, είτε οι ίδιοι είτε κατώτερος εκπρόσωπος της εισαγγελικής αρχής· ο ανώτερος σε βαθμό εισαγγελέας έχει την ίδια δυνατότητα, ακόμη και αν ο κατώτερος αποδέχτηκε την απόφαση.

Άρθρο 465.

Άσκηση των ένδικων μέσων που παρέχονται στους διαδίκους.

1. Το ένδικο μέσο που παρέχεται στο διάδικο μπορεί να ασκηθεί είτε από τον ίδιο προσωπικά είτε από αντιπρόσωπό του που έχει ειδική εντολή με συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο επισυνάπτεται στη σχετική έκθεση.

2. Το ένδικο μέσο κατά της καταδικαστικής απόφασης που παρέχεται σ' εκείνον που καταδικάστηκε μπορεί να ασκηθεί για λογαριασμό του και από το συνήγορο που είχε παραστεί στη συζήτηση· προκειμένου για πρόσωπο που βρίσκεται σε δικαστική απαγόρευση το ένδικο αυτό μέσο μπορεί να ασκηθεί και από το νόμιμο αντιπρόσωπό του. Αν εκείνος που καταδικάστηκε βρίσκεται, με βάση τη μνημονευόμενη στην απόφαση σχετική κρίση του δικαστηρίου που τον καταδίκασε, σε διανοητική κατάσταση που δεν του επιτρέπει να αντιληφθεί το συμφέρον του και δεν έχει κηρυχθεί ακόμα σε κατάσταση απαγόρευσης, το ένδικο μέσο μπορεί να ασκηθεί, εκτός από το συνήγορο, και από ανιόντα, σύζυγο ή κατιόντα ή συγγενή εξ αίματος σε πλάγια γραμμή έως δεύτερου βαθμού.

Άρθρο 466.

Αντίθετη δήλωση του κατηγορουμένου.

1. Το ένδικο μέσο που ασκήθηκε από συνήγορο κατά το άρθρο 465 παρ. 2 ματαιώνεται με αντίθετη δήλωση του κατηγορουμένου. Η αντίθετη δήλωση πρέπει να γίνει ενώπιον οποιουδήποτε δικαστικού γραμματέα, οπότε συντάσσεται έκθεση, και έως την έναρξη της συζήτησης του ένδικου μέσου· αν εκείνος που έκανε τη δήλωση είναι ανήλικος ή απαγορευμένος, η ενέργειά του πρέπει να συνοδεύεται και με τη δήλωση του προσώπου που ασκεί τη γονική μέριμνα ή του επιτρόπου ότι συναινεί στην αντίθετη αυτή δήλωση. Αν με την απόφαση που έχει προσβληθεί επιβάλλεται στον κατηγορούμενο η ποινή του θανάτου, η αντίθετη δήλωσή του είναι ανίσχυρη.

2. Όταν και ο κατηγορούμενος και ο συνήγορος ασκήσουν το ένδικο μέσο και υπάρχει αντίθεση μεταξύ των λόγων που προβάλλονται, θα προτιμηθεί το ένδικο μέσο που ωφελεί περισσότερο τον κατηγορούμενο. Σε κάθε άλλη περίπτωση η δήλωση του ενός συμπληρώνει τη δήλωση του άλλου.

Άρθρο 467.

Άσκηση των ένδικων μέσων από τον αστικώς υπεύθυνο.

Όταν ο νόμος δεν προβλέπει ειδικά διαφορετική ρύθμιση, ο αστικώς υπεύθυνος που πήρε μέρος στη συζήτηση στο ακροατήριο μπορεί να ασκήσει όλα τα ένδικα μέσα που παρέχονται στον κατηγορούμενο όχι μόνο για το κεφάλαιο της απόφασης που αναγνωρίζει την αστική ευθύνη του, αλλά και για εκείνο που κηρύσσει την ενοχή του κατηγορουμένου. Το δικαίωμα αυτό του αστικώς υπευθύνου δεν αναιρείται, αν ο κατηγορούμενος εναντιωθεί ή αν παραιτηθεί από το ένδικο μέσο που άσκησε. Το ένδικο μέσο που άσκησε ο αστικώς υπεύθυνος επεκτείνεται και στον κατηγορούμενο που δεν το έχει ασκήσει, δεν είναι δυνατό όμως από το γεγονός αυτό να χειροτερεύσει η θέση του.

Άρθρο 468.

Άσκηση των ένδικων μέσων από τον πολιτικώς ενάγοντα.

1. Ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να προσβάλει την απόφαση με το ένδικο μέσο που του χορηγεί ο νόμος : α) αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί (σε οποιαδήποτε ποινή) μόνο σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις του για αποζημίωση, όταν είτε του επιδικάστηκε αυτή είτε απορρίφθηκε η αγωγή του επειδή δεν στηριζόταν στο νόμο· β) αν ο κατηγορούμενος αθωωθεί, μόνο στην περίπτωση που έχει καταδικαστεί σε αποζημίωση και στα έξοδα (άρθρ. 71) ή που η πολιτική αγωγή έχει απορριφθεί επειδή δεν στηριζόταν στο νόμο και μόνο ως προς αυτά τα κεφάλαια.

2. Το ίδιο δικαίωμα στην περίπτωση του άρθρου 70 έχει και ο εισαγγελέας.

Άρθρο 469.

Το ένδικο μέσο εκτείνεται και στους κατηγορουμένους που δεν το άσκησαν.

Αν στο έγκλημα συμμετείχαν περισσότεροι ή αν η ποινική ευθύνη ενός κατηγορουμένου εξαρτάται σύμφωνα με το νόμο από την ευθύνη του άλλου, το ένδικο μέσο που ασκεί κάποιος από τους κατηγορουμένους, ακόμη και όταν χορηγείται μόνο σ' αυτόν από το νόμο, καθώς και οι λόγοι τους οποίους προτείνει, αν δεν αναφέρονται αποκλειστικά στο πρόσωπό του, ωφελούν και τους υπόλοιπους κατηγορουμένους. Στην περίπτωση της συνάφειας (άρθ. 128 και 131) ισχύει ο ίδιος κανόνας, μόνο αν οι λόγοι που προβάλλονται με το ένδικο μέσο αφορούν παραβάσεις της διαδικασίας και δεν αρμόζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο εκείνου που το άσκησε.

Άρθρο 470.

Απαγορεύεται να χειροτερεύσει η θέση του κατηγορουμένου.

Στην περίπτωση που ασκήθηκε ένδικο μέσο εναντίον καταδικαστικής απόφασης από εκείνον που καταδικάστηκε ή υπέρ αυτού, δεν μπορεί να γίνει χειρότερη η θέση του ούτε να ανακληθούν τα ευεργετήματα που δόθηκαν με την απόφαση που προσβάλλεται. Δεν εμποδίζεται όμως η επιβολή παρεπόμενης ποινής, που από παραδρομή δεν επιβλήθηκε, αν και σύμφωνα με το νόμο έπρεπε υποχρεωτικά να επιβληθεί, ή η επιβολή μέτρου ασφάλειας προβλεπόμενου από τον ποινικό κώδικα.

Άρθρο 471.

Ανασταλτική δύναμη των ένδικων μέσων.

1. Το ένδικο μέσο που ασκήθηκε από εκείνον που έχει το σχετικό δικαίωμα εμπρόθεσμα και νομότυπα, καθώς και η προθεσμία για την άσκηση, αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης ή του βουλεύματος που προσβάλλονται, όταν ο νόμος δεν διατάζει διαφορετικά. Δεν αναστέλλεται όμως η διάταξη του βουλεύματος που αφορά τη σύλληψη και την προσωρινή κράτηση· αν το βούλευμα με σύμφωνη την πρόταση του εισαγγελέα αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εναντίον του κατηγορουμένου, ποτέ δεν αναστέλλεται η απόλυσή του από τις φυλακές.

2. Κατ' εξαίρεση η προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης, αν με αυτή επιβλήθηκε ποινή στερητική της ελευθερίας. Το δικαστήριο όμως που εξέδωσε αυτή την απόφαση, αν το ζητήσει ο εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, μπορεί να αποφασίσει, την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης που προσβλήθηκε, μόλις ασκηθεί η αίτηση αναίρεσης. Δεν έχει επίσης ανασταλτική δύναμη το ένδικο μέσο, όταν ο νόμος δεν το χορηγεί ρητά.

Σε κάθε περίπτωση που ασκήθηκε αίτηση αναίρεσης το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να αποφασίσει να ανασταλεί η εκτέλεση της απόφασης αυτής ύστερα από αίτηση του καταδικασμένου.

Άρθρο 472.

Αμφισβήτηση της ανασταλτικής δύναμης του ένδικου μέσου.

Κάθε δισταγμός ή αμφισβήτηση για την ανασταλτική δύναμη του ένδικου μέσου κατά το άρθρο 471 λύεται αμε-

τάκλητα από το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο που εξέδωσε την απόφαση ή το βούλευμα που προσβάλλεται. Αν όμως ο δισταγμός ή η αμφισβήτηση ανακύψει μετά την εισαγωγή του ένδικου μέσου για συζήτηση, λύεται από το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο που είναι αρμόδιο να κρίνει. Σε κάθε περίπτωση ο κατηγορούμενος και ο πολιτικώς ενάγων καλούνται πριν είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες να εκφράσουν τη γνώμη τους στο όργανο που θα κρίνει για την αμφισβήτηση.

Άρθρο 473.

Προθεσμία για την άσκηση των ένδικων μέσων.

1. Τα ένδικα μέσα μπορούν να ασκηθούν μέσα σε πέντε ημέρες από τότε που δημοσιεύτηκε η απόφαση ή επιδόθηκε το βούλευμα, εκτός αν στο νόμο ειδικά ορίζεται διαφορετική προθεσμία. Αν ο δικαιούμενος δεν ήταν παρών όταν απαγγέλθηκε η απόφαση, η προθεσμία αυτή αρχίζει από την επίδοσή της· στην περίπτωση αυτή η προθεσμία παρεκτείνεται σύμφωνα με το άρθρο 166 παρ. 1. Επίσης, η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση του βουλεύματος (άρθ. 155-161 και άρθρο 84) και παρεκτείνεται ανάλογα. Για τον εισαγγελέα, η προθεσμία για την άσκηση των ένδικων μέσων κατά του βουλεύματος αρχίζει από την κοινοποίηση του βουλεύματος (άρθρο 165 παρ. 2). Η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης του βουλεύματος αρχίζει από τότε που λήγει η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης.

2. Η αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης μπορεί να ασκηθεί από εκείνον που καταδικάστηκε και με δήλωση που περιέχει όσα ορίζονται στην παρ. 2 του επόμενου άρθρου και επιδίδεται στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών, η οποία αρχίζει σύμφωνα με την παρ. 1. Η δήλωση αυτή μπορεί να συμπληρώνει και την αίτηση αναίρεσης που τυχόν ασκήθηκε σύμφωνα με το επόμενο άρθρο και που δεν περιέχει ορισμένους λόγους.

3. Η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης αρχίζει από τότε που η τελεσίδικη απόφαση θα καταχωριστεί καθαρογραφημένη στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου. Η καθαρογράφηση της απόφασης πρέπει να γίνει μέσα σε δεκαπέντε ημέρες· διαφορετικά, ο πρόεδρος του δικαστηρίου έχει πειθαρχική ευθύνη.

Άρθρο 474.

Έκθεση και λόγοι άσκησης του ένδικου μέσου.

1. Με την επιφύλαξη της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 473, το ένδικο μέσο ασκείται με δήλωση στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση (ή το βούλευμα) ή στο γραμματέα του ειρηνοδικείου ή στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής που βρίσκεται στο εξωτερικό και στην περιφέρεια των οποίων κατοικεί ή διαμένει προσωρινά ο δικαιούμενος. Αν αυτός κρατείται στη φυλακή, η δήλωση μπορεί να γίνει και σ' εκείνον που τη διευθύνει. Για τη δήλωση συντάσσεται έκθεση που υπογράφεται από εκείνον που την υποβάλλει ή τον αντιπρόσωπό του (άρθρο 465 παρ. 1) και από κείνον που τη δέχεται. Ο εισαγγελέας μπορεί να δηλώσει την άσκηση του ένδικου μέσου και τηλεγραφικά, οπότε το ένδικο μέσο θεωρείται ότι ασκήθηκε με την κατάθεση του τηλεγραφήματος. Αν η έκθεση γίνει σε άλλο γραμματέα ή στο διευθυντή των φυλακών, αποστέλλεται αμέσως στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση.

2. Στην έκθεση πρέπει να διατυπώνονται και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται το ένδικο μέσο.

Άρθρο 475.

Παραίτηση από ένδικο μέσο.

1. Ο διάδικος μπορεί να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο που έχει ασκήσει. Η παραίτηση δηλώνεται σύμφωνα με το άρθρο 474 παρ. 1· μπορεί να γίνει ακόμα και στο ακροατήριο, πριν αρχίσει η συζήτηση, με δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης. Η παραίτηση που έγινε δεν μπορεί να ανακληθεί.

2. Ο εισαγγελέας δεν μπορεί να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο που έχει ασκήσει.

Άρθρο 476.

Όταν το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο.

1. Όταν το ένδικο μέσο ασκήθηκε από πρόσωπο που δεν είχε το δικαίωμα ή εναντίον απόφασης ή βουλεύματος για τα οποία δεν προβλέπεται ή όταν ασκήθηκε εκπρόθεσμα ή χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις που ορίζονται από το νόμο για την άσκησή του, καθώς και όταν έγινε νόμιμα παραίτηση από το ένδικο μέσο ή σε κάθε άλλη περίπτωση που ο νόμος ρητά προβλέπει ότι το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο, το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο (ως συμβούλιο) που είναι αρμόδιο να κρίνει σχετικά, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα και αφού ακούσει τους διαδίκους που τυχόν θα εμφανιστούν αυτόκλητοι, κηρύσσει απαράδεκτο το ένδικο μέσο και διατάσσει την εκτέλεση της απόφασης ή του βουλεύματος που έχει προσβληθεί και την καταδίκη στα έξοδα εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο.

2. Κατά της απόφασης ή του βουλεύματος που απορρίπτει το ένδικο μέσο ως απαράδεκτο επιτρέπεται μόνο αναίρεση.

3. Αν το ένδικο μέσο κηρυχθεί απαράδεκτο, τα αποτελέσματά του παύουν αυτοδικαίως κατά το άρθρο 469.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Έφεση.

Άρθρο 477.

Σε ποιους επιτρέπεται.

Έφεση κατά του βουλεύματος επιτρέπεται στους διαδίκους και στον εισαγγελέα, στις περιπτώσεις των επόμενων άρθρων και σε όσες άλλες ορίζει ειδικά ο νόμος.

Άρθρο 478.

Πότε επιτρέπεται στον κατηγορούμενο.

1. Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται στον κατηγορούμενο μόνο κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου των πλημμελειοδικών, τα οποία : α) τον παραπέμπουν στο δικαστήριο για κακούργημα ή πλημμέλημα κατά του οποίου ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους. Αν πρόκειται για εγκλήματα που συρρέουν ή είναι συναφή, το δικαίωμα της έφεσης εκτείνεται σε όλα, και όταν επιτρέπεται για ένα μόνο από αυτά· β) παύουν προσωρινά την ποινική δίωξη εναντίον του· γ) αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία, δεχόμενα έμπρακτη μετάνοια ή στηριζόμενα σε αιτιολογία που θίγει, χωρίς να είναι αναγκαίο, την υπόληψη του κατηγορουμένου· δ) κηρύσσουν αναρμόδια το συμβούλιο και τις οικείες ανακριτικές αρχές.

2. Όταν το βούλευμα που προσβάλλεται διατάσσει να συλληφθεί και να κρατηθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος, η έφεση είναι απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος δεν προσκομίσει κατά την άσκηση της έφεσης ή μέσα στην προθεσμία της βεβαίωση του διευθυντή της φυλακής ότι κρατείται σε εκτέλεση του βουλεύματος που προσβάλλεται (άρθρο 471 παρ. 1). Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο κατηγορούμενος έχει απολυθεί προσωρινά και η προσωρινή του απόλυση διατηρήθηκε με το βούλευμα που προσβάλλεται ή όταν η δήλωση για την έφεση γίνεται στο διευθυντή της φυλακής (άρθρ. 474 παρ. 1). Η έφεση είναι επίσης απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος που κρατείται προσωρινά αποδράσει από τη φυλακή μετά την άσκησή της.

Άρθρο 479.

Πότε επιτρέπεται στον εισαγγελέα.

1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να προσβάλλει με έφεση τα βουλεύματα του συμβουλίου πλημμελειοδικών στις περιπτώσεις του άρθρου 478 παρ. 1 στοιχ. α β' και δ'· επίσης, όταν τα βουλεύματα αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύουν οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσουν απαράδεκτη.

2. Ο εισαγγελέας εφετών, είτε ο ίδιος είτε παραγγέλλοντας τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μπορεί να προσβάλλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου των πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την έκδοσή του (άρθρο 306). Η προθεσμία αυτή και η έφεση που ασκήθηκε δεν αναστέλλουν την αποφυλάκιση του κατηγορουμένου που έχει διαταχθεί με το προσβαλλόμενο βούλευμα.

Άρθρο 480.

Πότε επιτρέπεται στον πολιτικώς ενάγοντα.

1. Στον πολιτικώς ενάγοντα παρέχεται το δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών στις περιπτώσεις του άρθρου 478 παρ. 1 στοιχ. α', β', δ', και ακόμη όταν τα βουλεύματα αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύουν οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσουν απαράδεκτη.

2. Το δικαίωμα αυτό της έφεσης το έχει ο πολιτικώς ενάγων, αν πριν από την έκδοση του βουλεύματος δήλωσε ότι παρίσταται με την ιδιότητά του αυτήν και δεν έχει αποβληθεί (άρθρ. 82-88).

Άρθρο 481.

Αρμόδιο δικαστήριο για την έφεση.

1. Για την αίτηση αποφαίνεται το συμβούλιο εφετών ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα εφετών σύμφωνα με τα άρθρα 316, 318 και 319.

2. Αν το βούλευμα που προσβάλλεται έχει εκδοθεί ακύρως, το συμβούλιο εφετών, αφού το κηρύξει άκυρο, κρατεί την υπόθεση και αποφαίνεται σύμφωνα με την παρ. 1.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αίτηση αναίρεσης.

Άρθρο 482.

Πότε επιτρέπεται στους διαδίκους.

1. Εκτός από τις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 310 και της παρ. 2 του άρθρου 476, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν επίσης την αναίρεση του βουλεύματος : Α'. Ο κατηγορούμενος όταν το βούλευμα : α) τον παραπέμπει στο ακροατήριο για κακούργημα· σε εγκλήματα που συρρέουν ή είναι συναφή ο κατηγορούμενος μπορεί να ζητήσει την αναίρεση για όλα, έστω και αν το ένδικο αυτό μέσο επιτρέπεται μόνο για ένα, σύμφωνα με τα στοιχεία α', β' και γ'· β) παύει προσωρινά την ποινική δίωξη εναντίον του· γ) αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία, δεχόμενο έμπρακτη μετάνοια. Β'. Ο πολιτικώς ενάγων με τους όρους του άρθρου 480 παρ. 2, όταν το βούλευμα : α) παύει προσωρινά ή οριστικά την ποινική δίωξη κατά του κατηγορουμένου· β) αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εναντίον του ή κηρύσσει την ποινική δίωξη απαράδεκτη. Γ'. Ο τρίτος που άσκησε έφεση κατά του βουλεύματος των πλημμελειοδικών στην περίπτωση του άρθρου 310 παρ. 2 εδ. τελευταίο.

2. Η διάταξη του άρθρου 478 παρ. 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στην αίτηση αναίρεσης του κατηγορουμένου.

3. Αν το συμβούλιο εφετών επιλήφθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 317, κατά του βουλεύματος που εκδίδεται από αυτό μπορεί να ασκηθεί αναίρεση μόνο στις περιπτώσεις της παρ. 1.

Άρθρο 483.

Πότε επιτρέπεται στον εισαγγελέα.

1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ζητήσει την αναίρεση του βουλεύματος, όταν αυτό παραπέμπει τον κατηγορούμενο για κακούργημα, όταν αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία και όταν παύει προσωρινά ή οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσει απαράδεκτη.

2. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας εφετών για τα βουλεύματα του συμβουλίου των εφετών.

3. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιουδήποτε βουλεύματος, υποβάλλοντας σχετική δήλωση στο γραμματέα του Αρείου Πάγου, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το άρθρο 479 παρ. 2, το οποίο εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 484.

Λόγοι αναίρεσης.

1. Λόγοι για να αναιρεθεί το βούλευμα είναι μόνο : α) η απόλυτη ακυρότητα (άρθρο 171 αριθ. 1)· β) η εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία της ουσιαστικής ποινικής διάταξης που εφαρμόστηκε στο βούλευμα· γ) η παραβίαση του δεδικασμένου (άρθρου 57)· δ) η παράλειψη αναγραφής του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου, ε) η έλλειψη ειδικής αιτιολογίας που επιβάλλει το άρθρο 139· στ) η παράνομη (άρθρο 476) απόρριψη της έφεσης κατά του βουλεύματος ως απαράδεκτης· και ζ) η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση εξουσίας υπάρχει, όταν το συμβούλιο άσκησε δικαιοδοσία που δεν του δίνει ο νόμος και ιδιαίτερα όταν αποφάνθηκε για υπόθεση που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του ή έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που με ρητή διάταξη του νόμου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων ή αποφάνθηκε πέρα από την εξουσία του κατά τα άρθρα 307, 309 και 318 ή, τέλος, παρέπεμψε σε δίκη τον κατηγορούμενο για έγκλημα για το οποίο δεν υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη για την ποινική δίωξη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 50) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρο 54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητά η έκδοση (άρθρο 438).

2. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί ακόμη να ζητήσει την αναίρεση του βουλεύματος υπέρ του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 505 παρ. 2, και για οποιαδήποτε παράβαση των διατάξεων που αφορούν την προδικασία.

3. Αν η αίτηση για αναίρεση είναι εμπρόθεσμη και νομότυπη, ο Άρειος Πάγος εξετάζει και αυτεπαγγέλτως όλους τους παραπάνω λόγους αναίρεσης, ακόμα και όταν μερικοί από αυτούς δεν προτάθηκαν από εκείνον που άσκησε το ένδικο μέσο. Το άρθρο 318 εφαρμόζεται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 485.

Συζήτηση της αναίρεσης.

1. Για την αίτηση αναίρεσης βουλεύματος αποφαίνεται το ποινικό τμήμα του Αρείου Πάγου, που συνεδριάζει με τριμελή σύνθεση ως συμβούλιο, ύστερα από έγγραφη πρόταση του οικείου εισαγγελέα· τα άρθρα 308 παρ. 2, 309 παρ. 2, 318 εδάφ. β, 476 παρ. 1 και 3, όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του α.ν. 230/67, 513 παρ. 1 εδάφ. α', 515 παρ. 3, 516 έως 519, 522, 523 και 524 παρ. 1 πρώτο εδάφιο εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Πρόσθετοι λόγοι για αναίρεση βουλευμάτων πέρα από όσους περιλαμβάνονται στη σχετική έκθεση δεν μπορούν να προταθούν από εκείνον που ασκεί την αναίρεση.

3. Για την αίτηση του κατηγορουμένου να εμφανιστεί προσωπικά και να ακουστεί από το συμβούλιο της παρ. 1 αποφαίνεται το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε τρεις ημέρες από την υποβολή της ύστερα από έγγραφη πρόταση του οικείου εισαγγελέα.

4. Αν η αίτηση της προηγούμενης παραγράφου γίνει δεκτή, το συμβούλιο ορίζει ρητή ημέρα, όχι όμως πέρα από ένα οκταήμερο, για την ακρόαση εκείνου που υποβάλλει την αίτηση, στην οποία καλούνται πριν από είκοσι τέσσερις τουλάχιστον ώρες να παραστούν και να ακουστούν εκείνος που υπέβαλε την αίτηση και οι υπόλοιποι διάδικοι.

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Έφεση.

Άρθρο 486.
Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης.

1. Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του πταισματοδικείου, του μονομελούς και του τριμελούς πλημμελειοδικείου και του εφετείου για πλημμέλημα (άρθρο 111 αριθ. 6 και 116) μπορούν να ασκήσουν: α) ο κατηγορούμενος, μόνο αν αθωώθηκε για έμπρακτη μετάνοια ή με αιτιολογία που, χωρίς να είναι αναγκαίο, θίγει την υπόληψή του· β) ο πολιτικώς ενάγων και ο μηνυτής ή εκείνος που υπέβαλε την έγκληση, αν καταδικάστηκαν σε αποζημίωση και στα έξοδα κατά το άρθρο 71 και μόνο γι' αυτό το κεφάλαιο· και γ) ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κατά των αποφάσεων των πταισματοδικείων και των πλημμελειοδικείων (τριμελών και μονομελών) και του δικαστηρίου των ανηλίκων όπου ασκεί τα καθήκοντά του, και ο εισαγγελέας εφετών κατά των αποφάσεων του εφετείου όπου ασκεί τα καθήκοντά του (άρθ. 111 αριθ.6 και 116), και, μέσα σε προθεσμία 10 ημερών, κατά των αποφάσεων των πλημμελειοδικείων που υπάγονται γενικά στην περιφέρειά του.

2. Ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του πενταμελούς εφετείου της περιφέρειας όπου ασκεί τα καθήκοντά του, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης. Αν η απόφαση είναι ομόφωνη, τέτοια έφεση δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 487.
Έφεση κατά της απόφασης που κηρύσσει αναρμοδιότητα.

Στον κατηγορούμενο και στον εισαγγελέα επιτρέπεται έφεση κατά της απόφασης με την οποία το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι είναι καθ' ύλην αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο ή στον εισαγγελέα (άρθ. 120).

Άρθρο 488.
Έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης.

α) Από τον πολιτικώς ενάγοντα.

Στον πολιτικώς ενάγοντα επιτρέπεται έφεση εναντίον της καταδικαστικής απόφασης αλλά μόνο κατά του μέρους που απέρριψε την αγωγή του επειδή δεν στηρίζεται στο νόμο ή του επιδίκασε χρηματική ικανοποίηση ή αποζημίωση, αν το ζητούμενο ποσό στο σύνολό του υπερβαίνει: α) το ποσό των 10.000 δρχ. αν η έφεση προσβάλλει απόφαση του πταισματοδικείου· β) το ποσό των 40.000 δρχ. αν προσβάλλει απόφαση του μονομελούς πλημμελειοδικείου ή του μονομελούς δικαστηρίου των ανηλίκων· και γ) το ποσό των 80.000 δρχ. αν προσβάλλει απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή του τριμελούς δικαστηρίου των ανηλίκων.

Άρθρο 489.
β) Από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα.

1. Εκείνος που καταδικάστηκε και ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση: α) κατά της απόφασης του πταισματοδικείου και του ειρηνοδικείου (άρθρο 116) αν με αυτήν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κράτηση περισσότερο από οκτώ ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από πέντε χιλιάδες δραχμές ή σε αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από δέκα χιλιάδες δραχμές συνολικά· β) κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από τριάντα ημέρες ή σε χρηματική ποινή πάνω από δεκαπέντε χιλιάδες δρχ. ή αν επιδικάστηκε εναντίον του οποιαδήποτε αποζημίωση και ικανοποίηση πάνω από σαράντα χιλιάδες δραχ. συνολικά ή αν καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται τις στερήσεις και τις ανικανότητες που ορίζονται στην επόμενη περίπτωση (στοιχείο γ΄) ή ακόμη αν συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και είναι μεγαλύτερη από τριάντα ημέρες ή συνεπάγεται τα ίδια αποτελέσματα· γ) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμέλημα (άρθρ. 111 αρ. 6 και 116) αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή φυλάκισης πάνω από τρεις μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από εξήντα χιλιάδες δρχ. ή σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή έκπτωση από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική υπηρεσία ή ανικανότητα διορισμού σ' αυτήν ή σε ποινή που συνεπάγεται έκτιση άλλης ποινής τριών μηνών και πάνω που είχε ανασταλεί ή που συνεπάγεται τις παραπάνω στερήσεις και ανικανότητες ή σε αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από ογδόντα χιλιάδες δρχ. συνολικά· δ) κατά της απόφασης του μονομελούς και τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων, με την οποία καταδικάστηκε ο ανήλικος σε περιορισμό σε σωφρονιστήριο που το ελάχιστο όριό του είναι πάνω από ένα έτος· ε) κατά της απόφασης του μονομελούς ή τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε κατά το άρθρ. 130 του ποινικού κώδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη από τρεις μήνες ανήλικος ο οποίος κατά την τέλεση της πράξης ήταν έφηβος, δικάστηκε όμως μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους. Με την ίδια προϋπόθεση, έφεση επιτρέπεται και στις περιπτώσεις του άρθ. 131 του ποινικού κώδικα· στ) κατά της απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του πενταμελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε θανατική ποινή ή σε ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον δύο ετών.

2. Στην περίπτωση του άρθ. 38 του Ποινικού Κώδικα το δικαίωμα για την άσκηση έφεσης ρυθμίζεται από το μέγεθος της ποινής που προσδιορίστηκε σύμφωνα με την τρίτη παράγραφό του.

3. Αν η στερητική της ελευθερίας ποινή μετατραπεί σε χρηματική, το δικαίωμα για άσκηση έφεσης εξαρτάται: α) από την ποινή φυλάκισης ή κράτησης που έχει μετατραπεί σε χρηματική ή β) από τη χρηματική ποινή που την έχει αντικαταστήσει, αν εξαιτίας του ποσού της μπορεί η απόφαση να προσβληθεί με έφεση κατά την παρ. 1 εδ. α, β και γ αυτού του άρθρου.

Άρθρο 490.
γ) Ιδίως από τον εισαγγελέα.

1. Και εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 489, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να προσβάλει με έφεση κάθε καταδικαστική απόφαση των πταισματοδικείων και των μονομελών πλημμελειοδικείων της περιφέρειάς του· επίσης ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να προσβάλει με έφεση κάθε καταδικαστική απόφαση των μονομελών και τριμελών πλημμελειοδικείων και των δικαστηρίων ανηλίκων της περιφέρειας του εφετείου, είτε υπέρ είτε εναντίον εκείνου που καταδικάστηκε, μέσα σε δέκα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης.

2. Ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να προσβάλει με έφεση κάθε καταδικαστική απόφαση του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του πενταμελούς εφετείου της περιφέρειας του εφετείου του, είτε υπέρ είτε εναντίον εκείνου που καταδικάστηκε, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τη δημοσίευσή της απόφασης.

Άρθρο 491.

Η έφεση στην περίπτωση συρροής εγκλημάτων.

Στην περίπτωση συρροής εγκλημάτων που εκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η δυνατότητα να ασκηθεί έφεση εξαρτάται από τη συνολική ποινή που επιβλήθηκε, και η έφεση που ασκήθηκε εκτείνεται σε όλα τα εγκλήματα που συρρέουν. Αν αυτά εκδικάστηκαν χωριστά, με έκδοση περισσότερων αποφάσεων, και η συνολική ποινή καθορίστηκε πριν γίνουν όλες αμετάκλητες, για το αν είναι δυνατή η έφεση εναντίον της απόφασης που προσδιόρισε τη συνολική ποινή λαμβάνεται υπόψη αυτή η ποινή· αν ασκηθεί έφεση εναντίον της απόφασης που προσδιόρισε τη συνολική ποινή, θεωρούνται ότι προσβλήθηκαν και εκείνες ακόμη από τις επιμέρους αποφάσεις που, όπως απαγγέλθηκαν, δεν μπορούν να προσβληθούν με έφεση ή πέρασε η προθεσμία της έφεσης, αρκεί να μην έγιναν αμετάκλητες.

Άρθρο 492.

Έφεση κατά του μέρους της απόφασης που προβλέπει την απόδοση ή τη δήμευση.

Κατά του μέρους κάθε απόφασης που διατάσσει απόδοση των πραγμάτων που αφαιρέθηκαν και των πειστηρίων ή δήμευση επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο, τον πολιτικώς ενάγοντα και τον τρίτο, του οποίου τις αξιώσεις έκρινε η απόφαση (άρθρα 310 παρ. 2 και 373).

Άρθρο 493.

Έφεση σε συναφή εγκλήματα.

Η έφεση εκτείνεται σε όλα τα τυχόν συναφή εγκλήματα, ακόμη και όταν επιτρέπεται για ένα μόνο από αυτά.

Άρθρο 494.

Αντέφεση.

1. Κατά της έφεσης που άσκησε ο κατηγορούμενος επιτρέπεται να ασκήσουν αντέφεση ο δημόσιος κατήγορος ή ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και ο πολιτικώς ενάγων· κατά της έφεσης που άσκησε ο πολιτικώς ενάγων αντέφεση επιτρέπεται να ασκήσουν ο κατηγορούμενος και ο αστικώς υπεύθυνος.

2. Η αντέφεση του κατηγορουμένου μπορεί να αναφέρεται όχι μόνο στο μέγεθος, αλλά και στη νομική και την ουσιαστική βασιμότητα της απαίτησης του πολιτικώς ενάγοντος που επιδικάστηκε σε πρώτο βαθμό· η αντέφεση του αστικώς υπευθύνου μπορεί να αναφέρεται μόνο στη δική του αστική ευθύνη και στο μέγεθος της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στον πολιτικώς ενάγοντα.

3. Η αντέφεση του πολιτικώς ενάγοντος μπορεί να ασκηθεί μόνο αν με την έφεση έχει προσβληθεί και το μέρος της απόφασης που αφορά τις ιδιωτικές του απαιτήσεις και μόνο ως προς αυτές.

Άρθρο 495.

Προθεσμία και διατυπώσεις της αντέφεσης.

1. Η αντέφεση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου μπορεί να γίνει μέσα σε τρεις ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας που δίνεται στον κατηγορούμενο για να ασκήσει έφεση (αρ. 473)· η αντέφεση του ενός διαδίκου εναντίον του άλλου μπορεί να γίνει και έως τη δικάσιμο της κύριας έφεσης, ακόμη και στο ακροατήριο, πριν όμως αρχίσει η συζήτηση, με προφορική δήλωση, που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης.

2. Η διάταξη του άρθρου 474 παρ. 1 εφαρμόζεται και στην περίπτωση της αντέφεσης που δεν γίνεται στο ακροατήριο.

Άρθρο 496.

Αποτελέσματα της αντέφεσης.

Αν ασκηθεί αντέφεση κατά τα άρθρα 494 και 495, ο κανόνας του άρθρου 470 δεν ισχύει. Αν γίνει παραίτηση από την έφεση ή απορριφθεί αυτή ως ανυποστήρικτη (άρθ. 501 παρ. 1), η αντέφεση ισχύει ως κύρια έφεση, αν εκείνος που την άσκησε είχε κατά το νόμο το δικαίωμα να ασκήσει έφεση. διαφορετικά η αντέφεση θεωρείται ότι δεν έγινε.

Άρθρο 497.

Ανασταλτική δύναμη της έφεσης.

1. Την ανασταλτική δύναμη κατά το άρθρο 471 την έχει μόνο η έφεση που ασκήθηκε εμπρόθεσμα και νομότυπα και όχι η προθεσμία για την άσκησή της.

2. Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης έξι μηνών και πάνω ή αν αυτός που καταδικάστηκε βρισκόταν σε προσωρινή κράτηση ή αν η προσβαλλόμενη απόφαση κηρύσσει το δικαστήριο αναρμόδιο και παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο μεικτό ορκωτό, η κρίση για το αν η έφεση που ασκείται από τον κατηγορούμενο έχει το κατά το άρθρο 471 ανασταλτικό αποτέλεσμα ανήκει στο δικαστήριο που δίκασε· αυτό αποφασίζει αμετάκλητα αμέσως ύστερα από την απαγγελία της απόφασης είτε αυτεπαγγέλτως είτε έπειτα από δήλωση του κατηγορουμένου ότι θα ασκήσει έφεση. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο μπορεί να εξαρτήσει το ανασταλτικό αποτέλεσμα της έφεσης και από την καταβολή χρηματικής εγγύησης από εκείνον που ασκεί την έφεση· η εγγύηση αυτή και η καταβολή της ρυθμίζονται από τα άρθρα 296, 297 και 302-304, που εφαρμόζονται αναλόγως. Η διάταξη του άρθρου 294 παρ. 1 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση. Η εγγύηση δίνεται για να εξασφαλιστεί η εμφάνιση κατά τη συζήτηση της έφεσης εκείνου που την άσκησε και η υποβολή του στην εκτέλεση της απόφασης του εφετείου. Για τις παρεπόμενες στερήσεις δικαιωμάτων, τις εκπτώσεις και τις ανικανότητες το ανασταλτικό αποτέλεσμα επέρχεται πάντοτε και δεν εξαρτάται από την κρίση του δικαστηρίου. Στις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αναβάλλοντας την εκδίκαση της έφεσης, μπορεί είτε αυτεπαγγέλτως είτε έπειτα από αίτηση του εισαγγελέα ή του κατηγορουμένου, να διατάξει να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης με τον όρο της καταβολής χρηματικής εγγύησης, και αν ακόμη η προσβαλλόμενη απόφαση δεν χορήγησε ανασταλτικό αποτέλεσμα στην κρινόμενη έφεση.

3. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν ασκήθηκε έφεση από τον εισαγγελέα υπέρ εκείνου που καταδικάστηκε ή από τον αστικώς υπεύθυνο (άρθρ. 467).

4. Η έφεση που ασκεί ο εισαγγελέας εναντίον εκείνου που καταδικάστηκε ή κατά της αθωωτικής απόφασης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης.

5. Η έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης για έγκλημα που τελέστηκε στο ακροατήριο και καταλήφθηκε επ' αυτοφώρω (άρθρ. 116) δεν έχει ανασταλτική δύναμη.

6. Η έφεση που ασκήθηκε από τον εισαγγελέα ή τον κατηγορούμενο κατά των αποφάσεων του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του πενταμελούς εφετείου δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, είτε αυτή είναι αθωωτική είτε καταδικαστική, εκτός αν έχει επιβάλει την ποινή του θανάτου.

Άρθρο 498.

Διατυπώσεις της έφεσης.

Για την έφεση συντάσσεται στον αρμόδιο υπάλληλο κατά το άρθρο 474 παρ. 1 έκθεση, η οποία περιέχει και τους λόγους της έφεσης σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Ο διάδικος που ασκεί την έφεση οφείλει στην έκθεση αυτή να διορίσει αντίκλητο έναν από τους δικηγόρους που υπηρετούν στην έδρα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση ή που δικάζει σε δεύτερο βαθμό· στον αντίκλητο αυτόν μπορούν να γίνονται οι επιδόσεις οι οποίες αφορούν το διάδικο που τον διόρισε, εκτός από την κλήση για τη συζήτηση της έφεσης. Ο διάδικος αυτός οφείλει επίσης στην ίδια έκθεση

να δηλώσει την κατοικία του, ορίζοντας ακριβώς τη διεύθυνσή του (πόλη, χωριό, οδό, αριθμό) και να δηλώνει κάθε μεταβολή της μέσα σε πέντε ημέρες στον εισαγγελέα εφετών. Αν δεν διοριστεί αντίκλητος ή αν δεν δηλωθεί με ακρίβεια η κατοικία ή κάθε μεταβολή της, η απόφαση εκτελείται αμέσως με τη φροντίδα του αρμόδιου εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου.

Άρθρο 499.

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης.

Στα άρθρα 111 αρ. 7 και 8, 112 αρ. 3, 113 παρ. 1 στοιχ. γ' και 114 αρ. 2 ορίζεται το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να κρίνει την έφεση. Στην περίπτωση έφεσης κατά της απόφασης του εφετείου (άρθρ. 489 στοιχ. γ') αρμόδιο να δικάσει είναι το ίδιο εφετείο, στο οποίο όμως δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν οι δικαστές που δίκασαν σε πρώτο βαθμό. Αν δεν είναι δυνατή η διαφορετική αυτή σύνθεση, σύμφωνα με τη γραπτή βεβαίωση του προέδρου, ο εισαγγελέας παραπέμπει την υπόθεση στο πλησιέστερο εφετείο. Πλησιέστερο εφετείο των Εφετείων Κέρκυρας, Ιωαννίνων και Ναυπλίου θεωρείται το Εφετείο Πατρών, των Εφετείων Κρήτης, Αιγαίου και Δωδεκανήσου το Εφετείο Αθηνών, των Εφετείων Θράκης και Λάρισας το Εφετείο Θεσ/νίκης και του εφετείου Πατρών το Εφετείο Ναυπλίου. Το μεικτό ορκωτό εφετείο εκδικάζει τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και το επταμελές εφετείο τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του πενταμελούς εφετείου. Ειδικότερα το Επταμελές Εφετείο Αθηνών δικάζει τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, το Επταμελές Εφετείο Πειραιώς τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των Πενταμελών Εφετείων Πειραιώς, Κρήτης, Αιγαίου, Δωδεκανήσου και Ναυπλίου, το Επταμελές Εφετείο Θεσ/νίκης τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των Πενταμελών Εφετείων Θεσ/νίκης και Θράκης, το Επταμελές Εφετείο Πατρών τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των Πενταμελών Εφετείων Πατρών και Κέρκυρας, και το Επταμελές Εφετείο Λάρισας τις εφέσεις κατά των αποφάσεων των Πενταμελών Εφετείων Λάρισας και Ιωαννίνων.

Άρθρο 500.

Προπαρασκευαστική διαδικασία.

Ο γραμματέας (άρθρ. 474) οφείλει να στείλει στον αρμόδιο εισαγγελέα το πολύ μέσα σε τρεις (3) ημέρες την έκθεση για την έφεση και την αντέφεση μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 499· διαφορετικά τιμωρείται πειθαρχικά. Αν ο κατηγορούμενος κρατείται σε άλλο μέρος, ο εισαγγελέας διατάσσει τη μεταφορά του στις φυλακές της έδρας του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Κατόπιν κλητεύει εμπρόθεσμα (άρθρ. 166) εκείνον που ασκεί την έφεση και όλους τους άλλους διαδίκους που παραστάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, τον παθόντα, το μηνυτή και, αν η έφεση δεν στρέφεται κατά απόφασης πταισματοδικείου, δύο τουλάχιστον μάρτυρες, τους πιο σημαντικούς από εκείνους που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη· μπορεί επίσης να κλητεύσει νέους μάρτυρες που δεν εξετάστηκαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Η διάταξη του άρθρου 327 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση. Επίσης εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 321, 325, 326 και 328.

Κύρια συζήτηση.

Άρθρο 501.

α) Όταν απουσιάζει ο εκκαλών.

1. Αν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο εκκαλών δεν εμφανιστεί αυτοπροσώπως ή δια συνηγόρου του, αν συντρέχει η περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 340 ή της παρ. 3 αυτού του άρθρου, η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη· διατάσσεται επίσης με την ίδια απόφαση του εφετείου να καταπέσει η εγγύηση η οποία δόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 497 παρ. 2. Η απόφαση που απορρίπτει την έφεση μπορεί να προσβληθεί μόνο με αναίρεση. Η διάταξη του άρθρου 349 για αναβολή της συζήτησης εφαρμόζεται και υπέρ του εκκαλούντος που δεν μπόρεσε να εμφανιστεί για λόγους ανώτερης βίας κλπ. Εφαρμόζεται επίσης ανάλογα και η διάταξη του άρθρου 341.

2. Η απόρριψη της έφεσης εκείνου που την άσκησε και απουσιάζει δεν εμποδίζει την κατά το άρθρο 502 συζήτηση της έφεσης άλλου διαδίκου που εμφανίστηκε ή της έφεσης του εισαγγελέα.

3. Το δικαστήριο, αν πειστεί ότι ο εκκαλών δεν μπόρεσε να εμφανιστεί αυτοπροσώπως για λόγους ανώτερης βίας ή για άλλα ανυπέρβλητα αίτια, μπορεί με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση να επιτρέψει την εκπροσώπηση από συνήγορο που έχει ειδική πληρεξουσιότητα· στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι ο εκκαλών δικάζεται σαν να ήταν παρών, και ο συνήγορός του τον εκπροσωπεί πλήρως.

Άρθρο 502.

β) Όταν εμφανιστεί ο εκκαλών.

1. Αν ο εκκαλών εμφανιστεί ο ίδιος ή ο συνήγορός του στις περιπτώσεις των άρθρων 340 παρ. 2 και 501 παρ. 3, η συζήτηση αρχίζει και ο εισαγγελέας αναπτύσσει συνοπτικά την έφεση. Εκτός από τους μάρτυρες που κλητεύθηκαν, το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει και άλλους μάρτυρες, αν είναι παρόντες στο ακροατήριο, και αν ακόμη τα ονόματά τους δεν γνωστοποιήθηκαν, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα ή κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως. Σε κάθε περίπτωση διαβάζονται και λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας δίκης που περιέχουν τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν, οι ένορκες καταθέσεις που δόθηκαν στην προδικασία στις περιπτώσεις του άρθρου 365 και τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 364. Κατά τα λοιπά η συζήτηση γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 329—338, 340, 347, 357—363, 366—373, και η υπεράσπιση του κατηγορουμένου έχει το λόγο πάντοτε τελευταία. Το κεφάλαιο της απόφασης για τις πολιτικές απαιτήσεις που προσβάλλεται από τον κατηγορούμενο ή από τον εισαγγελέα εξετάζεται από το εφετείο, και αν ακόμη δεν είναι παρών ο πολιτικώς ενάγων.

2. Σε κάθε περίπτωση το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έχει εξουσία να κρίνει μόνο για εκείνα τα μέρη της πρωτόδικης απόφασης στα οποία αναφέρονται οι προβαλλόμενοι στην έφεση λόγοι.

3. Αν η έφεση ασκήθηκε για αναρμοδιότητα και κριθεί από το δικαστήριο βάσιμη, το εφετείο δικάζει την υπόθεση στην ουσία της, αν υπάγεται στην αρμοδιότητά του ή στην αρμοδιότητα κατώτερου δικαστηρίου της περιφέρειάς του· διαφορετικά, την παραπέμπει στο αρμόδιο δικαστήριο.

4. Αν στην πρωτόδικη απόφαση υπάρχει ακυρότητα (άρθρα 170 και 171), το δευτεροβάθμιο δικαστήριο την ακυρώνει και δικάζει την υπόθεση στην ουσία της ανέκκλητα.

5. Αν γίνει δεκτή η έφεση του πολιτικώς ενάγοντος κατά της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή του επειδή δεν στηρίζεται στο νόμο, το εφετείο την παραπέμπει στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο.

Άρθρο 503.

Τύχη της εγγύησης.

1. Με την απόφαση που εκδίδει για την έφεση, το δικαστήριο αποφασίζει ταυτόχρονα και για την απόδοση της εγγύησης που δόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 497, αν η κατάπτωσή της δεν έχει διαταχθεί σύμφωνα με τα άρθρα 501 και 302.

2. Αν ο εκκαλών καταδικάστηκε χωρίς να είναι παρών όταν απαγγέλθηκε η απόφαση του εφετείου, προσκαλείται από τον εισαγγελέα εφετών, είτε ο ίδιος είτε με τον αντίκλητό του, να εμφανιστεί μέσα σε οκτώ ημέρες στον εισαγγελέα που ορίζεται στην πρόσκληση και να υποβληθεί με τη θέληση του στην εκτέλεση της απόφασης. Αν δεν εμφανιστεί, η εγγύηση που δό-

θηκε σύμφωνα με το άρθρο 497 παρ. 2 καταπίπτει με απόφαση του εφετείου, στο οποίο κλητεύεται και ο κατηγορούμενος και εκείνος που έδωσε την εγγύηση, εκτός αν αυτή είχε προηγουμένως καταπέσει σύμφωνα με το άρθρο 501 παρ. 1.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αναίρεση.

Άρθρο 504.

Αποφάσεις κατά των οποίων επιτρέπεται.

1. Όταν ο νόμος δεν ορίζει ειδικά κάτι άλλο, αίτηση αναίρεσης επιτρέπεται μόνο κατά της απόφασης που, όπως απαγγέλθηκε, δεν προσβάλλεται με έφεση και κατά της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που εκδόθηκε ύστερα από άσκηση έφεσης, αν με τις αποφάσεις αυτές το δικαστήριο αποφάνθηκε τελειωτικά για την κατηγορία ή αν έπαυσε οριστικά ή κήρυξε απαράδεκτη την ποινική δίωξη (άρθρο 370).

2. Αναίρεση επιτρέπεται επίσης κατά της απόφασης που κήρυξε το δικαστήριο υλικά αναρμόδιο και που, όπως απαγγέλθηκε, δεν προσβάλλεται με έφεση.

3. Στα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 492 επιτρέπεται αναίρεση κατά του μέρους της απόφασης που αφορά απόδοση ή δήμευση.

4. Αν ζητηθεί η αναίρεση σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, θεωρούνται ότι προσβάλλονται μαζί και οι προπαρασκευαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν πριν από αυτήν που προσβάλλεται.

Άρθρο 505.

Ποιοι ζητούν την αναίρεση.

1. Εκτός από την περίπτωση της παρ. 3 του προηγούμενου άρθρου, αναίρεση μπορούν να ζητήσουν: α) ο κατηγορούμενος· β) ο αστικώς υπεύθυνος για την καταδικαστική απόφαση που αναγνωρίζει την αστική του ευθύνη· γ) ο πολιτικώς ενάγων για την καταδικαστική απόφαση, μόνο όμως για το τμήμα της που επιδικάζει σ' αυτόν αποζημίωση ή ικανοποίηση ή απορρίπτει την αγωγή του, επειδή δεν στηρίζεται στο νόμο· δ) ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών για τις αποφάσεις του δικαστηρίου όπου είναι τοποθετημένος και τις αποφάσεις των μονομελών πλημμελειοδικών και των πταισματοδικείων της περιφέρειάς του, ο εισαγγελέας που άσκησε την κατηγορία στο μεικτό ορκωτό δικαστήριο για τις αποφάσεις του δικαστηρίου αυτού, και ο εισαγγελέας εφετών για τις αποφάσεις του εφετείου και τις αποφάσεις των μεικτών ορκωτών και των τριμελών και μονομελών πλημμελειοδικείων που ανήκουν στην περιφέρειά του.

2. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιασδήποτε απόφασης μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το άρθρο 479 παρ. 2(άρθρ. 483 παρ. 3). Ύστερα από αυτή την προθεσμία μπορεί να ασκήσει αναίρεση μόνο υπέρ του νόμου για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510, καθώς και για οποιαδήποτε παράβαση των τύπων της διαδικασίας, χωρίς να βλάπτονται τα δικαιώματα των διαδίκων.

3. Όταν ζητείται αναίρεση βουλεύματος ή απόφασης, υποβάλλονται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μαζί με την αίτηση αναίρεσης ή τη δήλωση που συντάσσεται με βάση το άρθρο 473 παρ. 2 του κώδικα ατελώς και δύο αντίγραφα, καθώς και δύο αντίγραφα των πρόσθετων λόγων και των τυχόν υπομνημάτων του αναιρεσείοντος.

Άρθρο 506.

Αναίρεση αθωωτικών αποφάσεων.

Την αναίρεση αθωωτικών αποφάσεων μπορούν να ζητήσουν : α) ο κατηγορούμενος, αν αθωώθηκε λόγω έμπρακτης μετάνοιας· β) ο εισαγγελέας του πλημμελειοδικείου, του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του εφετείου (κατά τις διακρίσεις του άρθρου 505 παρ. 1 στοιχ. δ') αν η αθώωση οφείλεται σε εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης ή σε υπέρβαση εξουσίας κατά το άρθρο 510 στοιχ. Θε'· και γ) ο μηνυτής ή εκείνος που άσκησε την έγκληση αν καταδικάστηκαν σε αποζημίωση και στα έξοδα (άρθρ. 71).

Άρθρο 507.

Προθεσμία για την αναίρεση.

1. Η προθεσμία για την αναίρεση ορίζεται από το άρθρο 473. Για τον εισαγγελέα που δεν υπηρετεί στο δικαστήριο που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση η προθεσμία είναι δεκαπενθήμερη από τη δημοσίευση της απόφασης και δεν αναστέλλει την εκτέλεσή της. Δεν αναστέλλει επίσης την εκτέλεση και η αίτηση αναίρεσης που υποβάλλεται από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (άρθρ. 505 παρ. 2).

2. Για τις ανέκκλητες καταδικαστικές αποφάσεις του πταισματοδικείου που επιβάλλουν στον απόντα κατηγορούμενο μόνο την ποινή του προστίμου, η προθεσμία για την αναίρεση είναι μηνιαία και αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης.

3. Για τις ανέκκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των πλημμελειοδικείων που επιβάλλουν στον απόντα κατηγορούμενο μόνο χρηματική ποινή, η προθεσμία για την αναίρεση είναι δίμηνη και αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης.

4. Αν επιβλήθηκε ποινή σε χρήμα και η απόφαση είναι ανέκκλητη, η προθεσμία για την αναίρεση και η άσκησ της αναίρεσης δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Άρθρο 508.

Πότε είναι παραδεκτή η αναίρεση.

1. Η αίτηση αναίρεσης της απόφασης από εκείνον που καταδικάστηκε σε ποινή στερητική της ελευθερίας είναι τότε μόνο δεκτή, όταν αυτός αποδείξει ταυτόχρονα ή και μεταγενέστερα, πάντως έως τη συζήτηση στο ακροατήριο, με πιστοποιητικό του διευθυντή φυλακών ότι κρατούνταν όταν άσκησε την αναίρεση. Το πιστοποιητικό αυτό δεν απαιτείται αν από τα έγγραφα προκύπτει η κράτηση ή αν η εκτέλεση της ποινής έχει ανασταλεί ή αναβληθεί ή αν η ποινή έχει μετατραπεί σε χρηματική και έχει αποτιθεί ή αν, όταν πρόκειται για στρατιωτικό εν ενεργεία, δεν έχει διαταχθεί η εκτέλεση από το αρμόδιο όργανο. Αν έως την ημέρα που συζητείται η αναίρεση δεν είχε διαταχθεί η εκτέλεση της ποινής, εκείνος που καταδικάστηκε οφείλει ακόμη να προσκομίσει πιστοποιητικό του αρμόδιου υπουργού, όπου να βεβαιώνεται συγκεκριμένα για ποιο ανυπέρβλητο υπηρεσιακό κώλυμα δεν έγινε η εκτέλεση. Η αίτηση αναίρεσης είναι απαράδεκτη, αν μετά την υποβολή της εκείνος π καταδικάστηκε αποδράσει από τις φυλακές.

2. Η διάταξη της παρ. 1 δεν εφαρμόζεται, αν στην αίτηση αναίρεσης δοθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα σύμφωνα με το άρθρο 471 παρ. 2 και ο κατηγορούμενος δεν κρατούνταν προσωρινά.

Άρθρο 509.

Έκθεσης αναίρεσης.

1. Και στην αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης δικαστηρίου εφαρμόζονται τα άρθρα 473 παρ. 2 και 474. Ο εισαγγελέας ο οποίος δεν ασκεί τα καθήκοντά του στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να δηλώσει την αίτησή του για αναίρεση και στο γραμματέα του δικαστηρίου όπου υπηρετεί, ενώ ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και στο γραμματέα του Αρείου Πάγου.

2. Εκτός από τους λόγους που αναφέρονται στην έκθεση για την αναίρεση (άρθρο 473 παρ. 2 και 474 παρ. 2), μπορεί να προταθούν και πρόσθετοι λόγοι με έγγραφο που κατατίθεται δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισμένη για τη συζήτηση της αναίρεσης ημέρα στο γραμματέα της εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, και συντάσσεται ατελώς.

σχετική έκθεση επάνω στα έγγραφα που κατατίθενται· αν δεν τηρηθεί η παραπάνω προθεσμία, οι πρόσθετοι λόγοι είναι απαράδεκτοι. Στη συζήτηση ύστερα από αναβολή το έγγραφο των πρόσθετων λόγων αναίρεσης κατατίθεται δεκαπέντε ημέρες πριν από την ορισμένη νέα δικάσιμο· διαφορετικά, είναι απαράδεκτο.

Άρθρο 510.

Λόγοι αναίρεσης.

1. Ως λόγοι για να αναιρεθεί η απόφαση μπορεί να προταθούν μόνο: Α) η απόλυτη ακυρότητα που συνέβη κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο (άρθρο 171)· Β) η σχετική ακυρότητα που συνέβη κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο (άρθρο 170 παρ. 1) και δεν καλύφθηκε σύμφωνα με το άρθρο 173 και 174, καθώς και η έλλειψη ακρόασης κατά το άρθρο 170 παρ. 2· Γ) η παράβαση των διατάξεων για τη δημοσιότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο· Δ) η έλλειψη από την απόφαση της ειδικής αιτιολογίας που επιβάλλει το Σύνταγμα· Ε) η εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης· ΣΤ) η παραβίαση του δεδικασμένου (άρθρο 57)· Ζ) η καθ' ύλην αναρμοδιότητα του δικαστηρίου που δίκασε· Η) η μη παράθεση στην απόφαση του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου· Θ) η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση υπάρχει όταν το δικαστήριο άσκησε δικαιοδοσία που δεν του δίνει ο νόμος και ιδίως όταν: α) το δικαστήριο αποφάσισε για υπόθεση που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του· β) έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που υπάγεται σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου στην αποκλειστική δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων· γ) έκρινε για την πολιτική αγωγή παραβαίνοντας αυτά που ορίζουν τα άρθρα 65 παρ. 1 και 66 παρ. 1· δ) έκρινε για ζήτημα που υπάγεται στη δικαιοδοσία των ενόρκων (άρθρ. 383)· ε) απάγγειλε απόφαση που δεν στηρίζεται στην ετυμηγορία των ενόρκων· στ) καταδίκασε για έγκλημα για το οποίο δεν υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 46) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρ.54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητά η έκδοση (άρθρ. 438).

2. Εκτός από τους πιο πάνω λόγους μπορούν να προταθούν, σε ό,τι αφορά το πολιτικό μέρος της απόφασης και το σχετικό με την απόδοση όσων αφαιρέθηκαν και των πειστηρίων, και οι λόγοι αναίρεσης οι οποίοι καθιερώνονται από την πολιτική δικονομία.

Άρθρο 511.

Λόγοι αναίρεσης που εξετάζονται. αυτεπαγγέλτως.

Αν κριθεί παραδεκτή η αίτηση αναίρεσης και εμφανιστεί εκείνος που την άσκησε (άρθρ. 515), ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν και δεν προτάθηκαν, τους λόγους της αναίρεσης που αναφέρονται στα στοιχεία Α', Γ', Δ' ΣΤ' και Θ' του άρθρου 510. Δεν επιτρέπεται όμως να γίνει χειρότερη η θέση του κατηγορουμένου. Αυτεπαγγέλτως επίσης εφαρμόζει ο Άρειος Πάγος τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, καθώς επίσης και το δεδικασμένο που δημιουργήθηκε ύστερα από αυτήν.

Άρθρο 512.

Λόγοι για την αναίρεση της αθωωτικής απόφασης.

Οι λόγοι αναίρεσης που προβλέπονται στο άρθρο 510 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις του άρθρου 506 στοιχ. α' και γ'.

Άρθρο 513.

Διαδικασία.

1. Αν υπάρχει περίπτωση απαραδέκτου κατά το άρθρο 476, το δικαστήριο του Αρείου Πάγου απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης ως απαράδεκτη και μπορεί να καταδικάσει εκείνον που την ασκεί σε χρηματική ποινή έως χίλιες δραχμές. Διαφορετικά, αρχίζει η διαδικασία στον Άρειο Πάγο, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κλητεύει τον αναιρεσείοντα και τους υπόλοιπους διαδίκους, με κλήση που επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155-161 και μέσα στην προθεσμία του άρθρου 166, στο ακροατήριο του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή στην ολομέλειά του· για την κλήτευση στην ολομέλεια απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του προέδρου του Αρείου Πάγου, αφού ληφθεί υπόψη η σοβαρότητα των λόγων αναίρεσης. Η αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου εισάγεται πάντοτε στην ολομέλεια.

2. Αν ζητεί την αναίρεση ο εισαγγελέας, δεν κλητεύεται αλλά εκπροσωπείται από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

3. Οι διάδικοι παρίστανται στη συζήτηση με συνήγορο. Αν ο αναιρεσείων κρατείται στη φυλακή, μπορεί να διορίσει συνήγορο με δήλωσή του στο διευθυντή της φυλακής, οπότε συντάσσεται έκθεση, που διαβιβάζεται αμέσως στο γραμματέα του Αρείου Πάγου.

Άρθρο 514.

Συζήτηση.

α) Μη εμφάνιση του αναιρεσείοντος.

Αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, η αίτησή του απορρίπτεται και μπορεί να καταδικαστεί σε χρηματική ποινή έως χίλιες δραχμές. Κατά της απορριπτικής απόφασης του Αρείου Πάγου δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο. Επίσης δεν επιτρέπεται δεύτερη αίτηση αναίρεσης κατά της ίδιας απόφασης. Κατ' εξαίρεση, ακόμη και αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, ο Άρειος Πάγος εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον τυχόν επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της απόφασης που προσβάλλεται (άρθρο 511).

Άρθρο 515.

β) Εμφάνιση του αναιρεσείοντος.

1. Με αίτηση ενός από τους διαδίκους ή του εισαγγελέα μπορεί το δικαστήριο του Αρείου Πάγου σε ιδιαιτέρως εξαιρετικές περιπτώσεις να αναβάλει για μια μόνο φορά τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο· στη δικάσιμο αυτή όλοι οι διάδικοι οφείλουν να εμφανιστούν χωρίς νέα κλήτευση, ακόμα και αν δεν ήταν παρόντες κατά τη δημοσίευση της αναβλητικής απόφασης.

2. Αν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, η συζήτηση γίνεται σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι, ακόμα και αν κάποιος από αυτούς δεν εμφανίστηκε. Πρώτος αγορεύει ο συνήγορος του αναιρεσείοντος και ύστερα από αυτόν οι συνήγοροι του καθ' ου και των άλλων διαδίκων. Σ' αυτούς επιτρέπεται να απαντήσει ο συνήγορος του αναιρεσείοντος, οπότε ανταπαντούν οι συνήγοροι των αντιδίκων, για μια όμως μόνο φορά. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, αν δεν ζητεί ο ίδιος την αναίρεση, αγορεύει τελευταίος· ύστερα ακολουθεί η απόφαση.

3. Η αίτηση αναίρεσης απορρίπτεται, αν κριθεί αβάσιμη. Αν επί πλέον η αίτηση θεωρηθεί παράλογη, καταδικάζεται εκείνος που άσκησε την αναίρεση σε χρηματική ποινή έως 1000 δραχμές.

Άρθρο 516.

Αναίρεση για αναρμοδιότητα.

1. Αν η αίτηση αναίρεσης γίνει δεκτή λόγω αναρμοδιότητας του δικαστηρίου (άρθρ. 510 παρ.1 στοιχ. Ζ'), ο Άρειος Πάγος αποφασίζει ταυτόχρονα την παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο, το προσδιορίζει στην απόφαση και καταδικάζει τον ηττημένο στην πληρωμή των εξόδων.

2. Ο Άρειος Πάγος διατάσσει επίσης όσα ορίζονται στην παρ. 1 και όταν ζητείται να αναιρεθεί απόφαση που δέχτηκε καθ' ύλην αναρμοδιότητα (άρθρ. 504 παρ. 2), είτε γίνει δεκτή η αίτηση, είτε απορριφθεί ως αβάσιμη.

3. Το δικαστήριο που ορίστηκε ως αρμόδιο ενεργεί στη συνέχεια σύμφωνα με το άρθρο 135.

Άρθρο 517.

Αναίρεση λόγω δεδικασμένου.

1. Αν η απόφαση αναιρέθηκε επειδή παραβιάστηκε το δεδικασμένο (άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. ΣΤ'), ο Άρειος Πάγος ακυρώνει την απόφαση και κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη (άρθρ. 57 παρ. 3).

2. Στην ίδια ενέργεια προβαίνει ο Άρειος Πάγος, αν η αναίρεση έγινε για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Θ' στ'.

Άρθρο 518.

Αναίρεση για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου.

1. Αν ασκηθεί αναίρεση επειδή δεν έχει παρατεθεί το άρθρο του ποινικού νόμου που εφαρμόστηκε ή επειδή έχει γίνει εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης, ο Άρειος Πάγος δεν παραπέμπει την υπόθεση, αλλά εφαρμόζει ή παραθέτει αυτός το σωστό άρθρο του ποινικού νόμου και, αν δεν υπάρχει αξιόποινη πράξη, κηρύσσει αθώο τον κατηγορούμενο. Αν στην τελευταία περίπτωση υπάρχουν πολιτικές απαιτήσεις σύμφωνα με το άρθρο 71, ο Άρειος Πάγος αποφασίζει και γι' αυτές.

2. Αν η αναίρεση οφείλεται σε εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία επειδή λείπει στην απόφαση κάποιος όρος του αξιόποινου χαρακτήρα της πράξης για τον οποίο παρέλειψε να αποφανθεί το δικαστήριο, μολονότι ο όρος αυτός περιεχόταν στο παραπεμπτικό βούλευμα ή στο κλητήριο θέσπισμα, ο Άρειος Πάγος παραπέμπει την υπόθεση για να συζητηθεί πάλι κατά το άρθρο 519.

Άρθρο 519.

Αναίρεση για άλλους λόγους.

Αν η αναίρεση έγινε για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α'. Β', Γ' Δ' και Θ', ο Άρειος Πάγος αποφασίζει μόνο για την αναίρεση, καταδικάζει τον ηττημένο στην πληρωμή των εξόδων και, αν συντρέχει περίπτωση, παραπέμπει έπειτα τη δίκη για νέα συζήτηση σε ομοειδές και ισόβαθμο δικαστήριο, άλλο από εκείνο του οποίου η απόφαση προσβλήθηκε με αναίρεση, ή στο ίδιο, αν είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που είχαν δικάσει την υπόθεση.

Άρθρο 520.

Αναίρεση για παραβάσεις μετά την ετυμηγορία.

Αν αναιρέθηκε απόφαση του δικαστηρίου των συνέδρων για κάποια παράλειψη ή υπέρβαση που έγινε μετά την παράδοση στον πρόεδρο των συνέδρων της τακτικής και απρόσβλητης ετυμηγορίας των ενόρκων, ο Άρειος Πάγος παραπέμπει την υπόθεση στο ίδιο δικαστήριο συνέδρων, που αποφασίζει με βάση την ετυμηγορία των ενόρκων. Το δικαστήριο των συνέδρων πρέπει να αποτελείται από τους ίδιους δικαστές που δίκασαν και προηγουμένως, εκτός αν αυτό είναι αδύνατο.

Άρθρο 521.

Αναίρεση ως προς τις ιδιωτικές απαιτήσεις.

Ο Άρειος Πάγος, αν συντρέχει περίπτωση, παραπέμπει την υπόθεση στο δευτεροβάθμιο πολιτικό δικαστήριο, έστω και αν η πρωτόδικη απόφαση θα ήταν ανέκκλητη λόγω ποσού, όταν η αναίρεση γίνει μόνο ως προς τις διατάξεις ή τα κεφάλαια της απόφασης που αφορούν τις ιδιωτικές απαιτήσεις του πολιτικώς ενάγοντος ή του κατηγορουμένου που αθωώθηκε ή το μέρος της απόφασης που αφορά την απόδοση όσων αφαιρέθηκαν ή των πειστηρίων (άρθρ. 373).

Άρθρο 522.

Εκτέλεση της απόφασης του Αρείου Πάγου.

Η απόφαση που εκδόθηκε από τον Άρειο Πάγο στέλνεται χωρίς αναβολή από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου στον εισαγγελέα του αρμόδιου δικαστηρίου εφετών ή πρωτοδικών, για να εκτελεστεί αμέσως. Πέρα από αυτό κάθε απόφαση του Αρείου Πάγου που απαγγέλλει αναίρεση ανακοινώνεται από τον ίδιο εισαγγελέα στους δικαστές που εξέδωσαν την απόφαση που αναιρέθηκε και σημειώνεται στο περιθώριο της απόφασης αυτής· μπορεί επίσης να διαταχθεί από τον Άρειο Πάγο και η δημοσίευσή της στον τύπο με δαπάνη του ηττημένου διαδίκου.

Άρθρο 523.

Σύνθεση του δικαστηρίου της παραπομπής.

Στο δικαστήριο όπου παραπέμφθηκε η υπόθεση δεν επιτρέπεται να συμμετέχει ένορκος και δικαστής από αυτούς που δίκασαν προηγουμένως· εξαιρείται η περίπτωση του άρθρου 520.

Άρθρο 524.

Συζήτηση στο δικαστήριο της παραπομπής.

1. Με εξαίρεση την περίπτωση του άρθρου 520, η συζήτηση στο δικαστήριο όπου παραπέμφθηκε η υπόθεση κατά τα άρθρα 518 παρ. 2 και 519 γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα· επίσης εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 135. Τα πρακτικά της απόφασης που έχει αναιρεθεί, τα οποία περιέχουν τις μαρτυρίες από την πρώτη συζήτηση, επιτρέπεται να διαβαστούν μόνο αν υπάρχει περίπτωση του άρθρου 365.

2. Αν η νέα συζήτηση διατάχθηκε ύστερα από αναίρεση που ασκήθηκε μόνο από εκείνον που καταδικάστηκε ή σε όφελός του, το δικαστήριο της παραπομπής δεσμεύεται από την απαγόρευση του άρθρου 470.

ΕΒΔΟΜΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Επανάληψη της διαδικασίας.

Άρθρο 525.

Επανάληψη σε όφελος του καταδικασμένου.

1. Η ποινική διαδικασία που περατώθηκε με αμετάκλητη απόφαση επαναλαμβάνεται, προς το συμφέρον του καταδικασμένου για πλημμέλημα ή κακούργημα, μόνο στις εξής περιπτώσεις: 1) αν δύο άνθρωποι καταδικάστηκαν για την ίδια πράξη με δύο διαφορετικές αποφάσεις και γίνεται αναμφισβήτητα φανερό από τη σύγκρισή τους ότι ένας από τους δύο είναι αθώος· 2) αν, ύστερα από την οριστική καταδίκη κάποιου, αποκαλύφθηκαν νέα - άγνωστα στους δικαστές που τον καταδίκασαν - γεγονότα ή αποδείξεις, τα οποία μόνα τους ή σε συνδυασμό με εκείνα που είχαν προσκομιστεί προηγουμένως κάνουν φανερό ότι αυτός που καταδικάστηκε είναι αθώος ή καταδικάστηκε άδικα για έγκλημα βαρύτερο από εκείνο που πραγματικά τέλεσε· 3) αν βεβαιωθεί ότι άσκησαν ουσιώδη επιρροή στην καταδίκη του κατηγορουμένου ψευδείς καταθέσεις μαρτύρων ή γνωμοδοτήσεις πραγματογνωμόνων ή πλαστά αποδεικτικά έγγραφα ή πειστήρια, τα οποία είχαν προσαχθεί ή ληφθεί υπόψη στη διαδικασία του ακροατηρίου, ή δωροληψία ή άλλη από πρόθεση παράβαση καθήκοντος του δικαστή ή του ενόρκου που μετείχε στο δικαστήριο που απάγγειλε την καταδίκη· και 4) αν μετά την αμετάκλητη καταδίκη αποδείχθηκε ότι ο καταδικασμένος αθωώθηκε με άλλη αμετάκλητη απόφαση ή βούλευμα.

2. Οι κατά την παρ. 1 αρ. 3 αξιόποινες πράξεις της ψευδορκίας, της πλαστογραφίας, της δωροληψίας ή της παράβασης καθήκοντος πρέπει να αποδεικνύονται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, εκτός αν δεν εκδόθηκε τέτοια απόφαση επειδή υπήρχαν νόμιμοι λόγοι που εμπόδιζαν την εκδίκαση της υπόθεσης στην ουσία της ή ανέστειλαν την ποινική δίωξη.

'Αρθρο 526.

Επανάληψη σε βάρος εκείνου που αθωώθηκε.

1. Σε βάρος εκείνου που αθωώθηκε αμετάκλητα για κακούργημα ή πλημμέλημα η ποινική διαδικασία επαναλαμβάνεται, μόνο : α) αν βεβαιωθεί ότι ουσιώδη επιρροή στην απόφαση για την αθώωση είχαν πλαστά έγγραφα ή πειστήρια ή δωροδοκία ή άλλη από πρόθεση παράβαση του δικαστικού καθήκοντος δικαστή ή ενόρκου που συνέπραξε στη αθώωση και β) αν από την αθώωση δεν έχει περάσει ο απαιτούμενος χρόνος για την παραγραφή του αξιοποίνου της πράξης.

2. Η αναφερόμενη στην παρ. 1 αξιόποινη πράξη της πλαστογραφίας ή της δωροδοκίας ή της παράβασης καθήκοντος δικαστή ή ενόρκου πρέπει να βεβαιώνεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και για εκείνον που αθωώθηκε αμετάκλητα με βούλευμα του δικαστικού συμβουλίο υ

'Αρθρο 527.

Ποιοι ζητούν την επανάληψη και με ποιες διατυπώσεις.

1. Η αίτηση για την επανάληψη της διαδικασίας υπέρ του καταδικασμένου υποβάλλεται από τον ίδιο ή το σύζυγό του ή τους εξ αίματος συγγενείς του μέχρι και του δεύτερου βαθμού ή από το συνήγορό του ή από τον εισαγγελέα του δικαστηρίου που τον καταδίκασε· η αίτηση αυτή μπορεί να υποβληθεί και μετά το θάνατο του καταδικασμένου ή έπειτα από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής που του επιβλήθηκε.

2. Την επανάληψη της διαδικασίας εναντίον του κατηγορουμένου που αθωώθηκε μπορεί να τη ζητήσει μόνο ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που απάγγειλε την αθώωση ή ο προϊστάμενός του εισαγγελέας.

3. Η αίτηση πρέπει να περιέχει τους λόγους για τους οποίους ζητείται η επανάληψη, καθώς και τα στοιχεία που τους βεβαιώνουν, γιατί διαφορετικά είναι απαράδεκτη, και υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών αν η αμετάκλητη καταδίκη ή αθώωση απαγγέλθηκε από πλημμελειοδικείο, και στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου σε κάθε άλλη περίπτωση. Ο εισαγγελέας στον οποίο παραδόθηκε η αίτηση οφείλει σε ένα μήνα να ελέγξει με κάθε αποδεικτικό μέσο τη βασιμότητά της είτε ο ίδιος είτε μέσω κάποιου ανακριτή ή εισαγγελέα· κατόπιν εισάγει την αίτηση στο αρμόδιο κατά το άρθρο 528 δικαστικό συμβούλιο ή δικαστήριο όπου υπηρετεί.

'Αρθρο 528.

Αρμόδιο δικαστήριο - Διαδικασία.

1. Αρμόδιο να αποφασίσει για την αίτηση της επανάληψης είναι κατά τις διακρίσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 527 το συμβούλιο εφετών ή του Αρείου Πάγου, αφού ακούσει τον οικείο εισαγγελέα και τον αιτούντα. Το συμβούλιο μπορεί να διατάξει συμπληρωματική έρευνα για να βεβαιωθούν οι λόγοι της αίτησης· αν δεχτεί την αίτηση, ακυρώνει την απόφαση, και αν κρίνει ότι η επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο είναι αναγκαία, παραπέμπει την υπόθεση για να συζητηθεί σε άλλο ομοιόβαθμο με αυτό που καταδίκασε δικαστήριο και στην περίπτωση του άρθρου 525 παρ. 1 αρ. 4 σε άλλο δικαστήριο ομοιόβαθμο με το ανώτερο από αυτά που δίκασαν αρχικά την υπόθεση. Κατά της απόφασης του συμβουλίου των εφετών επιτρέπεται αναίρεση στον εισαγγελέα και στον αιτούντα κατά τα άρθρα 484 και 485.

2. Αν στην περίπτωση του άρθρου 525 παρ. 1 αρ. 3 δεν εκδόθηκε καταδικαστική απόφαση επειδή δεν μπορούσε να εκδικαστεί στην ουσία της η υπόθεση ή επειδή υπήρχαν λόγοι που ανέστειλαν την ποινική δίωξη, τηρείται η διαδικασία των παρακάτω παραγράφων.

3. Η βεβαίωση του εγκλήματος της ψευδορκίας, της πλαστογραφίας, της δωροδοκίας ή της παράβασης του δικαστικού καθήκοντος που τελέστηκε σε βάρος του καταδικασμένου γίνεται από το δικαστήριο των εφετών, το οποίο είναι αρμόδιο να κρίνει την αίτηση για επανάληψη, αν η καταδίκη είχε απαγγελθεί από το πλημμελειοδικείο, διαφορετικά από το δικαστήριο των εφετών που πήρε εντολή από τον 'Αρειο Πάγο και που είναι διαφορετικό από εκείνο που καταδίκασε. Ο εισαγγελέας του δικαστηρίου των εφετών κλητεύει υποχρεωτικά (άρθρα 155-159 και 166) τον καταδικασμένο, εκείνον που ζητεί την επανάληψη της διαδικασίας αν είναι πρόσωπο διαφορετικό από το προηγούμενο, και τους διαδίκους που είχαν παραστεί στη συζήτηση κατά την οποία απαγγέλθηκε η καταδίκη. Καλεί επίσης εκείνον στον οποίο αποδίδεται η ψευδορκία, η πλαστογραφία, η δωροδοκία ή η παράβαση του δικαστικού καθήκοντος να παραστεί, αν θέλει, στο ακροατήριο του δικαστηρίου των εφετών για να δώσει πληροφορίες ή εξηγήσεις.

4. Το δικαστήριο των εφετών της προηγούμενης παραγράφου σε δημόσια συνεδρίαση εξετάζει τους μάρτυρες που κάλεσαν οι διάδικοι ή ο εισαγγελέας, και τα άλλα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν και, αφού ακούσει όσους εμφανίστηκαν από εκείνους που είχαν κλητευθεί κατά την παρ. 3, αποφαίνεται αμετάκλητα αν τελέστηκε η αξιόποινη πράξη που επικαλείται ο αιτών.

5. Αν το εφετείο αποφανθεί ότι έχει τελεστεί το έγκλημα που αναφέρεται στην αίτηση, το αρμόδιο συμβούλιο των εφετών ή ο 'Αρειος Πάγος, κατά τις διακρίσεις της παρ. 3 του άρθρου 527, εφόσον προκειμένου για ψευδομαρτυρία ή πλαστογραφία κρίνει ακόμη ότι αυτή είχε ουσιώδη επίδραση στην καταδίκη του κατηγορουμένου, δέχεται την αίτηση και διατάσσει όσα ορίζονται στην παρ. 1. Διαφορετικά, απορρίπτει την αίτηση.

6. Η επανάληψη σύμφωνα με το άρθρο 525 διατάσσεται για όλους όσοι καταδικάστηκαν, και όταν ένας μόνο τη ζήτησε, εκτός αν οι λόγοι για τους οποίους έχει ζητηθεί αρμόζουν αποκλειστικά και μόνο στο πρόσωπό του.

'Αρθρο 529.

Αναστολή της εκτέλεσης της ποινής.

Μόλις υποβληθεί η αίτηση για επανάληψη της διαδικασίας, το συμβούλιο που είναι αρμόδιο να την κρίνει, αποφαίνεται μέσα σε τρεις ημέρες, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα, για την αναστολή ή μη της εκτέλεσης της ποινής που εκτίει ο καταδικασμένος.

'Αρθρο 530.

Επανάληψη της συζήτησης.

1. Η συζήτηση που διατάχθηκε να επαναληφθεί γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα· η απόφαση που θα εκδοθεί μπορεί να προσβληθεί με τα ένδικα μέσα που επιτρέπονται από αυτόν.

2. Στο δικαστήριο απαγορεύεται να μετέχουν οι δικαστές ή οι ένορκοι που δίκασαν την πρώτη φορά. Αν το δικαστήριο κρίνει με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του ότι δεν είναι δυνατή η εμφάνιση των μαρτύρων που εξετάστηκαν κατά την πρώτη συζήτηση, διατάσσει να διαβαστούν στο ακροατήριο οι μαρτυρικές καταθέσεις της πρώτης συζήτησης και οι ένορκες καταθέσεις που δόθηκαν κατά την ανάκριση· διαφορετικά, η διαδικασία ακυρώνεται. Οι μάρτυρες ή οι πραγματογνώμονες που καταδικάστηκαν για ψευδορκία (άρθρο 525 παρ. 1, αριθ. 3) δεν μπορούν να εξεταστούν, ούτε διαβάζονται οι ένορκες καταθέσεις τους ή οι εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης. Εξετάζονται πάντοτε οι νέοι μάρτυρες που προσκλήθηκαν από τον εισαγγελέα ή από τους διαδίκους. Αν η επανάληψη ζητήθηκε σε όφελος εκείνου που καταδικάστηκε, το δικαστήριο δεν μπορεί να καταστήσει χειρότερη τη θέση του.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αποκατάσταση.

'Αρθρο 531.

Αίτηση που βεβαιώνει τους λόγους της.

Η αποκατάσταση που επιτρέπεται κατά τους όρους του ποινικού κώδικα διατάσσεται από το συμβούλιο των εφε-

τών στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί μόνιμα εκείνος που τη ζητεί. Η αίτηση πρέπει να περιέχει και δήλωση των τόπων στους οποίους διέμενε μετά την απόλυσή του από τις φυλακές αυτός που την υπέβαλε, και παραδίδεται στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου όπου κατοικεί, τώρα με τα αποδεικτικά στοιχεία της. Ο εισαγγελέας, αφού συγκεντρώσει τα στοιχεία που πιστοποιούν τους απαιτούμενους όρους για την αποκατάσταση και λάβει βεβαιώσεις για τη διαγωγή και τους πόρους του αιτούντος από τις αστυνομικές και δημοτικές ή κοινοτικές αρχές, καθώς και από τους ειρηνοδίκες των περιφερειών όπου διέμενε ο αιτών κατά το χρονικό διάστημα που προαναφέρθηκε, υποβάλλει όλα τα έγγραφα στον εισαγγελέα εφετών· ο τελευταίος εισάγει την αίτηση στο συμβούλιο εφετών.

'Αρθρο 532.

Απόφαση για την αίτηση.

1. Το συμβούλιο εφετών, αφού ακούσει τον αιτούντα, το συνήγορό του και τον εισαγγελέα, αποφαίνεται με βούλευμα για την αίτηση και μπορεί να διατάξει να συμπληρωθεί η βεβαίωση των λόγων της αίτησης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών είτε από τον ίδιο είτε από κάποιο μέλος του είτε από ανακριτή.

2. Κατά του βουλεύματος του συμβουλίου εφετών επιτρέπεται αναίρεση και σ' εκείνον που υπέβαλε την αίτηση και στον εισαγγελέα.

3. Η απόφαση που διατάσσει την αποκατάσταση σημειώνεται στο περιθώριο της καταδικαστικής απόφασης και στο ποινικό μητρώο του καταδικασμένου.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αποζημίωση εκείνων που άδικα καταδικάστηκαν ή κρατήθηκαν προσωρινά.

'Αρθρο 533.

Ποιοι δικαιούνται αποζημίωση.

1. 'Οσοι καταδικάστηκαν με απόφαση πλημμελειοδικείου, εφετείου ή μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και ύστερα από επανάληψη της διαδικασίας αθωώθηκαν ή με την εφαρμογή ελαφρότερης ποινικής διάταξης τιμωρήθηκαν σε ποινή μικρότερης διάρκειας, έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από το δημόσιο αποζημίωση, αν έχουν εκτίσει ολικά ή μερικά την ποινή που τους είχε επιβληθεί προηγουμένως. Το δικαίωμα αυτό υπάρχει, αν από την ποινική διαδικασία δεν αποδείχθηκε η τέλεση της πράξης για την οποία καταδικάστηκαν ή η ύπαρξη του περιστατικού που δικαιολόγησε την εφαρμογή της βαρύτερης ποινικής διάταξης ή αν δεν αποδείχθηκε ότι τουλάχιστον υπάρχει κάποια βάσιμη ένδειξη κατά των κατηγορουμένων.

2. 'Οσοι κρατήθηκαν προσωρινά και κατόπιν αθωώθηκαν με βούλευμα δικαστικού συμβουλίου ή με απόφαση ενός από τα δικαστήρια της παρ. 1 έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση κατά την παρ. 1, αν από τη διαδικασία προέκυψε ότι δεν τέλεσαν την αξιόποινη πράξη για την οποία κρατήθηκαν προσωρινά ή ότι δεν υπάρχει γι' αυτό κάποια βάσιμη ένδειξη. Θεωρούνται ότι κρατήθηκαν προσωρινά και όσοι στερήθηκαν την προσωπική τους ελευθερία σε εκτέλεση απόφασης των ίδιων δικαστηρίων, η οποία εξαφανίστηκε ύστερα από άσκηση ένδικου μέσου,

3. 'Οσοι καταδικάστηκαν ή κρατήθηκαν προσωρινά κατά τις παρ. 1 και 2 έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση, και αν ακόμη έχουν απαλλαγεί επειδή, μολονότι τέλεσαν την πράξη, υπήρχε λόγος που απέκλειε την ποινή κατά τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα.

'Αρθρο 534.

Ποιοι άλλοι έχουν δικαίωμα για αποζημίωση.

Αυτοτελή αξίωση για αποζημίωση με τις ίδιες προϋποθέσεις έχουν και εκείνοι απέναντι στους οποίους ο καταδικασμένος ή ο προσωρινά κρατούμενος είχε σύμφωνα με το νόμο υποχρέωση διατροφής.

'Αρθρο 535.

Πότε δεν υπάρχει δικαίωμα για αποζημίωση.

1. Το δημόσιο δεν έχει υποχρέωση για αποζημίωση, αν εκείνος που καταδικάστηκε ή κρατήθηκε προσωρινά έγινε από πρόθεση ή βαριά αμέλεια παραίτιος της καταδίκης ή της προσωρινής κράτησης. Δεν θεωρείται ότι υπάρχει βαριά αμέλεια, αν δεν άσκησε ένδικο μέσο ή δεν πρότεινε ή δεν έφερε μάρτυρες για την υπεράσπισή του.

2. Η αξίωση αποζημίωσης για άδικη προσωρινή κράτηση μπορεί να μην αναγνωριστεί, αν η πράξη για την οποία έγινε ανάκριση ήταν πολύ ανέντιμη ή ανήθικη ή αν προκύπτει από τις περιστάσεις ότι εκείνος που κρατήθηκε προσωρινά προετοιμαζόταν να εκτελέσει αξιόποινη πράξη. Η αξίωση για αποζημίωση μπορεί επίσης να μην αναγνωριστεί αν ο κρατούμενος προσωρινά δεν είχε κατά το χρόνο της προσωρινής κράτησης τα πολιτικά του δικαιώματα ή του είχαν επιβληθεί περιορισμοί διαμονής ή είχε καταδικαστεί προηγουμένως σε ποινή βαρύτερη από τη φυλάκιση και δεν είχε περάσει τριετία από την έκτισή της έως την προσωρινή του κράτηση.

'Αρθρο 536.

Αρμόδιο δικαστήριο.

1. Σχετικά με την υποχρέωση του δημοσίου για αποζημίωση αποφαίνεται το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση για την υπόθεση, με ιδιαίτερη ταυτόχρονη απόφαση, ύστερα από προφορική αίτηση εκείνου που αθωώθηκε. Μπορεί όμως να ενεργήσει έτσι και αυτεπαγγέλτως. Με την ίδια απόφαση το δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί ότι η καταδίκη ή η προσωρινή κράτηση δεν οφείλεται σε παράνομη ενέργεια των δικαστικών λειτουργών που την επέβαλαν. Στην περίπτωση αυτή κανένα δικαστήριο δεν μπορεί να κρίνει αργότερα το ίδιο ζήτημα για να εφαρμοστεί το άρθρο 541.

2. Η απόφαση για την υποχρέωση αποζημίωσης δεν προσβάλλεται αυτοτελώς με ένδικο μέσο και παύει να ισχύει με την εξαφάνιση της απόφασης για την κύρια ποινική υπόθεση.

3. Αν η ποινική υπόθεση δικάζεται και πάλι επειδή έγινε δεκτό ένδικο μέσο, το δικαστήριο που την εξετάζει αποφαίνεται και για την υποχρέωση του δημοσίου για αποζημίωση. Η προηγούμενη απόφαση δεν ισχύει.

'Αρθρο 537.

Μεταγενέστερη αίτηση.

1. Εκείνος που ζημιώθηκε μπορεί να υποβάλει και αργότερα την αίτησή του για αποζημίωση στο ίδιο δικαστήριο.

2. Στην περίπτωση αυτή η αίτηση παραδίδεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου αυτού μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία σαράντα οκτώ ωρών από την απαγγελία της απόφασης στο ακροατήριο και οκτώ ημερών από την κοινοποίηση στον προσωρινά κρατούμενο του απαλλακτικού βουλεύματος ή της απαλλακτικής απόφασης που εκδόθηκε ερήμην του. Η απόσταση δεν αποτελεί λόγο για την παρέκταση των παραπάνω προθεσμιών. Την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά την παράδοση η αίτηση εισάγεται στο δικαστήριο ή στο συμβούλιο, που συγκαλείται ειδικώς και εκτάκτως για την εκδίκασή της. Και στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 536.

3. Το δικαστήριο αποτελείται κατά προτίμηση από τους ίδιους δικαστές που αποφάνθηκαν για την ποινική υπόθεση.

'Αρθρο 538.

Ακυρότητα της απόφασης.

Απόφαση που αναγνωρίζει υποχρέωση του δημοσίου για αποζημίωση, αν εκδόθηκε κατά παράβαση των διατάξεων

των άρθρων 536 και 537, είναι άκυρη και δεν έχει ισχύ ενώπιον οποιουδήποτε δικαστή.

'Αρθρο 539.

Αγωγή για την αποζημίωση.

1. Αφού αναγνωριστεί η υποχρέωση για αποζημίωση από το δημόσιο, ο δικαιούχος μπορεί να εγείρει αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια, που δεν μπορούν να εξετάσουν πάλι την ύπαρξη αυτής της υποχρέωσης. Δεν αποκλείεται η αγωγή εκείνων που έχουν αξίωση για διατροφή, επειδή μνημονεύεται στην απόφαση ως ζημιωμένος μόνο εκείνος που καταδικάστηκε ή προσωρινά κρατήθηκε.

2. Η αξίωση παραγράφεται ύστερα από δύο χρόνια από την ημέρα που έγινε αμετάκλητη η απόφαση για την ποινική υπόθεση.

3. Η αξίωση μεταβιβάζεται στους κληρονόμους εκείνου που ζημιώθηκε, αφού αναγνωριστεί από το ποινικό δικαστήριο. Είναι άκυρη η εκχώρηση και η κατάσχεσή της πριν τελεσιδικήσει η απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου.

'Αρθρο 540.

Αντικείμενο της αξίωσης.

1. Αντικείμενο της αξίωσης για αποζημίωση είναι κάθε ζημία που προκλήθηκε από την ολική ή μερική εκτέλεση της ποινής ή της προσωρινής κράτησης στην περιουσιακή κατάσταση εκείνου που άδικα κρατήθηκε προσωρινά ή καταδικάστηκε. Αναγνωρίζεται επιπλέον σ' αυτόν και χρηματική ικανοποίηση, της οποίας το ποσό καθορίζεται κατά την κρίση του δικαστηρίου· η χρηματική ικανοποίηση είναι εντελώς προσωπική, δεν μεταβιβάζεται στους κληρονόμους του δικαιούχου και δεν μπορεί να είναι κατώτερη από διακόσιες μεταλλικές δρχ. για κάθε ημέρα. Οι δικαιούχοι διατροφής αποζημιώνονται, αν ζημιώθηκαν στην περιουσία τους από τη στέρηση της διατροφής εξαιτίας της εκτέλεσης της ποινής ή της προσωρινής κράτησης του υποχρέου σε διατροφή τους.

2. Εκτέλεση ποινής θεωρείται και η προσωρινή κράτηση που υπολογίστηκε σ' αυτή.

3. Στην προσωρινή κράτηση υπολογίζεται και η κράτηση που έγινε πριν από αυτήν με ενταλμα της ανακριτικής αρχής για την πράξη για την οποία διατάχθηκε.

'Αρθρο 541.

Υποκατάσταση του δημοσίου στα δικαιώματα του ζημιωμένου.

'Εως το ποσό της αποζημίωσης που πληρώθηκε, το δημόσιο υποκαθίσταται αυτοδικαίως στα δικαιώματα του ζημιωμένου, ως ειδικός διάδοχος, εναντίον οποιουδήποτε που με παράνομη ενέργεια έγινε αίτιος να καταδικαστεί ή προσωρινά να κρατηθεί αυτός που ζημιώθηκε· εναντίον του δικαστή ή του ανακριτικού υπαλλήλου γίνεται τούτο σύμφωνα με τις διατάξεις για την αγωγή κακοδικίας.

'Αρθρο 542.

Εφαρμογή και στον 'Αρειο Πάγο και στα υπόλοιπα δικαστήρια.

1. Οι διατάξεις των άρθρων 533-538 εφαρμόζονται ανάλογα και από το δεύτερο τμήμα του Αρείου Πάγου, όταν αυτό απαλλάσσει εκείνον που καταδικάστηκε ή παραπέμφθηκε για κακούργημα ή πλημμέλημα.

2. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται επίσης από τα στρατιωτικά και γενικά τα έκτακτα δικαστήρια.

'Αρθρο 543.

Εφαρμογή και υπέρ των αλλοδαπών.

Οι διατάξεις των άρθρων 533-542 εφαρμόζονται και υπέρ των αλλοδαπών, αν στην πατρίδα τους αναγνωρίζεται παρόμοιο δικαίωμα αποζημίωσης για τους 'Ελληνες υπηκόους, και το γεγονός αυτό ανακοινώθηκε με γνωστοποίηση του Υπουργείου Δικαιοσύνης καταχωρισμένη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

'Αρθρο 544.

'Εννοια δικαστηρίου και απόφασης.

Στις διατάξεις των άρθρων 533-540 ως δικαστήριο και απόφαση νοούνται και τα ποινικά συμβούλια και τα βουλεύματά τους.

'Αρθρο 545.

Η υποχρέωση για αποζημίωση αίρεται αυτοδικαίως και η αποζημίωση που τυχόν πληρώθηκε επιστρέφεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη δημόσιων εσόδων, αν στις περιπτώσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 533 διατάχθηκε σε βάρος εκείνου που αθωώθηκε η κατά τα άρθρα 526 έως 530 επανάληψη της διαδικασίας.

ΟΓΔΟΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αποφάσεις εκτελεστές.

'Αρθρο 546.

Πότε η απόφαση είναι εκτελεστή.

1. Η καταδικαστική απόφαση και κάθε διάταξη του δικαστή ή του εισαγγελέα εκτελείται μόλις γίνει αμετάκλητη, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά σε ειδικές περιπτώσεις.

2. Αμετάκλητη είναι η απόφαση κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε.

'Αρθρο 547.

Πότε εκτελείται η αθωωτική απόφαση.

Η αθωωτική απόφαση εκτελείται μόλις απαγγελθεί, εκτός αν σε ειδικές περιπτώσεις ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

'Αρθρο 548.

Πότε εκτελείται η προπαρασκευαστική απόφαση.

Η προπαρασκευαστική απόφαση εκτελείται μόλις απαγγελθεί. Το δικαστήριο μπορεί πάντοτε να ανακαλεί αυτές τις αποφάσεις του.

'Αρθρο 549.

Ποιοι φροντίζουν για την εκτέλεση της απόφασης.

1. Για την εκτέλεση της απόφασης φροντίζει αυτεπαγγέλτως ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος του δικαστηρίου που την έχει εκδώσει, ενώ σε όσα πταισματοδικεία δεν υπάρχει δημόσιος κατήγορος (άρθρ. 27) για την εκτέλεση φροντίζει ο πταισματοδίκης.

2. Ο επιφορτισμένος με την εκτέλεση μπορεί να εξουσιοδοτήσει άλλον εισαγγελέα, δημόσιο κατήγορο ή πταισματοδίκη, ιδίως όταν ο καταδικασμένος διαμένει έξω από την έδρα του επιφορτισμένου με την εκτέλεση, και ο τελευταίος εγκρίνει την έκτιση της ποινής σε φυλακή έξω από την περιφέρειά του.

3. Η εκτέλεση της απόφασης με την οποία επιβλήθηκε ποινή περιοριστική της ελευθερίας σε στρατιωτικό ξηράς, θάλασσας, αέρα ή της χωροφυλακής, ή σε πρόσωπο που υπηρετεί στο σώμα της αστυνομίας πόλεων ή στην πυροσβεστική υπηρεσία γίνεται με διαταγή του προϊστάμενού του υπουργού, ο οποίος, μετά τη λήψη της καταδικαστικής απόφασης και της αίτησής του κατά την παρ. 1 εισαγγελέα για εκτέλεση, οφείλει χωρίς αναβολή να παραδώσει στον εισαγγελέα τον καταδικασμένο ή να φροντίσει αμέσως για την εκτέλεση,

όταν ο νόμος ορίζει ότι αυτή θα γίνει σε ειδικές στρατιωτικές φυλακές.

4. Οι αποφάσεις που αναφέρονται στα υπόλοιπα πρόσωπα του άρθρου 157, καθώς και στα πρόσωπα του άρθρου 158, ανακοινώνονται στους προϊσταμένους τους μόλις εκτελεστούν.

Άρθρο 550.

Εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για το ίδιο έγκλημα.

Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις εναντίον του ίδιου προσώπου για την ίδια πράξη, εκτελείται μόνο εκείνη που επιβάλλει την ελαφρότερη ποινή· αν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό, αποφαίνεται αμετάκλητα το αρμόδιο δικαστήριο (άρθρ. 565). Με την εκτέλεση της απόφασης που επιβάλλει την ελαφρότερη ποινή ακυρώνονται αυτοδικαίως όλες οι άλλες αποφάσεις.

Άρθρο 551.

Εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για διαφορετικά εγκλήματα.

1. Αν πρόκειται να εκτελεστούν κατά του ίδιου προσώπου περισσότερες αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις για διαφορετικά εγκλήματα που συρρέουν, εφαρμόζονται οι ορισμοί του ποινικού κώδικα για τη συρροή. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από διαφορετικά δικαστήρια, αρμόδιο για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι το δικαστήριο που επέβαλε τη βαρύτερη ποινή ή, αν πρόκειται για ομοειδείς ποινές, το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή που έχει τη μεγαλύτερη διάρκεια· σε κάθε άλλη περίπτωση το δικαστήριο που εξέδωσε τη νεότερη απόφαση. Αν ένα από τα δικαστήρια που επέβαλε τις ποινές είναι το μεικτό ορκωτό, αρμόδιο είναι το δικαστήριο των εφετών στο οποίο υπάγεται. Αν μία από τις ποινές επιβλήθηκε από στρατιωτικό ή άλλο έκτακτο δικαστήριο, αρμόδιο είναι το δικαστήριο των εφετών της περιφέρειάς του.

2. Εκείνος που καταδικάστηκε κλητεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 έως 161 και την προθεσμία του άρθρου 166 στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά την παρ. 1 αυτού του άρθρου· αν κρατείται μακριά από την έδρα του δικαστηρίου, δεν προσάγεται σ' αυτό, μπορεί όμως να αντιπροσωπευθεί με συνήγορο, που διορίζεται και με απλή επιστολή, την οποία πρέπει να έχει θεωρήσει ο διευθυντής της φυλακής, ή και να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα. Το δικαστήριο αποφαίνεται, αφού ακούσει τον καταδικασμένο ή το συνήγορό του, αν είναι παρόντες, καθώς και τον εισαγγελέα ή το δημόσιο κατήγορο. Κατά της απόφασης επιτρέπεται αναίρεση στον καταδικασμένο και στον εισαγγελέα.

Άρθρο 552.

Εκτέλεση της ποινής.

1. Η έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε με την καταδικαστική αμετάκλητη απόφαση γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση των ποινών. Για την παράδοση εκείνου που καταδικάστηκε στη φυλακή, προκειμένου να εκτίσει τη στερητική της ελευθερίας ποινή, συντάσσεται έκθεση, υπογραφόμενη από τον κλητήρα ή από το όργανο της δημόσιας δύναμης που τον παραδίδει και από το διευθυντή της φυλακής που τον παραλαμβάνει· η έκθεση επισυνάπτεται στη δικογραφία.

2. Αν ο καταδικασμένος σε ποινή στερητική της ελευθερίας δεν κρατείται προσωρινά, είναι όμως παρών στην απαγγελία της απόφασης, εκείνος που φροντίζει για την εκτέλεση της απόφασης (άρθρ. 549) διατάσσει και προφορικά ακόμη την εκτέλεσή της, όταν αυτή μπορεί να εκτελεστεί αμέσως· διαφορετικά, μόλις η απόφαση γίνει αμετάκλητη διαβιβάζει στην αρμόδια αστυνομική αρχή έγγραφη εντολή για εκτέλεση, που περιέχει το ονοματεπώνυμο και κάθε άλλο στοιχείο ταυτότητας του καταδικασμένου, τον αριθμό, τη χρονολογία της απόφασης και την ποινή που επιβλήθηκε.

Άρθρο 553.

Απότιση της ποινής σε χρήμα.

1. Οι γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων οφείλουν να βεβαιώσουν στο δημόσιο ταμείο τα ποσά των ποινών σε χρήμα, μαζί με τις υπόλοιπες προσαυξήσεις, μέσα στον επόμενο μήνα από τότε που έγιναν αμετάκλητες οι αποφάσεις που τις επέβαλαν.

2. Οι διατάξεις των παρ. 4 έως 7 του άρθρου 588, καθώς και το άρθρο 589, εφαρμόζονται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση. Ως προς τα υπόλοιπα ισχύουν οι διατάξεις του κώδικα «Περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων», εκτός αν ειδική διάταξη ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 554.

Λήξη της ποινής.

Ο χρόνος λήξης της στερητικής της ελευθερίας ποινής προσδιορίζεται, κατά τους ορισμούς του ποινικού κώδικα, από εκείνον στον οποίο έχει ανατεθεί η εκτέλεση, ο οποίος και αναγράφει το γεγονός αυτό στο αντίγραφο της απόφασης, που παραδίδεται στο διευθυντή της φυλακής.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αναβολή και διακοπή της εκτέλεσης της ποινής.

Άρθρο 555.

Πότε αναβάλλεται.

1. Η εκτέλεση της θανατικής ποινής αναβάλλεται στις εξής περιπτώσεις: α) αν πρόκειται να θανατωθεί γυναίκα έγκυος, οπότε η αναβολή διαρκεί έως τον τοκετό και για τριάντα ημέρες ύστερα από αυτόν· όταν η γυναίκα θηλάζει, η εκτέλεση της ποινής του θανάτου μπορεί με απόφαση του κατά το άρθρο 559 αρμόδιου δικαστηρίου να αναβληθεί έως έξι μήνες από τον τοκετό· β) αν εκείνος που καταδικάστηκε στην ποινή του θανάτου έχει σοβαρή αρρώστια, από την οποία υπάρχει άμεσος κίνδυνος θανάτου, οπότε η αναβολή διαρκεί ωσότου παύσει να υπάρχει η πιθανότητα του φυσικού θανάτου, ή αν μετά την καταδίκη του προσβλήθηκε από ψυχοπάθεια σε βαθμό που να μην έχει συνείδηση της εκτελούμενης ποινής, οπότε η αναβολή διαρκεί όσο και η ψυχική αυτή κατάσταση· γ) όσο διαρκεί η προθεσμία για να δοθεί χάρη, σύμφωνα με τον ειδικό νόμο που προβλέπει σχετικά με την εκτέλεση της θανατικής ποινής.

2. Η εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής αναβάλλεται αν ο καταδικασμένος προσβλήθηκε μετά την καταδίκη του από ψυχοπάθεια σε βαθμό που να μην έχει συνείδηση της εκτελούμενης ποινής.

3. Στις περιπτώσεις της παρ. 1 στοιχ. β' περίοδος δεύτερη και της παρ. 2 διατάσσεται ταυτόχρονα ο εγκλεισμός του καταδίκου σε δημόσιο ψυχιατρείο, κατά προτίμηση δικαστικό.

Άρθρο 556.

Δυνητική αναβολή της εκτέλεσης.

Η εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής μπορεί να αναβληθεί: α) αν η γυναίκα που καταδικάστηκε διανύει τους δύο τελευταίους μήνες της εγκυμοσύνης της ή γέννησε πρόσφατα, ωσότου περάσουν 3 το πολύ μήνες από τον τοκετό· β) αν το δικαστήριο που καταδίκασε πρότεινε να δοθεί χάρη· γ) στην περίπτωση του άρθρου 430 παρ. 2· δ) αν η ποινή δεν υπερβαίνει το έτος, για αποδειγμένες οικογενειακές ή επαγγελματικές ανάγκες και έως δύο το πολύ μήνες, μία μόνο φορά.

Άρθρο 557.

Διακοπή της εκτέλεσης της ποινής.

1. Η εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που έχει αρχίσει μπορεί να διακοπεί στις περιπτώσεις των

στοιχ. α', β' και γ' του άρθρου 556, καθώς και στις περιπτώσεις των παρ. 2 και 7 αυτού του άρθρου.

2. Αν εκείνος που εκτίει την ποινή νοσηλεύεται σε νοσοκομείο σύμφωνα με τις διατάξεις για τη νοσηλεία των κρατουμένων και αν εξαιτίας βαριάς νόσου βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση, ώστε η συνέχιση της νοσηλείας του σε οποιοδήποτε τέτοιο νοσοκομείο να μην μπορεί να αποτρέψει ανήκεστη βλάβη της υγείας του ή κίνδυνο της ζωής του, μπορεί, αν η αποτροπή είναι δυνατή με νοσηλεία του σε άλλο νοσηλευτικό ίδρυμα που κατονομάζεται ειδικά, να ζητήσει να εισαχθεί σ' αυτό για να συνεχίσει με δικές του δαπάνες τη νοσηλεία του· η κατ' οίκον νοσηλεία αποκλείεται.

3. Για την παραπάνω αίτηση αποφαίνεται το δικαστήριο κατά τη διαδικασία του άρθρου 560, με απόφαση του που πρέπει να έχει ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία· η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα : α) από γνώμη δύο ιατροδικαστών ή, αν δεν υπάρχουν, δύο γιατρών υπαλλήλων του δημοσίου ή νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου για το αν είναι αναγκαίο να εισαχθεί ο κρατούμενος στο νοσηλευτικό ίδρυμα που προτείνεται από αυτόν, β) από γνώμη του νοσοκομείου στο οποίο νοσηλεύεται ο αιτών και γ) από δήλωση του νοσηλευτικού ιδρύματος που υποδεικνύεται από τον αιτούντα ότι μπορεί αυτό να αναλάβει τη νοσηλεία του.

4. Αν το δικαστήριο δεχτεί την αίτηση, διατάσσει να διακοπεί έως πέντε μήνες η εκτέλεση της ποινής· ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου ή του εισαγγελέα, που υποβάλλεται πριν από τη λήξη του πενταμήνου, το ίδιο δικαστήριο μπορεί κάθε φορά να παρατείνει τον παραπάνω χρόνο ως πέντε μήνες, αν η ανάγκη διακοπής εξακολουθεί να υπάρχει. Η διακοπή διατάσσεται με τον όρο της συνεχούς παραμονής και νοσηλείας του καταδίκου στο νοσηλευτικό ίδρυμα που έχει οριστεί· για την εξασφάλισή της μπορεί το δικαστήριο να επιβάλει και οποιονδήποτε άλλον όρο.

5. Αντίγραφο της απόφασης επιδίδεται στον κατάδικο και στο διοικητικό διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος που έχει οριστεί· η διακοπή της εκτέλεσης της ποινής αρχίζει από την ημέρα που ο κατάδικος εισάγεται στο ίδρυμα· για την εισαγωγή αυτή συντάσσεται έκθεση, που την υπογράφει ο παραπάνω διευθυντής, ή, αν αυτός απουσιάζει, ο γραμματέας του ιδρύματος και το όργανο που μετέφερε τον κρατούμενο.

6. Ο κατούμενος τιμωρείται με φυλάκιση έως ενός έτους αν παραβεί με πρόθεση οποιονδήποτε όρο που του είχε τεθεί. Με φυλάκιση έως ενός έτους τιμωρείται επίσης ο διοικητικός διευθυντής του νοσηλευτικού ιδρύματος, αν με πρόθεση παρέλειψε να ειδοποιήσει χωρίς χρονοτριβή τον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών για κάθε διακοπή της νοσηλείας του καταδικασμένου και για κάθε έξοδό του από αυτό ή αν σε οποιαδήποτε στιγμή εναντιώθηκε στη διενέργεια ελέγχου για τα παραπάνω στο ίδρυμα. Αν οι πράξεις αυτές τελέστηκαν από αμέλεια, ο δράστης τιμωρείται με φυλάκιση έως έξι μηνών.

7. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, αν η διακοπή που έχει διαταχθεί κατά τις παρ. 2-4 δεν μπορεί να αποτρέψει ανήκεστη βλάβη της υγείας ή κίνδυνο της ζωής και αν η αποτροπή αυτή μπορεί πραγματικά να επιτευχθεί με την κατ' οίκον νοσηλεία, το δικαστήριο έπειτα από αίτηση του καταδίκου μπορεί για το σκοπό αυτό να διατάξει να διακοπεί η εκτέλεση της ποινής· κατά τα άλλα εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 3 και 4 αυτού του άρθρου.

8. Ο εισαγγελέας διατάσσει την εκτέλεση της ποινής που διακόπηκε, μόλις λήξει ο χρόνος της διακοπής ή της παράτασης.

Άρθρο 558.

Προσωρινή έξοδος του φυλακισμένου.

Σε κάθε κρατούμενο ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου της κράτησης με ειδικά αιτιολογημένη διάταξή του μπορεί να επιτρέψει να βγει από τη φυλακή για ορισμένες ώρες και με ασφαλή συνοδεία, για να εκπληρώσει εξαιρετικές οικογενειακές ή επαγγελματικές ανάγκες που έχουν αποδειχθεί· ο εισαγγελέας συνεκτιμά τις γενικές περιστάσεις και ιδίως τη βαρύτητα της πράξης, την προσωπικότητα του κρατουμένου και τη διαγωγή του στο χώρο όπου κρατείται. Για όσους βρίσκονται σε προσωρινή κράτηση χρειάζεται και σύμφωνη γνώμη του ανακριτή. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται για τους καταδίκους εξαιτίας κακουργήματος, αν ο χρόνος που απομένει ωσότου εκτίσουν την ποινή τους είναι μεγαλύτερος από πέντε χρόνια.

Άρθρο 559.

Αρμοδιότητα για την αναβολή και τη διακοπή της ποινής.

Την αναβολή και τη διακοπή της εκτέλεσης της ποινής τη διατάσσει : α) στην περίπτωση β' του άρθρου 556 το δικαστήριο που έχει εκδώσει την καταδικαστική απόφαση· β) στις περιπτώσεις της 1ης παραγράφου στοιχ. α', περιπτ. δεύτερη, της παρ. 1 στοιχ. β' και της 2ης παραγράφου του άρθρου 555, καθώς και στην περίπτωση του στοιχ. α' του άρθρου 556, το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου κρατείται εκείνος που καταδικάστηκε· γ) στις περιπτώσεις της 1ης παραγράφου στοιχ. α' περίπτωση πρώτη του άρθρου 555, καθώς και στις περιπτώσεις γ' και δ' του άρθρου 556, ο εισαγγελέας που είναι υπεύθυνος ή εποπτεύει την εκτέλεση, με αιτιολογημένη διάταξή του· δ) στην περίπτωση της 7ης παραγράφου του άρθρου 557 το δικαστήριο των εφετών στην περιφέρεια του οποίου κρατείται ο κατάδικος, αποτελούμενο από πέντε μέλη.

Άρθρο 560.

Διαδικασία και απόφαση.

1. Το δικαστήριο ασχολείται με το θέμα ύστερα από αίτηση είτε εκείνου που καταδικάστηκε, είτε του εισαγγελέα που υπηρετεί σ' αυτό. Ο αρμόδιος σύμφωνα με το στοιχ. γ' του προηγούμενου άρθρου εισαγγελέας στην περίπτωση δ' του άρθρου 556 ασχολείται με το θέμα ύστερα από αίτηση του καταδίκου, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις μπορεί να ασχοληθεί και αυτεπαγγέλτως. Αν παρ' όλα αυτά, κατά την απαγγελία της καταδικαστικής απόφασης στο ακροατήριο, υπάρχει λόγος από τους αναγραφόμενους στο άρθρο 555 παρ. 2 και 556, για να αναβληθεί η εκτέλεση της ποινής, μπορεί ο καταδικασμένος ή ο εισαγγελέας να ζητήσει προφορικά την αναβολή της ποινής από το δικαστήριο· το δικαστήριο τότε είναι αρμόδιο σχετικά με οποιονδήποτε λόγο από αυτούς που αναγράφονται στις παραπάνω διατάξεις.

2. Όποιος ζητεί να αναβληθεί ή να διακοπεί η εκτέλεση της ποινής προσκαλείται στο σύμφωνα με το άρθρο 559 στοιχ. α' και β' αρμόδιο δικαστήριο ή αντιπροσωπεύεται σ' αυτό σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 551.

3. Όταν στο δικαστήριο πρόκειται να εισαχθεί αίτηση αναβολής ή διακοπής της ποινής εξαιτίας εγκυμοσύνης, σωματικής αρρώστιας ή ψυχοπάθειας, ο εισαγγελέας που είναι επιφορτισμένος με την εκτέλεση έχει την υποχρέωση να διατάξει προηγουμένως την εξέταση του καταδίκου από δύο γιατρούς, αν είναι δυνατό ειδικούς· η έκθεση διαβάζεται στο ακροατήριο. Ο εισαγγελέας μπορεί να καλέσει τους γιατρούς αυτούς και στο ακροατήριο.

Άρθρο 561.

Ένδικα μέσα.

Κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων που είναι αρμόδια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 559, δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο, εκτός από την περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 555 κατά την οποία επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης κατά τους γενικούς ορισμούς. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα που είναι αρμόδιος σύμφωνα με το εδάφιο γ' του άρθρου 559, επιτρέπεται σ' αυτόν που έκανε την

αίτηση να προσφύγει στο δικαστήριο όπου υπηρετεί ο εισαγγελέας. Στο δικαστήριο αυτό μπορεί και ο εισαγγελέας να παραπέμψει την αίτηση, αν αμφιβάλλει ή αν διστάζει να αποφασίσει για μια από τις περιπτώσεις της αρμοδιότητάς του. Για την προσφυγή του αιτούντος και την αμφιβολία ή το δισταγμό του εισαγγελέα το δικαστήριο αποφασίζει αμετάκλητα.

Άρθρο 562.

Εγγύηση για την αναβολή ή τη διακοπή της ποινής.

Στις περιπτώσεις γ' και δ' του άρθρου 556 και στην αντίστοιχη περίπτωση γ' του άρθρου 557 εκείνος που διατάσσει την αναβολή ή τη διακοπή μπορεί να υποχρεώσει αυτόν που καταδικάστηκε στην καταβολή χρηματικής εγγύησης ή και στην άμεση εξόφληση των δικαστικών εξόδων και της χρηματικής ποινής που τυχόν επιβλήθηκε ταυτόχρονα. Μόλις λήξει ο χρόνος που ορίστηκε για την αναβολή ή τη διακοπή, εκείνος που καταδικάστηκε έχει υποχρέωση να εμφανιστεί στον εισαγγελέα για να εκτίσει την ποινή, και μόλις εμφανιστεί του επιστρέφεται η εγγύηση· διαφορετικά, αυτή περιέρχεται στο δημόσιο με απόφαση του δικαστηρίου όπου υπηρετεί ο επιφορτισμένος με την εκτέλεση της απόφασης εισαγγελέας (άρθρο 549 παρ. 1 και 2)· κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται σ' αυτόν που καταδικάστηκε μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης σύμφωνα με τις γενικές γι' αυτήν διατάξεις.

Άρθρο 563.

Εκτέλεση της ποινής που έχει αναβληθεί ή διακοπεί.

1. Όταν ανακοινωθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα η απόρριψη της αίτησης για χάρη, αυτός διατάσσει αμέσως την εκτέλεση της ποινής που έχει αναβληθεί ή διακοπεί εξαιτίας αυτού του λόγου. Σε κάθε άλλη περίπτωση η εκτέλεση διατάσσεται από το δικαστήριο ή τον εισαγγελέα που έχουν αρμοδιότητα σύμφωνα με το άρθρο 559, αμέσως μόλις παύσουν να υπάρχουν οι λόγοι που οδήγησαν στην αναβολή ή στη διακοπή ή μόλις περάσει η καθορισμένη διάρκειά της.

2. Ο χρόνος της αναβολής ή της διακοπής της ποινής δεν υπολογίζεται στη διάρκειά της.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αμφιβολίες και αντιρρήσεις σχετικά με την εκτέλεση.

Άρθρο 564.

Αμφιβολίες για την ταυτότητα του καταδικασμένου.

1. Αν προκύπτουν αμφιβολίες για την ταυτότητα εκείνου που έχει συλληφθεί για να εκτίσει την ποινή ή εκείνου που δραπέτευσε από τις φυλακές ενώ την εξέτιε, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου όπου έγινε η σύλληψη εξετάζει εκείνον που έχει συλληφθεί και ενεργεί κάθε έρευνα ή ένορκη εξέταση μαρτύρων χρήσιμη για τη βεβαίωση της ταυτότητας. Αν ο εισαγγελέας βεβαιωθεί ότι αυτός που έχει συλληφθεί δεν είναι το πρόσωπο που καταδικάστηκε, διατάσσει με αιτιολογημένη διάταξη την άμεση απολυσή του. Αν έχει δισταγμούς ή αν αυτός που έχει συλληφθεί επιμένει ότι δεν είναι το πρόσωπο που καταδικάστηκε ή εκείνος που δραπέτευσε, ο εισαγγελέας προκαλεί απόφαση του δικαστηρίου πλημμελειοδικών όπου υπηρετεί και αυτό εφαρμόζει, αν υπάρχει περίπτωση, το άρθρο 77.

2. Αν αυτός εναντίον του οποίου γίνεται η εκτέλεση έχει το ονοματεπώνυμο του καταδικασμένου που αναγράφεται στην απόφαση, δεν είναι όμως εκείνος που κατηγορήθηκε ότι τέλεσε την αξιόποινη πράξη για την οποία επακολούθησε καταδίκη και που έχει στην πραγματικότητα άλλο ονοματεπώνυμο, ο κατά την παρ. 1 εισαγγελέας προκαλεί απόφαση του κατά το άρθρο 145 παρ. 2 αρμόδιου δικαστηρίου· το δικαστήριο βεβαιώνει το γεγονός αυτό και διορθώνει το ονοματεπώνυμο του καταδικασμένου, το οποίο έχει αναγραφεί εσφαλμένα στην εκτελούμενη απόφαση, ή και άλλα στοιχεία της ταυτότητάς του (άρθρο 76 και 145 παρ. 2), με την προϋπόθεση όμως ότι ο πραγματικός ένοχος είχε προσκληθεί στη συζήτηση ύστερα από την οποία εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση, έστω και με το όνομα που εσφαλμένα είχε αναγραφεί σ' αυτήν. Διαφορετικά, εφαρμόζεται υπέρ εκείνου που εσφαλμένα καταδικάστηκε η διάταξη της παρ. 1 αριθ. 2 του άρθρου 525 για την επανάληψη της διαδικασίας· στο μεταξύ αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης εναντίον εκείνου που καταδικάστηκε από πλάνη.

Άρθρο 565.

Αμφιβολίες σχετικά με το είδος ή τη διάρκεια της ποινής.

Κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή. Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται να ασκηθεί αναίρεση από τον εισαγγελέα και από τον καταδικασμένο.

Άρθρο 566.

Διαδικασία.

Στις περιπτώσεις των άρθρων 564 και 565 ο καταδικασμένος κλητεύεται στο δικαστήριο σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 551. Κατά της απόφασης του δικαστηρίου επιτρέπεται αναίρεση και στον εισαγγελέα και στον καταδικασμένο.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τέλος των ποινών.

Άρθρο 567.

Πότε παύει η εκτέλεση της ποινής.

Η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε παύει : α) αν πεθάνει ο καταδικασμένος· β) αν απονεμηθεί χάρη.

Άρθρο 568.

Πότε εξαλείφεται η ποινή.

Η ποινή που επιβλήθηκε εξαλείφεται : α) με την παραγραφή, σύμφωνα με όσα ορίζει ο ποινικός κώδικας και β) με την αμνηστία.

Άρθρο 569.

Πώς εφαρμόζονται η αμνηστία και η χάρη.

Αρμόδιο για κάθε αμφιβολία ή αμφισβήτηση σχετικά με την αμνηστία ή τη χάρη που δόθηκε είναι το σύμφωνα με το άρθρο 565 δικαστήριο, που δεν μπορεί να εξετάσει κανένα άλλο ζήτημα σχετικό με την κατηγορία αν αυτό δεν είναι απολύτως αναγκαίο για την εφαρμογή του ευεργετήματος. Ο κατάδικος και ο εισαγγελέας μπορούν να ασκήσουν κατά της απόφασης του δικαστηρίου το ένδικο μέσο της αναίρεσης.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εκτέλεση αποφάσεων για τις πολιτικές απαιτήσεις.

Άρθρο 570.

Πώς γίνεται η εκτέλεση.

Η εκτέλεση της απόφασης σε ό,τι αφορά τις πολιτικές απαιτήσεις που επιδικάστηκαν γίνεται με τη φροντίδα του δικαιούχου σύμφωνα με τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας. Ο εισαγγελέας όμως ή ο δημόσιος κατήγορος ή ο πταισματοδίκης μπορεί ύστερα από αίτηση του δικαιούχου να παραγγείλει να εκτελεστεί αμέσως η προσωπική κράτηση που απαγγέλθηκε όταν ο οφειλέτης ήταν παρών κατά την απαγγελία της απόφασης ή κατά τη λήξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής. Η προσωπική κράτηση που εκτελέστηκε με τον τρόπο αυτό ρυθμίζεται κατά τα λοιπά από τις σχετικές διατάξεις της πολιτικής δικονομίας.

'Αρθρο 571.

Αντιρρήσεις σχετικά με την εκτέλεση.

Οι αντιρρήσεις σχετικά με την εκτέλεση των πολιτικών απαιτήσεων για αποζημίωση και ικανοποίηση που επιδικάστηκαν αμετάκλητα δικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας. 'Οταν όμως, κατά το άρθρο 570, ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος ή ο πταισματοδίκης φροντίζει για να εκτελεστεί η προσωπική κράτηση, οι σχετικές αντιρρήσεις δικάζονται σύμφωνα με το άρθρο 565.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εποπτεία στην έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

'Αρθρο 572.

Ποιος και πώς ασκεί την εποπτεία.

Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή εποπτεύει την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας σύμφωνα με τις διατάξεις του ποινικού κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση των ποινών. Για το σκοπό αυτό επισκέπτεται, όσες φορές το κρίνει αναγκαίο, τουλάχιστον όμως μια φορά την εβδομάδα, τη φυλακή και τα καταστήματα εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΑΤΟ
ΠΟΙΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ

'Αρθρο 573.

Οργάνωση Υπηρεσιών Ποινικού Μητρώου.

1. Με Δ/γμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται α) οι υπηρεσίες στις οποίες τηρείται το ποινικό μητρώο καθώς και όσα αφορούν την οργάνωση και λειτουργία τους, και επιτρέπεται η οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Γενικού Ποινικού Μητρώου, παράλληλα προς τις περιφερειακές υπηρεσίες του, β) ο τρόπος σύνταξης, θεώρησης, ταξινόμησης, καταστροφής και αντικατάστασης των δελτίων ποινικού μητρώου, γ) ο τρόπος εξακρίβωσης της ταυτότητας των κατηγορουμένων σε σχέση με την τήρηση των δελτίων ποινικού μητρώου και δ) ο τύπος των εκδιδόμενων αντιγράφων και αποσπασμάτων του ποινικού μητρώου.

2. 'Εως την έκδοση του Δ/τος σύμφωνα με το άρθρο αυτό, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις που ισχύουν.

'Αρθρο 574.

Εγγραφές στο Ποινικό Μητρώο, διαγραφές και έκδοση αντιγράφων και αποσπασμάτων.

1. Το ποινικό μητρώο αποτελείται από δελτία στα οποία αναγράφονται :

α) Τα στοιχεία της ταυτότητας του καταδίκου που είναι αναγκαία για την εξατομίκευση του.

β) Οι καταδικαστικές αποφάσεις για κακούργημα ή πλημμέλημα οποιουδήποτε ποινικού δικαστηρίου, με τις κύριες και παρεπόμενες ποινές που έχουν επιβληθεί καθώς και τα μέτρα ασφάλειας.

γ) Οι καταδικαστικές αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων που ανακοινώθηκαν επίσημα και αφορούν πράξεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται και από την ελληνική ποινική νομοθεσία ως κακουργήματα ή πλημμελήματα.

δ) Οι αποφάσεις και τα βουλεύματα, με τα οποία απαλλάσσεται ο κατηγορούμενος επειδή δεν είχε ικανότητα καταλογισμού ή λόγω έμπρακτης μετάνοιας, με τα ασφαλιστικά μέτρα που τυχόν επιβλήθηκαν.

ε) Οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται από το δικαστήριο αναμορφωτικά μέτρα ή σωφρονιστικός περιορισμός σε ανηλίκους.

στ) Οι δικαστικές ή διοικητικές αποφάσεις που διατάσσουν την απέλαση αλλοδαπών.

ζ) Η χρονολογία απότισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής, για κακούργημα ή για πλημμέλημα από δόλο, εφόσον είναι ανώτερη από 3 μήνες, η οποία πρέπει να γνωστοποιείται αμέσως από το διευθυντή των φυλακών, που διενεργεί την απόλυση του καταδίκου, προς το αρμόδιο Γραφείο Ποινικού Μητρώου. Η γνωστοποίηση αυτή γίνεται μέσω του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών ή του αρμόδιου δικαστικού γραμματέα σε περίπτωση καταβολής του χρηματικού ποσού που ορίστηκε για τη μετατροπή της ποινής.

2. Οι αποφάσεις και τα βουλεύματα καταχωρίζονται μόλις γίνουν αμετάκλητα.

3. Στο ποινικό μητρώο εγγράφονται ακόμη η χάρη, η αμνηστία, η παραγραφή της απόφασης ή της ποινής που επήλθε με ειδικό νόμο, η υπό όρο αναστολή εκτέλεσης της ποινής, η υπό όρο απόλυση από τις φυλακές, η μεταβολή ή η άρση του ασφαλιστικού ή αναμορφωτικού μέτρου που επιβλήθηκε καθώς και οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 550 και 551.

4. Αποφάσεις που έχουν καταχωριστεί διαγράφονται από το ποινικό μητρώο και διατάσσεται η καταστροφή των σχετικών δελτίων αν :

α) ακυρώθηκαν ή εξαφανίστηκαν με μεταγενέστερη αμετάκλητη δικαστική απόφαση,

β) επιβλήθηκαν σε ανηλίκους αναμορφωτικά μέτρα, αυτοδικαίως μόλις συμπληρωθεί το 17ο έτος της ηλικίας τους και

γ) αν επιβλήθηκε σε ανηλίκους περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάσμητα, μετά διετία από την απόλυση από το σωφρονιστικό κατάστημα, και σε περίπτωση απόλυσης υπό όρο, αν δεν επήλθε άρση ή ανάκλησή της μέσα στον ορισμένο χρόνο δοκιμασίας, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις του εδαφίου αυτού αποφασίσει το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου ανηλίκου ή του εισαγγελέα.

5. Από το ποινικό μητρώο εκδίδονται α) αντίγραφο τύπου Α', β) αντίγραφο τύπου Β' και γ) απόσπασμα.

'Αρθρο 575.

Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου τύπου Α'.

1. Στο αντίγραφο τύπου Α' καταχωρίζονται όλες οι εγγραφές του ποινικού μητρώου.

2. Αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Α' ορισμένου προσώπου χορηγείται μόνο :

α) Στις αρχές που ασκούν ποινική δικαιοδοσία, αποκλειστικά για δικαστηριακή χρήση. Σε κάθε δικογραφία κατά κατηγορουμένων για κακούργημα ή πλημμέλημα ο εισαγγελέας και ο τακτικός ανακριτής έχουν υποχρέωση να επισυνάψουν αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Α' του κατηγορουμένου, εφόσον προκύπτουν τα στοιχεία του από τη δικογραφία.

β) Στις αρχές δημόσιας ασφάλειας, αποκλειστικά για υπηρεσιακή χρήση, ύστερα από αίτησή τους που υποβάλλεται μέσω της αρμόδιας διοίκησης ή διεύθυνσης και

γ) Στους διευθυντές των σωφρονιστών καταστημάτων, για συμπλήρωση του φακέλλου των καταδίκων που βρίσκονται σε αυτά.

'Αρθρο 576.

Αντίγραφο Ποινικού Μητρώου τύπου Β'.

1. Στο αντίγραφο τύπου Β' καταχωρίζονται οι εγγραφές του ποινικού μητρώου, εκτός από τις ακόλουθες :

α) τις καταδίκες με αναστολή εκτέλεσης της ποινής εφόσον η αναστολή δεν έχει αρθεί ή ανακληθεί μέσα στο χρόνο της δοκιμασίας.

β) τις καταδίκες για πράξεις, οι οποίες με μεταγενέστερο νόμο έγιναν ρητώς μη αξιόποινες ή αμνηστεύθηκαν και

γ) τις αποφάσεις που επιβάλλουν αναμορφωτικά μέτρα σε ανηλίκους.

2. Αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β' χορηγείται α) σε όλες τις δημόσιες αρχές ή υπηρεσίες (πολιτικές, στρατιωτικές ή εκκλησιαστικές) μόνο για λόγο που ορίζεται από το νόμο ή από διατάγματα ή από υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, και διαβιβάζεται απ' ευθείας προς την αρχή που το ζήτησε, και β) σε κάθε νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου, μόνο αν πρόκειται για όσους υπηρετούν σε αυτό ή ζητούν διορισμό σε αυτό.

3. Με Δ/τα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης είναι δυνατόν να ορίζεται ότι χορηγείται αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β' και σε ρητώς κατονομαζόμενα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οργανισμούς ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο εδάφιο β' της προηγούμενης παραγράφου. Με όμοια Δ/τα είναι δυνατόν να ορίζεται ότι αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β' χορηγείται και σε αλλοδαπές προξενικές αρχές, διαπιστευμένες στην Ελλάδα, εφόσον πρόκειται για μετανάστευση ημεδαπών.

4. Με Δ/τα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης είναι δυνατόν επίσης να ορίζεται, ότι χορηγείται αντίγραφο ποινικού μητρώου τύπου Β' και σε ιδιώτες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις μόνο εφόσον πρόκειται για πρόσωπα που ζητούν να προσληφθούν σε αυτές και εφόσον παρέχεται ρητή και έγγραφη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 577.

Απόσπασμα ποινικού μητρώου.

1. Στο απόσπασμα ποινικού μητρώου καταχωρίζονται οι εγγραφές που καταχωρίζονται στο αντίγραφο τύπου Β' εκτός από τις ακόλουθες :

α) τις καταδίκες σε ποινή φυλάκισης έως τρεις μήνες ή χρηματική ποινή, ύστερα από πάροδο τριών ετών.

β) τις καταδίκες σε ποινή φυλάκισης άνω των τριών και έως έξι μηνών, ύστερα από πάροδο πέντε ετών.

γ) τις καταδίκες σε ποινή φυλάκισης άνω των έξι μηνών και έως ενός έτους, ύστερα από πάροδο επτά ετών.

δ) τις καταδίκες σε ποινή φυλάκισης άνω του ενός και έως πέντε ετών, ύστερα από πάροδο δέκα ετών.

ε) τις καταδίκες σε ποινές πρόσκαιρης κάθειρξης, ύστερα από πάροδο δέκα πέντε ετών.

στ) τις καταδίκες σε ποινή ισόβιας κάθειρξης, ύστερα από πάροδο είκοσι ετών.

ζ) τις αποφάσεις και τα βουλεύματα με τα οποία ο κατηγορούμενος απαλλάσσεται, επειδή δεν είχε ικανότητα καταλογισμού ή λόγω έμπρακτης μετάνοιας, ύστερα από πάροδο τριών ετών από τότε που έγιναν αμετάκλητες.

η) τις αποφάσεις και τα βουλεύματα με τα οποία επιβάλλεται μέτρο ασφάλειας, κατά το άρθρο 69 του Π.Κ., ύστερα από πάροδο δέκα ετών.

θ) τις αποφάσεις και τα βουλεύματα, με τα οποία επιβάλλεται μέτρο ασφάλειας διάφορο από αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 69 Π.Κ., ύστερα από πάροδο τριών ετών.

2. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, οι προθεσμίες της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν από τη χρονολογία της λήξης του χρόνου της ποινής που επιβλήθηκε, ανεξάρτητα αν έχει εκτιθεί ή μετατραπεί σε χρηματική, και στην περίπτωση επιβολής μόνο χρηματικής ποινής, αφότου η καταδίκη έγινε αμετάκλητη. Αν η καταδικαστική απόφαση δεν εκτελέστηκε, η προθεσμία αρχίζει από την παραγραφή της. Στην περίπτωση της υπό όρο απόλυσης του καταδίκου, η προθεσμία αρχίζει από τη χρονολογία εξόδου του από τις φυλακές, αν όμως επήλθε άρση ή ανάκληση της υπό όρο απόλυσης, η προθεσμία αρχίζει από την πλήρη έκτιση της ποινής, χωρίς να υπολογίζεται ο έως την ανάκληση χρόνος. Στις περιπτώσεις που μαζί με την κύρια ποινή έχει επιβληθεί παρεπόμενη ποινή ή μέτρο ασφάλειας ή έχει επιβληθεί μόνο μέτρο ασφάλειας, οι παραπάνω προθεσμίες αρχίζουν από τη χρονολογία λήξης της παρεπόμενης ποινής ή του μέτρου ασφάλειας.

3. Κατ' εξαίρεση ,αν πρόκειται για πρώτη καταδίκη ή για καταδίκη για α) έγκλημα από αμέλεια ή β) με δόλο, για το οποίο όμως ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης έως ενός έτους ή χρηματική ποινή, οι προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου αυτού, μπορούν, ύστερα από την πάροδο του μισού χρόνου, να συντμηθούν με απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου, που εκδίδεται ύστερα από αίτησή του, εφόσον διαπιστωθεί ότι ο κατάδικος, από τη μέχρι τότε συμπεριφορά του, παρέχει βάσιμη προσδοκία έντιμου βίου στο μέλλον.

4. Αποφάσεις που επιβάλλουν περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα, οι οποίες καταχωρίζονται στα αντίγραφα τύπου Α' και Β', δεν αναγράφονται στο απόσπασμα ύστερα από διετία από τη λήξη του περιορισμού ή της κατά τα άρθρα 127 και 129 Π.Κ., απόλυσης του ανηλίκου από το σωφρονιστικό κατάστημα.

5. Απόσπασμα ποινικού μητρώου χορηγείται μόνο στο πρόσωπο το οποίο αφορά, ύστερα από αίτηση του.

Άρθρο 578.

Καταστροφή των δελτίων.

Εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 574 παρ. 4, τα δελτία ποινικού μητρώου καταστρέφονται και α) ύστερα από ενενήντα έτη από τη γέννηση του προσώπου το οποίο αφορούν, β) ύστερα από το θάνατο του, που βεβαιώνεται με τη σχετική ληξιαρχική πράξη και, αν δεν υπάρχει, με πιστοποίηση του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας του τόπου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής ή του θανάτου και γ) ύστερα από ακύρωση ή εξαφάνιση κατά νόμιμο τρόπο της εγγραμμένης αμετάκλητης δικαστικής απόφασης.

Άρθρο 579.

Απαγόρευση ανακοίνωσης.

1. Με την εξαίρεση των περιπτώσεων των άρθρων 575, 576 και 577, οι επιφορτισμένοι με τη σύνταξη και τήρηση των δελτίων ποινικού μητρώου απαγορεύεται να ανακοινώνουν σε οποιονδήποτε το περιεχόμενο των ποινικών μητρώων. Ως ανακοίνωση του περιεχομένου των δελτίων ποινικού μητρώου θεωρείται και η χορήγηση αντιγράφου ή αποσπάσματος σε υπηρεσίες ή σε πρόσωπα που δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα. Κατά του παραβάτη επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή.

2. Η ίδια ποινή επιβάλλεται και σε όσους λαμβάνουν αντίγραφα τύπου Α' και Β' κατά τα άρθρα 575 και 576, και τα χρησιμοποιούν για διαφορετικό σκοπό από εκείνο για τον οποίο τα ζήτησαν, ή ανακοινώνουν το περιεχόμενο τους σε τρίτους.

Άρθρο 580.

Αμφισβητήσεις σχετικές με την τήρηση του ποινικού μητρώου. Διορθώσεις.

1. Κάθε αμφισβήτηση σχετική με την εφαρμογή των ορισμών για το ποινικό μητρώο επιλύεται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου της γέννησης του ενδιαφερομένου, και όταν πρόκειται για πρόσωπα που γεννήθηκαν στο εξωτερικό, του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Αθηνών. Κατά της διάταξης αυτής επιτρέπεται στον ενδιαφερόμενο προσφυγή μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την επίδοσή της σε αυτόν, στο συμβούλιο πλημμελειοδικών στο οποίο διατελεί ο εισαγγελέας, το οποίο αποφαίνεται αμετάκλητα.

2. Για τη διόρθωση των εγγραφών στα δελτία ή της ταυτότητας του προσώπου το οποίο αφορούν, απαιτείται απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου του τόπου τήρησης του ποινικού μητρώου, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα ή του ενδιαφερομένου, κατά της οποίας επιτρέπεται σε αυτόν που υπέβαλε την αίτηση και στον εισαγγελέα το ένδικο μέσο της έφεσης.

ΔΕΚΑΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΞΟΔΑ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Άρθρο 581.
Προκαταβολή των εξόδων.

1. Το δημόσιο καταβάλλει κάθε δαπάνη που απαιτείται για να λειτουργήσει η ποινική δικαιοσύνη.

2. Οι μάρτυρες που αυτεπαγγέλτως κλητεύονται να εμφανιστούν σε δικαστήρια και σε ανακριτικές και εισαγγελικές αρχές, οι μάρτυρες που προσκαλούνται κατά το άρθρο 327 παρ. 2 να εμφανιστούν σε δικαστήριο που συνεδριάζει, εκείνοι που διορίζονται από τις ίδιες αρχές ως πραγματογνώμονες, διερμηνείς, φύλακες πραγμάτων που κατασχέθηκαν και μεσεγγυούχοι, έχουν δικαίωμα σε αποζημίωση και στα έξοδα γι' αυτή τους την απασχόληση. Τα ποσά των αποζημιώσεων και των εξόδων και γενικά οι προϋποθέσεις πληρωμής τους, καθώς και η διαδικασία για την αναγνώριση του δικαιώματος και της πληρωμής, καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών. Με τις ίδιες αποφάσεις μπορεί να τάσσεται αποκλειστική προθεσμία υποβολής των παραπάνω αξιώσεων, όπως επίσης και να ορίζεται ότι μάρτυρες που κατοικούν στον τόπο που πρέπει να εμφανιστούν, καθώς και σε απόσταση έως 30 χιλιόμετρα από αυτόν, δεν έχουν δικαίωμα ούτε σε αποζημίωση ούτε στα έξοδα.

3. Για την πληρωμή των δαπανών της λειτουργίας της ποινικής δικαιοσύνης και ιδιαίτερα για την πληρωμή των αποζημιώσεων και εξόδων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο μπορούν να υπάρχουν πάγιες προκαταβολές που ρυθμίζονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας «περί δημοσίου λογιστικού».

Άρθρο 582.
Έξοδα σε βάρος των κατηγορουμένων που καταδικάστηκαν.

1. Κάθε κατηγορούμενος που καταδικάζεται σε ποινή καταδικάζεται ταυτόχρονα με την ίδια απόφαση και στα έξοδα της ποινικής διαδικασίας.

2. Το ποσό των εξόδων ορίζεται με την καταδικαστική απόφαση.

Άρθρο 583.
Έξοδα σε περίπτωση απόρριψης ένδικων μέσων, ενστάσεων και αιτήσεων.

1. Σε περίπτωση απόφασης που απορρίπτει εξ ολοκλήρου την αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης της διαδικασίας, τα έξοδα επιβάλλονται ταυτόχρονα σε καθέναν από εκείνους που άσκησαν το ένδικο μέσο.

2. Σε περίπτωση αποφάσεων που απορρίπτουν εφέσεις, αιτήσεις για ακύρωση της απόφασης ή της διαδικασίας, ενστάσεις και αιτήσεις γενικά, που υποβάλλονται από οποιονδήποτε διάδικο στη διάρκεια της συζήτησης ποινικών υποθέσεων, δεν γίνεται καταδίκη στα έξοδα.

Άρθρο 584.
Έξοδα σε περίπτωση που ανακαλείται η έγκληση.

1. Σε περίπτωση που ανακαλείται η έγκληση, εκείνος που την ανακαλεί καταδικάζεται με την ίδια απόφαση ή με το βούλευμα στα έξοδα της ποινικής διαδικασίας.

2. Η διάταξη του άρθρου 582 παρ. 2 εφαρμόζεται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 585.
Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση.

1. Τα δικαστικά συμβούλια και τα ποινικά δικαστήρια, όταν αποφαίνονται για υποθέσεις όπου η δίωξη έγινε με έγκληση ή με μήνυση, επιβάλλουν τα δικαστικά έξοδα σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν τη μήνυση ή την έγκληση, αν πειστούν ότι η μήνυση ή έγκληση ήταν εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο ή βαριά αμέλεια ή ότι παραμορφώθηκαν μ' αυτήν δολίως τα πράγματα, ώστε να δοθεί στην πράξη βαρύτερος χαρακτηρισμός ή να συμπεριληφτούν στη δίωξη πρόσωπα εντελώς αμέτοχα στην αξιόποινη πράξη. Η απαλλαγή ή η επιβολή πρέπει ειδικά να αιτιολογείται.

2. Το ποσό των εξόδων που κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβάλλεται σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση είναι ίσο με το ποσό που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται. Το ποσό των εξόδων που επιβάλλεται από το δικαστικό συμβούλιο είναι ίσο με εκείνο που επιβάλλεται από το αντίστοιχο δικαστήριο.

3. Η διάταξη του άρθρου 582 παρ. 2 εφαρμόζεται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 586.
Προσφυγή του προσώπου που έχει ασκήσει τη μήνυση ή την έγκληση.

1. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο ή το συμβούλιο που θα ασχοληθεί με την υπόθεση ερευνά αυτεπαγγέλτως και το κεφάλαιο της απόφασης ή του βουλεύματος που αφορά την καταδίκη στα έξοδα της δίκης εκείνου που έχει ασκήσει τη μήνυση ή την έγκληση.

2. Όποιος καταδικάστηκε στα έξοδα κατά το προηγούμενο άρθρο, αν δεν υπήρξε περίπτωση εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο ή στο συμβούλιο που τον καταδίκασε μέσα σε προθεσμία τριών ημερών από την επίδοση της απόφασης ή του βουλεύματος· η προθεσμία αυτή παρεκτείνεται εξαιτίας της απόστασης κατά το άρθρο 166. Η προσφυγή ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για την έφεση και δικάζεται χωρίς πρόσκληση εκείνου που την ασκεί, ο οποίος έχει δικαίωμα να παραστεί στη δίκη και να αναπτύξει προφορικά τις απόψεις του. Όταν πρόκειται για αποφάσεις του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου, αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το συμβούλιο εφετών με τριμελή σύνθεση.

3. Δικαίωμα προσφυγής δεν υπάρχει, αν το δικαστήριο ή το συμβούλιο, προκειμένου να καταδικάσει στα έξοδα, ακούσει ειδικά γι' αυτό το σκοπό τις απόψεις του καταδικασμένου. Η απόφαση που εκδίδεται για την προσφυγή, καθώς και η αναφερόμενη στην παρ. 1 αυτού του άρθρου, είναι αμετάκλητες ως προς την καταδίκη στα έξοδα.

Άρθρο 587.
Μερική καταδίκη στα έξοδα.

1. Το δικαστήριο ή το συμβούλιο στις περιπτώσεις των προηγούμενων άρθρων 582 έως 586 μπορεί να μειώσει το ποσό των εξόδων έως το μισό, αν κρίνει ότι λόγοι επιείκειας επιβάλλουν αυτή τη μείωση.

2. Η ύπαρξη λόγων επιείκειας πρέπει να αιτιολογείται ειδικά στην απόφαση ή στο βούλευμα.

Άρθρο 588.
Είσπραξη και βεβαίωση εξόδων.

1. Η διάταξη της απόφασης για την καταδίκη στα έξοδα είναι εκτελεστή από τότε που είναι εκτελεστή και η διάταξη για την ποινή· σε κάθε άλλη περίπτωση η διάταξη της απόφασης ή του βουλεύματος για την καταδίκη στα έξοδα είναι εκτελεστή από τότε που αυτά γίνονται αμετάκλητα.

2. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα από την άσκηση ένδικων μέσων ή από την προθεσμία για την άσκησή τους επεκτείνεται και στη διάταξη για τα έξοδα.

3. Οι γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων οφείλουν μέσα στον επόμενο μήνα από τότε που οι αποφάσεις ή τα βουλεύματα γίνονται αμετάκλητα να βεβαιώνουν στο δημόσιο ταμείο τα ποσά των εξόδων που έχουν επιβληθεί και δεν έχουν ακόμα εισπραχθεί.

4. Με απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών ρυθμίζεται η διαδικασία για τη βεβαίωση και την είσπραξη των εξόδων· για ορισμένες κατηγορίες από αυτά μπορεί αντί για τη βεβαίωση να καθορίζεται άλλος τρόπος είσπραξης.

5. Αν η καταδίκη στα έξοδα έγινε κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο και η απόφαση γι' αυτήν είναι εκτελεστή κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου, ο οικείος εισαγγελέας φροντίζει να εκτελεστεί η διάταξη για τα έξοδα και με προσωπική κράτηση του οφειλέτη σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

6. Η οφειλή για τα έξοδα εξαφανίζεται ολικά ή μερικά με την προσωπική κράτηση του οφειλέτη ανάλογα με το χρόνο της διάρκειάς της· ο χρόνος υπολογίζεται με βάση το πηλίκο της διαίρεσης του οφειλόμενου ποσού διά του ορίου του ποσού των δραχμών που ισχύει κάθε φορά για τη μετατροπή της φυλάκισης σε χρηματική ποινή. Αν η οφειλή προέρχεται από καταδίκη για πταίσμα, ο υπολογισμός αυτός στηρίζεται στο ελάχιστο όριο δραχμών που ορίζεται για τη μετατροπή της κράτησης σε πρόστιμο. Κλάσμα μικρότερο από μία ημέρα παραλείπεται. Η διάταξη αυτής της παραγράφου δεν αποκλείει να εφαρμοστεί - με αίτηση του οφειλέτη - κάθε άλλη ευνοϊκότερη γι' αυτόν διάταξη σχετικά με το ανώτατο όριο της προσωπικής κράτησης.

7. Για την πληρωμή των εξόδων κατά δόσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας «περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων».

'Αρθρο 589.

Επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν.

1. Αν εκείνος που καταδικάστηκε κατέβαλε το ποσό των δικαστικών εξόδων που του επιβλήθηκε, έπειτα όμως ασκώντας ένδικο μέσο αθωώθηκε, ο εισαγγελέας του οικείου δικαστηρίου φροντίζει αυτεπαγγέλτως για την επιστροφή του ποσού που καταβλήθηκε. Το ίδιο ισχύει και αν συντρέχει περίπτωση επιστροφής μέρους του ποσού των εξόδων που καταβλήθηκε.

2. Το ποσό που κατατέθηκε από τον ίδιο τον καταδικασμένο ως εγγύηση για την προσωρινή απόλυσή του από τις φυλακές μπορεί, ύστερα από ειδική γραπτή δήλωση του και παραίτησή του από τα ένδικα μέσα, να συμψηφιστεί με την οφειλή του για έξοδα. Το ίδιο ισχύει και για εγγύηση που κατατέθηκε από τρίτον, ύστερα από γραπτή συναίνεσή του που μπορεί να προκύπτει και από το γραμμάτιο της εγγύησης.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις «περί δημοσίων εσόδων και πληρωμής δαπανών του Κράτους».

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 αυτού του άρθρου αρχίζουν να εφαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, η οποία ρυθμίζει και τις λεπτομέρειες εκτέλεσής τους.

ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

'Αρθρο 590.

Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας αρχίζει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1951.

'Αρθρο 591.

Από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργούνται : α) ο νόμος της 10/22 Μαρτίου 1834 «περί ποινικής δικονομίας», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με μεταγενέστερους νόμους, β) ο νόμος 237 του 1914 «περί εκδικάσεως των επ' αυτοφώρω πταισμάτων», γ) το νομ. διατ. της 20 Νοεμβρίου 1923 «περί προφυλακίσεως των υπαλλήλων και διαχειριστών», δ) το νομ. διατ. της 22 Νοεμβρίου 1923 «περί αμέσου εκδικάσεως πλημμελημάτων τινών επ' αυτοφώρω», ε) οι παρ. 2 έως και 6 και 8 του άρθρου 2 και τα άρθρα 3,4,5,6,7,9,10,12,13 και οι παράγρ. 1,2 και 3 του άρθρου 14 του ψηφίσματος της 16 Δεκεμβρίου 1924 «περί ανακρίσεως και εκδικάσεως αδικημάτων τινών υπό των εφετών», όπως τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες διατάξεις, χωρίς να θίγονται οι λοιπές διατάξεις του, στ) τα άρθρα 1,2,5,6,7,8,8,10,11 και 12 του νομ. διατ. της 11 Σεπτεμβρίου 1928 «περί διαδικασίας προς δίωξιν των αδικημάτων εκ των νόμων ΤΟΔ' «περί καταδιώξεως της ληστείας », ΓΩΛΣΤ' «περί ζωοκλοπής», ΓϡΜΔ' «περί φυγοδικίας και των άρθρων 321, 363-367, 368 και 369 του ποινικού νόμου» που κυρώθηκε με το νόμο 4458 του 1930, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, και το άρθρο 3 του νόμου 4677 του 1930 «περί τροποποιήσεως των περί εμπρησμού διατάξεων του ποινικού νόμου», ζ) τα άρθρα 1,2,3,4,5,6,7,8 και 9 του νόμου 3998 του 1929 «περί εκδικάσεως πλημμελημάτων τινών παρ' ενός δικαστού», όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, η) ο νόμος 4876 του 1931 «περί εκδικάσεως ποινικών υποθέσεων κατά καταδίκων κ.λ.π.», θ) ο νόμος 4915 του 1931 «περί αποζημιώσεως παρά του κράτους των αδίκως καταδικασθέντων», ι) ο νόμος 5023 του 1931 «περί τροποποιήσεως της ιδιαζούσης δικαιοδοσίας διατάξεων της ποινικής δικονομίας και άλλων ειδικών νόμων», ια) το άρθρο 49 του κωδικοποιημένου νόμου 5026 «περί δικαστηρίου κακουργιοδικών», ιβ) ο νόμος 5229 του 1931 «περί επεκτάσεως του νομοθετικού διατάγματος της 22 Νοεμβρίου 1923 και επί των υφ' ενός δικαστού εκδικαζομένων πλημμελημάτων», ιγ) τα άρθρα 12 έως 24 του ν.δ. της 30 Μαρτίου 1845 «περί ναυταπάτης και πειρατείας», ιδ) τα άρθρα 4 έως και 7 του νόμου 5096 του 1931 «περί συμπληρώσεως διατάξεών τινων του ποιν. νόμου», ιε) το άρθρο 19 του νόμου 6015 του 1934 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των νόμων 4661 και 5273 «περί διοργανώσεως της πυροσβεστικής υπηρεσίας», ιστ) τα άρθρα 104 και 107 παρ. 1 του αναγκαστικού νόμου της 7 Ιουνίου 1935 «περί Οργανισμού της Χωροφυλακής», ιζ) το άρθρο 62 του κωδικοποιημένου νόμου 4971 «περί αστυνομίας πόλεων», που επαναφέρθηκε σε ισχύ με το άρθρο 1 του νόμου 941 του 1943, ιη) κάθε άλλη διάταξη που υπάγει οποιονδήποτε κατηγορούμενο στην ιδιάζουσα δικαιοδοσία των άρθρων 36, 40-43 και 45 της Ποιν. Δικονομίας που καταργείται και ιθ) κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.

'Αρθρο 592.

1. Εξαιρούνται και εξακολουθούν να ισχύουν οι ειδικές δικονομικές διατάξεις : α) του νομ. διατ. της 26 Ιουλίου 1925 «περί λεπροκομείου Σπιναλόγγας», β) του νομ. διατ. της 10 Σεπτεμβρίου 1926 «περί κυρώσεως του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου 'Ορους», γ) του κωδικοποιημένου νόμου 4952 «περί οργανισμού των υπηρεσιών του Υπουργείου των Εξωτερικών», εκτός από τα άρθρα 151, 157, 158, 162 παρ. 5, 173 παρ. 3, που καταργούνται, δ) του νομοθετικού διατάγματος της 13 Δεκεμβρίου 1923 «περί ποινικού και πειθαρχικού Κώδικος του εμπορικού ναυτικού», ε) του τελωνειακού κώδικα όπως τροποποιήθηκε με τον αναγκ. νόμο 2081 του 1939, στ) του ν. 5060 του 1931 «περί τύπου κλπ.», ζ) του αναγκαστικού νόμου 509 του 1947 «περί μέτρων ασφαλείας του Κράτους, του πολιτεύματος, του κοινωνικού καθεστώτος», η) του ν. 5539 του 1932 «περί μονοπωλίου των ναρκωτικών φαρμάκων», όπως τροποποιήθηκε με τον αναγκ. νόμο 2430 του 1940, θ) του αναγκ. νόμου 1010 του 1937 «περί κώδικος αγροτικής ασφαλείας», εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 59 και 65, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, οι οποίες καταργούνται, ενώ τα ένδικα μέσα κατά των αποφάσεων του αγρονόμου διέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τα ένδικα μέσα κατά των αποφάσεων του πταισματοδικείου, ι) του νομ. διατ. 136 του 1946 περί αγορανομικού κώδικος», ια) του άρθρου 3 του αναγκ. νόμου 710 του 1945 «περί διώξεως και τιμωρίας των παραβάσεων της περί προστασίας του

εθνικού νομίσματος νομοθεσίας», όπως τροποποιήθηκε με τον αναγκαστικό νόμο 871 του 1948 και ιβ) του νόμου 162 του 1946 «περί εκδικάσεως των παραβάσεων των περί κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων διατάξεων», όπως τροποποιήθηκε με το νομ. διάταγμα 446 του 1947.

2. Όσπου να εκδοθεί το π.δ. που προβλέπεται από το άρθρο 159 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εξακολουθεί να ισχύει το διάταγμα της 31 Δεκεμβρίου 1923 «περί του τρόπου της δια του ταχυδρομείου επιδόσεως ποινικών δικογράφων».

Άρθρο 593.

Εξακολουθούν να ισχύουν προσωρινά, για όση χρονική διάρκεια ορίζεται απ' αυτές ,οι διατάξεις : α) των άρθρων 11-16 του ψηφίσματος Γ' του 1946 «περί εκτάκτων μέτρων αφορώντων την δημοσίαν τάξιν, κλπ.», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε αργότερα, και των άρθρων 23,24, 26-29 παρ. 2 και 30 του ίδιου ψηφίσματος που προστέθηκαν με τα ψηφίσματα ΛΑ' και ΛΒ' του 1947, β) του άρθρου 1 του ψηφίσματος ΛΓ' του 1947 «περί παρατάσεως της αρμοδιότητος των εφετείων κ.λ.π.», καθώς και κάθε άλλη ειδική δικονομική διάταξη που ισχύει για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 594.

Εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του νόμου 4173 του 1929 «περί δασικού κώδικος» και του νόμου της 28 Οκτωβρίου 1935 «περί τροποποιήσεως των περί διοικήσεως του εμπορικού ναυτικού διατάξεων», όπως τροποποιήθηκαν αργότερα, οι οποίες δίνουν την ιδιότητα του ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου και του δημόσιου κατηγόρου στα δασικά όργανα και στα όργανα του λιμενικού σώματος ,καθώς και οι διατάξεις των νόμων ΑΡΟΒ' του 1884 και ΓΡΟ' του 1906 «περί ασφαλείας των σιδηροδρόμων», οι οποίες παρέχουν την ιδιότητα του ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου στους σιδηροδρομικούς και τους τροχιοδρομικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 595.

Οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται και στις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται από ειδικούς νόμους.

Άρθρο 596.

1. Οι δίκες που εκκρεμούν σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας και σε οποιονδήποτε βαθμό συνεχίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι πράξεις της ποινικής διαδικασίας που τελέστηκαν όταν ίσχυαν οι διατάξεις που καταργούνται διατηρούν το κύρος τους.

2. Οι προθεσμίες του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που η παρέλευσή τους οδηγεί σε μη παραδοχή ή σε αποκλεισμό δικαιώματος, αν εκπνέουν μέσα σε 5 ημέρες από την έναρξη της ισχύος του, παρατείνονται για δέκα ακόμη ημέρες.

Άρθρο 597.

Από την ημέρα που αρχίζει να ισχύει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας οι παραπομπές σε άρθρα ή σε θεσμούς της καταργούμενης Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες περιέχονται σε ειδικούς νόμους ή σε διατάγματα, θεωρούνται ότι γίνονται στις αντίστοιχες διατάξεις του κώδικα.

Άρθρο 598.

Η εισαγωγή με απευθείας κλήση στο ακροατήριο, όταν επιβάλλεται από ειδικές διατάξεις (εκτός από εκείνες που κατά το άρθρο 592 του κώδικα εξακολουθούν να ισχύουν) επιτρέπεται από την ισχύ του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μόνο σύμφωνα με τις σχετικές του διατάξεις.

Άρθρο 599.

Με την έναρξη της ισχύος του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του κώδικα οι σχετικές με την προφυλάκιση και την προσωρινή απόλυση όταν πρόκειται για προφυλακισμένους. Για τη διατήρηση ή μη της προφυλάκισης που επιβάλλεται σύμφωνα με αυτές τις διατάξεις αποφαίνεται αμετάκλητα μέσα σε δέκα ημέρες από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα το αρμόδιο συμβούλιο των πλημμελειοδικών.

Άρθρο 600.

Οι πραγματογνωμοσύνες που άρχισαν πριν αρχίσει να ισχύει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας εξακολουθούν και ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ποινικής δικονομίας που καταργήθηκε.

Άρθρο 601.

1. Κατά των αποφάσεων και των βουλευμάτων που έχουν εκδοθεί έως την έναρξη της ισχύος του κώδικα επιτρέπονται τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του· η προθεσμία που τάσσεται από τον Κώδικα για την άσκησή τους παρατείνεται για δέκα ημέρες από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου, αν δεν έληξε πριν αρχίσει η ισχύς του κώδικα. Τα ένδικα μέσα που ασκήθηκαν πριν αυτός ο κώδικας αρχίσει να ισχύει εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της ποινικής δικονομίας που καταργείται.

2. Κατά των καταδικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν ερήμην επιτρέπεται το ένδικο μέσο της ανακοπής σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ποινικής δικονομίας που καταργείται· η προθεσμία για την άσκησή του αρχίζει από τότε που ισχύει αυτός ο νόμος, άν δεν έληξε πριν από αυτήν. Από τις ίδιες διατάξεις ρυθμίζεται και η εκπρόθεσμη ανακοπή.

3. Εκείνοι που καταδικάστηκαν ερήμην για κακούργημα από τα δικαστήρια των συνέδρων υπάγονται στις σχετικές διατάξεις που καταργούνται· μόλις συλληφθούν ή εμφανιστούν με τη θέλησή τους, δικάζονται κατ' αντιμωλίαν σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

4. Εκείνοι που καταδικάστηκαν ερήμην από πενταμελή εφετεία πριν αρχίσει να ισχύει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας και είναι φυγόποινοι στο εξωτερικό όταν δημοσιεύτηκε ο νόμος αυτός, αν η Ελληνική Επικράτεια ζήτησε την έκδοσή τους από την ξένη επικράτεια όπου έχουν καταφύγει και παραδόθηκαν στις ελληνικές αρχές, έχουν δικαίωμα μέσα σε δύο μήνες από την είσοδό τους στο ελληνικό έδαφος να ασκήσουν ανακοπή κατά της καταδικαστικής απόφασης. Η ανακοπή γίνεται στο γραμματέα του πενταμελούς εφετείου που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση αφού προσκομιστεί βεβαίωση για την κράτησή τους από τις ελληνικές αρχές. Αν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, η ανακοπή γίνεται τυπικά δεκτή από το πενταμελές εφετείο που εξέδωσε την απόφαση, εξαφανίζεται η ερήμην καταδικαστική απόφαση και η υπόθεση εκδικάζεται από το ίδιο εφετείο στην ουσία της, κατ' αντιμωλίαν και σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ποινικής δικανομίας. Στις περιπτώσεις αυτές δεν υπολογίζεται για την παραγραφή ο χρόνος που πέρασε από την τέλεση του εγκλήματος έως την παράδοση στις ελληνικές αρχές αυτών που ζητείται η έκδοσή τους.

Άρθρο 602.

Η επανάληψη της διαδικασίας υπέρ εκείνων που καταδικάστηκαν αμετάκλητα πριν αρχίσει να ισχύει ο νόμος αυτός επιτρέπεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Επανάληψη της δίκης εναντίον εκείνων που αθωώθηκαν αμετάκλητα πριν αρχίσει να ισχύει ο νόμος αυτός δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 603.

Η εκτέλεση και των αμετάκλητων αποφάσεων που απαγγέλθηκαν πριν αρχίσει να ισχύει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του.—

Άρθρο δεύτερο.

Ανακαλείται το Π. Διάταγμα αριθ. 620/85 (ΦΕΚ 228 Α' της 31.12.1985).

Στον Υπουργό Δικαιοσύνης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 26 Ιουλίου 1986

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ